

Økonomiske analyser

4/2007

26. årgang

Innhold

Konjunkturtendensene	3
Internasjonal økonomi	4
Norsk økonomi	10
<hr/>	
<i>Gisle Haakonsen:</i> Klimagassutslipp svakt ned i 2006	26
<hr/>	
<i>Knut H. Alfsen:</i> Raskere klimaendringer enn ventet?	29
<hr/>	
<i>Berit Otnes:</i> Lavinntekt i Norge sammenliknet med Europa. Relativt få har lav inntekt, men større forskjeller mellom grupper	35
<hr/>	
Forskningspublikasjoner	40
<hr/>	
Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser de siste 12 måneder	44
<hr/>	
Tabell- og diagramvedlegg	
Konjunkturindikatorer for Norge	1*
Nasjonalregnskap for Norge	17*
Makroøkonomiske nøkkeltall og OECDs prognoser for utvalgte land	53*
Makroøkonomiske hovedstørrelser for Norge, regnskap og prognoser	58*

Redaksjonen ble avsluttet tirsdag 4. september 2007.

Spørsmål om konjunkturutviklingen:

Torbjorn.Eika@ssb.no, tlf. 21 09 48 07

Roger.Bjornstad@ssb.no, tlf. 21 09 48 17

Andreas.Benedictow@ssb.no, tlf. 21 09 47 98

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Konjunkturtendensene og artiklene er tilgjengelig på internett: www.ssb.no/oa/

Redaksjonen: Ådne Cappelen (ansv.), Knut H. Alfsen, Helge Brunborg, Torbjørn Eika, Erik Fjærli, Bente Halvorsen, Elin Halvorsen, Johan Heldal, Tom Kornstad og Frøy Lode Wiig.

Redaksjonssekretær: Aud Walseth, telefon: 21 09 47 57, telefaks: 21 09 00 40

Redaksjonens adresse: Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, P.b. 8131 Dep, NO-0033 Oslo

Trykk: Statistisk sentralbyrå

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har ca. 80 ansatte. Knappt halvparten av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 7 grupper og ledes av forskningsdirektør Ådne Cappelen.

- Gruppe for skatt, fordeling og konsumentatferd
Forskningsleder Thor Olav Thoresen
- Gruppe for energi og miljøøkonomi
Forskningsleder Annegrete Bruvoll
- Gruppe for makroøkonomi
Forskningsleder Torbjørn Eika
- Gruppe for arbeidsmarked og bedriftsatferd
Forskningsleder Torbjørn Hægeland
- Gruppe for offentlig økonomi
Forskningsleder Erling Holmøy
- Gruppe for økonomisk vekst og effektivitet
Forskningsleder Brita Bye
- Gruppe for petroleum og miljøøkonomi
Forskningsleder Mads Greaker

**Økonomiske analyser utkommer med 6 nummer i året.
Neste utgave publiseres i midten av oktober 2007.**

Standardtegn i tabellen	Symbol
Oppgave mangler	..
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	0
Foreløpige tall	*

Konjunkturtendensene

Det internasjonale konjunkturbildet har endret seg i løpet av sommermånedene. Konjunkturedgangen i USA har spredd seg fra boligmarkedet til kredittmarkedet, og økt usikkerhet har spredd seg til internasjonale finansmarkeder. Mens de fleste observatører for kort tid siden regnet med at utviklingen i verdensøkonomien skulle bli mer balansert i 2008 – OECDs Economic Outlook fra juni er typisk i så måte – er det nå flere som frykter en mer negativ konjunkturutvikling. Forventningene om renteøkninger i Europa er således blitt nedjustert i den senere tid. Våre prognoser for norsk økonomi har lenge vært basert på forutsetninger om svakere utvikling internasjonalt enn det som har vært konsensus. Dette synspunktet har vært basert på at en svakere utvikling i USA som vi har observert, etter hvert også vil legge en demper på veksten i Europa. Veksten i Asia er fortsatt høy. Vi holder fast ved våre tidligere forutsetninger om et moderat konjunkturtilbakeslag framover. Et slikt tilbakeslag vil normalt føre til at prisene på typiske norske eksportvarer faller noe fra dagens svært høye nivåer, men vi legger til grunn at eksportprisfallet ikke vil bli så stort som man har opplevd i mange tidligere lavkonjunkturer.

En svakere økonomisk utvikling internasjonalt vil bidra til å dempe veksten i norsk økonomi. Dette vil bidra til å stabilisere utviklingen i en tid hvor kapasitetsutnyttelsen i fastlandsøkonomien er svært høy. Etter flere år med høy økonomisk vekst, økte veksttakten i fastlandsøkonomien i første halvår ytterligere og for hele 2007 vil veksten kunne bli over 5 prosent. Vi må tilbake til 1997 for å finne en like høy vekst. Det er sterk vekst i nesten alle etterspørselskomponentene og veksten er fordelt på de fleste hovednæringene, med unntak av petroleumsutvinningen som fortsatt faller. Arbeidsledigheten har falt til et nivå vi ikke har sett siden 1986, og dette har skjedd til tross for høy arbeidsinnvandring. I et mer langsiktig perspektiv er det også interessant å registrere at yrkesdeltakingen blant eldre har økt. Selv om potensialet for økt tilbud av arbeidskraft ikke er uttømt, er det grunn til å tro at veksten vil bli vesentlig avdempet de nærmeste årene. Det er derfor rimelig å legge til grunn at norsk økonomi nå er nær konjunkturtoppen. Tilstrammingen i pengepolitikken gjennom økte renter og en sterkere valutakurs tilsier også svakere vekst framover.

Høy lønnsomhet i næringslivet og et vesentlig strammere arbeidsmarked har ført til økende lønnsvekst. Reallønnsveksten har vært meget høy i flere år og den høye veksten fortsetter. Etter lang tid med konjunkturoppgang er det vanlig at produktivitsveksten ikke fortsetter i samme tempo som i begynnelsen av oppgangen. Sammen med høy lønnsvekst vil dermed kostnadsveksten innenlands kunne tilta. Det vil bidra til å øke prisstigningen, men fra et meget lavt nivå. I motsatt retning trekker den sterke kronekursen som gjør at importerte prisimpulser dempes. Verdensmarkedsprisene på råvarebaserte forbruksvarer, herunder landbruksprodukter, øker nå til dels kraftig. Det vil merkes i konsumpristallene i Norge framover. Med en svakere konjunkturutvikling internasjonalt er det ikke grunn til å regne med at disse prisøkningene varsler en overgang til varig høyere inflasjon på verdensmarkedet. Neste år vil KPI-prisveksten kunne øke som følge av at det store fallet i elektrisitetsprisene innenlands reverseres, men heller ikke dette signaliserer overgang til høyere inflasjon mer generelt.

Mens finanspolitikken har gitt moderat ekspansive impulser til konjunkturutviklingen de siste par årene, er pengepolitikken blitt strammet til. Fram til i år har dette skjedd ved parallelle renteøkninger både i eurosonen og i Norge. I 2007 har imidlertid Norges Banks styringsrente økt mer enn renten i eurosonen slik at vi nå har en klar rentedifferanse. Dette har bidratt til at kronekursen har styrket seg og det virker også kontraktivt på veksten i norsk økonomi. Markedsaktørene kan også tenkes å legge vekt på at Norges Bank har varslet flere renteøkninger framover. Dersom konjunkturutviklingen i eurosonen blir svak framover, slik vi fortsatt legger til grunn, vil renteforskjellen kunne bli betydelig framover. Skulle den finansielle uroen fortsette og internasjonal økonomi oppleve et noe sterkere tilbakeslag, vil det kunne bli vanskelig å gjennomføre den varslede rentepolitikken i Norge. I så fall kan også behovet for en slik politikk være redusert, siden svakere vekst internasjonalt vil dempe veksten også i Norge.

Internasjonal økonomi

Det er fortsatt høy vekst i verdensøkonomien. Veksten er særlig sterk i Kina og India, men også i en del andre asiatiske land, Latin-Amerika og Øst-Europa er veksten høy. Amerikansk økonomi er imidlertid inne i en nedgangskonjunktur. Nedgangen kom først til syne i det amerikanske boligmarkedet, men det er nå klare tegn til en avdemping også i husholdningenes forbruk. Framover venter vi derfor at veksten vil dempes også internasjonalt.

Internasjonale finansmarkeder har i sommer vært preget av uro knyttet til det amerikanske boligmarkedet, se temaboks. De realøkonomiske konsekvensene av dette er høyst usikre. Situasjonen ser ut til å ha stabilisert seg noe den siste tiden, både i aksje- og kredittmarkeder. I pengemarkedet har tillitsbrist og brått fall i likviditeten ført til høyere renter i de korteste segmentene, til tross for at sentralbanker har tilført ekstra likviditet på begge sider av Atlanteren. Forventede renter ett år fram i tid har falt med 0,5 og 0,75 prosentpoeng i henholdsvis euroområdet og USA siden midten av juli. Pengemarkedet priset tidlig i september inn at renta vil flate ut på dagens nivå rundt 4,25 prosent i euroområdet og et rentekutt på 0,75 prosentpoeng det nærmeste året i USA, til om lag 4,5 prosent.

Avmatningen fortsetter i amerikansk økonomi

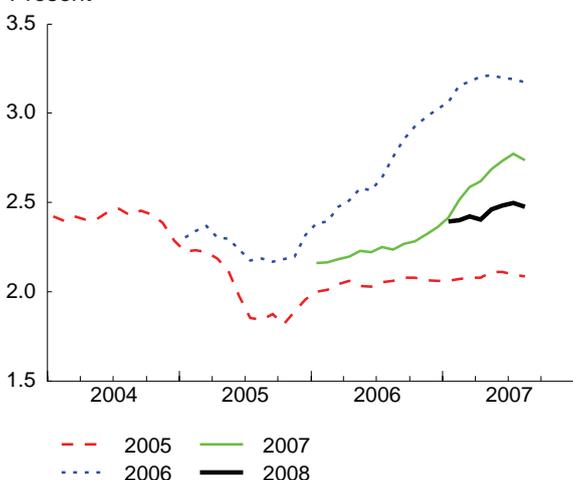
Etter fire kvartaler med BNP-vekst godt under trenden på rundt tre prosent, vokste den amerikanske økonomien med 4 prosent årlig rate i 2. kvartal i år. Det var markert sterkere enn det vi har sett det foregående året. Den relativt høye veksten skyldtes en bedring i nettoeksporten samt vekst i offentlig konsum og i investeringer i næringsbygg og infrastruktur. Boliginves-

teringene falt markert for femte kvartal på rad, og har siden begynnelsen av 2006 falt med 19 prosent. Mest slående er den markerte nedgangen i husholdningenes konsumvekst til 1,4 prosent, mot et gjennomsnitt i overkant av tre prosent på 2000-tallet. Det kan bære bud om at nedgangen i boligmarkedet er i ferd med å smitte over på husholdningskonsumet. Den underliggende veksten i amerikansk økonomi synes fortsatt svak. Fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år økte BNP med 1,9 prosent.

Etter at den amerikanske økonomien gikk inn i en nedgangskonjunktur og IT-boblen sprakk i 2000, og utløste et dramatisk fall i aksjemarkedene verden over, svarte den amerikanske sentralbanken med svært lave renter i flere år. Det bidro til at boligmarkedet fortsatte ekspansjonen gjennom lavkonjunkturen tidlig på 2000-tallet, i motsetning til et mer typisk konjunkturforløp, der boligmarkedet reagerer tidlig i et konjunkturomslag. Aksjeboblen ble dermed erstattet av en boligprisboble. Denne boblen har nå sprukket, og utløst uro i internasjonale finansmarkeder så vel som i amerikanske husholdninger. Omsetningen av både nye og brukte boliger har falt markert. Antall usolgte boliger er på sitt høyeste nivå siden oktober 1991 og boligprisene faller.

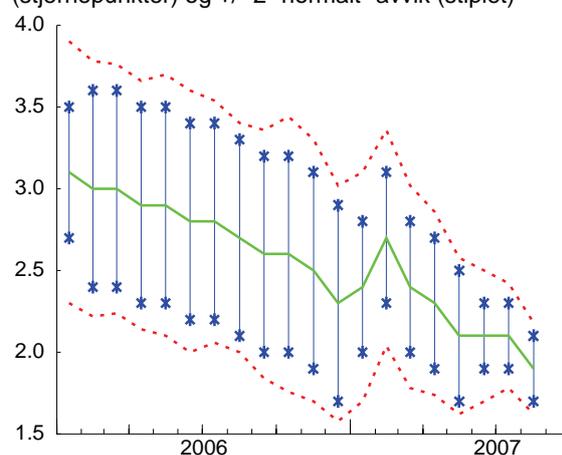
Også husholdningenes konsum holdt seg godt oppe gjennom lavkonjunkturen på begynnelsen av 2000-tallet. Refinansiering av boliglån til stadig lavere rentesatser og lånefinansiert konsum basert på stadig høyere verdi på panteobjektet – boligen – bidro til dette. Etter en markert renteoppgang fra sommeren 2004 til sommeren 2006 og nå fallende boligpriser, er begge disse finansieringskildene tørket inn. Det er dessuten blitt vanskeligere å få boliglån etter finans-

BNP-vekstanslag for Norges handelspartnere for årene 2005 - 2008 gitt på ulike tidspunkter
Prosent

Kilde: Consensus Forecasts.

BNP-vekstanslag for USA for 2007 på ulike tidsp.
Gjennomsnittsanslag (linje) med +/- 2 standardavvik (stjernepunkter) og +/- 2 "normalt" avvik (stiplet)

Kilde: Consensus Forecasts.

uroen. Først og fremst gjelder det lån til husholdninger som ikke kan stille god sikkerhet, såkalte sub prime-lån. Her er krav til kredittverdighet og sikkerhet skjerpet, og renta har økt.

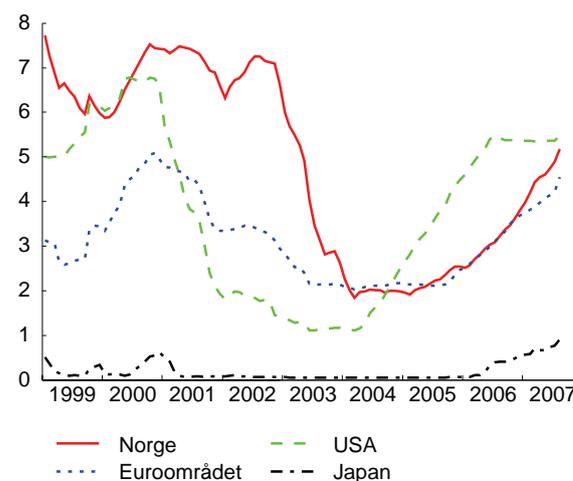
Fall i oljeprisene høsten 2006 bidro til å holde husholdningenes konsumvekst oppe til tross for nedturen i boligmarkedet og høyere renter. Kraftig stigning i olje- og bensinprisene i 2007 har i sin tur bidratt til en svakere utvikling i konsumet. Den siste tidens børsfall bidrar i samme retning. Dersom husholdningene nå går over til å nedbetale gjeld vil det bidra til lav konsumvekst framover, særlig ettersom arbeidsmarkedet nå begynner å vise svakhetstegn. Sysselsettingsveksten viser en nedadgående trend, mens ledighetsraten har krøpet oppover med 0,2 prosentpoeng siden bunnen i mars og er nå 4,6 prosent.

Konsumprisveksten tok seg opp noe etter at oljeprisene økte kraftig fra årsskiftet, mens kjerneinflasjonen har vist en avtakende tendens i den samme perioden. På bakgrunn av avmatningen i amerikansk økonomi, med nedkjølingen av boligmarkedet, svakhetstegn i arbeidsmarkedet og husholdningenes konsum samt få tegn til inflasjonspress og urolighetene i finansmarkedene, ligger det an til rentenedgang i løpet av høsten. Pengemarkedet priset i begynnelsen av september inn rentekutt på til sammen 0,75 prosentpoeng det nærmeste året, med en forventet pengemarkedsrente rundt 4,5 prosent neste høst.

Det er fortsatt store overskudd i næringslivet, selv om veksten er avtakende. Det er likevel en avtakende tendens i næringslivets investeringsvekst, til tross for at den tok seg opp i 2. kvartal.

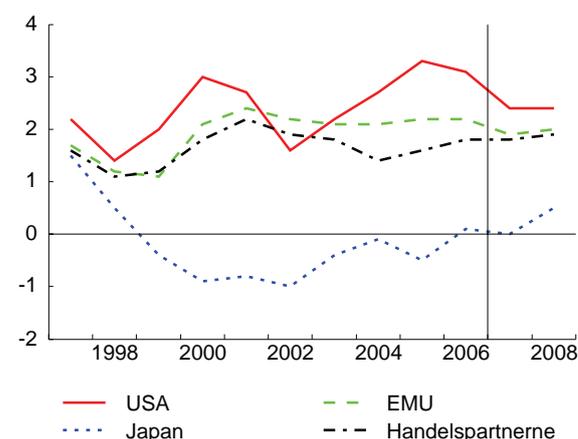
Den amerikanske dollaren har fortsatt å svekkes. Handelsvæktet er verdien redusert med en tredel siden 2000, og nær halvert i forhold til på 1980-tallet. Svekkelsen er drevet av det økende underskuddet på han-

Internasjonale renter
3-måneders pengemarkedsrente

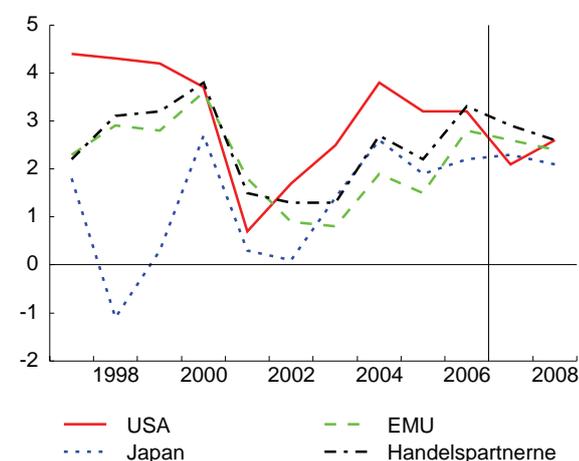
Kilde: Norges Bank.

Konsumprisvekst for USA, Japan, euroområdet og Norges handelspartnere

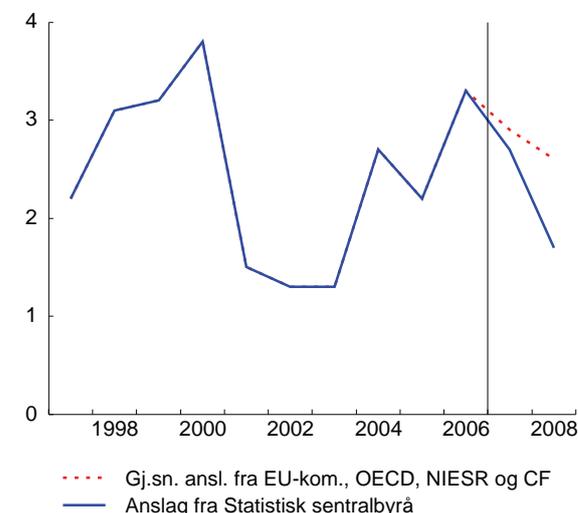
Kilder: Gj.sn. av anslag fra EU-kommisjonen, OECD, NIESR og Consensus Forecasts. Prisanslagene fra NIESR gjelder konsumdeflatoren.

BNP-vekst for USA, Japan, euroområdet og Norges handelspartnere

Kilder: Gj.sn. av anslag fra EU-kommisjonen, OECD, NIESR og Consensus Forecasts.

BNP-vekst for Norges handelspartnere

Makroøkonomiske anslag ifølge ulike kilder. Årlig endring i prosent

	BNP-vekst								Prisvekst							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
USA																
NIESR	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,1	2,6	2,1	1,4	2,0	2,6	2,9	2,7	2,5	2,7
ConsF	0,8	1,6	2,5	3,6	3,1	2,9	1,9	2,6	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,2	2,8	2,4
EU-kom	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,2	2,7	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,2	2,3	1,9
OECD	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,1	2,5	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,2	2,6	2,6
Japan																
NIESR	0,2	0,1	1,5	2,7	1,9	2,2	2,3	2,2	-1,0	-1,4	-0,9	-0,7	-0,8	-0,3	-0,1	0,6
ConsF	0,2	0,1	1,5	2,7	1,9	2,2	2,4	2,1	-0,7	-0,9	-0,2	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,4
EU-kom	0,4	0,3	1,4	2,7	1,9	2,2	2,3	2,1	-0,6	-0,9	-0,3	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,4
OECD	0,2	0,3	1,4	2,7	1,9	2,2	2,4	2,1	-0,8	-0,9	-0,2	0,0	-0,6	0,2	-0,3	0,3
EMU																
NIESR	1,8	1,0	0,8	1,8	1,6	2,9	2,8	2,5	2,5	2,0	2,2	2,0	2,0	2,1	1,9	2,1
ConsF	1,8	0,9	0,8	1,8	1,6	2,9	2,7	2,3	2,4	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	2,0	2,0
EU-kom	1,9	0,9	0,8	2,0	1,4	2,7	2,6	2,5	2,4	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	1,9	1,9
OECD	1,9	0,9	0,8	1,8	1,5	2,8	2,7	2,3	2,4	2,3	2,1	2,2	2,2	2,2	1,8	2,0
Handelspartnere																
NIESR	1,5	1,3	1,4	2,6	2,2	3,3	2,9	2,7	2,3	1,8	1,9	1,4	1,5	1,7	1,8	1,9
ConsF	1,4	1,3	1,4	2,7	2,2	3,3	2,8	2,5	2,2	1,9	1,7	1,3	1,6	1,9	2,0	1,9
EU-kom	1,4	1,2	1,3	2,8	2,1	3,2	2,8	2,6	2,2	1,8	1,8	1,4	1,7	1,9	1,7	1,8
OECD	1,6	1,3	1,3	2,6	2,2	3,4	3,0	2,6	2,2	1,9	1,7	1,4	1,6	1,9	1,7	1,9
SSB	1,5	1,3	1,3	2,7	2,1	3,3	2,7	1,7								

Kilde: NIESR fra mai, Consensus Forecasts fra mai, EU-kommisjonen fra april og OECD fra mai 2007. Alle prisanslagene fra NIESR gjelder konsumdeflatoren.

delsbalansen. Den svake dollaren har sammen med lav lønnsvekst gitt en bedring av konkurransevnen i amerikanske eksportnæringer samtidig som internasjonal etterspørsel har vært høy. Sammen med avmatningen i innenlandsk etterspørsel bidrar den svake dollaren til å dempe importveksten, og underskuddet på handelsbalansen har avtatt noe.

Renteoppgang, svakt boligmarked og tiltakende arbeidsledighet rammer husholdningenes forbruk, som bremses kraftig opp i 2. kvartal. På kort sikt legger vi til grunn at veksten i amerikansk økonomi vil avta ytterligere. Aktivitetsveksten ventes imidlertid å ta seg gradvis opp allerede gjennom 2008, men ikke mer enn at konjunkturedgangen varer ved til sommeren 2009, i tråd med en normal sykkelengde. Deretter går økonomien inn i en ny oppgangskonjunktur.

Europa følger etter

I euroområdet tok den økonomiske veksten seg kraftig opp i 2006, etter fire år med svak utvikling. Eksporten har vært den viktigste drivkraften i oppsvinget, men også investeringene har tatt seg opp, særlig i Tyskland. Arbeidsmarkedet har bedret seg, og ledigheten har falt med nær 2 prosentpoeng de siste to årene, til 6,9 prosent. I 2. kvartal i år kom det imidlertid en markert avmatning i euroøkonomien. Veksten avtok til 1,4 prosent årlig rate, mot 3,2 prosent som gjennomsnitt for de foregående fem kvartalene.

Både Frankrike og Italia har hatt en svakere utvikling enn Tyskland det siste året, men alle de tre største eurolandene hadde lav vekst i 2. kvartal. I Tyskland

var utviklingen i husholdningssektoren og i bygge- og anleggsbransjen særlig svak. Det har sammenheng med momsøkningen fra nyttår, som førte til at både konsum og investeringer i bygg og anlegg ble framskyndet til slutten av fjoråret, og dermed bidro til den sterke veksten i fjor høst. Momseffekten vil etter hvert uttømmes, noe som isolert sett vil bidra til å trekke veksten opp framover. Den sterke euroen og høye energipriser bidrar også til avmatningen. Euroen har styrket seg handelsvektet med rundt 8 prosent siden begynnelsen av 2006 og 30 prosent siden bunnen i 2000, og har ikke vært sterkere på 10 år. Dette rammer konkurranseutsatte næringer, og importen av varer og tjenester øker. Handelsbalansen er nå negativ, etter overskudd gjennom det meste av 2000-tallet.

Historisk har sykliske vendepunkter i euroøkonomien etterfulgt vendepunktene i den amerikanske økonomien med rundt 2 kvartaler i gjennomsnitt. Det siste oppsvinget har imidlertid sammenfalt med avmatningen i Amerikansk økonomi. Det reiser spørsmålet hvorvidt europeisk økonomi er blitt mer robust i forhold til eksterne sjokk, og mindre avhengig av amerikansk og internasjonal økonomi forøvrig. I så fall er et av målene for den monetære unionen og det indre marked innfridd. På den annen side tilsier økt internasjonal handel og globalisering at den sykliske samvariasjonen har økt. Den inneværende nedgangskonjunkturen i amerikansk økonomi, som har pågått siden våren 2006, var lenge konsentrert til det amerikanske boligmarkedet. I 2. kvartal i år avtok imidlertid veksten i amerikanske husholdningers konsum markert. Vi legger til grunn at nedgangen i boligmarkedet sprer

seg til husholdningenes konsum og resten av økonomien. Selv om underskuddet på den amerikanske driftsbalansen er noe redusert det siste året, er det fortsatt på rundt 6 prosent. Ved å bruke mer enn de produserer står amerikanerne for en betydelig andel av internasjonal etterspørsel. Vi venter derfor at en bredere avmatning i amerikansk økonomi vil merkes også i euroområdet framover.

Med tegn til avmatning i de store eurolandene og usikkerheten i finansmarkedene er det ikke duket for rentehevinger framover. Den europeiske sentralbanken (ESB) har nylig også signalisert at sjansen for rentehevinger den nærmeste tiden er redusert. Det er få tegn til inflasjonspress. Konsumprisveksten har vært under den øvre grensen for ESBs inflasjonsmål på 2 prosent siden september i fjor. Også kjerneinflasjonen, målt ved KPI justert for energivarer, har stabilisert seg rundt 2 prosent siden årsskiftet, etter å ha tiltatt noe gjennom 2006. Utsikter til lavere renter i USA og en allerede sterk euro taler også i mot ytterligere renteøkninger i euroområdet. Vi legger til grunn for våre prognoser at det er slutt på rentehevingene for den gang, om lag som priset inn i pengemarkedet.

Tiltakende inflasjon i Kina og India

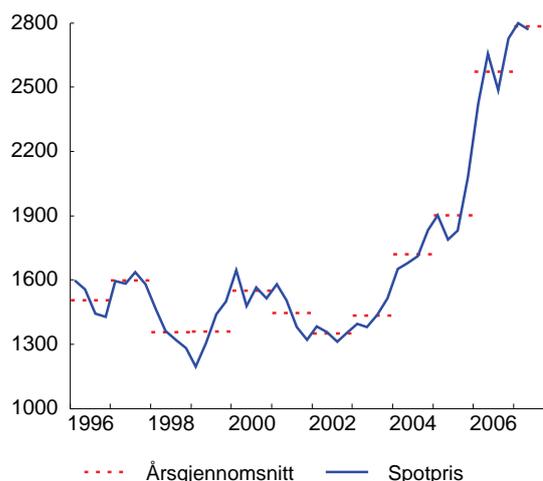
I Kina har den økonomiske veksten tiltatt ytterligere i første halvår i år. I 2. kvartal økte BNP med hele 11,9 prosent på årsbasis. Med en slik veksttakt dobles økonomiens størrelse på bare 6 år. Veksten er særlig drevet av investeringer og eksport. Husholdningenes sparing er høy blant annet på grunn av et lite utviklet sosialt sikkerhetsnett. Inflasjonen har skutt i været det siste året, fra 1,3 prosent for ett år siden til 5,6 prosent i juli år. Det er særlig økende matvarepriser som presser opp inflasjonen. I august økte den kinesiske sentralbanken renta for sjette gang siden april i fjor, for å holde inflasjonen i sjakk og hindre overoppheting av økonomien. Realrenta er imidlertid fortsatt svært lav, og ytterligere renteøkninger ventes framover.

I India har inflasjonen økt vesentlig de siste årene, og ligger nå på 6-7 prosent. Høyere renter og en tilstrømming av finanspolitikken er ventet framover. Dette vil bidra til å dempe BNP-veksten, som nå er i underkant av 10 prosent årlig. I Japan faller konsumprisene igjen, etter å ha steget for første gang på 9 år i 2006. Den japanske sentralbanken har satt opp renta til 0,5 prosent. Med et markert fall i veksten i 2. kvartal og fallende priser er det ikke grunn til å vente ytterligere renteøkninger med det første.

Moderat internasjonal nedgang

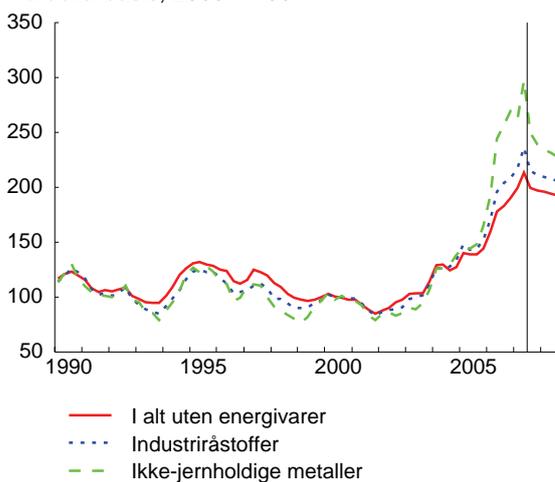
Det er knyttet stor usikkerhet til den internasjonale konjunkturutviklingen framover. I hvilken grad vil nedgangen i det amerikanske boligmarkedet bidra til en avmatning i husholdningenes konsum og resten av økonomien, og vil en bred nedgang i amerikansk økonomi spre seg til resten av verdensøkonomien? Etter-

Spotprisen på aluminium. 1996-2007
Dollar per 100 pund (lbs.)

Kilde: IMF.

Indekser for råvarepriser på verdensmarkedet. 1990 - 2008
På dollarbasis, 2000 = 100

Kilde: AIECE.

som avmatningen hittil i stor grad har vært avgrenset til boligmarkedet, har ringvirkningene internasjonalt vært begrenset. Imidlertid ser vi nå tegn til at nedgangen er i ferd med å bre seg. Investeringsveksten viser en nedadgående trend i flere næringer, og arbeidsmarkedet svekkes.

Historisk har amerikansk økonomi ligget i forkant av konjunkturutviklingen internasjonalt. Euroområdet har i gjennomsnitt fulgt amerikansk økonomi med et etterslep på rundt to kvartaler. I inneværende sykel har bildet hittil vært noe annerledes. Veksten i amerikansk økonomi har ligget under trendvekst siden begynnelsen av 2006, mens euroområdet opplevde vekst godt over trend gjennom 2006 og inn i 2007. Spørsmålet har derfor meldt seg om etterslepet er større denne gangen, eller om forhold som globalisering, europeisk markedsintegrasjon og framveksten av nye

økonomiske stormakter i Asia har bidratt til en internasjonal "frikobling" fra den amerikanske konjunktursykelen.

Vi holder fast på vårt bilde fra forrige konjunkturrapport, og legger til grunn at konjunkturedgangen i amerikansk økonomi fortsetter på bredere basis. Da venter vi at veksten vil avta også i Europa og resten av verdensøkonomien framover. Målt ved SSBs eksport-

markedsindikator for norsk økonomi passerer den internasjonale konjunkturtoppen i andre halvår 2007. Avmatningen ventes å bli moderat i et historisk perspektiv, men likevel mer markert enn det som følger av anslagene fra IMF og Consensus forecasts. Videre forutsetter vi ny oppgang fra slutten av 2009, i tråd med en normal konjunktursykel.

Utviklingen i oljemarkedet

Spotprisen på Brent Blend steg fra noe over 50 dollar per fat i begynnelsen av januar i år til i underkant av 78 dollar i midten av juli. Siden har oljeprisen falt, og lå i begynnelsen av september rundt 70 dollar. Som gjennomsnitt over årets første åtte måneder har prisen vært noe over 65 dollar fatet, som tilsvarer årsgjennomsnittet i 2006.

Flere forhold bidro til at oljeprisen steg utover året. For det første ble det kaldere vær på den nordlige halvkule utover i første kvartal, noe som førte til økt etterspørsel etter fyringsolje. Dessuten vedtok OPEC å redusere produksjonen med ytterligere 0,5 millioner fat per dag fra og med februar i år etter reduksjonen på 1,2 millioner fat i november 2006. I tillegg har etterspørselen etter bensin som vanlig vært høy i sommerhalvåret, først og fremst på grunn av sommersesongen for bilkjøring i USA som varer fra april til oktober. Prisfallet de siste ukene skyldes først og fremst usikkerhet rundt situasjonen på finansmarkedene i USA og om dette vil føre til internasjonal konjunkturedgang og lavere etterspørsel etter olje i tiden fremover.

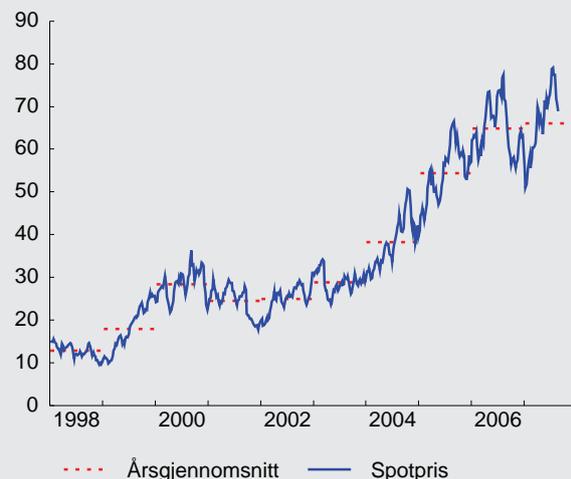
Ifølge International Energy Agency (IEA) er nå lagrene av råolje og ferdigprodukter i de fleste regioner i OECD på et normalt nivå. Det gjelder imidlertid ikke lagrene av bensin i USA, som er lavere enn gjennomsnittet for de fem siste årene. Dette har likevel mindre betydning på noe lengre sikt, da sommersesongen for bilkjøring nærmer seg slutten. Dersom OPEC holder produksjonen av råolje på dagens nivå i tiden framover, ser det ut til at de globale lagrene vil falle relativt kraftig utover vinteren. Dette kan føre til at det ikke vil være tilstrekkelig med fyringsolje i fjerde kvartal i år og første kvartal neste år, med mindre vinteren skulle bli svært mild på den nordlige halvkule.

IEA forventer at oljeetterspørselen vil øke med 2,2 millioner fat per dag fra 2007 til 2008, som er en klar økning fra tidligere anslag. Oppgangen er først og fremst ventet å komme i Asia, Midt-Østen, Nord-Amerika og Europa. Noen analytikere mener at en eventuell konjunkturedgang i USA vil gi lavere etterspørsel enn det IEA legger til grunn i sine prognoser. Samtidig anslår IEA at produksjonen utenfor

OPEC går opp med 1,0 millioner fat daglig, en klar nedgang fra tidligere anslag. Økningen er spesielt forventet å komme i Russland, den kaspiske regionen og Brasil. Denne økningen vil bli motvirket av reduksjoner i produksjonen i OECD, da spesielt i Norge, Storbritannia og Mexico. Alt i alt vil dette føre til at etterspørselen rettet mot OPEC øker med over 1 million fat per dag neste år.

Vi legger til grunn at oljeprisen faller gradvis, til 60 dollar fatet tidlig i 2009. Dette er noe lavere enn det som prisen inn i fremtidsmarkedet for olje, og i tråd med våre forutsetninger om noe lavere vekst i internasjonal økonomi og dermed noe lavere etterspørsel etter olje enn det som synes å være konsensusoppfatningen. En slik utvikling er trolig likevel betinget av at OPEC øker produksjonen fremover. Fra høsten 2009 forutsetter vi at oljeprisen øker noe, i tråd med at internasjonale konjunkturer tar seg opp igjen, til om lag 66 dollar fatet mot slutten av 2010.

Spotprisen råolje, Brent Blend. 1998-2007
Dollar per fat

Kilde: Norges Bank.

Uro i internasjonale finansmarkeder

Det siste halvåret har det vært tiltakende uro i internasjonale finansmarkeder, som foreløpig toppet seg i midten av august i år da flere sentralbanker måtte intervensjonere for å sikre likviditeten i pengemarkedet. Urolighetene startet for alvor allerede i februar i år, da problemer i det amerikanske markedet for boliglån med lav sikkerhet (sub prime-lån) kom for dagen. Långiverne i sub prime-markedet består i liten grad av tradisjonelle, strengt regulerte banker, men snarere av spesialiserte kredittinstitusjoner som låner ut til risikogrupper med et betydelig påslag i renta. De har de siste årene lånt ut rundhåndet til låntakere med svak kreditthistorie, usikre inntekter og liten eller ingen formue - i stor grad basert på forventninger om fortsatt stigende boligpriser. Typiske betingelser har vært lave renter det første året eller to med tilsvarende økning senere, avdragsfritak eller til og med lån der renter ble lagt til hovedstolen. En rekke sub prime-låneinstitusjoner har gått over ende det siste halvåret, som følge av store mengder misligholdte lån. Utover våren var det flere hedgefond¹ som begynte å få problemer etter utstrakt investering i sub prime-relaterte verdipapirer, og i sommer var det private equity² sin tur. Det viste seg etter hvert også at mange av verdens store banker var eksponert i verdipapirer knyttet til sub prime-markedet. Volatiliteten i finansmarkedene tiltok markert. Fra midten av juli til midten av august falt aksjekursene med 10 - 20 prosent de fleste steder i verden.

Det har de siste ti årene vært en rivende utvikling av nye, komplekse finansielle investeringsobjekter, som blant annet har gjort det mulig å spre risiko. Risikospredning vil normalt oppfattes som positivt. Det har imidlertid vist seg vanskelig å kartlegge hvem som til syvende og sist sitter med risikoen. Amerikanske sub prime-pantelånere har solgt pakker av boliglån videre til større banker. Disse pakkene har igjen blitt omstrukturert og videresolgt i mange varianter av Collateralized Debt Obligations (CDO). En CDO er et verdipapir som har sikkerhet (collateralized betyr sikret) i en eller flere underliggende eiendeler, som kan bestå helt eller delvis av sub prime-boliglån. Slike CDOer har igjen blitt omstrukturert til «syntentiske» CDOer og så videre, omsatt både i det amerikanske markedet og internasjonalt.

For eksempel kan en pakke med sub prime-boliglån deles opp slik at de første tapene tas av investorer som har kjøpt den mest risikable delen, med høyest forventet avkastning. Det er delen med lavest kredittrating. Den sikreste delen, som eventuelt tar de aller siste tapene, har høyest rating, såkalt AAA-rating. Det reflekterer den lave sannsynligheten for at alle lånene i CDOen blir misligholdt. Dette har skapt grobunn for en praksis der ratingbyråene har blitt direkte involvert i strukturering av slike produkter, og skreddersydd dem slik at delen «på toppen» får AAA-rating. Høy rating gjør slike investeringer interessante for banker, særlig etter som de gir høyere avkastning enn for eksempel amerikanske statspapirer. Ratingbyråene har i ettertid høstet kritikk for denne praksisen, og for å ha undervurdert risikoen i sub prime-markedet. Investorer ble stående på sidelinjen, ikke fordi de manglet finansielle muskler, men fordi det er vanskelig å vurdere hva en investering er verd når en kredibel kredittvurdering savnes. Dermed ble CDOer vanskelige å omsette. Aktører med likviditetsproblemer har blitt tvunget til å selge seg ut til en brøkdell av den tidligere antatte verdien. Dette har sendt flere tunge hedgefond over ende.

Kompleksiteten i investeringsobjekter som CDOer gjør det vanskelig å «nøste opp» i hvilken grad ulike aktører er eksponert i sub prime-markedet. Uroen spredte seg til pengemarkedet, da det ble klart at flere store banker fikk problemer på grunn av slike investeringer. Under slike forhold kviet bankene seg for å låne penger til hverandre, og investorer

flyktet til sikre posisjoner; ut av aksjemarkeder og carry trades³, og interbankmarkedet, og inn i kontanter og (andre) statspapirer.

I midten av august svarte den europeiske sentralbanken på likviditetstørke og renteoppgang i interbankmarkedet med å tilføre store mengder euro gjennom markedsoperasjoner, «to assure orderly conditions in the euro money market». Likviditetstilførselen var den største siden 11. september 2001. Liknende operasjoner er gjennomført også i USA, Storbritannia og Canada. Den amerikanske sentralbanken (Fed) kuttet dessuten diskontorenten - som er renta banker betaler for "kriselån" hos Fed - fra 6,25 til 5,75 prosent - og forlenget lånene fra én til 30 dager.

Både aksje- og kredittmarkedene har tatt seg noe inn i kjølvannet av intervensjonene. Børsene har sluttet å falle og til dels tatt igjen noe av fallet, og volatiliteten er avtakende. Problemer oppstår dersom husholdninger rammes av kredittskvis og formuestap, slik at nedgangen i boligmarkedet forsterkes og husholdningenes konsumvekst svekkes ytterligere.

I kjølvannet av finansuroen er det blitt vanskeligere å få boliglån, særlig sub prime-lån og lån over 417 000 USD, som er øvre grense for lån hos de to store boliglåninstitusjonene Freddie Mac og Fannie Mae. Egenkapitalkravene har økt, det samme har krav til dokumentasjon på inntekt og kreditthistorie. Dessuten har renta på denne typen lån økt markert. Standard lån, av moderat størrelse til husholdninger med høy kredittverdighet hos Freddie Mac og Fannie Mae er imidlertid så langt i liten grad påvirket av sommerens tumulter i finansmarkedet.

I slutten av august varslet amerikanske myndigheter at de hardest rammede husholdningene vil bli tilbudt hjelp til å betjene sine boliglån. Statsgaranterte lån skal tilbys til låntakere som ikke har råd til å nedbetale sub prime-boliglån på grunn av økte renter som følge av kredittkrisen. Imidlertid vil bare låntakere som var å jour med nedbetalingen før renteoppgangen få hjelp. Det er beregnet at hjelpen vil nå 80 000 husstander. Det er bare en brøkdell av de to millioner som har eller ventes å få betalingsproblemer den nærmeste tiden.

Urolighetene kan ventes å fortsette en stund framover. Vi kjenner fortsatt ikke det fulle omfanget, hvor mange som er involvert og i hvilken grad. Det er også usikkerhet knyttet til den videre utviklingen i den utløsende årsaken: Det amerikanske boligmarkedet.

¹ Hedgefond investerer normalt i flere typer instrumenter enn konvensjonelle aksjefond, og avkastningen er i mindre grad knyttet til utviklingen i aksjemarkedet. De kan blant annet investere i valuta og derivater, og ta short-posisjoner (selge lånte aksjer, med det for øyet å kjøpe dem tilbake til en lavere pris på et senere tidspunkt) med sikte på positiv avkastning i fallende aksjemarkeder. Hedgefond er dessuten ofte skreddersydd for større investorer, og forvaltnernes kompensasjon er knyttet til fondets avkastning.

² Private equity er betegnelsen på en type fond som investerer i bedrifter som ikke er børsnotert. Private equity deles ofte i venturefond og buy-out fond. Venturefond investerer i bedrifter i oppstartsfasen, mens buy-out fond investerer i mer modne bedrifter i vekst og omstilling. I likhet med hedgefond krever private equity store investeringer og er dermed ikke tilgjengelig for mindre investorer.

³ En carry trade består i å låne i en lavrente valuta og plassere i en høyrente valuta. Det har særlig vært populært å låne japanske yen, der renta har vært nær null i en årrekke. Ifølge økonomisk teori skal ikke carry trades lønne seg over tid, fordi en positiv renteforskjell vil gjenspeiles i en svake fremtidig kurs på høyrente valutaen, slik at vinninga går opp i spinnings, for eksempel når yen-lånet skal betales tilbake med en svekket dollar. På kort sikt er det imidlertid mulig å tjene både på renteforskjellen og kursutviklingen. Det er imidlertid knyttet stor risiko til carry trades, etter som valutakurser kan være gjenstand for store svingninger på kort tid.

Konjunkturutviklingen i Norge

Veksten i norsk økonomi har fortsatt i høyt tempo så langt i 2007. Vi må ti år tilbake for å finne liknende vekstrater i BNP for Fastlands-Norge som det vi nå har opplevd. Selv etter flere år med konjunkturoppgang har veksten tiltatt i første halvår 2007. Veksten i økonomien er bredt basert med sterk vekst i nesten alle etterspørselskomponenter og i de fleste hovednæringer med unntak av petroleumssektoren. Arbeidsledigheten har falt til et lavt nivå som vi må tjue år tilbake for å finne maken til. Veksten i arbeidsstyrken er høy både som følge av høy arbeidsinnvandring og økte yrkesfrekvenser, særlig fra eldre. Denne fleksibiliteten i arbeidsmarkedet gjør det vanskeligere enn før å vurdere kapasitetsgrensen for norsk økonomi.

Økningen i antall ledige stillinger og den tiltakende lønnsveksten viser at arbeidsmarkedet nå er svært stramt. Prisveksten målt ved konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer er fortsatt lav, men svakt stigende.

Pengepolitikken har gradvis blitt strammet til i løpet av de siste to årene. Rentene har kommet opp både nominelt og reelt, og den sterke kronekursen bidrar også til å legge en demper på etterspørselsveksten i norsk økonomi. Finanspolitikken må karakteriseres som om lag konjunkturneutral i 2007. Det er selvforsterkende effekter av veksten i privat sektor som nå gir vekstimpulser til fastlandsøkonomien. De nærmes-

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Regnskapstall for 2005-2007. Vekst fra forrige periode. Prosent

	2005	2006	Sesongjustert			
			06:3	06:4	07:1	07:2
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger mv.	3,3	4,4	1,1	1,0	3,0	0,9
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	0,7	0,6	0,6	0,1
Bruttoinvesteringer i fast realkapital	11,2	7,4	-0,3	2,7	-1,3	3,9
Fastlands-Norge	9,1	8,0	-4,1	7,5	-2,3	2,3
Utvinning og rørtransport	19,1	4,4	9,3	-0,8	-7,9	9,4
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	3,9	4,7	0,0	2,0	1,4	1,0
Eksport	0,7	1,6	1,2	1,3	1,3	-0,5
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	0,2	-2,1	4,3	-6,3
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	0,1	2,6	3,7	0,1
Import	8,6	8,2	0,5	3,0	1,7	1,7
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	1,1	5,7	1,6	0,5
Bruttonasjonalprodukt	2,7	2,8	1,6	0,4	0,8	0,9
Fastlands-Norge	4,5	4,6	1,5	1,2	1,6	1,3
Arbeidsmarkedet						
Utførte timeverk	1,2	2,1	0,7	0,9	1,1	1,0
Sysselsatte personer	1,0	3,1	0,9	0,7	0,9	1,2
Arbeidsstyrke ²	1,1	1,8	0,3	0,3	0,8	1,0
Arbeidsledighetsrate, nivå ³	4,6	3,4	3,3	2,9	2,7	2,6
Priser og lønninger						
Lønn per normalsårsverk ⁴	4,0	4,3	4,9	5,2	6,1	5,6
Konsumprisindeksen (KPI) ⁴	1,6	2,3	2,2	2,5	1,0	0,3
KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) ⁴	1,0	0,8	0,5	0,8	1,2	1,4
Eksportpriser tradisjonelle varer	4,0	11,7	3,1	0,9	-0,9	2,5
Importpriser tradisjonelle varer	0,4	4,7	2,1	4,1	0,1	1,2
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	300,8	353,5	93,7	93,1	83,9	71,1
MEMO (justerte nivåttall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	2,2	3,1	3,2	3,6	4,2	4,6
Utlånsrente, banker ⁵	3,9	4,3	4,4	4,7	5,3	5,6
Råoljepris i kroner ⁶	351,4	413,8	434,6	380,7	360,4	414,1
Importveid kronekurs, 44 land, 1995=100	91,8	92,5	92,2	94,7	93,2	92,0
NOK per euro	8,01	8,05	8,06	8,27	8,17	8,10

¹ Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

² Definert som summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ifølge nasjonalregnskapet fratrukket utlendinger i utenriks sjøfart.

³ Ifølge AKU.

⁴ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

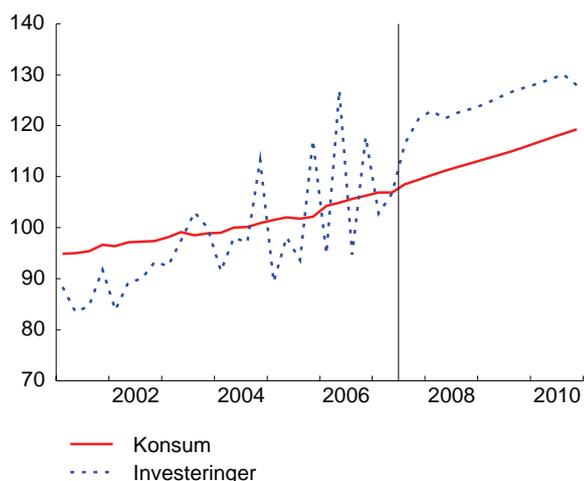
⁵ I slutten av perioden.

⁶ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Offentlig forvaltning

Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

te kvartalene framover er det grunn til å tro at disse etterspørselsimpulsene avtar i styrke. Sammen med et moderat konjunkturtilbakeslag internasjonalt, vil BNP-veksten i fastlandsøkonomien dempes noe, men neppe mer enn ned til litt under trendmessig vekst. Det er nå sannsynligvis lite ledig kapasitet i norsk økonomi selv om ferdigstilling av store investeringsprosjekter øker kapasiteten og dermed understøtter fortsatt vekst. Den sterke kostnadsveksten vi må forvente i kjølvannet av høykonjunkturen, vil også etter hvert bidra til lavere realvekst i økonomien. Grunnene til at den sterke veksten i norsk økonomi ennå ikke har slått vesentlig ut i økt prisvekst er dels høy produktivitet-vekst og dels en lav og til tider negativ importpris-vekst. Etter flere år med konjunkturoppgang er det normalt at produktivitetsveksten dempes noe. Det vil bidra til noe høyere inflasjon framover. Kronekursen har styrket seg nylig og vil kunne styrke seg ytterligere dersom rentedifferansen overfor utlandet øker framover, slik vi legger til grunn. Denne utviklingen vil dempe prisveksten i Norge.

Stabil vekst i offentlig etterspørsel

Ifølge Kvartalvis nasjonalregnskap (KNR) økte konsumet i offentlig forvaltning med drøyt 2 prosent i første halvår 2007 sammenliknet med samme periode året før. Vekstanslaget i Revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2007 er vel 3 prosent for hele 2007. Det var ingen vekst i konsumet i statsforvaltningen i første halvår, noe som trekker den samlede veksten ned. Brutto-investeringene i offentlig forvaltning har så langt utviklet seg mer på linje med tidligere anslag og viser en vekst på om lag 5 prosent i første halvår i år sammenliknet med første halvår i fjor dersom man holder kjøp av fregatter utenom. På bakgrunn av de moderate konsumtallene i første halvår har vi nedjustert vårt anslag for veksten i konsumet i offentlig forvaltning for 2007 noe i forhold til tidligere. Veksten i trygder og stønader fra det offentlige er omtrent i tråd med

tidligere anslag og vokser nominelt om lag i takt med lønnsveksten. Som følge av den lave konsumprisveksten gir dette et betydelig bidrag til husholdningenes realinntektsvekst i 2007. Den sterke veksten i norsk økonomi fører til betydelig vekst i de offentlige skatteinntektene.

Våre anslag for finanspolitikken for årene 2008-2010 er praktisk talt de samme som i forrige konjunktur-oversikt. Disse anslagene gir en ganske stabil vekst i kjøp av varer og tjenester i offentlig forvaltning som ligger nær en antatt trendmessig vekst i norsk økonomi. Vi har fortsatt lagt til grunn uendrede reelle skattesatser samlet sett i årene framover. Anslagene innebærer at det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet kan bli noe mindre enn 4 prosent av Statens pensjonsfond – Utland både i inneværende år og i årene framover. Børsuroen internasjonalt, sammen med en sterk kronekurs, kan gi en mindre økning i ”petroleumsfondet” enn anslagene i RNB 2007 indikerer. En svakere utvikling i fondsverdien vil i så fall føre til at våre anslag for finanspolitikken blir mer på linje med 4 prosentregelen.

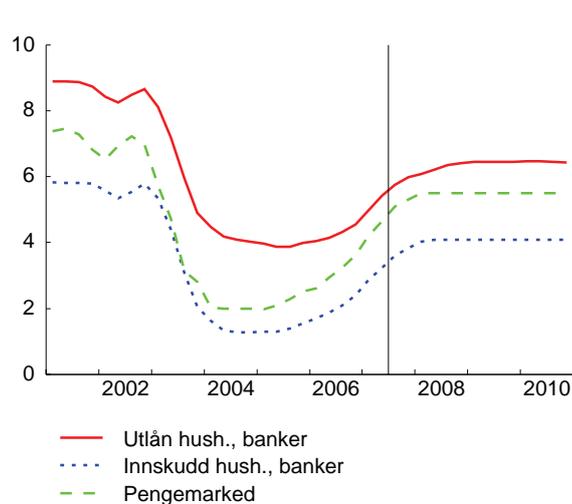
Moderat pengepolitisk innstramning

Norges Bank skal fastsette renta på bakgrunn av en avveining mellom å stabilisere inflasjonen, valutakurser og utviklingen i produksjon og sysselsetting. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisen som over tid er nær 2,5 prosent. Den lave inflasjonen de siste årene kan i stor grad betraktes som resultatet av tilbudssidesjokk gjennom til dels fallende importpriser og høy produktivitetsvekst. Slike sjokk kan lede til en situasjon hvor inflasjonen er lav samtidig som kapasitetsutnyttelsen er høy. I sin rentesetting må Norges Bank da foreta en avveining mellom å stabilisere inflasjonen i forhold til det operative målet og å stabilisere produksjonsutviklingen og sysselsettingen. I denne sammenheng må Norges Bank også ta hensyn til rentas virkning på valutakursen.

Siden juli 2005 har Norges Bank økt styringsrenta gradvis fra 1,75 prosent til 4,75 prosent i august 2007. Pengemarkedsrenta har fulgt styringsrenta med et lite påslag. Dette påslaget har over tid ligget i underkant av 0,25 prosentpoeng, men er noe høyere når renta stiger. Ved utgangen av august lå 3 måneders pengemarkedsrente på 5,2 prosent.

Uroen i finansmarkedene har ført til forventninger om redusert rente i USA. I det norske pengemarkedet er det nå priset inn færre renteøkninger enn det var i juli i år. Pengemarkedsrenta er forventet å stige til 5,5 prosent i løpet av året, for så å stabilisere seg rundt dette nivået. Dette innebærer to renteøkninger til fra Norges Bank når vi legger til grunn en forskjell på 0,25 prosentpoeng mellom styringsrenta og pengemarkedsrenta. Vi anslår en lignende renteutvikling som er priset inn i markedet. Én av disse renteøkningene anslås å komme i høst, mens den foreløpig siste

Norske renter

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

renteøkningen i denne omgangen er forventet å komme i begynnelsen av 2008.

Bankenes utlånsrente har økt fra 4,7 prosent ved årsskiftet til 5,6 prosent ved utgangen av juni. Innskuddsrenta har økt noe mindre, slik at rentemarginen nå har økt litt etter flere år med reduksjon. Med et normalt påslag på styringsrenta forventer vi at utlånsrenta vil komme opp i 6,5 prosent i 2009 og 2010.

Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) var i 2006 0,8 prosent høyere enn i 2005. Siden april i år har 12-månedersveksten i KPI-JAE ligget rundt 1,4 prosent. På årsbasis anslår vi at KPI-JAE vil bli 1,4 prosent høyere i 2007 enn i 2006, og at inflasjonen øker gradvis og når 2,3 prosent i 2010.

Den innenlandske kredittveksten, målt ved 12-månedersveksten i publikums bruttogjeld (K2), var 14,8 prosent i juli 2007. Kredittveksten har ligget rundt dette nivået det siste året. 12-månedersveksten i husholdningenes innenlandske bruttogjeld var 12,3 prosent, opp fra 12,0 prosent både i mai og juni. Dette er den høyeste 12-månedersveksten så langt i år, men i et noe lengre perspektiv har veksten i husholdningenes bruttogjeld falt noe. I mars 2006 nådde veksten en topp på 13,5 prosent, mens den gjennomsnittlige veksten i 2006 var 13,0 prosent. Husholdningenes kredittvekst er fortsatt klart høyere enn veksten i inntektene. Husholdningenes bruttogjeld som andel av inntekten øker dermed fortsatt.

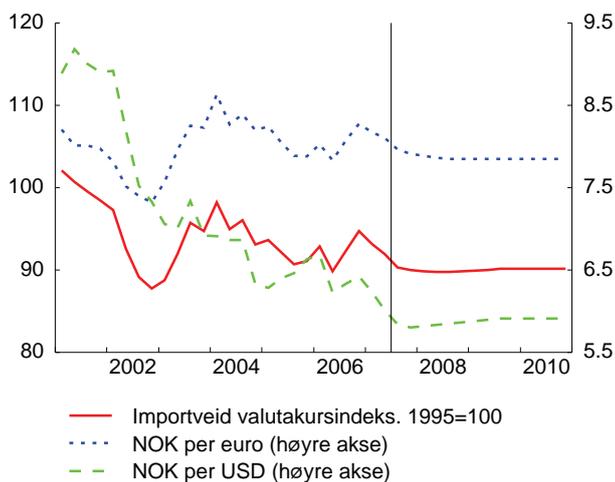
Den europeiske sentralbanken (ESB) økte styringsrenta med 0,25 prosentpoeng til 4,0 prosent i juni i år. Vi legger til grunn at det ikke kommer ytterligere renteøkninger i 2007 og at styringsrenta i euroområdet holdes uendret ut prognoseperioden. Våre anslag på renteutviklingen i euroområdet og Norge innebærer at renteforskjellen vil øke til ett prosentpoeng i løpet av 2007 og nå 1,25 prosentpoeng i begynnelsen av 2008. Med en slik rentedifferanse anslår vi at krona styrkes og vil holde seg sterk i hele prognoseperioden.

Utover høsten antar vi at eurokursen vil ligge rundt 7,90, slik at årsgjennomsnittet for 2007 blir om lag 8,05 kroner per euro. Vi antar videre at eurokursen vil komme ned til 7,85 kroner per euro fra våren 2009. Den importveide kronekursen, målt med vektor basert på sammensetningen av norsk import, vil ligge på om lag samme nivå ut prognoseperioden som ved utgangen av august. Som årsgjennomsnitt innebærer det en kronestyrking på 1,7 prosent i 2008.

Høyt tempo i oljeinvesteringene

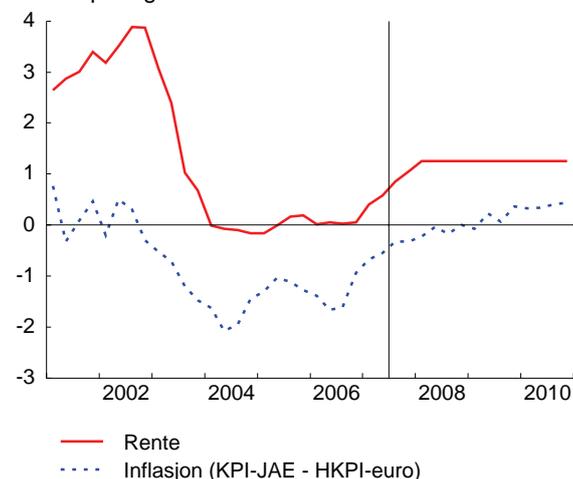
Siden tidlig i 2002 har investeringsvolumet i utvinning og rørtransport vist en stigende tendens. Etter å ha vokst relativt sterkt gjennom 2004 og 2005, avtok veksten noe gjennom 2006. Foreløpige tall fra KNR indikerer at veksten i volumet tok seg noe opp igjen

Valutakurser

Kilde: Norges Bank.

Rente- og inflasjonsforskjell mellom norske kroner og euro

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

gjennom første halvår i år. Sammenliknet med første halvår i fjor lå investeringsnivået vel 6 prosent høyere. Mens investeringene i leting, produksjonsboring og plattformar tok seg kraftig opp, sank investeringene i landanlegg og rørtransport. Vi legger til grunn at oljeinvesteringene fortsetter å vokse om lag i samme tempo gjennom resten av inneværende år, for så å øke ytterligere til rundt 10 prosent årlig i resten av prognoseperioden.

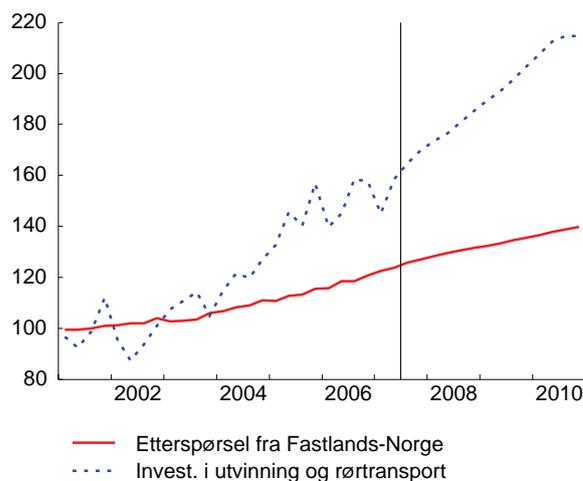
Oljeselskapenes leteaktivitet har så langt blitt begrenset av riggekapasiteten. Leteviljen stimuleres av en forventet høy oljepris i lang tid framover og av at det fremdeles er mange lovende gjenstående letearealer. Dette bekreftes også i SSBs siste investeringstelling. Letingen vil ventelig øke klart etter hvert som riggekapasiteten tiltar. Også investeringene i felt i drift ventes å øke klart framover. I stor grad gjelder dette investeringer tilknyttet utvinning av haleproduksjonen på eksisterende felt som er klart lønnsomme med dagens oljepris. Også nye funn i nærheten av eksisterende felt ventes å bidra til å øke investeringer i tilknytning til eksisterende infrastruktur. Vega, Tyrihans, Goliat, Skarv/Idun og Troll Fase 3 er blant de største nye feltene som helt eller delvis forventes å bli bygd ut i løpet av prognoseperioden. Flere mindre feltutbygginger vil trolig også bli satt i gang. Mye ligger altså til rette for at oppgangen i feltutbygging gjennom de siste to årene vil fortsette.

Det er ingen tegn til nye landanlegg av betydning som kan forhindre et markant fall i landinvesteringene når landanleggene på Nyhamna og Melkeøya ferdigstilles i år. Investeringene tilknyttet rørtransport antas også å falle gjennom inneværende og neste år, men vil så øke igjen utover i prognoseperioden. Et nytt rørprosjekt til EU kan trekke denne aktiviteten ytterligere opp. Et slikt prosjekt kan alene øke investeringene i rørtransport med mellom 10 og 22 milliarder kroner, avhengig av trasévalget.

Forløpet for olje- og gassrelaterte investeringer vil bidra til å opprettholde høykonjunkturen. Allerede i år ventes investeringsvolumet å bli høyere enn i det tidligere toppåret 1998. Den relative betydningen blir likevel mindre enn den gang – målt som andel av BNP Fastlands-Norge antar vi at investeringene vil utgjøre vel 6 prosent i år, mot om lag 8 prosent i 1998. Selv med et betydelig høyere investeringsnivå i 2010, vil andelen ventelig bli noe i underkant av dette. Med synkende investeringer i landanlegg i perioden foran oss, vil importandelen i investeringene antakelig bli høyere enn den har vært de siste årene. Veksten i oljeinvesteringene i prognoseperioden vil anslagsvis bidra med 0,2 prosentpoeng til veksten i BNP Fastlands-Norge neste år, stigende til 0,4 prosentpoeng i 2010.

KNR-tallene viser at utvinningen av olje og gass i første halvår i år ble 6 prosent lavere enn i den tilsvarende perioden i 2006. Mens gassproduksjonen

Innenlandsk etterspørsel
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

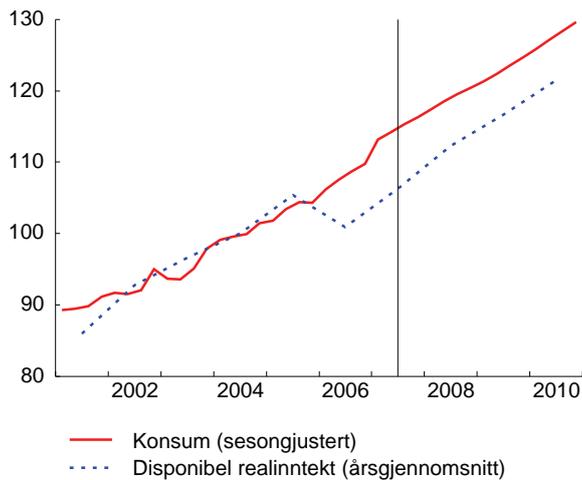
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

holdt seg om lag uendret, sank oljeutvinningen med nær 8 prosent. Vi legger til grunn at nedgangen i utvinningen av olje etter hvert stopper opp, for så å øke noe igjen i 2008. Selv om haleproduksjonen av olje øker, og det settes i gang utvinning på nye felt, tror vi ikke dette er tilstrekkelig til å motvirke den ventede produksjonsnedgangen på de store, modne feltene i årene deretter. Oljeutvinningen antas derfor å synke i både 2009 og 2010. Med Snøhvit og Ormen Lange i kommersiell drift fra 4. kvartal i år vil gassutvinningen skyte fart, for deretter å øke mer moderat. Samlet sett antas petroleumproduksjonen å falle med noe over 4 prosent i år, for så å øke med nær 7 prosent neste år. Dette utvinningsnivået antas så å holde seg gjennom 2009 og 2010, hvor gassutvinningen vil utgjøre en stadig større del av petroleumutvinningen. Målt i verdi, utgjorde gassens andel av den samlede petroleumutvinningen i overkant av 21 prosent i 2005. Denne andelen ventes å øke til nær 35 prosent i 2010.

Vedvarende høy konsumvekst

Den sterke konsumveksten gjennom de siste årene – som må ses i lys av høy underliggende inntektsvekst og et kraftig fall i realrenta siden 2002 – har fortsatt så langt i 2007. Sesongjusterte KNR-tall viser at konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner økte med 0,9 prosent fra 1. til 2. kvartal i år etter en oppgang på hele 3,0 prosent kvartalet før. De store svingningene kan føres tilbake til utviklingen i varekonsumet, mens tjenestekonsumet viser en mer stabil vekstutvikling. Varekonsumet økte med 0,4 prosent i 2. kvartal i år, mens tjenestekonsumet gikk opp med 1,0 prosent. Nedgangen i kjøp av biler fra det rekordhøye nivået i 1. kvartal, som var påvirket av omleggingen av avgiftene ved årsskiftet, forklarer deler av svingningene i varekonsumet. Dersom vi ser bort fra bilkjøpene, steg varekonsumet med hele 1,5 prosent i 2. kvartal i år. Konsumet av finansielle tjenester og hotell- og restauranttjenester bidro mest til veksten i

Inntekt og konsum i husholdninger mv. Volumindekser, 2004=100

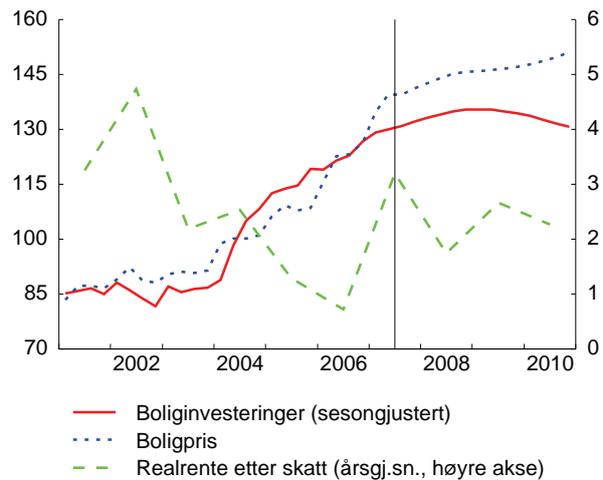
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

tjenestekonsumet i samme periode, men veksten var sterk i nesten alle tjenestegrupper. Sammenligner vi første halvår i år med første halvår i fjor, var husholdningenes konsum samlet sett nær 6,5 prosent høyere i volum. Riktignok viser varekonsumet en sesongjustert nedgang på 1,8 prosent fra juni til juli. Samtidig var varekonsumindeksen nær 8 prosent høyere i juli i år enn i samme måned i fjor. På årsbasis venter vi nå en konsumvekst på 6,3 prosent i år, om lag to prosentpoeng høyere enn i 2006. Vi må tilbake til konjunkturoppgangen på midten av 1990-tallet for å finne tilsvarende volumvekst i konsumet.

Veksten i husholdningenes disponible realinntekter anslås å bli rundt 5,5 prosent i år og neste år, og rundt 4,0 prosent i resten av prognoseperioden. Også når vi ser bort fra utbytteutbetalingene (se egen tabell), som trolig i liten grad stimulerer konsumet, vil inntekt-sveksten ventelig være høy framover. Denne utviklingen kommer som følge av sterk vekst i lønns- og næringsinntekter og offentlige stønader. Samtidig trekker relativt lav konsumprisvekst, og da særlig i 2007, realveksten i husholdningenes inntekter opp. Derimot vil husholdningene øke sin gjeld i forhold til sine fordringer gjennom prognoseperioden. Det vil sammen med rentepengningen slå ut i en svak utvikling i netto renteinntekter, noe som trekker veksten i disponibel inntekt ned. Realrenta etter skatt antas å bli vel 3 prosent i 2007, klart høyere enn i de to foregående årene, for så å synke til et nivå på knappe 2,5 prosent som årlig gjennomsnitt i perioden 2008-2010. Alt i alt gir inntekts- og renteutviklingen som her legges til grunn en årlig vekst i konsumet på mellom 3 og 4 prosent de nærmeste årene.

Spareraten sank til et historisk sett lavt nivå på 1,4 prosent i 2006, fra et nivå på nær 9 prosent året før. Skattemessige tilpasninger til gjeninnføringen av skatt på aksjeutbytte i fjor, forklarer denne utviklingen. Våre anslag innebærer at sparingen vil synke ytter-

Boligmarkedet Venstre akse indekser, 2004=100, høyre akse prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Husholdningenes disponible realinntekter. Prosentvis vekst fra året før

	2006	2007	2008	2009	2010
Totalt	-4,3	5,3	5,7	3,9	4,1
Eksklusive aksjeutbytte	2,6	5,4	3,5	3,5	3,7

ligere i år til et nivå nær null for så å stige igjen til noe over 3 prosent i 2010. Det lave nivået på sparingen gjennom prognoseperioden reflekteres i en svak utvikling i husholdningenes nettofinansinvesteringer. Målt i løpende priser vil husholdningene øke sine nettofinansinvesteringer med om lag 10 milliarder kroner i løpet av prognoseperioden, fra et nivå på om lag -50 milliarder kroner i 2006. Husholdningene vil dermed fortsette å vri deler av sin formue vekk fra finanskapital over til realkapital, noe som vil gjenspeiles i at boliginvesteringene vil holde seg på et høyt nivå framover.

Boliginvesteringene bremser opp

Med sterk realinntektsvekst, lavere realrenter og vekst i realprisene på boliger i annenhåndsmarkedet har boliginvesteringene vokst kraftig siden slutten av 2003. Ifølge foreløpige KNR-tall økte boliginvesteringene med 6,5 prosent i 2006 mot hele 14,5 prosent året før. Sesongjusterte tall viser at boliginvesteringene kun økte med 0,6 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, noe som er klart svakere enn de siste forutgående kvartalene med vekstrater på mellom 2 og 3 prosent. Sammenlignet med første halvår i fjor var boliginvesteringene mer enn 7,5 prosent høyere i første halvår i år.

Statistikk over byggevirksomhet kan tyde på at igangsettingen av nye boliger, målt ved både antall boliger og bruksareal, har flatet ut. Omfanget av byggeaktiviteten gjennom 2006 og første halvår av 2007 tilsier likevel – sammen med utsikter til fortsatt god vekst i disponibel realinntekt – at boliginvesteringene vil

Betydningen av renta for boligmarkedet

Fra 2. kvartal 2003 til 2. kvartal 2007 har boligprisindeksen til SSB steget med nær 55 prosent. Samtidig har boliginvesteringene økt formidabelt, slik at verdien av den samlede boligkapitalen i Norge har økt med 74 prosent i samme periode. Veksten i boligmarkedet må ses i sammenheng med den markerte nedgangen i realrenta og den sterke realinntektsveksten de siste årene. Fra sommeren 2005 har imidlertid renta økt jevnt. I våre prognoser legger vi til grunn ytterligere to renteøkninger på til sammen 0,5 prosentpoeng i år før Norges Banks styringsrente flater ut på 5,25 prosent. Vi skal her benytte KVARTS til å tallfeste betydningen på boligmarkedet av de siste fire renteøkningene i vår prognosebane på til sammen 1 prosentpoeng.

Bruktboligprisen i KVARTS er modellert slik at den klarer markedet for bruktboliger, og modellen er tallfestet med utgangspunkt i den historiske utviklingen. I tillegg til boligkapitalmengden påvirkes boligprisen av husholdningenes realinntekt og realrenta etter skatt. Spesielt realrenta synes å ha hatt stor effekt på boligprisen; ved en økning i realrenta på ett prosentpoeng vil boligprisene i følge modellen på sikt reduseres med om lag 12 prosent. Det er da ikke tatt hensyn til at også andre størrelser av betydning for boligprisen påvirkes av renteendringen. For et gitt rentenivå og boligkapitalmengde er det funnet støtte for at boligprisene følger husholdningenes realinntekt. En dobling i inntekten vil således på sikt gi en dobling i boligprisen.

I KVARTS er boliginvesteringene avledet fra en modell for igangsettingen av nye boliger. Siden igangsettingen etterfølges av investeringer i inntil tre år, er igangsettingstallene en ledende indikator for boliginvesteringene. Igangsettingen av boliger er antatt å følge forholdet mellom boligpris og byggekostnader, siden dette forholdet fanger opp lønnsomheten med å bygge og selge nye boliger. I tallfestingen av modellen er det funnet støtte for at igangsettingen av nye boliger over tid øker med en prosent dersom boligprisene øker med en prosent mer enn byggekostnadene. Øker byggekostnadene mer enn boligprisene, synker igangsettingen

etter hvert tilsvarende. Boliginvesteringene følger igangsettingen med et tidsetterslep, og effekten på investeringene av en endring i boligprisen blir derfor over tid den samme som for igangsettingen. Det er ingen direkte renteffekter på boliginvesteringene, men investeringene blir likevel påvirket gjennom virkningen på boligprisen.

Vi sammenligner prognosebanen vi presenterer i denne rapporten med alternative beregninger hvor vi tenker oss at styringsrenta holdes uendret etter at den ble satt opp til 4,25 prosent 31. mai i år. Dermed kan vi tallfeste virkningene av de to renteøkningene i juni og august i år, samt de ytterligere to renteøkningene vi legger til grunn i vår prognosebane. Beregningene viser således virkningen av en økning i styringsrenta på til sammen ett prosentpoeng i andre halvår i år. Det er i alternativbanene antatt at pengemarkedsrenta ligger 0,25 prosentpoeng over styringsrenta. Beregningene går fram til 2010 og tabellen viser virkningene av renteøkningene. Det er realrenta og realinntektene som er av betydning for boligmarkedet. Endringer i konsumprisene påvirker begge disse størrelsene. Vi har gjennomført to alternative beregninger. I den første har vi holdt valutakursen uendret. Denne beregningen illustrerer virkningen på boligmarkedet når vi ser bort fra valutakursens virkning på konsumprisene. I den andre beregningen har vi tillatt endringer i valutakursen.

Det er i hovedsak endringene i realrenta som bidrar til utviklingen. Økt realrente demper boligprisveksten og boliginvesteringene. Økte renteutgifter reduserer i tillegg husholdningenes inntektsvekst, og bidrar til å forsterke de negative effektene på boligmarkedet. Dersom valutakursen ikke påvirkes vil renteøkningene redusere boligprisene med 5,3 prosent i 2010 sett i forhold til prisenivået i våre prognoser. Boliginvesteringene vil bli 7 prosent lavere samme år. Åpner vi valutakurskanalen vil effektene bli mer enn det dobbelte, som følge av at krona styrkes med vel 5 prosent og reduserer prisstigningen med i gjennomsnitt 0,6 prosentpoeng.

Virkning i prosent der ikke annet framgår

	Uendret valutakurs				Modellbestemt valutakurs			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Pengemarkedsrente, prosentpoeng	0,4	1	1	1	0,4	1	1	1
Prisstigning, KPI, prosentpoeng	0	0,1	0,1	0	-0,2	-1,1	-0,5	-0,6
Valutakurs	0	0	0	0	-1,3	-5,2	-5,1	-5,2
Husholdningenes disponible realinntekt	-0,1	-0,9	-1,3	-1,6	0,1	0	-0,8	-1,4
Boligpris	0	-1,1	-3,1	-5,3	-0,3	-4,3	-9,4	-12,9
Boliginvesteringer	0	-0,8	-3,5	-7	-0,1	-2,4	-9	-14,9
Konsum i husholdningene	-0,1	-0,7	-1,2	-1,8	0	-1,1	-1,7	-2,1
BNP Fastlands-Norge	0	-0,3	-0,6	-1	-0,1	-1	-1,6	-2,1

holde seg på et høyt nivå de nærmeste årene. Det historisk sett meget høye nivået på boligkapitalen i tillegg til høyere realrenter vil imidlertid bidra til å bremse både boliginvesteringene og boligprisveksten framover (se egen boks). Vi venter nå at boliginvesteringene i år som i fjor vil øke med rundt 6,5 prosent, for så å flate ut og etter hvert gå litt ned. Bruktboligprisene på sin side ventes å øke med rundt 13 prosent i år. Da forventes det om lag uendrede priser fra 2. kvartal og ut året. Deretter ventes veksten i bruktboligprisene å synke og nesten stoppe opp mot slutten av prognoseperioden.

Betydelig investeringsvekst

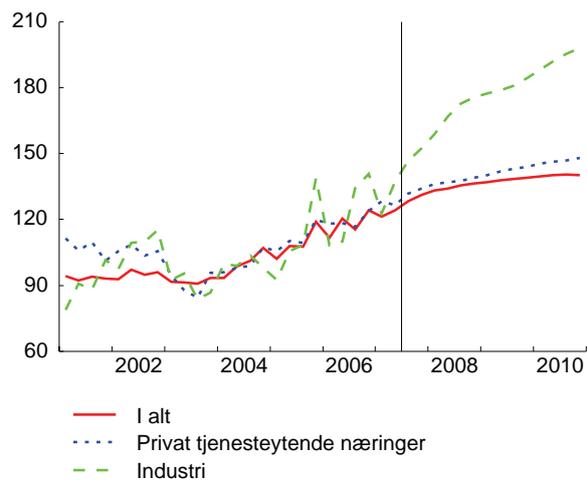
Bedriftene i Fastlands-Norge fortsetter å øke investeringene. De sesongjusterte nasjonalregnskapstallene fra KNR viser en økning i bruttoinvesteringene i fastlandsnæringene på nær 3 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Fra 2003 til 2006 har disse investeringene økt med nær 30 prosent. Investeringene i 2. kvartal i år var 9,6 prosent høyere enn i samme kvartal året før. Investeringen i industri og bergverk økte fra 1. til 2. kvartal med nær 12 prosent, mens firekvarstalsveksten var i overkant av 23 prosent. Innenfor tjenester var det ifølge de sesongjusterte tallene en liten nedgang i 2. kvartal, men meget sterk vekst i kvartalene før bidro til at investeringsnivået lå nær 7 prosent høyere enn samme kvartal året før.

SSBs siste investeringsundersøkelse indikerer at investeringsveksten (i volum) i både industri- og kraftsektoren i år og neste år blir på mellom 15 og 20 prosent. I våre prognoser har vi lagt til grunn en investeringsutvikling omtrent på linje med investeringstallingen. I 2009 og 2010 reduseres investeringsveksten i industrien til rundt 5 prosent. Vi regner med at investeringsveksten i tjenestenæringene reduseres noe framover. For fastlandsnæringene samlet anslår vi en investeringsvekst på 8-9 prosent i år og neste år, og at denne mer enn halveres i 2009 og 2010. Dette innebærer at investeringsnivået i fastlandsnæringene generelt og industrien spesielt vil ligge meget høyt i hele prognoseperioden.

Lavere eksportvekst av tradisjonelle varer neste år

Sesongjusterte nasjonalregnskapstall viser nær uendret eksportvolum av tradisjonelle varer fra 1. til 2. kvartal i år. Dette representerer en nedgang fra kvartalet før da eksporten steg med hele 3,7 prosent, og kan tilskrives at eksporten av viktige varer som fisk og fiskeprodukter og ulike råvarer viste nedgang. I det siste kvartalet steg imidlertid eksporten av verkstedprodukter. Elektrisk kraft utgjør en betydelig mindre andel, men har på grunn av meget sterk vekst de to siste kvartalene bidratt vesentlig til veksten i samlet eksport av tradisjonelle varer. Eksporten av elektrisk kraft steg med 90 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1.

Investeringer i Fastlands-Norge
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

kvartal i år, og med over 100 prosent fra 1. til 2. kvartal. Bidraget i 2. kvartal til veksten i tradisjonell vareeksport fra elektrisitet var på hele 1,5 prosentpoeng. Eksporten totalt gikk svakt ned med 0,5 prosent. Dette kan i hovedsak føres tilbake til en nedgang i eksporten av råolje og naturgass på 6,3 prosent. En økning i eksporten av tjenester, spesielt forretningsmessige tjenester og bruttofrakter (utenriks sjøfart), gjør at utslaget på totaleksporten dempes.

Etter en prisnedgang (sesongjustert) i 1. kvartal i år steg prisene på tradisjonelle eksportvarer i 2. kvartal med 2,5 prosent. Metallprisene fortsatte å stige. De steg med 5,5 prosent i 2. kvartal, mot 2,3 prosent kvartalet før. Det utgjør likevel en klar avdemping i forhold til utviklingen gjennom fjoråret da prisene steg med hele 50 prosent. Sterk prisvekst på råolje og naturgass og på tjenester bidro til at prisveksten for total eksport ble 3,3 prosent i 2. kvartal år.

Vi legger til grunn at eksportveksten av tradisjonelle varer vil holde seg sterk ut året. Årsveksten ventes å bli i underkant av 8 prosent. Til neste år reduseres veksten betraktelig, til om lag 4 prosent. Dette kan tilskrives lavere eksportmarkedsvekst og en normalisering i eksporten av elektrisitet. Nedgangen i elektrisitetseksporten bidrar anslagsvis til å trekke ned eksporten av tradisjonelle varer med 0,6 prosentpoeng. Den underliggende eksportveksten vil således være litt over markedsveksten. Fra 2009 og ut prognoseperioden vil den internasjonale konjunkturutviklingen styrkes og igjen bidra til økende eksportvekst. Eksportveksten for tradisjonelle varer anslås i prognoseperioden å ligge litt over markedsveksten, noe som innebærer økende markedsandeler. Eksporten av olje og naturgass vil øke sterkt i 2008. Deretter og ut prognoseperioden ventes en svak nedgang. Eksportprisene ventes å gå ned i de to neste årene, men deretter stige mot slutten av prognoseperioden.

Fortsatt høy samlet importvekst

Veksten i tradisjonell vareimport viser nå tendenser til å flate ut. De foreløpige sesongjusterte KNR-tallene viser at den tradisjonelle vareimporten økte med 0,5 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, etter en økning på 1,6 prosent kvartalet før. Til sammenligning økte denne importen med over 12 prosent gjennom 2006. Importen av verkstedsprodukter økte med 1,8 prosent og bidro til å trekke opp veksten, mens importen av elektrisk kraft, kjemiske råvarer og metaller falt fra 1. til 2. kvartal. Sammenligner vi første halvår i år med samme periode i fjor, økte importen av tradisjonelle varer med nesten 10 prosent.

Tjenesteimporten var høy i 2. kvartal, med en sesongjustert økning på 2,4 prosent fra 1. kvartal. Reisetrafikk og forretningsmessige tjenester bidro sterkt til denne veksten, begge med en vekst på 3,1 prosent. Samlet økte importen med 1,7 prosent i 2. kvartal, det samme som i forrige kvartal og på linje med veksten gjennom fjoråret. Dette innebærer en økning på hele 8,5 prosent dersom vi sammenligner første halvår i år med første halvår i fjor. Importvolumet vokser altså fortsatt kraftig, i tråd med hva en skulle forvente ved en konjunkturtopp med tilhørende høyt konsum- og investeringsnivå.

Sesongjustert prisvekst for samlet import var 1,0 prosent fra 1. til 2. kvartal, og dette skyldes i all hovedsak vekst i prisene på tradisjonelle importvarer. Importprisene på tjenester falt med 0,5 prosent fra 1. til 2. kvartal.

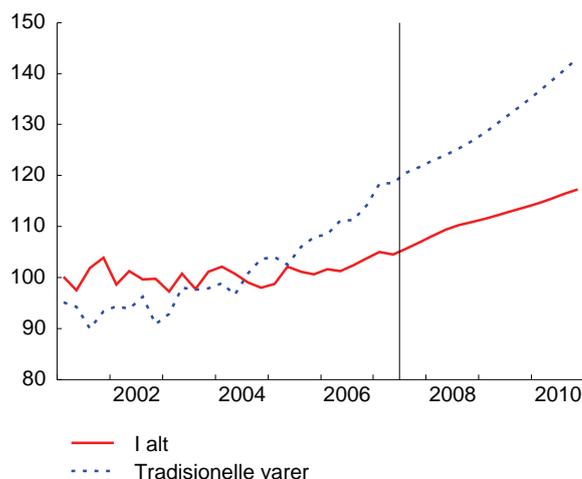
Vi legger til grunn at det blir overlevert en fregatt til det norske sjøforsvaret i løpet av inneværende halvår, noe som trekker opp importen i år. Vi har videre lagt til grunn at det overleveres en fregatt årlig ut prognoseperioden, slik at dette ikke vil bidra til å øke importveksten. Våre beregninger viser en vekst i tradisjonell vareimport på om lag 9 prosent i inneværende år. Dette er en svak avdemping i forhold til 2006. I de neste årene ventes veksten å avta ytterligere, i tråd med en avdemping av den samlede etterspørselsveksten. Videre antar vi at samlet import omtrent følger utviklingen i den tradisjonelle vareimporten.

Sterk produksjonsvekst i fastlandsøkonomien

KNR-tallene viser at BNP-veksten i fastlandsøkonomien har tiltatt så langt i 2007. BNP for Fastlands-Norge har vokst med 6 prosent årlig rate gjennom første halvår og var om lag 5½ prosent høyere enn første halvår 2006. I 2007 er det særlig vareproduksjon utenom industri og spesielt bygg og anlegg og kraftproduksjon som har vokst mye, men veksten i fastlandsøkonomien er høy på bred basis. Ser en tilbake på utviklingen de siste par årene, har det vært særlig sterk vekst i privat tjenesteyting. Så langt i 2007 er veksten i norsk økonomi klart høyere enn vi tidligere har anslått. Hvis BNP Fastlands-Norge blir på samme nivå (sesongjustert) i andre halvår som det de forelø-

Eksport

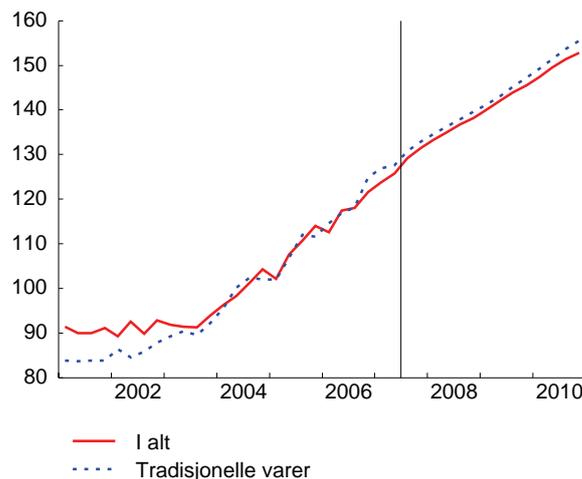
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Import

Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

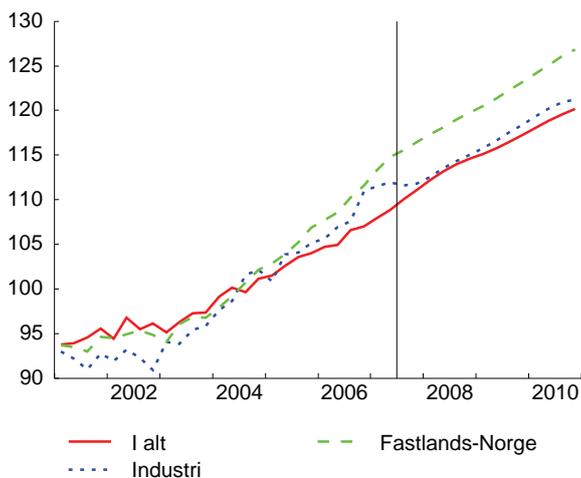
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

pige KNR-tallene for 2. kvartal viser, blir årsveksten i 2007 på 4,6 prosent. Selv med relativt moderat vekst gjennom andre halvår 2007 vil årsvekstraten kunne bli over 5 prosent fra 2006 til 2007. Veksten i samlet BNP er langt mer moderat og uendret (sesongjustert) nivå fra 2. kvartal og ut året vil gi en årsvekstrate på 2¼ prosent i 2007. Det er fallet i olje- og gassproduksjonen som er årsaken til denne mer beskjedne veksten. På etterspørselssiden er det sterk vekst i innenlandsk etterspørsel til konsum og investeringer samt i eksporten av tradisjonelle varer og tjenester.

Vi legger til grunn at det i løpet av de nærmeste kvartalene vil skje en vesentlig avdempning i veksttakten i norsk økonomi. Dette omslaget vil i hovedsak innebære at BNP-veksten kommer ned om lag på linje med eller noe under antatt trendvekst i økonomien. De faktorene som forventes å bidra til dette er for det

Bruttonasjonalprodukt

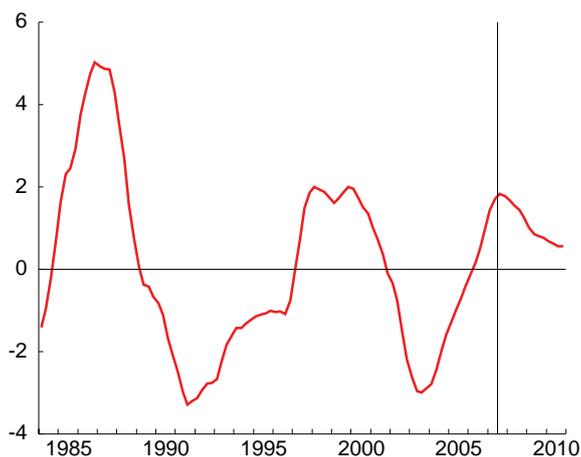
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

BNP Fastlands-Norge

Avvik fra beregnet trend i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

første en vesentlig svakere vekst i husholdningenes etterspørsel som følge av høyere renter. Vi regner med at veksten i boliginvesteringene vil stoppe opp i løpet av 2008 og nivået vil falle svakt deretter. Også lavere vekst internasjonalt vil bidra til mer moderat vekst gjennom svakere markedsutsikter for norsk eksport både av varer og tjenester fra fastlandsøkonomien. Disse momentene gjør at veksttakten i fastlandsøkonomien synker fra om lag 5 prosent i 2007 til om lag 3 prosent i 2008. Veksttakten i bruttoinvesteringene i næringsvirksomhet inklusive petroleumssektoren fortsetter imidlertid å vokse sterkt i 2008. Vekstbidragene fra offentlig forvaltning forventes i 2008 å bli om lag som i 2007. På næringsnivå vil omslaget i veksttakten gjøre seg gjeldende ganske bredt. Lavere vekst i boliginvesteringene vil redusere veksten i bygge og anleggssektoren, mens svakere vekst internasjonalt reduserer industriens vekstmuligheter selv om tradisjonell eksport fortsetter å vokse klart også i 2008.

Sterk vekst i oljeinvesteringene bidrar til å holde veksten i industriproduksjonen oppe selv med en konjunkturedgang internasjonalt. Selv om veksten anslås å bli klart dempet i 2008, er likevel veksttakten i fastlandsøkonomien relativt høy sett i et lengre perspektiv. Kapasitetsgrensene i økonomien, målt ved arbeidsledigheten, tilsier en mer dempet vekst framover. Dette vil være tilfelle selv om en legger til grunn en relativt høy arbeidsinnvandring.

Mens fastlandsøkonomien har vokst raskere enn samlet BNP i mange år, forventer vi at økningen i olje- og gassproduksjonen skal bidra til at samlet BNP vokser mer enn BNP Fastlands-Norge i 2008. Produksjonsveksten i petroleumssektoren og en tendens til økende driftsutgifter per produsert enhet gir noen vekstimpulser til fastlandsøkonomien i tillegg til veksten i investeringene i petroleumssektoren. Etter 2008 regner vi imidlertid med om lag uendret petroleumsproduksjon slik at samlet BNP vokser litt mindre enn fastlandsøkonomien.

Tilstrammingen i pengepolitikken antas å fortsette inn i begynnelsen av 2008 gjennom høyere styringsrenter. Fra og med 1. kvartal 2008 er styringsrenta antatt å ligge nominelt konstant på 5,25 prosent. Høyere realrente vil dempe etterspørselsveksten, og særlig veksten i bygge og anleggssektoren påvirkes av dette siden investeringsveksten avtar. I tråd med markedsforventningene antar vi at rentenivået i euroområdet ikke øker så mye som i Norge. Det vil bidra til at kronkursen overfor euro vil være sterk i tiden framover og at den styrker seg ytterligere fra dagens nivå like under 8 kroner som følge av en tiltakende renteforskjell. En sterkere krone har en kontraktiv effekt på økonomien. Som omtalt ovenfor, er veksten i konsum og investeringer i offentlig forvaltning om lag uendret i perioden framover. I ekspansiv retning bidrar vår forutsetning om et nytt internasjonalt konjunkturoppsving fra 2009. Det bidrar til at eksportveksten tar seg opp igjen og dermed også industriproduksjonen. Vedvarende høy vekst i petroleumsinvesteringene bidrar også til vekst i industrien. Veksten i fastlandsøkonomien tiltar derfor mot slutten av beregningsperioden og kan overstige 3 prosent i 2010.

Redusert sysselsettingsvekst, men likevel fortsatt lav ledighet

I første halvår i år har sysselsettingen i følge sesongjusterte KNR-tall økt med hele 4,2 prosent, regnet som årlig rate. Økningen så langt i år har dermed vært enda sterkere enn i rekordåret 2006. 3,1 prosent høyere sysselsetting i 2006 enn i 2005 er den sterkeste veksten som noen gang er registrert i nasjonalregnskapet. Fra 2. kvartal 2005 til 2. kvartal 2007 økte sysselsettingen med nesten 160 000 personer.

Det har vært spesielt sterk sysselsettingsvekst i bygge- og anleggsvirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting. Det var også solid vekst innen varehandel og

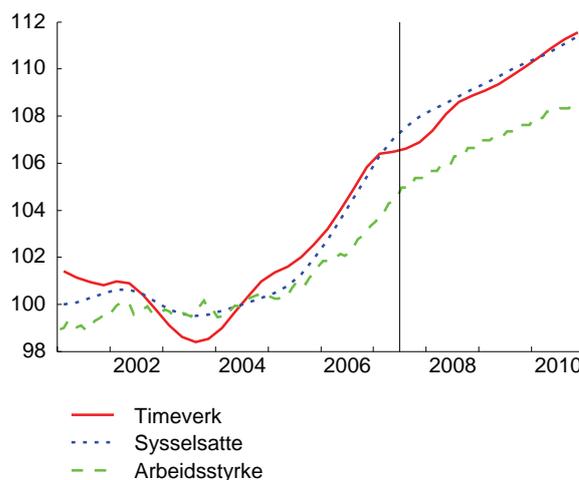
industri. Til sammen sto sysselsettingsveksten i disse næringene for nær 70 prosent av den samlede sysselsettingsøkningen fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. Til sammenlikning sto de samme næringene for knapt 45 prosent av den samlede sysselsettingen i 2. kvartal i år. Det er grunn til å tro at mange av arbeidsinnvandrerne etter utvidelsen av EU 1. mai 2004 har blitt sysselsatt i disse næringene, og således bidratt til å dekke arbeidskraftsbehovet i norsk næringsliv. I tillegg har yrkesdeltakelsen blant nordmenn økt betraktelig de siste årene. Økningen har vært sterkest blant de eldre, og særlig sterk blant eldre kvinner. Mens befolkningen mellom 15-74 år økte med 45 000 fra 2. kvartal 2006 til 2. kvartal 2007, økte arbeidsstyrken med 51 000 i samme periode. Av dette utgjorde økt yrkesdeltakelse blant kvinner mellom 55-66 år 14 000. Nettoinnvandringen var på om lag 30 000 personer fra 1. juli 2006 til 1. juli 2007.

Veksten i befolkningen og arbeidsstyrken vil trolig fortsette framover, men neppe i samme tempo. I våre prognoser øker arbeidsstyrken med 87 000 personer fra 2007 til 2010, og den gjennomsnittlige yrkesandelen øker svakt. Oppdaterte beregninger i SSB viser at uendrede yrkesfrekvenser etter alder, kjønn, utdanningsnivå og pensjonsmottakerstatus, samt en årlig netto innvandring på 16 000, vil innebære en økning i arbeidsstyrken på om lag 43 000 personer i denne treårsperioden. Prognosene legger således til grunn klare økninger i yrkesfrekvensene og også høyere arbeidsinnvandring enn i disse framskrivningene. Presset i arbeidsmarkedet vil gi mer marginale grupper muligheten til å knytte seg tettere til arbeidslivet. Årsaken til at den gjennomsnittlige yrkesandelen likevel bare øker svakt er at mye av befolkningsveksten kommer blant unge og eldre med en lavere yrkesfrekvens enn befolkningen forøvrig. I 2. kvartal 2007 utgjorde arbeidsstyrken vel 53 prosent av den samlede befolkningen. I framskrivningene innebærer endringene i befolkningssammensetning at andelen synker med 2 prosentpoeng fram mot 2020. Da er det antatt yrkesfrekvenser på 2001-nivå.

Sysselsettingsveksten har også redusert arbeidsledigheten markert. Fra et nivå på rundt 4,5 prosent i hele 2005, falt AKU-ledigheten kraftig gjennom 2006 og noe mer moderat så langt i 2007. I perioden mai-juli i år var den sesongjusterte ledigheten 2,5 prosent. Den registrerte ledigheten har gått tilsvarende ned. Ved utgangen av august i år var kun 2 prosent av arbeidsstyrken registrert helt ledige. Sesongjustert hadde den registrerte ledigheten da falt med 2000 personer fra utgangen av juli.

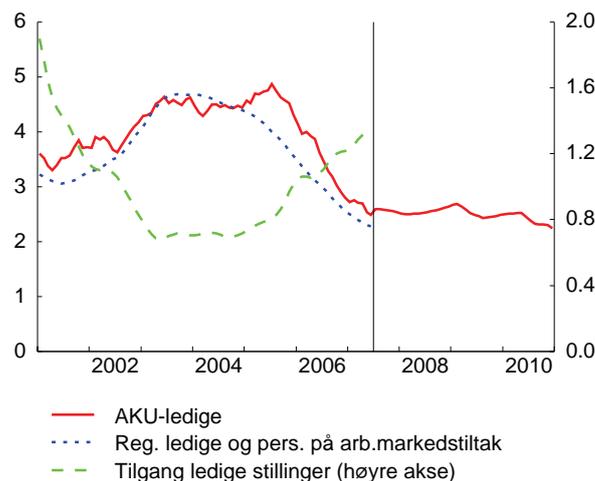
Målt som årgjennomsnitt anslår vi en AKU-ledighet på 2,6 prosent i 2007. Vi forventer en klart lavere sysselsettingsvekst i årene framover sammenliknet med i 2006 og 2007. Siden veksten i arbeidsstyrken trolig også vil avta, holder imidlertid ledigheten seg om lag uendret fra 2007 til 2010. I prognosene anslår

Arbeidsstyrke, sysselsetting og timeverk
Sesongjusterte og glattede indekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige og tilgangen på ledige stillinger
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

vi at årgjennomsnittet på ledigheten kommer ned i 2,4 prosent i 2009. Vi må tilbake til 1980 for å finne et lavere årlig gjennomsnitt for ledigheten.

Høy lønnsvekst framover

Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser en vekst i lønn per normalårsverk på 5,8 prosent fra første halvår i fjor til første halvår i år. I denne perioden har det vært hovedoppgjør i de toårige tariffavtalene, og tariff tilleggene blir da som regel større enn når det er mellomoppgjør. Veksten var imidlertid nær 1 prosentpoeng høyere enn i tilsvarende periode ved forrige hovedoppgjør. I årets mellomoppgjør ble tilleggene mer moderate, slik at vi forventer en nedgang i lønnsveksten målt fra andre halvår i fjor til andre halvår i år. Lønnsveksten fra 2006 til 2007 anslås til 5,6 prosent, om lag det samme som i vår forrige konjunkturrapport. I perioden 2003-2006 lå den årlige lønnsvek-

Makroøkonomiske hovedstørrelser 2006-2010. Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

	Regnskap 2006	Prognoser								
		2007			2008		2009		2010	
		SSB	FIN	NB	SSB	NB	SSB	NB	SSB	NB
Realøkonomi										
Konsum i husholdninger mv.	4,4	6,3	4,0	4 3/4	3,7	3 1/4	3,3	2 1/2	3,9	2 1/2
Konsum i offentlig forvaltning	3,3	2,7	3,1	3	3,2	3	2,7	.	3,0	.
Bruttoinvestering i fast realkapital	7,4	7,8	6,1	..	6,6	..	4,0	..	3,6	..
Utvinning og rørtransport ¹	4,4	6,3	5,0	7 1/2	9,9	0	9,3	5	10,3	7 1/2
Fastlands-Norge	8,0	7,6	6,7	6	6,0	2 3/4	2,5	..	1,5	..
Næringer	8,5	8,9	7,5	..	8,2	..	3,4	..	3,3	..
Bolig	6,5	6,8	5,0	..	3,1	..	0,5	..	-2,3	..
Offentlig forvaltning	9,1	5,7	7,4	..	5,1	..	3,4	..	2,8	..
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	4,7	5,6	4,3	4 1/2	4,0	3	3,0	2 1/4	3,2	2 1/4
Lagerendring ³	0,2	0,1	0,0	..	0,0	..	0,0	..
Eksport	1,6	2,9	1,5	..	4,6	..	2,4	..	2,9	..
Råolje og naturgass	-6,5	-2,5	-3,6	..	7,4	..	-0,4	..	-0,4	..
Tradisjonelle varer ⁴	5,9	7,8	4,8	8 1/4	3,9	5 1/4	5,5	..	6,3	..
Import	8,2	8,7	5,9	7 1/4	6,1	4 1/2	5,3	..	5,2	..
Tradisjonelle varer	9,7	8,8	6,0	..	5,8	..	5,1	..	5,8	..
Bruttonasjonalprodukt	2,8	3,5	2,5	3 1/4	3,7	3 1/2	2,2	1 3/4	2,7	1 1/2
Fastlands-Norge	4,6	5,1	3,7	4 1/4	3,1	2 1/2	2,7	2	3,1	2 1/4
Arbeidsmarked										
Sysselsatte personer	3,1	3,1	2,1	2 3/4	1,3	1	1,1	0	1,0	0
Arbeidsledighetsrate (nivå)	3,4	2,6	2,5	2 1/2	2,5	2 3/4	2,4	3 1/4	2,5	3 3/4
Priser og lønninger										
Lønn per normalårsverk	4,3	5,6	4 3/4	5 1/2	5,9	5 1/2	5,5	4 3/4	5,6	4 1/2
Konsumprisindeksen (KPI)	2,3	0,8	3/4	3/4	2,7	3	1,9	2 1/2	2,3	2 1/2
KPI-JAE ⁵	0,8	1,4	1 1/2	1 1/2	1,8	2	2,0	2 1/2	2,3	2 1/2
Eksportpris tradisjonelle varer	11,7	3,6	-6,0	..	-3,6	..	4,0	..
Importpris tradisjonelle varer	4,7	4,4	-3,2	..	-0,8	..	2,0	..
Boligpris ⁶	12,9	13,3	4,5	..	1,1	..	1,9	..
Utenriksøkonomi										
Driftsbalansen, mrd. kroner	353,5	335,9	359,3	..	320,8	..	350,4	..
Driftsbalansen i prosent av BNP	16,4	14,9	12,9	..	15,1	..	13,2	..	13,6	..
MEMO:										
Husholdningenes sparerate (nivå)	1,3	0,0	1,8	..	2,0	..	2,7	..	3,1	..
Pengemarkedsrente (nivå)	3,1	4,8	..	4 3/4	5,5	6	5,5	6	5,5	5 3/4
Utlånsrente, banker (nivå) ⁷	4,3	5,5	6,3	..	6,5	..	6,5	..
Råoljepris i kroner (nivå) ⁸	414	401	370	..	380	..	358	..	381	..
Eksportmarkedsindikator	8,2	6,8	3,9	..	4,4	..	6,7	..
Importveid kronekurs (44 land) ⁹	0,6	-1,2	..	-1/4	-1,7	-1/4	0,3	1	0,1	1

¹ Finansdepartementets anslag inkluderer tjenester tilknyttet oljeutvinning.² Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.³ Endring i lagerendring i prosent av BNP.⁴ Norges Bank gir anslag for tradisjonell eksport, som også inkluderer en del tjenester.⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE).⁶ Selveier.⁷ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Gjennomsnitt for året.⁸ Gjennomsnittlig spotpris, Brent Blend.⁹ Positivt tall innebærer svekket krone.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), Finansdepartementet, St.meld.nr. 2 (2006-2007), (FIN), Norges Bank, Inflasjonsrapport 2/2007 (NB).

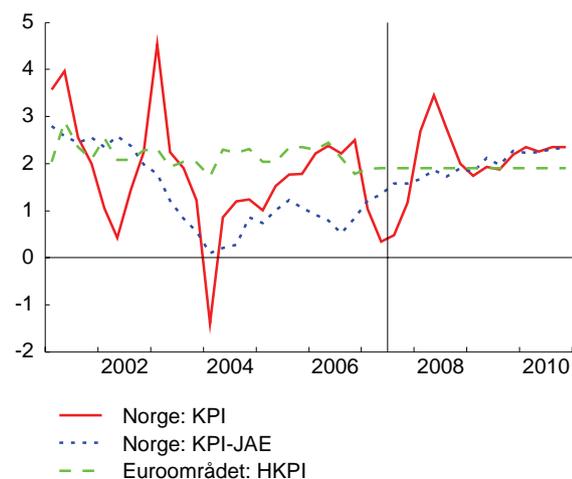
sten stabilt rundt 4 prosent. Den sterke oppgangskonjunktoren i norsk økonomi siden sommeren 2003 har således først slått ut i høyere lønnsvekst i 2007. Den økte lønnsveksten hittil i år kan i hovedsak føres tilbake til en betydelig økning i bonusutbetalingene i 1. kvartal. Den kvartalsvise lønnsindeksen til SSB, som bygger på opplysninger fra utvalgte bedrifter i ulike næringer (utenom blant annet finansiell tjenesteyting), viser særlig stor vekst i uregelmessige tillegg og bonuser innen forretningsmessig tjenesteyting og

eiendomsdrift, bygge- og anleggsvirksomhet og varehandel. Det var også en klar økning i slike tillegg blant industribedriftene. At bonusutbetalingene øker i de fleste private næringene skjer på bakgrunn av generell høy lønnsomhet i norsk næringsliv, og at det samtidig er mangel på en del typer arbeidskraft.

Erfaringsmessig vil også tariff tilleggene øke etter en periode med en slik økning i lønnsgradningen. Det er nødvendig dersom partene i arbeidslivet ønsker å

Konsumprisindeksen

Prosentvis vekst fra samme kvartal året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

begrense lønnsforskjellene mellom arbeidstakere med stor grad av lokal lønnsfastsettelse og de med i hovedsak sentral lønnsdannelse. Økningen i tariff tilleggene vil derfor kunne fortsette en stund, også dersom lønnsreguleringen skulle avta. Våre prognoser innebærer fortsatt høy vekst i sysselsettingen. Sammen med muligheter for noe lavere arbeidsinnvandring vil dette bidra til fortsatt reduksjon i ledigheten og gi et ytterligere bidrag til høyere lønnsvekst framover. I tillegg bidrar også økt konsumprisvekst til høyere lønnsvekst. Den internasjonale konjunkturedgangen vil svekke lønnsomheten i konkurranseutsatt næringsliv og trekke i motsatt retning.

Vi anslår om lag samme lønnsvekst i perioden 2008-2010 som i 2007. Mens veksten i lønn per normalårsverk anslås til 5,9 prosent i 2008, kan den likevel bli litt lavere i 2009 da det er et mellomoppgjør — anslagsvis 5,5 prosent. Dersom våre anslag om en internasjonal konjunkturbedring slår til, kan imidlertid lønnsveksten øke litt igjen i 2010.

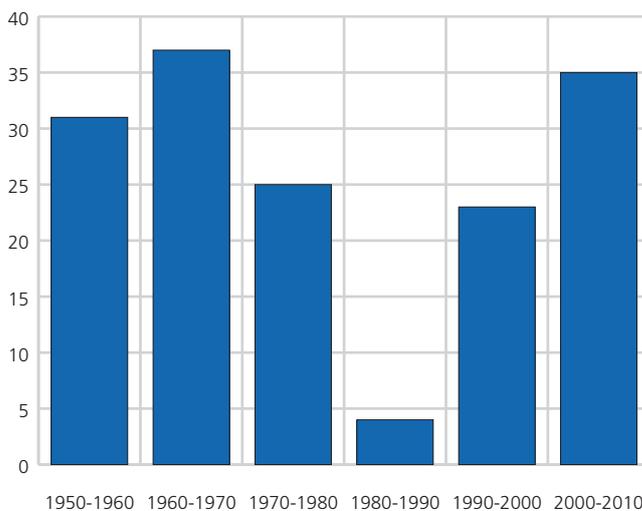
Våre anslag for lønns- og prisveksten innebærer en samlet økning i reallønningene på 35 prosent fra 2000 til 2010. Til sammenligning økte reallønningene med om lag 25 prosent i løpet av 1970- og 1990-tallet, og kun 4 prosent i løpet av 1980-tallet. Reallønnsutviklingen på 2000-tallet er dermed mer lik den vi hadde på 1950- og 60-tallet (se egen figur).

Utsikter til noe høyere inflasjon

Til tross for høy kapasitetsutnyttelse i norsk økonomi er den underliggende prisstigningen på konsumvarer fortsatt meget lav. Etter en viss økning gjennom høsten i fjor og vinteren i år har 12-månedersveksten i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) ligget tilnærmet stabilt og var i juli 1,4 prosent. Ifølge denne indeksen har inflasjonen nå i mer enn fire år beveget seg i området

Reallønnsvekst, lønn per normalårsverk deflatert med KPI

Prosent

0 – 1,5 prosent, og den har dermed vært utenfor Norges Banks målsone for pengepolitikken.

Den klareste prisoppgangen så langt i inneværende år har vært på produkter til vedlikehold og reparasjon av bolig. Fra januar til mai økte prisene på disse produktene med 6,7 prosent i gjennomsnitt, men har deretter falt litt. 12-månedersveksten i juli var 7 prosent, nær 5 prosentpoeng høyere enn i januar. Dette er i stor grad en refleks av det høye aktivitetsnivået i byggebransjen som har medført knapphet på byggevarer både i Norge og i mange av våre naboland.

En oppsplitting av KPI-JAE etter leverende sektor viser at det gjennom det siste året har vært en tendens til økt prisstigning på norskproduserte varer, mens det har vært et vedvarende underliggende prisfall på importerte konsumvarer. Veksten i husleiene har avtatt jevnt gjennom det siste året, men med en liten økning fra juni til juli i år. Prisstigningstakten for øvrige tjenester har vært meget stabil så langt i inneværende år, etter å ha økt en del ved årsskiftet.

Det er mange faktorer som har bidratt til den lave underliggende prisveksten de fem siste årene. Økt import fra lavkostland, noe sterkere krone og et lavt inflasjonsnivå globalt har bidratt til lav prisvekst på importerte konsumvarer. Relativt lav vekst i lønnskostnader per time samt høy vekst i produktiviteten, har bidratt til at også prisveksten for norskproduserte varer og tjenester har vært lav, så lenge en holder energivarer utenfor.

Veksten i timelønnskostnadene har tatt seg noe opp gjennom de siste årene og ligger også an til å holde seg relativt høy framover. Etter fire år med konjunkturoppgang ser det nå ut til at den høye produktivitet-sveksten reduseres. Kronestyrringen kan imidlertid komme til å motvirke impulsene fra de innenlandske

kostnadskomponentene. Etter hvert vil også prisene på byggevarer normaliseres, noe som også vil trekke inflasjonen ned.

Etter at en del industrielle råvarer har steget mye i pris, har nå også verdensmarkedsprisene på matvarer økt klart. Dette har allerede bidratt til økning i norske matvarepriser, og vil ventelig også bidra til høyere inflasjon i tiden framover. Vi regner også med at de negative prisimpulsene i kjølvannet av økt import fra lavkostnadsland vil bli redusert framover. Ifølge våre beregninger kommer veksten i KPI-JAE som årsgjennomsnitt opp i 1,4 prosent i år, for deretter å øke gradvis gjennom de neste tre årene. I 2010 anslås inflasjonen til 2,3 prosent.

Mens veksten i KPI-JAE i de senere årene har vært lav og stabil, har svingningene i energipriser bidratt til at veksten i konsumprisindeksen totalt (KPI) har variert mye mer. Lite tilsig til vannmagasinene bidro til at elektrisitetsprisene i 2006 som årsgjennomsnitt var rekordhøye. Godt tilsig utover høsten, en mild vinter og mye nedbør både i vinter og i sommer har endret situasjonen fullstendig. I årets uke 34 var fyllingsgraden i magasinene oppe i 93,8 prosent og var med det hele 9,4 prosentpoeng høyere enn medianen for perioden 1990-2005. Elektrisitetsprisene til husholdningene har derfor falt kontinuerlig i 10 måneder. I juli var prisene 41 prosent lavere enn i september i fjor. Elektrisitetsprisutviklingen er den dominerende faktoren bak at 12-månedersveksten i KPI i juli i år var 1 prosentpoeng lavere enn for KPI-JAE, med en prisstigning på bare 0,4 prosent.

Markedet for framtidige leveranser indikerer at det blir en klar økning i elektrisitetsprisene fram mot vinteren. Vi anslår at elektrisitetsprisene som årsgjennomsnitt vil reduseres i følge KPI med om lag 20 prosent i 2007 i forhold til året før, mens det ligger an til en økning på rundt 25 prosent i 2008. Med en vekt på nær 4 prosent gir det et bidrag til KPI-veksten neste år på om lag 1,0 prosentpoeng. Oljeprisen er forutsatt å falle med vel 14 kroner fra 2006 til 2007 og med ytterligere 20 kroner i hvert av de to neste årene. Vi legger til grunn at det i gjennomsnitt ikke foretas noen reelle avgiftsendringer i perioden 2008-2010.

Høyere underliggende prisvekst og elektrisitetsprisøkningen bidrar til at den samlede prisstigningen tar seg kraftig opp neste år, og KPI-veksten for 2008 anslås til 2,7 prosent. I 2009 og 2010 legges det til grunn at energiprisene samlet sett endres i tråd med den generelle prisstigningen. Veksten i KPI blir dermed tilnærmet den samme som for KPI-JAE.

Redusert overskudd i handelen med utlandet

For årets andre kvartal viser foreløpige tall fra utenriksregnskapet et overskudd på vare- og tjenestehandelen med utlandet på om lag 90 milliarder kroner. Halvveis i 2007 viser utenriksregnskapet over 20 milliarder kroner lavere overskudd enn i første halvdel av 2006. For 2007 som helhet anslår vi et handelsoverskudd på 350 milliarder kroner, en reduksjon på vel 40 milliarder kroner i forhold til 2006. Fjorårets store underskudd på rente- og stønadbalansen på nesten 40 milliarder kroner skyldes for en stor del ekstraordinært store aksjeutbytter til utenlandske eiere. I år venter vi at underskuddet mer enn halveres. Dermed vil overskuddet på driftsbalansen reduseres med vel 14 milliarder kroner fra i fjor, og ende i underkant av 336 milliarder kroner i 2007.

For neste år regner vi med et overskudd på handelsbalansen på linje med i år. Deretter venter vi en demping av den kraftige veksten norsk økonomi har opplevd de seneste årene. En negativ utvikling i nettoeksporten (volum) og tap i bytteforholdet (målt som eksportpriser i forhold til importpriser) ventes å redusere handelsoverskuddet til under 320 milliarder kroner fra og med 2009. Rente- og stønadbalansen antas å vise overskudd fra 2008 som følge av økte netto renteinntekter fra utlandet og en stabilisering av netto stønader og aksjeutbytter til utlandet. Dermed vil overskuddet på driftsbalansen ligge på et nivå i underkant av 350 milliarder gjennom prognoseperioden.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1	07.2
Konsum i hush. og ideelle organisasjoner	812 122	847 569	204 704	204 644	208 268	210 912	213 158	215 361	221 914	223 982
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	196 215	196 006	199 487	202 071	204 206	206 312	212 739	214 735
Varekonsum	404 922	421 609	102 286	101 513	103 664	104 509	106 044	107 805	112 143	112 570
Tjenestekonsum	348 998	361 259	87 569	88 390	88 792	90 184	90 608	91 583	92 617	93 535
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 583	51 958	11 775	11 709	12 404	13 020	13 229	13 067	13 689	14 504
Utlendingers kjøp i Norge	-21 974	-22 866	-5 416	-5 606	-5 373	-5 642	-5 675	-6 143	-5 711	-5 874
Konsum i ideelle organisasjoner	33 593	35 609	8 489	8 637	8 781	8 840	8 952	9 049	9 175	9 246
Konsum i offentlig forvaltning	379 939	392 660	94 923	95 243	97 184	97 819	98 533	99 081	99 634	99 707
Konsum i statsforvaltningen	200 424	203 979	50 007	50 122	50 790	50 973	50 999	51 200	50 910	50 748
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	172 548	176 510	43 102	43 208	43 859	44 080	44 171	44 386	44 204	44 085
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	27 876	27 470	6 904	6 914	6 931	6 892	6 829	6 814	6 705	6 662
Konsum i kommuneforvaltningen	179 514	188 681	44 916	45 121	46 394	46 846	47 533	47 881	48 724	48 960
Bruttoinvestering i fast realkapital	349 319	375 080	85 212	96 894	87 977	94 880	94 609	97 192	95 887	99 598
Utvinning og rørtransport	84 924	88 700	20 685	23 121	20 615	21 393	23 387	23 207	21 380	23 382
Tjenester tilknyttet utvinning	-1 835	870	919	44	-527	25	478	894	103	439
Utenriks sjøfart	15 146	14 376	1 737	5 336	3 789	4 297	4 434	1 800	4 737	4 501
Fastlands-Norge	251 085	271 135	61 870	68 394	64 100	69 165	66 310	71 292	69 668	71 275
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	200 683	216 155	50 049	53 588	52 115	53 123	54 338	56 409	56 687	57 788
Næringer	120 056	130 312	29 949	32 689	31 238	31 841	32 806	34 202	34 055	35 008
Industri og bergverk	23 440	26 110	5 681	7 252	5 658	5 752	7 036	7 366	6 426	7 181
Annen vareproduksjon	19 775	21 827	5 340	4 714	5 181	5 601	5 628	5 395	5 430	5 967
Tjenester	76 840	82 375	18 928	20 723	20 398	20 488	20 142	21 441	22 200	21 860
Boliger (husholdninger)	80 628	85 843	20 100	20 899	20 878	21 282	21 532	22 207	22 633	22 779
Offentlig forvaltning	50 401	54 980	11 821	14 806	11 985	16 042	11 972	14 882	12 980	13 487
Lagerendring og statistiske avik	50 538	58 919	18 048	12 918	15 654	13 222	16 261	14 988	13 195	15 074
Bruttoinvestering i alt	399 800	433 999	103 261	109 813	103 630	108 102	110 870	112 180	109 082	114 672
Innenlandsk sluttanvendelse	1 591 861	1 674 229	402 888	409 699	409 082	416 832	422 560	426 622	430 630	438 361
Etterspørsel fra Fastl.-Norge (ekskl. lagerendring)	1 443 145	1 511 364	361 497	368 280	369 552	377 896	378 000	385 733	391 215	394 964
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	430 340	447 640	106 744	110 048	109 169	113 860	110 505	113 963	112 614	113 195
Eksport i alt	737 591	749 656	185 417	184 347	186 240	185 492	187 676	190 051	192 452	191 396
Tradisjonelle varer	220 746	233 721	55 630	56 586	56 908	58 321	58 388	59 884	62 112	62 162
Råolje og naturgass	320 559	299 812	80 215	78 494	77 649	74 553	74 673	73 086	76 212	71 439
Skip, plattformer og fly	10 781	12 192	3 316	1 055	3 188	1 770	3 261	3 974	1 963	3 135
Tjenester	185 505	203 930	46 256	48 212	48 496	50 848	51 354	53 108	52 166	54 658
Samlet sluttanvendelse	2 329 451	2 423 884	588 304	594 046	595 322	602 325	610 237	616 673	623 082	629 756
Import i alt	539 642	583 765	137 665	141 663	139 925	145 872	146 649	151 076	153 698	156 332
Tradisjonelle varer	349 862	383 849	90 571	90 212	92 660	94 474	95 499	100 952	102 580	103 082
Råolje og naturgass	2 953	1 457	531	1 310	422	178	169	717	589	1 411
Skip, plattformer og fly	10 421	12 232	2 669	3 030	2 711	4 682	3 145	1 694	2 468	2 617
Tjenester	176 406	186 227	43 895	47 111	44 131	46 539	47 835	47 713	48 062	49 221
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	1 789 867	1 840 119	450 639	452 383	455 398	456 452	463 588	465 597	469 384	473 424
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	1 415 739	1 480 321	355 793	361 176	364 126	367 104	372 721	377 188	383 127	388 242
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	374 128	359 798	94 846	91 207	91 272	89 349	90 866	88 409	86 257	85 182
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 206 438	1 258 437	303 291	307 843	309 888	311 998	315 542	320 923	325 562	330 139
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	938 053	985 663	236 137	240 621	242 183	243 984	247 183	252 168	255 843	260 187
Industri og bergverk	168 159	174 989	42 220	42 673	42 854	43 390	43 641	45 003	45 253	45 424
Annen vareproduksjon	141 641	142 285	35 477	36 701	35 895	35 496	35 303	35 470	36 662	38 086
Tjenester inkl. boligjenester	628 254	668 389	158 440	161 247	163 434	165 098	168 240	171 696	173 928	176 677
Offentlig forvaltning	268 385	272 774	67 154	67 221	67 705	68 015	68 358	68 755	69 719	69 952
Korreksjonsposter	209 301	221 884	52 502	53 334	54 238	55 105	57 180	56 265	57 565	58 103

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2004-priser. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1	07.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,3	4,4	1,0	-0,0	1,8	1,3	1,1	1,0	3,0	0,9
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	0,9	-0,1	1,8	1,3	1,1	1,0	3,1	0,9
Varekonsum	2,7	4,1	1,2	-0,8	2,1	0,8	1,5	1,7	4,0	0,4
Tjenestekonsum	2,7	3,5	0,8	0,9	0,5	1,6	0,5	1,1	1,1	1,0
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,9	11,5	-1,3	-0,6	5,9	5,0	1,6	-1,2	4,8	6,0
Utlendingers kjøp i Norge	4,0	4,1	-0,5	3,5	-4,2	5,0	0,6	8,2	-7,0	2,9
Konsum i ideelle organisasjoner	5,9	6,0	2,1	1,7	1,7	0,7	1,3	1,1	1,4	0,8
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	-0,3	0,3	2,0	0,7	0,7	0,6	0,6	0,1
Konsum i statsforvaltningen	1,6	1,8	-0,3	0,2	1,3	0,4	0,1	0,4	-0,6	-0,3
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,3	2,3	-0,0	0,2	1,5	0,5	0,2	0,5	-0,4	-0,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-7,9	-1,5	-1,6	0,1	0,2	-0,6	-0,9	-0,2	-1,6	-0,6
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	5,1	-0,3	0,5	2,8	1,0	1,5	0,7	1,8	0,5
Bruttoinvestering i fast realkapital	11,2	7,4	0,2	13,7	-9,2	7,8	-0,3	2,7	-1,3	3,9
Utvinning og rørtransport	19,1	4,4	-3,5	11,8	-10,8	3,8	9,3	-0,8	-7,9	9,4
Tjenester tilknyttet utvinning	-165,2	-147,4	-132,2	-95,2	..	-104,7	..	86,8	-88,5	327,8
Utenriks sjøfart	50,0	-5,1	-60,9	207,1	-29,0	13,4	3,2	-59,4	163,1	-5,0
Fastlands-Norge	9,1	8,0	-0,3	10,5	-6,3	7,9	-4,1	7,5	-2,3	2,3
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	11,9	7,7	0,8	7,1	-2,7	1,9	2,3	3,8	0,5	1,9
Næringer	10,2	8,5	0,8	9,2	-4,4	1,9	3,0	4,3	-0,4	2,8
Industri og bergverk	12,3	11,4	2,8	27,7	-22,0	1,7	22,3	4,7	-12,8	11,7
Annen vareproduksjon	3,9	10,4	4,0	-11,7	9,9	8,1	0,5	-4,1	0,6	9,9
Tjenester	11,3	7,2	-0,6	9,5	-1,6	0,4	-1,7	6,5	3,5	-1,5
Boliger (husholdninger)	14,5	6,5	0,8	4,0	-0,1	1,9	1,2	3,1	1,9	0,6
Offentlig forvaltning	-0,5	9,1	-4,7	25,2	-19,1	33,9	-25,4	24,3	-12,8	3,9
Lagerendring og statistiske avvik	50,1	16,6	87,8	-28,4	21,2	-15,5	23,0	-7,8	-12,0	14,2
Bruttoinvestering i alt	14,9	8,6	9,1	6,3	-5,6	4,3	2,6	1,2	-2,8	5,1
Innenlandsk sluttanvendelse	5,6	5,2	2,6	1,7	-0,2	1,9	1,4	1,0	0,9	1,8
Etterspørsel fra Fastl.-Norge (ekskl. lagerendring)	3,9	4,7	0,4	1,9	0,3	2,3	0,0	2,0	1,4	1,0
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,5	4,0	-0,8	3,1	-0,8	4,3	-2,9	3,1	-1,2	0,5
Eksport i alt	0,7	1,6	-0,9	-0,6	1,0	-0,4	1,2	1,3	1,3	-0,5
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	3,5	1,7	0,6	2,5	0,1	2,6	3,7	0,1
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	-2,0	-2,1	-1,1	-4,0	0,2	-2,1	4,3	-6,3
Skip, plattformer og fly	11,2	13,1	-38,6	-68,2	202,1	-44,5	84,2	21,9	-50,6	59,7
Tjenester	5,5	9,9	0,3	4,2	0,6	4,9	1,0	3,4	-1,8	4,8
Samlet sluttanvendelse	4,0	4,1	1,5	1,0	0,2	1,2	1,3	1,1	1,0	1,1
Import i alt	8,6	8,2	3,0	2,9	-1,2	4,3	0,5	3,0	1,7	1,7
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	4,8	-0,4	2,7	2,0	1,1	5,7	1,6	0,5
Råolje og naturgass	55,0	-50,6	8,7	146,9	-67,8	-57,9	-4,8	323,8	-17,9	139,6
Skip, plattformer og fly	-20,6	17,4	2,1	13,5	-10,5	72,7	-32,8	-46,1	45,7	6,1
Tjenester	11,4	5,6	-0,6	7,3	-6,3	5,5	2,8	-0,3	0,7	2,4
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	2,7	2,8	1,0	0,4	0,7	0,2	1,6	0,4	0,8	0,9
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	4,5	4,6	1,3	1,5	0,8	0,8	1,5	1,2	1,6	1,3
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	-3,5	-3,8	-0,0	-3,8	0,1	-2,1	1,7	-2,7	-2,4	-1,2
Fastlands-Norge (basisverdi)	4,4	4,3	1,3	1,5	0,7	0,7	1,1	1,7	1,4	1,4
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	5,3	5,1	1,5	1,9	0,6	0,7	1,3	2,0	1,5	1,7
Industri og bergverk	3,4	4,1	0,2	1,1	0,4	1,3	0,6	3,1	0,6	0,4
Annen vareproduksjon	9,0	0,5	0,8	3,5	-2,2	-1,1	-0,5	0,5	3,4	3,9
Tjenester inkl. bolig tjenester	5,0	6,4	2,1	1,8	1,4	1,0	1,9	2,1	1,3	1,6
Offentlig forvaltning	1,5	1,6	0,5	0,1	0,7	0,5	0,5	0,6	1,4	0,3
Korreksjonsposter	4,5	6,0	1,2	1,6	1,7	1,6	3,8	-1,6	2,3	0,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindekser. 2004=100

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1	07.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	101,0	103,1	101,6	101,5	101,8	103,1	103,5	103,9	103,0	103,4
Konsum i offentlig forvaltning	102,6	106,5	103,1	103,5	104,4	106,2	107,2	108,3	108,4	109,8
Bruttoinvestering i fast kapital	102,8	106,6	103,4	103,5	103,8	106,0	107,8	108,2	108,6	111,3
Fastlands-Norge	102,0	105,5	101,9	102,8	103,9	105,1	105,8	107,2	107,9	109,1
Innenlandsk sluttanvendelse	101,9	105,1	102,6	101,9	103,0	105,8	105,8	105,4	105,9	107,7
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	101,6	104,4	102,1	102,3	102,9	104,3	104,8	105,7	105,2	106,0
Eksport i alt	117,3	133,7	119,5	128,0	135,5	132,1	132,6	134,8	132,2	136,6
Tradisjonelle varer	104,0	116,2	105,7	107,0	111,0	115,3	118,9	120,0	119,0	121,9
Samlet sluttanvendelse	106,8	113,9	107,9	110,0	113,2	113,9	114,1	114,5	114,0	116,4
Import i alt	101,2	104,4	101,2	101,8	102,8	102,7	104,4	107,8	107,5	108,6
Tradisjonelle varer	100,4	105,0	100,4	100,2	102,9	102,8	104,9	109,2	109,3	110,6
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	108,5	116,9	110,0	112,6	116,4	117,4	117,1	116,6	116,1	119,0
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	102,1	105,6	102,2	103,2	103,9	106,0	105,9	106,4	107,2	107,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindeks. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1	07.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,0	2,0	0,5	-0,1	0,3	1,2	0,3	0,5	-1,0	0,4
Konsum i offentlig forvaltning	2,6	3,8	1,0	0,3	0,9	1,7	1,0	1,0	0,1	1,4
Bruttoinvestering i fast kapital	2,8	3,6	-0,1	0,1	0,3	2,1	1,7	0,4	0,3	2,5
Fastlands-Norge	2,0	3,4	-0,3	0,9	1,0	1,1	0,7	1,3	0,7	1,1
Innenlandsk sluttanvendelse	1,9	3,0	-0,7	-0,7	1,1	2,7	0,1	-0,3	0,4	1,7
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	1,6	2,7	0,5	0,2	0,6	1,3	0,6	0,8	-0,4	0,8
Eksport i alt	17,3	14,0	6,7	7,1	5,9	-2,5	0,4	1,6	-1,9	3,3
Tradisjonelle varer	4,0	11,7	3,4	1,3	3,7	3,9	3,1	0,9	-0,9	2,5
Samlet sluttanvendelse	6,8	6,6	1,7	1,9	2,9	0,6	0,2	0,4	-0,4	2,1
Import i alt	1,2	3,2	0,2	0,6	1,0	-0,0	1,6	3,3	-0,2	1,0
Tradisjonelle varer	0,4	4,7	0,0	-0,2	2,6	-0,1	2,1	4,1	0,1	1,2
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	8,5	7,7	2,1	2,3	3,4	0,9	-0,3	-0,4	-0,5	2,5
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	2,1	3,4	-1,2	1,0	0,8	2,0	-0,1	0,5	0,8	0,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Klimagassutslipp svakt ned i 2006

Gisle Haakonsen

I 2006 gikk de norske klimagassutslippene svakt ned, først og fremst på grunn av reduserte utslipp fra industrien og olje- og gassvirksomheten. Men nedgangen ventes ikke å vare. Selv om Norge 1. januar 2008 går inn i den såkalte Kyoto-perioden hvor det settes et tak på norske utslipp, vil klimagassutslippene trolig øke de nærmeste årene.

I denne artikkelen pekes det på noen årsaker til nedgangen i utslipp i det siste og også årsaker til at nedgangen trolig ikke vil fortsette. Mot slutten av artikkelen blir behovet for kvotekjøp i Kyoto-perioden 2008-2012 skissert.

De samlede norske klimagassutslippene var på 53,7 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2006. Dette er en nedgang på 0,8 prosent fra 2005. I perioden 1990-2006 har utslippene økt med omtrent 8 prosent (figur 1). Mesteparten av veksten skjedde i perioden fram til 1999, mens utslippene etter dette har holdt seg relativt stabile. De to siste årene har utslippene sunket igjen og lå i 2006 rett under 1999-nivå. Regjeringens framskrivning tyder på at utslippene kan komme opp i 59,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2010. Hvis forpliktelsen i Kyoto-protokollen skal oppfylles, vil dette i så fall bety et behov for å kjøpe CO₂-kvoter eller bruke andre Kyoto-mekanismer for utslipp tilsvarende 45 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 5-årsperioden 2008-2012.

I Norge er industrien, olje- og gassvirksomheten og veitrafikken de største bidragsyterne til klimagassutslippene og sto for drøyt 70 prosent av de samlede utslippene i 2006.

Sannsynligvis ny vekst om kort tid

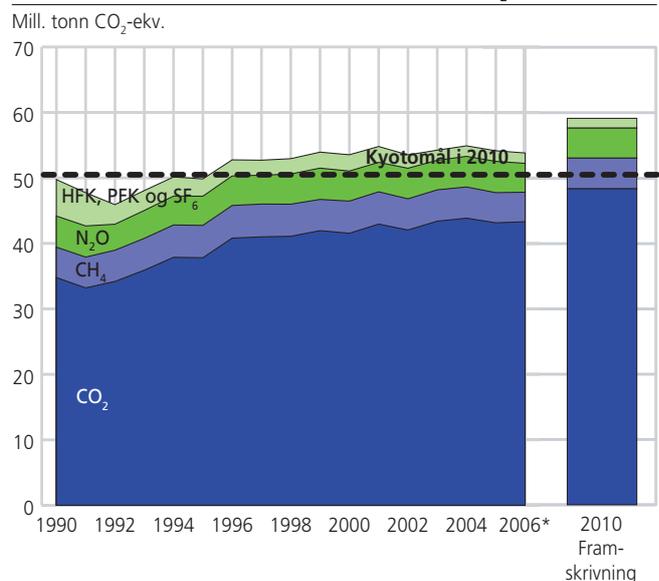
Nedgangen i utslippene i 2005 og 2006 er trolig ikke et varig fenomen. Vi vil ikke med det si at utslippene kommer til å stige igjen allerede i 2007, men mye tyder på at en videre utslippsvekst er nært forestående. Dette skyldes at det er ventet fortsatt vekst i flere viktige utslippskilder i Norge. Innen få år er gasskraftverkene/energianleggene på Kårstø, Melkøya og Mongstad i full drift, og disse vil bidra til betydelig utslippsvekst. Videre har vi fortsatt ikke sett toppen av gassproduksjonen på sokkelen. Utslippene herfra vil etter hvert minke, men først vil vi se ny vekst. Sist,

men ikke minst er det altså ventet at utslippene fra veitrafikken vil fortsette å øke. Første halvår i 2007 var f.eks. trafikkveksten for personbiler langt større enn det som legges til grunn i Nasjonal transportplan. Innblanding av noen prosent biodrivstoff vil antakelig ikke snu denne veksten til en nedgang, men bare bremse den.

Hva skyldes reduksjonen?

Som nevnt over, sank de samlede norske klimagassutslippene i 2006 i forhold til året før. At utslippene sank, skyldes først og fremst reduserte utslipp fra industrien og fra olje- og gassvirksomheten. Nedgangen var en kombinasjon av redusert aktivitetsnivå og miljøtiltak. Nedgangen i utslippene på sokkelen kommer som en følge av at den samlede bruttoproduksjonen av olje og gass sank med 5 prosent i 2006. Redusert produksjon førte til redusert kraftbehov og dermed mindre drift av turbinene. I tillegg til reduksjoner i

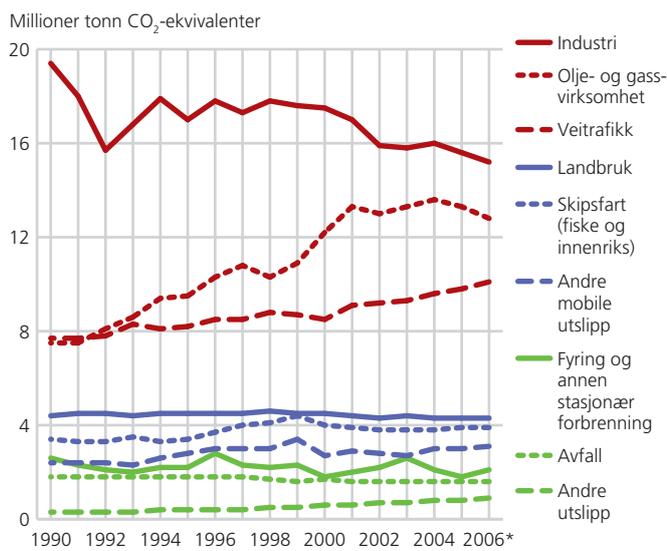
Figur 1. Utvikling i klimagassutslipp. 1990-2006* og framskrivning i 2010. Millioner tonn CO₂-ekvivalenter

Kilde: Historiske data: Utslppsregnskapet til Statistisk sentralbyrå og Statens forureningsnæringsinsyn; Framskrivning: St.meld. nr. 1 (2006-2007) Nasjonalbudsjettet 2007.

Gisle Haakonsen er seniorrådgiver ved Seksjon for miljøstatistikk, Statistisk sentralbyrå (gih@ssb.no)

Figur 2. Utslipp av klimagasser, etter kilde. 1990-2006*.
Millioner tonn CO₂-ekvivalenter

Kilde: Utslppsregnskapet til Statistisk sentralbyrå og Statens forurensningstilsyn.

bruk av turbinene var det også mindre avbrenning av naturgass i fakkel.

Olje- og gassvirksomheten bidro med omtrent 24 prosent av klimagassutslippene i 2006. Selv om utslippene fra olje- og gassvirksomheten sank i 2006, viser figur 2 at utslippene har økt med 70 prosent siden 1990. Dette er imidlertid mindre enn samlet brutto-produksjon av olje og gass, som er mer enn fordoblet fra 1990 til 2006. Mens netto gassproduksjonen stadig øker, har imidlertid oljeproduksjonen gått ned de siste årene. I toppåret 2001 var oljeproduksjonen 98 prosent høyere enn i 1990.

Industrien størst, men har synkende utslipp

Utslippene fra industrien gikk ned med 2 prosent i 2006 i forhold til året før. Disse utslippene kan splittes på utslipp fra forbrenning av energi (til varme, varmt vann osv.) og utslipp knyttet til produksjonsprosessene (for eksempel utslipp fra den kjemiske reaksjonen ved produksjon av aluminium). Utslippene fra forbrenningen gikk opp, sannsynligvis blant annet fordi prisforholdet mellom olje og strøm gjorde det forholdsvis gunstigere å kjøpe oljeprodukter enn å bruke strøm. Prosessutslippene ble imidlertid redusert, og her var det ulike forhold som spilte inn. Fjoråret ga nedleggelse av to metallprodusenter, og det var også produksjonsnedgang hos flere andre metallprodusenter. Videre har det også blitt gjennomført miljøtiltak som har gitt reduksjoner, for eksempel innenfor gjødselproduksjon.

Industrien er den største utslippskilden, med opphav til 28 prosent av utslippene i 2006. I motsetning til de andre store utslippskildene, har industriens utslipp blitt kraftig redusert siden 1990. Nedgangen har vært

på 22 prosent eller 4,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter fra 1990 til 2006, noe som tilsvarer utslippene fra tre-fire gasskraftverk av Kårstø-størrelse uten rensing. Dette kommer på tross av at produksjonsvekst i flere viktige næringer isolert sett har gitt økte CO₂-utslipp. Årsaken til at de samlede klimagassutslippene fra industrien likevel er redusert, er nedgang i utslipp av gassene PFK (perfluorkarboner) og SF₆, som kommer fra produksjon av henholdsvis aluminium og magnesium. Utslippene av disse gassene er betydelig redusert på grunn av konkrete tiltak, som for eksempel overgang til mindre forurensende produksjonsteknologi og bedre prosessstyring. Produksjonen av magnesium, som er opphavet til SF₆-utslippet, ble i tillegg lagt ned i 2006.

Økt transport og fyring dempet nedgangen

Økt bruk av petroleumprodukter både til stasjonære formål og til transport motvirket utslippsnedgangen. Bruk av fyringsoljer og andre fossile brenslere både innen industrien, andre næringer og husholdningene økte betydelig i 2006. Dette skyldes trolig stigende strømpriser.

Utslippene fra veitrafikken fortsatte å øke også i 2006 som en følge av generell trafikkvekst. Utslippene fra bensinbruk har gått litt ned, men utslippene fra dieselbruk har økt kraftig, på grunn av både overgang til flere dieselkjøretøy og økt tungtrafikk. 2006 var det første året hvor salget av diesel til veitrafikk var større enn bensinsalget.

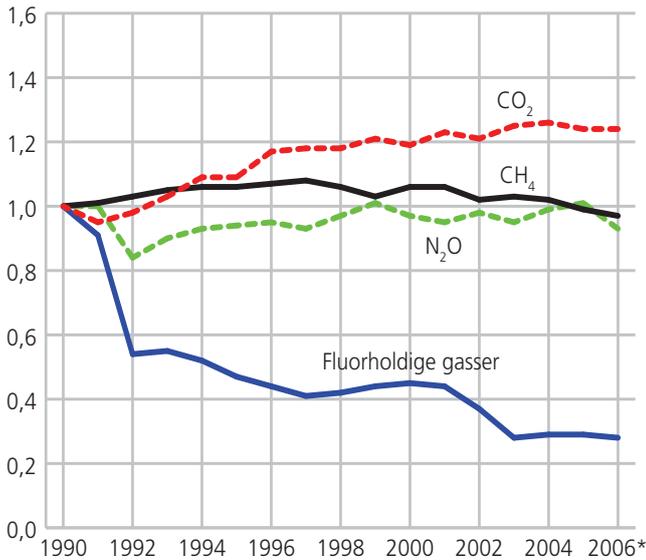
Utslippene fra veitrafikken, som utgjorde 19 prosent av totalutslippene i 2006, har vokst med 30 prosent i perioden 1990-2006. For veitrafikkens del var det spesielt utslippene fra vare- og godsbiler som økte i perioden, og økningen var på drøyt 50 prosent. Veksten kan knyttes både til generell økning i økonomisk aktivitet og til økt forbruk. Utslippene fra personbiler har økt med 8 prosent, mens kjørte kilometer har økt med mer enn 25 prosent. Det betyr at det samlet sett har vært en energieffektivisering i personbilparken. Hovedårsaken er at bensinbilene er blitt bedre. Overgang til flere dieselmotorer har så langt hatt mindre betydning. I 2006 var 17 prosent av personbilene diesel-drevne.

Utslippene fra innenriks luftfart økte også i 2006. Her er det en økning i aktiviteten som trekker utslippene opp. For innenriks sjøfart og fiske kan det se ut som om fiske har redusert sine utslipp, mens resten av sjøfarten har hatt en økning, men her er tallene for usikre til å si noe bastant.

CO₂ er hovedproblemet

Klimagasser er her en samlebetegnelse på de seks gassene som omfattes av Kyoto-protokollen (se boks), karbondioksid (CO₂), metan (CH₄), lystgass (N₂O) og

Figur 3. Utslipp av klimagasser. 1990-2006*. Indeks 1990=1,0

Kilde: Utslippsregnskapet til Statistisk sentralbyrå og Statens forurensningstilsyn.

de tre fluorholdige gasstypene HFker, PFKer og ssvovelheksafluorid (SF₆). CO₂ utgjorde i 2006 drøyt 80 prosent av de samlede klimagassutslippene i tonn CO₂-ekvivalenter (mot 70 prosent i 1990), mens metan og lystgass stod for til sammen nesten 17 prosent. De fluorholdige gassene stod for nær 3 prosent av utslippene i 2006. Figur 3 viser at CO₂-utslippene har økt med 24 prosent siden 1990, mens utslippene av de fluorholdige gassene er redusert med til sammen 73 prosent.

Om Kyoto-protokollen og behov for kvotekjøp

175 land har hittil ratifisert Kyoto-protokollen (5. juli 2007). Av disse får 37 industriland, herunder Norge, en nasjonal utslippstildeling (assigned amount) for perioden 2008-2012. Hvis landenes utslipp overstiger tildelingen, må de som et supplement til nasjonale utslippsreduksjoner erverve ytterligere utslippsrettigheter ved å benytte de såkalte Kyoto-mekanismene. Dette innebærer bl.a. kjøp av utslippsrettigheter fra andre industriland med en nasjonal kvote eller finansiering av godkjente prosjekter for utslippsreduksjoner i utviklingsland (CDM – Clean Development Mechanism, den grønne utviklingsmekanismen).

Norges utslippstildeling for femårsperioden 2008-2012 vil sannsynligvis ligge på rundt 251 millioner tonn CO₂-ekvivalenter (1 prosent mer enn 1990-utslippet for hvert av årene 2008-2012). I 2006 var Norges samlede klimagassutslipp på 53,7 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Regjeringens framskrivning tyder på at Norges utslipp vil vokse fra 53,7 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2006 til 59,2 millioner tonn i 2010. Hvis utslippene holder seg på 2010-nivået i hele Kyoto-perioden, får Norge et behov for kvotekjøp eller

Gransking av utslippsregnskapet

Som et ledd i godkjenningprosessen av alle landenes utslippsregnskaper, ble det norske regnskapet i vår gransket av et team på 8 FN-reviewere. Slike granskinger er viktige for å sikre kvalitet og troverdighet rundt utslippstallene i forkant av at Norge går inn i Kyoto-perioden 1. januar 2008. Etter at granskeringsrapporten er godkjent av Kyoto-protokollens kontrollorgan høsten 2007, vil Norge få en nasjonal utslipps-tildeling som skal gjelde for 2008-2012.

De foreløpige konklusjonene fra granskingsteamet er veldig positive. Det ble ikke funnet nevneverdige problemer med tallene, og Norge blir ikke "skjønnslignet", noe som er risikabelt bak speilet hvis teamet finner feil.

Foreløpige tall

Tallene som presenteres her er foreløpige, men de regnes som rimelig sikre likevel, særlig når det gjelder totalutslippene. Det blir imidlertid ikke publisert detaljerte tabeller med kilde- eller næringsfordelte utslipp for 2006 før i februar 2008.

bruk av andre Kyoto-mekanismer i størrelsesorden 45 millioner tonn for hele perioden 2008-2012. Denne framskrivningen for 2010 inkluderer imidlertid ikke utslipp på til sammen inntil 2 millioner tonn CO₂ fra gasskraftverkene på Kårstø og Mongstad. CO₂-fangst-anleggene for de to kraftverkene forventes i dag ikke å bli installert før hhv. i 2011/12 og 2014. Dette viser at det kan være forhold som kan gjøre utslippene enda større enn det framskrivningene viser. Det kan også være at framskrivningen overvurderer utslippene for andre kilder, men i verste fall vil altså de nevnte kraftverkene føre til ytterligere behov for kvotekjøp.

Oppsummering

De samlede norske klimagassutslippene var på 53,7 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2006. Dette var for andre år på rad en nedgang i forhold til året før. Størstedelen av nedgangen i 2006 skjedde innen industrien og olje- og gassvirksomheten. Årsaken til nedgangen var først og fremst redusert aktivitetsnivå, d.v.s. produksjonsnedgang, men konkrete miljøtiltak har også spilt inn.

Regjeringens framskrivning tyder på at utslippene kan komme opp i 59,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2010. Hvis forpliktelsen i Kyoto-protokollen skal oppfylles, vil dette i så fall bety et behov for å kjøpe CO₂-kvoter eller bruke andre Kyoto-mekanismer for utslipp tilsvarende 45 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 5-årsperioden 2008-2012.

Raskere klimaendringer enn ventet?

Knut H. Alfsen

Til tross for stor oppmerksomhet og nye ambisiøse nasjonale målsettinger om utslippsreduksjoner på kort og lang sikt, kan man likevel stille spørsmål om vi tar klimaproblemet alvorlig nok. Klimaendringene kan bli større og komme forttere enn vi hittil har trodd og derfor kreve hurtigere og større tiltak enn vi til nå har vært vant til å vurdere.

Fokus på klimaproblemet

I nærmere ett år har klimaproblemet stått svært høyt på den politiske dagsorden både nasjonalt og internasjonalt. Al Gores foredragsfilm "En ubehagelig sannhet" ble en vekker for mange og satte et nytt og sterkere fokus på klimaproblemet. Den ble raskt etterfulgt av rapporten fra Nicholas Stern, som blant annet understreket kostnadene som vil påløpe om vi ikke gjør noe med våre klimagassutslipp (Stern 2007). I likhet med vår hjemlige utredning fra Lavutslippsutvalget (2006) (NOU 2006:18 Et klimavennlig Norge, se også Randers og Alfsen 2007) pekte den på nødvendigheten av tidlige tiltak mot stadig økende utslipp av klimagasser. Våren 2007 kom så rapporter fra FN's klimapanels tre arbeidsgrupper om henholdsvis klimasystemet, effekter av klimaendringer og mulige tiltak for å møte utfordringen vi står overfor (IPCC 2007a, b, c). Resultatet av alt dette har vært økt oppmerksomhet og forståelse av alvoret i situasjonen. Regjeringen har fulgt opp med nye nasjonale målsettinger om reduserte klimagassutslipp og en klimamelding (St.meld. nr. 34 2006-2007: Norsk klimapolitikk) om sektorvise klimaplaner.

Til tross for dette, kan man likevel spørre om vi tar klimaproblemet alvorlig nok. Nye forskningsresultater kan tyde på at vi til nå har undervurdert hvor raskt klimaendringene vil finne sted.

Sammenlikning med tidligere framskrivninger

I en relativt ny artikkel i tidsskriftet *Science* som kom ut etter at FN's klimapanel la fram sin siste rapport, gjør Stefan Rahmstorf og medarbeidere et forsøk på å sjekke om FN's klimapanels framskrivninger av sentrale klimavariabler har vist seg å slå til, sett i etterhånd (Rahmstorf et al. 2007). Her sammenliknes observerte endringer av CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren, global middeltemperatur og havnivåstigning siden 1990 med tidligere framskrivninger av de samme størrelsene.

Utviklingen til nå

De globale utslippene av klimagasser økte med 70 prosent fra 1970 til 2004. Utslippene av CO₂ alene økte med hele 80 prosent og står nå for 77 prosent av de samlede klimagassutslippene. De økte utslippene skyldes primært befolkningsveksten, som var på 69 prosent fra 1970 og til 2004, og vekst i verdens samlede bruttonasjonalprodukt (BNP) per innbygger som var på 77 prosent. Utslipp fra energisektoren og transport har vokst spesielt raskt siden 1970; med henholdsvis 145 og 120 prosent. I 2004 sto de rike landene, som går under betegnelsen Annex I-land i Kyoto-protokollen, for 57 prosent av verdiskapningen i verden og var ansvarlige for 46 prosent av de samlede klimagassutslippene. Disse landene utgjør om lag 20 prosent av verdens befolkning (IPCC 2007c).

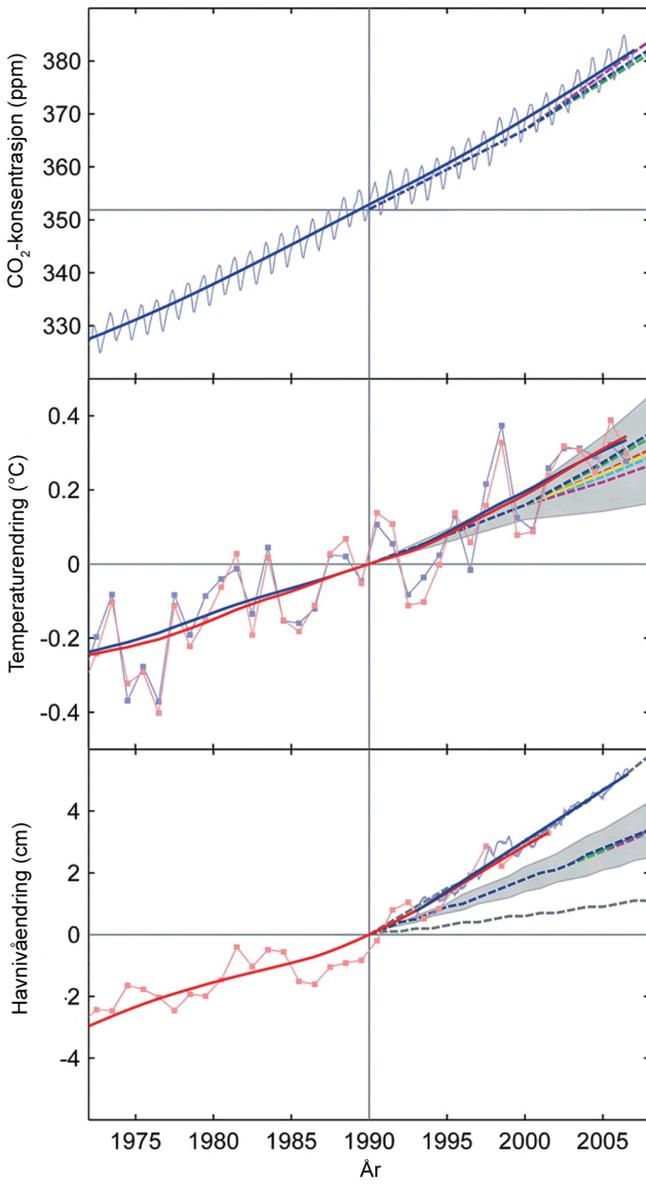
Framskrivningene er tatt fra FN's klimapanels tredje hovedrapport, som i hovedsak ble laget på slutten av 1990-tallet (IPCC 2001). På grunn av tregheter i innsamling og publisering av observasjoner, samt at framskrivningsmodellene hovedsakelig er fysiske baserte modeller som ikke på noen enkelt måte direkte avhenger av de observerte størrelsene som omtales her, kan man anta at framskrivningene ble gjort uavhengig av observerte data etter 1990.

Figur 1, som er delt i tre paneler, sammenfatter resultatene.

Det øverste panelet viser først utviklingen i månedsmidlet CO₂-konsentrasjon som målt på Mauna Loa, Hawaii, fra 1973 og frem til i dag sammen med tilhørende trendverdier vist som heltrukne kurver i figuren. Fra om lag midten av figuren er i tillegg vist framskrivningene av CO₂-konsentrasjon i henhold til fem utslippsscenarioer utviklet av FN's klimapanel (IPCC 2000), se egen boks. I store trekk finner vi godt samsvar mellom observasjoner og framskrivninger, særlig for scenariene med høyest utslipp.

Knut H. Alfsen er forskningssjef ved Gruppe for petroleum og miljøøkonomi (e-post: knut.alfsen@ssb.no)

Figur 1. Sammenlikning av observasjoner og framskrivninger

CO₂-konsentrasjon er vist øverst, årlig global middeltemperatur i midten og havnivå nederst i figuren. Observerte langtidstrender er vist som heltrukne kurver. Fra om lag 1990 og framover er framskrivninger vist som stiplede linjer. Framskrivningene er basert på fem utslippsscenarioer utviklet av FNs klimapanel. Som hovedalternativ er det valgt en klimafølsomhet på 3°C. Det grå skyggefeltet viser hvordan framskrivningene endres når klimafølsomheten varierer mellom 1,7 og 4,2°C. Datakilder: CO₂-konsentrasjon er målt på Mauna Loa, Hawaii. Observert global årlig middeltemperatur er tatt fra to kilder: NASA/GISS i USA og Hadley Centre, Climate Research Unit i Storbritannia. Havnivåstigning er vist som målt ved tidevannsmålere og, for siste del av perioden, ved hjelp av satellitter.

Kilde: Rahmstorf et al. (2007)

Det andre panelet i figuren viser global årlig middeltemperatur fra to ulike rapporteringer av slike observasjoner samt trendene i disse. De stiplede kurvene er framskrivninger basert på FNs utslippsscenarioer og der en har antatt en klimafølsomhet på 3°C. *Klimafølsomheten* sier hvor mye jorden vil varmes opp i det lange løp som følge av en fordobling av drivhusgasskonsentrasjonen i atmosfæren fra nivået i før-industriell tid.

Utslippsscenarioer fra FNs klimapanel (IPCC)

FNs klimapanel (IPCC, 2000) utviklet rundt årtusenskiftet et sett med om lag 40 scenarioer som viste mulige forløp av klimagassutslipp de neste hundre år under forutsetning om at det ikke settes inn tiltak mot slike utslipp. Scenarioene ble grupper i fire såkalte scenariofamilier:

Familie A1: En globalisert verden der det legges mest vekt på å sikre økonomisk vekst. Denne familien er videre delt i underfamilier i henhold til valg av energiteknologi:

A1FI: En fossilt basert familie

A1T: En familie basert på klimavennlig teknologi (inkludert satsing på kjernekraft)

A1B: En balansert versjon av A1FI og A1T

Familie A2: En verden som fragmenteres og der det legges stor vekt på lokale løsninger for å sikre økonomisk vekst.

Familie B1: En globalisert verden der kultur og miljø vektlegges i større grad enn i A-scenarioene.

Familie B2: En fragmentert verden der lokal kultur og det lokale miljøet settes høyt.

Det grå skyggefeltet viser hvordan framskrivningene endres når klimafølsomheten varierer mellom 1,7°C og 4,2°C. Vi ser at de observerte temperaturene ligger i øvre del av det grå feltet og over alle framskrivningene. Framskrivningene undervurderer derfor temperaturøkningen over perioden 1990-2006.

I den nederste delen av figuren vises så havnivåstigning målt ved tidevannsmålere og, for siste del av perioden, ved hjelp av satellitter, samt trendene i observasjonene (heltrukne kurver). Framskrivningene er, som for temperatursammenlikningen, vist dels som stiplede kurver og dels som et grått felt (når klimafølsomheten varierer). Figuren viser at den observerte havnivåstigningen er vesentlig høyere enn alle framskrivninger, uansett valg av klimafølsomhet. Mens målt havnivåstigning de siste 15 år er 3,3 mm/år, er beste anslag fra framskrivningene bare 2 mm/år.

Dessverre er perioden med sammenlikning kort; fra 1990 til 2006 for de fleste størrelsene. Dette gjør det vanskelig å trekke sterke konklusjoner og å fastslå hvorfor de observerte trendene øker fortere enn hva de fleste framskrivningene viser. De observerte trendene kan være dominert av naturlige og stokastiske variasjoner over en så kort tidshorisont. Det kan imidlertid være andre grunner til at klimaendringene ser ut til å akselerere. En forklaring kan være at utslipp av partikler og gasser som virker avkjølede på klimaet

har avtatt raskere enn det som er antatt i utslippsframskrivningene. Her velger vi likevel å konsentrere oss om effekter av utslipp av klimagasser, først og fremst CO₂. Veien fra utslipp av klimagasser til effekter av klimaendringer er imidlertid lang. La oss ta den steg for steg.

Fra utslipp til konsentrasjon

Første steg på denne veien går fra utslipp av klimagasser til konsentrasjon av slike gasser i atmosfæren. Konsentrasjonen bestemmes av balansen mellom utslipp og opptak eller fjerning av klimagassene fra atmosfæren.

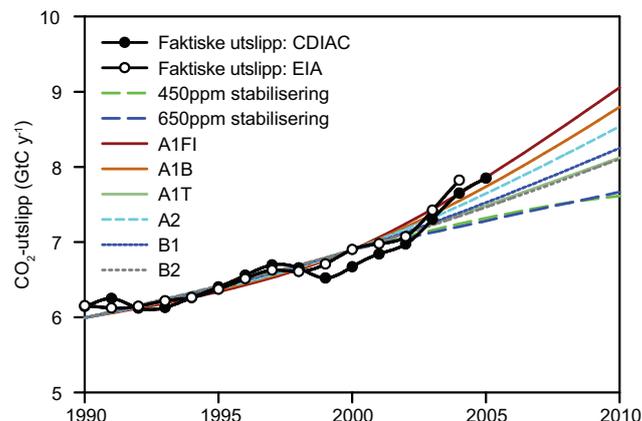
Når det gjelder utslippene, ser veksten ut til å øke. Figur 2 er hentet fra en studie av Micheal Raupach og medarbeidere som ble publisert i mai i år (Raupach et al. 2007). Figuren viser observerte utslipp sammenholdt med scenariene fra FNs klimapanel fram mot 2010. Mens utslippene på 1990-tallet økte med 1,1 prosent per år, har veksten over perioden 2000-2004 vært på mer enn 3 prosent per år. Høy økonomisk vekst, særlig i Kina, og dempet takt i energieffektiviseringen i den rike delen av verden er hovedforklarinene på den økende utslippsveksten.

Menneskeskapte utslipp av CO₂ har altså økt mer enn ventet¹. Før vi kan si noe om konsekvenser for konsentrasjonen i atmosfæren må vi imidlertid vite noe om slukene eller opptaket av CO₂.

CO₂ sirkulerer som kjent mellom reservoarer av karbon i atmosfæren, hav og i biosfæren. Strømmene er store av naturlige årsaker, men hastighetene påvirkes av klimaendringene selv. Hvert år tar for eksempel planter og trær opp store mengder CO₂ fra atmosfæren når fotosyntesen starter for fullt på vårsiden². Om høsten feller noen trær blader og andre planter visner og råtnet. Dermed frigjøres karbon til atmosfæren igjen. Dette fører til årlige svigninger i CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren, se øverste panel i Figur 1. Et varmere klima (med mer CO₂ i atmosfæren) bidrar til mer biomasse og dermed større opptak av CO₂. På den annen side kan et varmere og våtere klima bidra til økt tempo i forråtnelsesprosesser og dermed økte utslipp av CO₂ på høstparten. Med økende klimaendringer mener noen at biosfæren vil gå over fra å være et sluk for CO₂, slik det er i dag, til å bli en ny kilde til CO₂-utslipp (Cox et al. 2000). Videre vil et varmere hav ha mindre evne til å ta opp CO₂ slik at kapasiteten til å ta opp CO₂ blir mindre ved økende global oppvarming.

Alt i alt er det ikke lett å anslå hvilke konsekvenser klimaendringene har for naturens evne til å absorbere CO₂. Trolig er det slik at den minsker med økende temperatur (Hansen 2007). Dette bidrar i så fall til en akselererende utvikling i konsentrasjonen, selv ved konstant utslipp.

Figur 2. Observerte globale CO₂-utslipp og utslippsscenarioer fra FNs klimapanel, samt to baner som leder til en stabilisering av CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren på henholdsvis 450 og 650 ppm på lang sikt

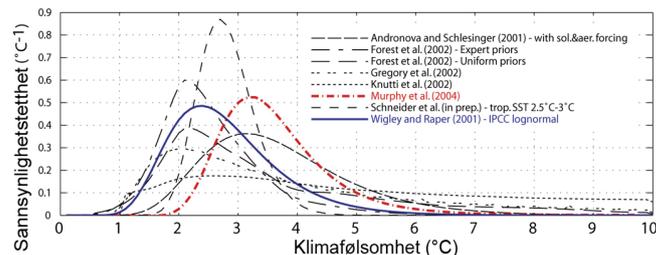
Kilde: Raupach et al. (2007)

Fra konsentrasjon til temperatur

Men hva fører så en økt konsentrasjon av klimagasser til? Den direkte effekten er at varmestråling fra jorda hindres i å slippe ut. Dermed stiger temperaturen. Imidlertid vil det skje noe med jordens atmosfære når temperaturen øker. En varmere klode vil øke fordampning av vann og en varmere atmosfære vil kunne holde på mer vanddamp enn en kaldere atmosfære. Og vanddamp er den viktigste av alle klimagasser. Dermed forsterkes den opprinnelige effekten av økte klimagasser i atmosfæren. Den samlede effekten (direkte pluss indirekte) av økte klimagassutslipp på likevekts-temperaturen blir, som tidligere nevnt, betegnet *klimafølsomheten*.

I mange år var klimafølsomheten anslått til å være i intervallet 1,5 til 4,5 grader Celsius (°C). I det siste er det imidlertid blitt reist spørsmål om den øvre grensen av intervallet bør økes. Figur 3 viser sannsynlighetsfordelingen til klimafølsomheten i henhold til noen studier. Som vi ser har enkelte studier anslått klimafølsomheten til å være langt høyere enn 4,5 °C. Dette gjelder et fåtall studier, resultatene fra disse er på langt nær siste ord i saken, men man er i dag mer usikker på hva øvre grense for klimafølsomheten er enn tidligere.

Figur 3. Sannsynlighetsfordelinger av klimafølsomheten i henhold til noen studier

Kilde: Meinshausen (2004).

Gitt økte utslipp og muligheten for en større klimafølsomhet enn tidligere antatt, er det kanskje ikke så rart at Rahmstorf og medarbeidere (Rahmstorf et al. 2007) finner en observert temperaturøkning i overkant av hva vi har forventet til nå.

Fra temperatur til effekter av klimaendringer

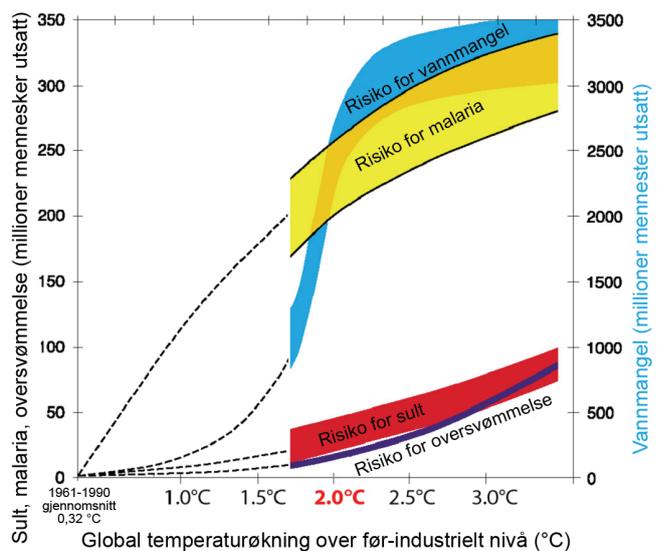
Hvor alvorlig er det så om vi til nå har undervurdert tempo og størrelse i klimaendringene? Med andre ord, hvilke effekter vil en forsterket klimaendring få? Her er det vanskelig å gi presise svar, utover det faktum, som blant annet Stern la stor vekt på i sin gjennomgang av klimaproblemet (Stern et al. 2007), at skadene vil øke mer enn proporsjonalt med temperaturøkningen for de endringer vi ser på. Nedenfor følger en kort gjennomgang av noen av de skadelige effektene vi venter ved økt global oppvarming.

Temperatur er bare en av mange parametere som karakteriserer klimaforholdene. Andre viktige parametere er nedbør (mengde og intensitet), vind, forekomst av tørke, osv. Dette er alle forhold som vil påvirke forholdene for jordbruk spesielt, og økosystemenes funksjonsmåter generelt. Ved små økninger i global middeltemperatur vil enkelte lokaliteter kunne få bedre forhold for jordbruket. Temperaturøkninger utover dette vil imidlertid i akselererende tempo ramme produktiviteten i jordbruk og balansen i økosystemer mer generelt på en skadelig måte. Dette vil utsette stadig større folkemengder for risiko for hungersnød etter som klimaendringene går sin gang. Malaria og en del andre sykdommer vil også kunne få større utbredelse ettersom gunstige forhold for disse vil øke i omfang.

Den alvorligste effekten av økende global oppvarming er likevel sannsynligvis effekten på vannkretsløpet (det hydrologiske kretsløp). Økt global middeltemperatur vil bidra til mer intens nedbør i områder som i dag allerede er våte, samtidig med at det blir mindre nedbør i områder som er allerede er tørre. Vannmangel kommer derfor til å bli et stort problem i en varmere verden; et problem som etter hvert vil berøre milliarder av mennesker. De store elvene i India og andre steder som i dag får vann fra breer, vil først oppleve en periode med flom, for deretter å miste vannføring med vannknapphet for store befolkningssammengder som resultat. Tørre områder som Nord-Afrika og Sør-Europa vil også oppleve økende knapphet på vann.

En annen og mer mekanisk effekt av en temperaturøkning er havnivåstigning. Vann utvider seg når det varmes opp. Vi får dermed en termisk økning av havnivået ved global oppvarming. Klimaendringer vil imidlertid også påvirke smelting av is og snø, men kompleksiteten i det hydrologiske kretsløpet gjør det vanskelig å forutsi hvor mye vann som i framtiden vil bindes i snø og is, og hvor mye som vil forefinnes som vanddamp i

Figur 4. Antall mennesker som utsettes for ulike effekter av klimaendringer rundt 2080 som funksjon av global middeltemperatur

Venstre akse viser økningen i antall mennesker som risikerer hungersnød, malaria og flom, mens høyre akse viser antall mennesker som risikerer vannmangel.

Kilde: Meinshausen (2004) og Parry et al. (2001).

atmosfæren. Landhevninger i ulike deler av verden vil også bidra til usikkerheten om hvor mye havet vil stige i ulike deler av verden. At havet vil stige er likevel hevet over tvil, og noen hevder av nivåstigninger på under 1 meter i dette århundre er usannsynlig (Hansen 2007; Kerr 2007). Dette vil true deler av de områdene som i dag har det vesentligste av jordens økonomiske aktivitet, nemlig kystområdene.

Figur 4 sammenfatter noen av effektene av klimaendringene nevnt ovenfor i form av antall personer som vil kunne bli berørt. Samlet gir det et bilde av en verden der svært store folkemengder vil måtte forflytte seg eller kjempe om stadig knappere ressurser. At vi må forvente sosial uro når livsvilkårene til milliarder av mennesker forverres, er vel å ta forsiktig i. Ventelig vil denne sosial uroen være den måten vi i avskjermde Norge får sterkest føling med effektene av kommende klimaendringer.

Hva er rimelige klimamål?

Når det gjelder antall mennesker som risikerer å bli utsatt for vannmangel ser vi fra figur 4 at det går et skille, en slags terskelverdi, ved omtrent 2°C økning i global middeltemperatur over før-industrielt nivå. Dette er en medvirkende årsak til at EU og Norge har nedfelt en målsetting å holde økningen i den globale middeltemperaturen under nettopp 2°C.

Til nå har temperaturen steget med knapt 0,8 grader fra før-industrielt nivå. Med omtrent 0,6 graders økning ytterligere innebygd i klimasystemet på grunn av tregheter i systemet, kan vi nærmest garantere en

Tabell 1. Sammenheng mellom klimagasskonsentrasjoner, temperaturøkning og utslippsendringer når en antar en klimafølsomhet på 3°C

Stabiliseringsnivå CO ₂	Stabiliseringsnivå Flere klimagasser	Temperatur- økning	Utslippsendring i 2050 relativ til 2000
ppmv CO ₂	ppmv CO ₂ -ekv	°C	Prosent
485 – 570	590 – 710	3,2 – 4,0	+10 – +60
440 – 485	535 – 590	2,8 – 3,2	-30 – +5
350 – 440	445 – 535	2,0 – 2,8	-85 – -30

Kilde: Fra Summary for Policy Makers, Tabell SP.5, IPCC 2007c

samlet temperaturøkning på om lag 1,4°C selv uten ytterligere utslipp framover. Skal temperaturen med noen grad av rimelig sannsynlighet kunne holdes under 2°C, må konsentrasjonen av klimagasser i atmosfæren stabiliseres på svært lave nivåer: lavere enn 450 ppmv³ målt i CO₂-ekv., ikke langt fra dagens nivå på 430 ppmv CO₂-ekv. (Hansen 2007).

Tabell 1 viser sammenhengen mellom konsentrasjonsnivåer av klimagasser, temperaturøkning relativt til før-industrielt nivå og utslippsendringer i 2050 relativt til utslippsnivået i år 2000 når en antar en klimafølsomhet på 3°C.

Skal konsentrasjonen av klimagasser stabiliseres på 445-490 ppmv CO₂-ekv (tilsvarer 2,0-2,4°C oppvarming) må de globale utslippene reduseres med 50-85 prosent innen 2050, med ytterligere reduksjoner deretter. Dagens konsentrasjonsnivå er, som tidligere nevnt, på om lag 430 ppmv CO₂-ekv. og med en årlig økning på om lag 2 ppmv. Med stadig befolkningsøkning og økonomisk og sosial utvikling i den fattige delen av verden er det dessverre liten grunn til å tro at vi makter å hindre en temperaturutvikling utover 2°C, særlig når vi tar i betraktning behovet for stadig mer energi i fattige og underutviklede land. Prognoser fra blant annet IEA, tilsier et økt energibehov på flere ganger dagens nivå i de neste decenniene, med hovedvekt på økt kullforbruk (IEA 2007). Det vil sikre oss mange ubehagelige overraskelser framover.

Hvorfor advarer ikke FNs klimapanel sterkere?

Da FNs klimapanel la fram sine rapporter denne våren, skjedde det i en moderat og forsiktig språkdrakt. Beskjedene var dramatiske nok, men rokket neppe ved hva som til nå er blitt regnet som sannsynlig utvikling av klima og virkninger av dette. Hvorfor sier ikke panelet klarere i fra om at det hele kan gå svært mye galere enn den allerede uheldige utviklingen som ligger i de modellbaserte framskrivningene?

Hovedforklaringen ligger antakelig i klimapanelets fokus på kvantitative modellbaserte analyser (Kerr 2007). Det gjør at forhold som vi i dag ikke klarer å kvantifisere, som for eksempel nedbrytning av isbreen på Grønland, ikke kommer med i framskrivningene i det hele tatt. Dette resulterte i en framskrivning av

havnivåstigningen i dette århundrede på 34 cm, samtidig som sentrale klimaforskere framhever at det er helt usannsynlig at havnivået vil stige med mindre enn 1 m. Det som er for usikkert til å bli kvantifisert blir altså neglisjert. Dessverre er mange av de fenomenene som da oversees av en svært ubehagelig karakter. Sannsynligheten er derfor ganske stor for at vi undervurderer risikoen knyttet til klimaendringer.

Sammendrag

Sammenlikning av observasjoner og modellframskrivninger over en så kort periode som det er snakk om her, gir begrenset og usikker informasjon om hva som er i ferd med å skje. Resultatene, sammen med kunnskap om mulige forsterkende effekter, viser likevel at det kan være grunn til å frykte at klimamodellene man har brukt til nå faktisk *undervurderer* hvor fort klimaendringene kommer og hvor store de blir. Anbefalingene fra Lavutslippsutvalget, Nicholas Stern m.fl., om umiddelbare og sterke tiltak for å redusere klimagassutslippene, synes derfor å være på sin plass. Diskusjoner om hvilke tiltak og virkemidler vi skal satse på er viktige, men må ikke trekke i langdrag skal vi ha muligheten til å handle i tide.

Referanser

Cox, P.M., R.A. Betts, C.D. Jones, S.A. Spall, and I.J. Totterdell (2000): Acceleration of global warming due to carbon-cycle feedbacks in a coupled model. *Nature*, 408, 184-187.

Hansen, James (2007): How Can We Avert Dangerous Climate Change? Written testimony delivered to the Select Committee on Energy Independence and Global Warming, United States House of Representatives on 26 April 2007.

IEA (2007): *World Energy Outlook 2007*, International Energy Agency, Paris.

IPCC (2000): *Special Report on Emission Scenarios*. Cambridge University Press, Cambridge.

IPCC (2001): *Climate Change 2001: The Scientific Basis*. Cambridge University Press, Cambridge.

IPCC (2007a): *Climate Change 2007: The Physical Science Basis*. Summary for Policy Makers. <http://www.ipcc.ch/SPM2feb07.pdf>

IPCC (2007b): *Climate Change 2007: Impacts, Adaptation and Vulnerability*. Summary for Policy Makers. <http://www.ipcc.ch/SPM WG II 13apr07.pdf>

IPCC (2007c): *Climate Change 2007: Mitigation of Climate Change*. Summary for Policy Makers. <http://www.ipcc.ch/SPM WG III 040507.pdf>

Kerr, Richard A. (2007): Pushing the scary side of global warming, *Science* 316, p. 1412-1415.

Lavutslippsutvalget (2006): *Et klimavennlig Norge*, NOU 2006:18, Miljøverndepartementet, Oslo.

Meinshausen, M. (2004): On the risk of overshooting 2°C, Presentasjon gitt på: Side-Event «Climate Risks and 2°C» at COP-10, Buenos Aires, 15 December 2004.

Parry M., Arnell N., McMichael T., Nicholls R., Martens P., Kovats S., Livermore M., Rosenzweig C., Iglesias A. and Fischer G. (2001): Millions at risk: Defining critical climate change threats and targets, *Global Environmental Change* 11 (3), pp. 181-183. doi:10.1016/S0959-3780(01)00011-5

Rahmstorf, Stefan, Anny Cazenave, John A. Church, James E. Hansen, Ralph F. Keeling, David E. Parker and Richard C. J. Somerville (2007): Recent Climate Observations Compared to Projections, *Science*, Published online 2 February 2007; 10.1126/science.1136843

Randers, J. og Knut H. Alfsen (2006): Hvordan kan Norge bli et klimavennlig samfunn? *Økonomiske analyser* 5/2006, Statistisk sentralbyrå.

Raupach, Michael R., Gregg Marland, Philippe Ciais, Corinne Le Quéré, Josep G. Canadell, Gernot Klepper, and Christopher B. Field (2007): Global and regional drivers of accelerating CO₂ emissions, *PNAS*, 104 (24), p. 10288-10293. doi: 10.1073/pnas.0700609104

Stern, Nicholas m.fl. (2007): *Stern Review on the Economics of Climate Change*, http://www.hm-treasury.gov.uk/independent_reviews/stern_review_economics_climate_change/sternreview_index.cfm

St.meld. nr. 34, 2006-2007: *Norsk klimapolitikk*, Miljøverndepartementet, Oslo.

Noter

¹ I tillegg kan naturlige kilder til klimagassutslipp, først og fremst metan, komme til å øke under et endret klima. Hvis smelting av permafrost på tundraen og et varmere hav får innefrosset metan til å unnslippe, vil menneskeskapte utslipp framstå som ubetydelige i forhold.

² Det er mest landareal på den nordlige halvkule, det er derfor under våren på den nordlige halvkule at CO₂ fjernes fra atmosfæren.

³ ppmv står for parts per million by volume.

Lavinntekt i Norge sammenliknet med Europa

Relativt få har lav inntekt, men større forskjeller mellom grupper

Berit Otnes

Norge er blant de land i Europa der færrest har inntekt under lavinntektsgrensen, men det er relativt store forskjeller mellom ulike grupper i befolkningen. Særlig blant unge og eldre finner vi mange med lavinntekt i Norge, henholdsvis 26 og 21 prosent. Norge skiller seg også fra resten av landene ved at det er en relativt mye høyere andel med lavinntekt blant eldre kvinner.

Bakgrunn

EUs undersøkelse om inntekt og levekår (EU-SILC, se boks) blir nå gjennomført hvert år. I oppstartåret 2003 ble data samlet inn i sju land, deriblant Norge, og etter hvert er de fleste EU-land kommet med. I denne artikkelen bruker vi data fra EU-SILC, som er tilgjengelige på Eurostats hjemmesider, til å se på hvordan Norge plasserer seg i europeisk sammenheng med hensyn til hvor mange som har lavinntekt i ulike grupper av befolkningen. Data om materiell standard i ulike grupper er foreløpig bare tilgjengelig for Norge. I siste del av artikkelen ser vi på noen indikatorer på materiell situasjon for å vise hvordan de med lavinntekt skiller seg fra andre grupper i befolkningen.

Få med lavinntekt i Norge

Norge er blant de land i EU-området som har færrest innbyggere med lavinntekt: 11 prosent har inntekt under 60 prosent av medianen, mens gjennomsnittet for EU er 16 prosent. Andelen med lavinntekt er mindre enn EU-gjennomsnittet i alle nordiske land og i de fleste nord- og mellomeuropeiske land, mens middelhavslandene og tidligere østblokkland har flere med lavinntekt enn gjennomsnittet for EU25. Noen land avviker fra dette mønsteret. Det gjelder Tsjekkia og Slovenia, østeuropeiske land som har lavere andel personer med lavinntekt enn EU-gjennomsnittet, og Irland og Storbritannia, som har lavinntektsandeler på linje med sør- og østeuropeiske land

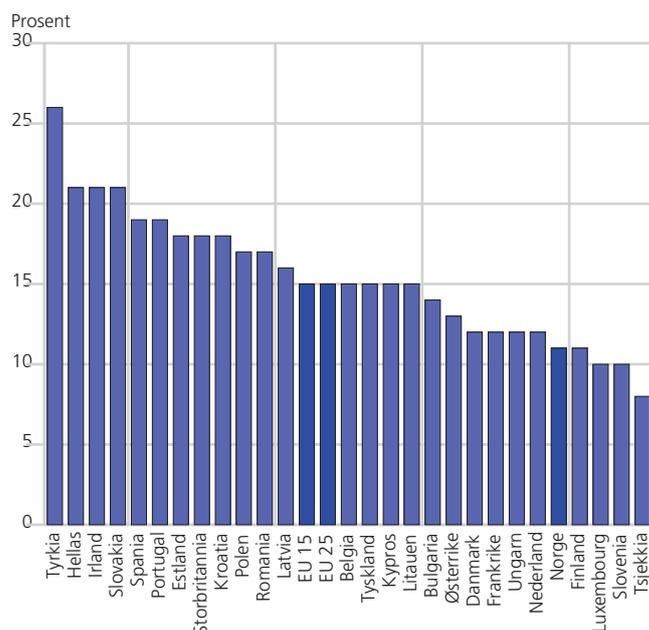
Lavinntekt er relativt

Selv om mange av de nye medlemslandene, for eksempel Ungarn, Slovenia og Tsjekkia, ikke har så stor andel personer med lavinntekt, er inntektsnivået generelt mye lavere i disse landene enn i de «gamle» EU-landene. Dermed er også terskelverdien, den inntekten en skal ligge under for å ha lavinntekt, lavere i nye medlemsland. De med lavinntekt i land som Norge, Danmark og Luxembourg har mye mer å rutte

med enn de med lavinntekt i nye medlemsland, selv når en justerer for ulik kjøpekraft. På den annen side kan det kanskje oppleves mer belastende å være i lavinntektsgruppen i et land som Norge, der dette gjelder bare en tidel av befolkningen, enn i land som Tyrkia eller Hellas, der hver fjerde eller femte person har lavinntekt. Lavinntekt er først og fremst et relativt begrep, som sier noe om inntektsfordelingen i et land.

Sammenlikner vi figur 1 med figur 2 ser vi at de fleste land med få personer med lavinntekt har en lavinntektsgrense som er høyere enn gjennomsnittet for alle EU-land. Ett unntak er Irland, som har mange personer med lavinntekt kombinert med en terskel for lavinntekt som er over gjennomsnittet for EU. På den annen side har de fleste land med høy andel personer med lavinntekt lavinntektstærskler som er lavere enn gjennomsnittet for EU.

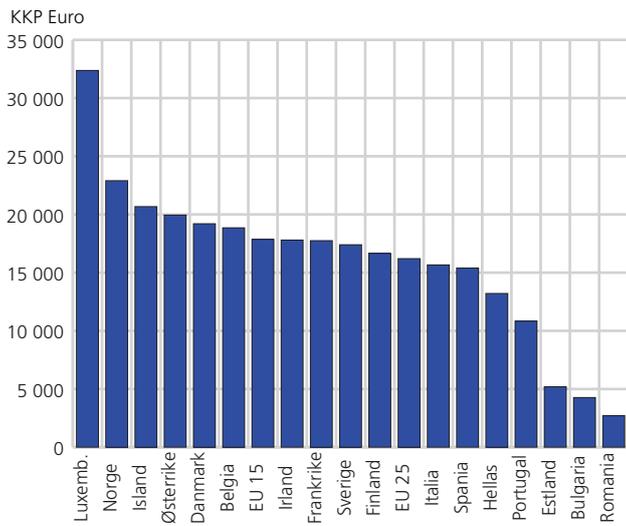
Figur 1. Andel personer med årlig lavinntekt i ulike land i Europa 2003. Disponibel inntekt etter overføringer. Prosent

Kilde: Eurostat (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Berit Otnes er seniorrådgiver ved Seksjon for helsestatistikk, Statistisk sentralbyrå (bot@ssb.no)

Figur 2. Kjøpekraftsjustert lavinntektsgrense for en husholdning med 2 voksne og 2 barn i ulike land i Europa. KKP Euro. 2004

Kilde: Eurostat (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Det er langt fra uproblematisk å sammenligne lavinntekt på tvers av land. For eksempel kan en støtteordning framkomme som en kontantoverføring i et land, men som en offentlig tjeneste i et annet. Offentlige tjenester, som kan ha like stor verdi for mottakerne som en kontantoverføring, blir derfor usynlige ved slike sammenlikninger mellom land. Også ulikheter i definisjoner og innsamlingsmetoder kan gjøre sammenlikning vanskelig, se Kirkeberg og Epland (SSB 2007).

Større forskjeller mellom aldersgruppene i Norge

I Norge og Norden er forskjellene større mellom aldersgruppene enn tilfellet er i Mellom- og Sør-Europa. Særlig blant unge 16-24 og eldre 65 år og over finner vi mange med lavinntekt i Norge, henholdsvis 26 og 21 prosent. For EU-landene under ett (EU 25) er de tilsvarende tallene 20 prosent blant unge og 18 prosent blant eldre. Forklaringen er trolig at ungdom i Norge og Norden i større grad enn i Sør-Europa flytter hjemmefra når de er i alderen 16-24 år. Dermed nyter nordisk ungdom i mindre grad godt av foreldrenes høye inntekter og stordriftsfordelene ved å høre til en familie.

Norge skiller seg også fra resten av landene ved at det er en relativt mye høyere andel med lavinntekt blant eldre kvinner (27 prosent), mens andelen med lavinntekt blant eldre norske menn er omtrent som gjennomsnittet for befolkningen (12 prosent). I Danmark er det for eksempel nesten ikke forskjell på eldre menn og kvinner. I aldergruppen 65 år og over har 20 prosent av menn og 22 prosent av kvinner i Danmark lavinntekt. Gjennomsnittet for EU 25 er 20 prosent lavinntekt blant eldre kvinner, og 15 prosent blant

Inntektsbegrep

Ekvivalentinntekt: Beregnes ved å dele husholdningens totale inntekt etter skatt (se nedenfor) på antall forbruksekvivalenter i husholdningen, etter EUs ekvivalensskala: Den første voksne person telles som 1, de følgende voksne personer får verdien 0,5, mens hvert barn 0-13 år får verdien 0,3. Et par med to barn må, ifølge denne skalaen, ha en husholdningsinntekt etter skatt på 210 000 kroner for å ha samme økonomiske levestandard som en enslig med 100 000 kroner i inntekt etter skatt.

Lavinntekt: Generelt vil det si en husholdningsinntekt som er så lav at personer i husholdninger med inntekt under grensen har stor risiko for å være fattige. Dette kan konkretiseres på ulike måter. Her er EUs definisjon benyttet, knyttet til inntekt per forbruksenhet, etter EUs ekvivalensskala.

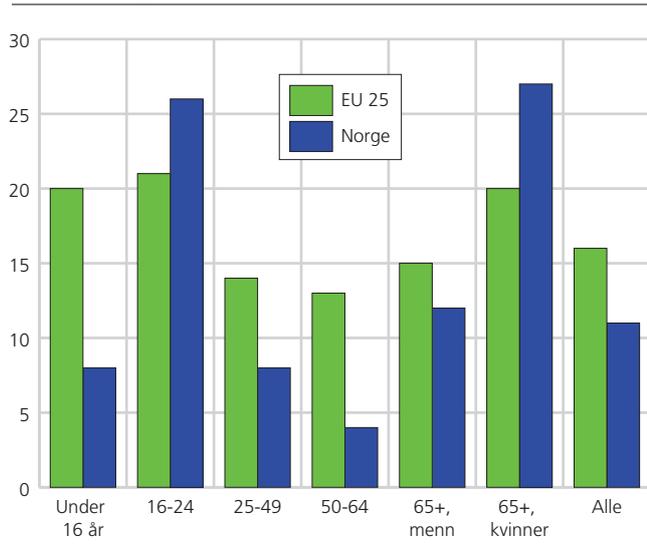
Årlig lavinntekt: Personer i husholdninger med inntekt per forbruksenhet under 60 prosent av den nasjonale medianinntekten. Inntekt er her inntekt etter overføringer.

Inntekt etter skatt omfatter summen av alle yrkesinntekter (lønns- og næringsinntekter), kapitalinntekter (det vil si renteinntekter og avkastning på diverse verdipapirer) pluss diverse overføringer (for eksempel pensjoner, barnetrygd, bostøtte, stipend og sosialhjelp). Til fratrekk kommer utlignet skatt og negative overføringer (det vil si pensjonspremier i arbeidsforhold og betalt barnebidrag).

Datakilder og referanseperiode for inntektsdata

I den norske EU-SILC (se boks) blir inntektsopplysningene hentet fra registre. Inntektsopplysningene i EU-SILC gjelder inntekt året før, for eksempel gjelder inntektsopplysningene i EU-SILC 2003 inntektsåret 2002, og så videre. I tabellene er det referert til undersøkelsesåret, siden alle andre kjennetegn har dette året som referanseperiode, mens altså inntektsdata har året før som referanseperiode.

Det er viktig å være oppmerksom på at hvor mange som framkommer som fattige er svært avhengig av hvor en setter grensen, og hvilken ekvivalensskala en velger. Når en bruker EUs definisjon og en lavinntektsgrense på 60 prosent av medianinntekten, vil lavinntektsgrensen ligge klart høyere enn den norske minstepensjonen. Dette fører til at mange enslige eldre (de med minstepensjon og liten tilleggssinntekt) havner under lavinntektsgrensen.

Figur 3. Andel med lavinntekt i ulike aldersgrupper. EU 25 og Norge. 2004. Prosent

Kilde: Eurostat (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Tabell 1. Andel med årlig lavinntekt i EU og utvalgte land. Husholdningstyper 2004

Alder	EU 25	Norge	Danmark	Frankrike	Hellas	Estland
Enslig	25	30	24	19	29	37
1 voksen <65 år	22	28	26	20	21	36
1 voksen ≥65 år	28	34	20	19	37	38
Enslig forsørger	34	17	16	30	38	45
Enslig kvinne	28	33	23	20	34	36
Enslig mann	21	26	25	18	20	39
2 voksne <65 år	10	6	5	9	14	15
2 voksne ≥65 år	15	7	13	13	29	12
2 voksne, 1 barn	13	5	4	10	15	16
2 voksne, 2 barn	14	5	4	9	19	17
2 voksne, 3+ barn	26	10	14	17	32	26
Hushold med barn	18	7	7	14	20	12
Alle	16	11	11	14	20	20

Kilde: Intermediate Quality Report, EU-SILC 2004, for det enkelte land.

eldre menn. Kanskje er det i land som Norge, der nivået på pensjonen er sterkt avhengig av opptjening (antall år i yrkesaktivitet og inntektsnivå disse årene), og der det har vært og er stor forskjell mellom menns og kvinners yrkesaktivitet og inntekt, at mange kvinnelige pensjonister havner under lavinntektsgrensen.

Enslige er mer utsatt

Lavinntekt er mer utbredt blant enslige enn i flerpersonhusholdninger i hele EU-området, men forskjellene er størst i Norden. I Norge har 30 prosent av alle enslige lavinntekt, mot 11 prosent i gjennomsnitt, mens 25 prosent av de enslige og 16 prosent av alle i EU-landene har lavinntekt. I Sør- og Mellom-Europa er det mange med lavinntekt blant familier med tre eller flere barn, og blant enslige forsørgere. I Norge er ikke barnefamilier med tre eller flere barn dårligere stilt enn gjennomsnittet. Blant enslige forsørgere i Norge har 17 prosent lavinntekt, mens andelen med lavinntekt blant enslige forsørgere i EU er dobbelt så høy, 34 prosent.

Tabell 2. Andel med årlig lavinntekt i utvalgte land. Menn og kvinner med ulik hovedaktivitet 2004. Personer 16 år og over

Kjønn	Norge	Danmark	Frankrike	Hellas	Estland
Alle 16+	11,5	11,4	13,2	20,2	19,6
Menn	10,3	11,1	12,3	18,4	18,6
Kvinner	12,7	11,7	14,1	21,5	20,4
Sysselsatte	4,4	4,8	5,4	13,2	9,1
Menn	4,5	5,3	5,5	14,1	8,5
Kvinner	4,4	4,2	5,3	11,9	9,7
Arbeidsledige	28,0	33,0	33,6	31,2	58,7
Menn	34,2	33,8	41,3	34,0	60,5
Kvinner	20,8	32,4	26,1	29,3	55,4
Pensjonister	16,6	19,1	13,4	25,7	25,0
Menn	9,2	24,5	13,7	22,6	22,8
Kvinner	21,8	14,1	13,2	29,7	26,2
Andre inaktive	29,8	14,3	27,0	25,6	30,8
Menn	36,2	12,7	25,8	26,8	24,0
Kvinner	25,1	15,4	27,5	25,2	34,6

Kilde: Intermediate Quality Report, EU-SILC 2004, for det enkelte land.

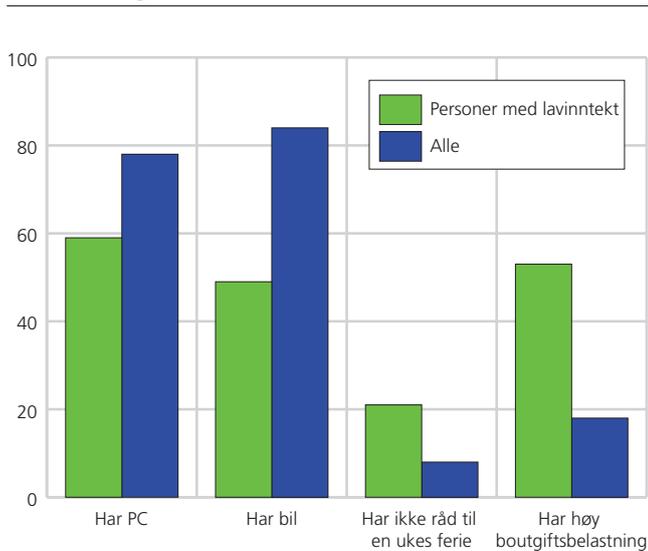
Mange med lavinntekt blant de ikke arbeidsaktive

I Norge var andelen personer med lavinntekt seks ganger større blant arbeidsledige og andre ikke-yrkesaktive enn blant de sysselsatte. Færre enn 5 prosent av de sysselsatte lå under lavinntektsgrensen, mot nærmere 30 prosent blant arbeidsledige og andre ikke-aktive. Pensjonistene er også i større grad under lavinntektsgrensen, selv om andelen er mindre enn blant andre ikke-aktive. Tilknytning til arbeidsmarkedet har med andre ord stor betydning for risikoen for å havne i lavinntektsgruppen. Den samme tendensen finner vi i de andre EU-landene. I Danmark, Frankrike og Estland er forskjellene litt større enn i Norge, mens betydningen av å være sysselsatt ser ut til å være mindre i Hellas. Der er andelen under lavinntektsgrensen blant arbeidsledige bare vel det dobbelte av andelen blant sysselsatte.

Vi ser også at selv om Norge har lavest andel med lavinntekt av disse fem landene, er andelen med lavinntekt blant arbeidsledige, pensjonister og andre inaktive omtrent den samme i Norge som i Frankrike og Hellas. At Norge kommer så lavt ut totalt sett skyldes med andre ord at vi har relativt lav arbeidsledighet og høy sysselsetting. Norge og Danmark har bare 1 prosent langtidsledige, mens Frankrike har 4 prosent langtidsledige og Hellas 5 prosent. Høy sysselsetting er et godt virkemiddel mot lavinntekt.

Vi sammenlikner med de langtidsledige, siden de arbeidsledige i tabell 2 har vært ledige i minst 7 av de siste 12 månedene. I Norge og Danmark er om lag 75 prosent av befolkningen sysselsatt, mens det i Frankrike og Hellas er omkring 60 prosent som er sysselsatt, i følge Eurostats statistikk basert på Arbeidskraftundersøkelsene (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>).

Figur 4. Andel med ulike materiell goder og med ulike økonomiske problem blant personer med lavinntekt i Norge. 2005. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå, EU-SILC

Tabell 3. Andel med årlig lavinntekt i utvalgte land, etter eierforhold til boligen. 2004

Eierforhold til bolig	Norge	Danmark	Frankrike	Hellas	Estland
Alle	11	11	14	20	:
Eier bolig (eller fri bolig)	7	8	10	20	:
Leier bolig	33	18	19	20	:

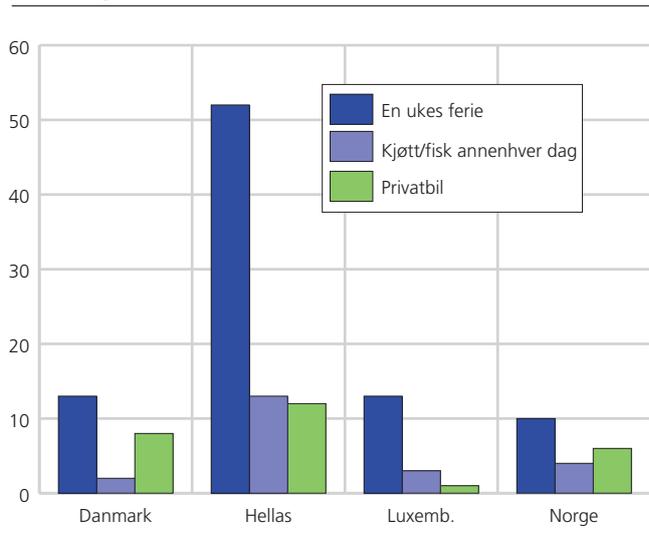
Kilde: Intermediate Quality Report, EU-SILC 2004, for det enkelte land.

Det litt flere med lavinntekt blant kvinner enn blant menn. I EU har 17 prosent av kvinnene og 15 prosent av mennene lavinntekt, i Norge er de tilsvarende tallene 13 og 10 prosent. Men i tabell 2 ser vi at blant arbeidsledige er andelen med lavinntekt større blant menn enn blant kvinner. Dette gjelder alle de fem landene i tabellen, men i Danmark er forskjellen liten sammenliknet med i de andre landene. Forklaringen på den høyere andelen med lavinntekt blant arbeidsledige menn kan være at yrkesaktiviteten er høyere blant menn enn blant kvinner. Derfor vil flere arbeidsledige kvinner enn menn ha en ektefelle eller samboer som er i arbeid. Dermed vil de arbeidsløse kvinnene oftere tilhøre husholdninger med høyere samlet husholdsinntekt enn arbeidsledige menn.

Få med lavinntekt blant de som eier egen bolig

Forskjellen mellom eiere og leietakere er særlig stor i Norge. Her er det hele 33 prosent av de som bor i leiebolig som har lavinntekt, noe som trolig har sammenheng med at leiemarkedet er relativt lite og leietakerne i Norge er unge. Bare Irland har flere med lavinntekt blant leietakerne enn Norge, og av de andre europeiske land vi har tall for, er det bare

Figur 5. Andel i utvalgte europeiske land som ikke har råd til ferie, kjøtt- eller fiskemåltid annenhver dag eller privatbil. 2003

Kilde: Eurostat (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>)

Spania og Italia som ligger på samme nivå. I Hellas, derimot, er det like mange med lavinntekt blant de som eier og de som leier bolig. I land der det er store etableringskostnader ved å kjøpe bolig, slik at boutgiftene for de som eier egen bolig blir høyere enn for de som leier, vil det være flere med lavinntekt blant leiere enn blant eiere. Eie av bolig regnes som mer lønnsomt enn leie, men å kjøpe egen bolig forutsetter en viss inntekt. Lavinntekt kan dermed bli «selvforsterkende» ved at man får dyrere bolig.

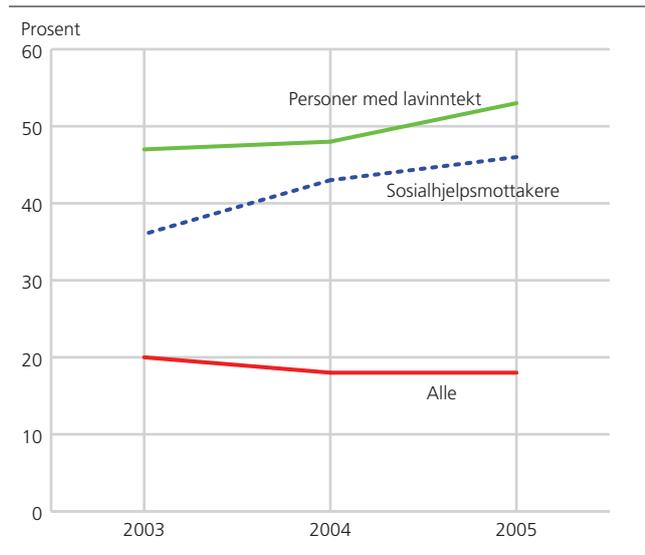
Lavinntekt betyr mindre av materielle goder

Tall fra den norske EU-SILC 2005 (se ramme) viser at personer med lavinntekt har mindre av materielle goder enn andre. Seks av ti med lavinntekt har PC, og halvparten har bil, mens åtte av ti i befolkningen har PC og like mange har privatbil. Nesten dobbelt så mange av de med lavinntekt har problemer med å få endene til å møtes sammenliknet med gjennomsnittet, det gjelder henholdsvis 38 og 21 prosent.

De med lavinntekt er også dårligere stilt på de andre indikatorene som belyses her. Det er flere som ikke har råd til ferie, kjøtt eller fisk til middag og å holde boligen tilstrekkelig varm. Det er også flere med lavinntekt som har hatt problemer med å betale sine faste utgifter og som opplever boutgiftene som tyngende. Og mens om lag en av fem i befolkningen har høy boutgiftsbelastning, det vil si de betaler 25 prosent eller mer av inntekten i boutgifter, gjelder dette over halvparten av de med lavinntekt.

I Norge var det i 2003 16 prosent som ikke hadde egen bil, men bare 6 prosent som sa de ikke hadde bil fordi de ikke hadde råd til det. I Danmark og Hellas var det litt flere som ikke hadde råd til bil, mens dette

Figur 6. Andel med høy boutgiftsbelastning i ulike grupper. 2003-2005

Kilde: Statistisk sentralbyrå, EU-SILC

bare gjaldt 1 prosent av befolkningen i Luxembourg. Norge kommer også relativt godt ut når det gjelder andelen som har råd til en ukes ferie. Det samme gjelder Danmark og Luxembourg, mens det i Hellas var over halvparten av befolkningen som ikke hadde råd til en ukes ferie. Av disse tre målene på materiell standard er det bare når det gjelder det å ha råd til kjøtt eller fisk annenhver dag at Norge kommer litt dårligere ut enn Danmark. Her er det trolig lavere priser på disse matvarene i Danmark som slår ut. Det finnes ennå ikke tilgjengelige tall for andre europeiske land som viser hvor mange i lavinntektsgruppen som ikke har råd til ferie, fisk og kjøtt eller privatbil.

Det er også flere i lavinntektsgruppen enn i befolkningen som har problemer med råte, fukt eller for lite dagslys i boligen, og med støv, støv eller forurensning i nærmiljøet, men forskjellene er små. Det er imidlertid klart flere som bor trangt (aleneboer på ett rom eller flere personer enn rom) i lavinntektsgruppen enn i befolkningen, henholdsvis 18 og 6 prosent.

Boutgiftene har blitt mer tyngende for svake grupper

Andelen med lavinntekt i Norge har vært den samme i hvert av årene 2003-2005, og det er heller ikke de helt store endringer i materiell situasjon. Den allmenne velstandøkningen har medført at andelen i befolkningen som synes det er vanskelig å få endene til å møtes sank fra 30 prosent i 2003 til vel 20 prosent i 2005, og også blant de med lavinntekt sank denne andelen fra om lag 50 til om lag 40 prosent. Blant sosialhjelpsmottakere har denne andelen imidlertid ligget på over 64 prosent i hele perioden.

Andelen som har høy boutgiftsbelastning har også vært omtrent den samme for befolkningen under ett gjennom treårsperioden, på om lag 20 prosent. Men

Om rapporten Lavinntekt i Norge og Europa, Rapporter 2007/16

Rapporten presenterer resultater om lavinntekt i Norge og andre europeiske land, og egenskaper ved personer med lavinntekt. Rapporten tar utgangspunkt i de resultater fra EU-SILC-undersøkelsen (European Survey on Income and Living Conditions) som er tilgjengelige i Eurostats statistikk og i landenes årlige EU-SILC-kvalitetsrapporter. Rapporten sammenlikner inntektsbaserte indikatorer på lavinntekt hentet fra Eurostats offisielle statistikk for 2004. Ikke-monetære indikatorer på lavinntektsgruppens materielle situasjon er bare tilgjengelige for Norge.

mens det har vært nedgang i andelen som bruker mer enn 25 prosent av inntekten til boutgifter i de fleste grupper, har andelen med høy boutgiftsbelastning økt litt i lavinntektsgruppen, fra 47 prosent i 2003 til 53 prosent i 2005. Også blant sosialhjelpsmottakerne ble det flere med høy boutgiftsbelastning fra 2003 til 2005. Det er altså en tendens til at de svakest stilte blir hengende etter på dette området.

Oppsummering

Norge er blant de land i Europa som har relativt få innbyggere med lavinntekt. Men sammenliknet med andre land er det i Norge relativt store forskjeller mellom grupper. Særlig er det forholdsvis mange med lavinntekt blant unge 16-24 år, og blant eldre kvinner. Lavinntektsgruppen er klart dårligere stilt enn gjennomsnittet med hensyn til materielle goder som privatbil, PC og mulighet til å ta en ukes ferie borte fra hjemmet, og det er mange flere i lavinntektsgruppa som synes boutgiftene er tyngende. Det er også flere i lavinntektsgruppen enn i befolkningen som har lav boligstandard, men forskjellene er små. Både i lavinntektsgruppen og i befolkningen er det færre enn en av ti som har problemer med råte, fukt eller for lite dagslys i boligen.

Kilder

Statistisk sentralbyrå (2005): *Intermediate Quality Report EU-SILC-2003.Norway*, Documents 2005/7, http://www.ssb.no/publikasjoner/etter_serie/documents

Statistisk sentralbyrå (2006): *Intermediate Quality Report EU-SILC-2004.Norway*, Documents 2006/13, http://www.ssb.no/publikasjoner/etter_serie/documents

Eurostat : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/> Klikk på fanen «Data» og velg: Living conditions and welfare/ Income and living conditions/ Main indicators/Laeken indicators, for å finne tabellene

Referanser

Statistisk sentralbyrå (2007): *Økonomi og levkår for ulike grupper*. Rapporter 2007/8

Forskningspublikasjoner

Nye utgivelser

Statistiske analyser

Natural Resources and the Environment 2006. Norway.

Statistiske analyser nr. 88, 2007. Sidetall 343. ISBN 978-82-537-7205-9 (Trykt versjon). ISBN 978-82-537-7206-6 (Elektronisk versjon)

Statistics Norway compiles statistics on important natural resources and environmental issues, and develops methods and models for analysing trends in the extraction and use of natural resources and changes in the state of environment, focusing particularly on relationships between these factors and other socio-economic developments. The annual publication *Natural Resources and the Environment* gives an overview of this work.

An important objective is to ensure that this publication presents the environmental situation so that it can be readily understood while at the same time including considerable detail.

Natural Resources and the Environment 2006 starts with a summary of status and important trends for Norway's natural resources and environment. Updates national indicators for sustainable development are presented in a separate section. This is followed by detailed descriptions of various topics, including both statistics and analyses. This year a separate section presenting resource and environment-related research projects has been included. Finally, the appendix provides more detailed statistics in the form of tables.

Statistics Norway would like to thank the people and institutions who have supplied data for *Natural Resources and the Environment 2006*.

The publication was produced by the Division for Environmental Statistics, Department of Economic Statistics, with contributions from the Unit for Energy and Environmental Economics, the Unit for Petroleum and Environmental Economics, the Unit for Taxation, Inequality and Consumer Behaviour, and the Unit for Economic Growth and Efficiency, Research Department, and the Division for Primary Industry Statistics, Department of Industry Statistics. The 2006 edition was edited by Frode Brunvoll, Henning Høie and Svein Erik Stave. Alison Coulthard and Veronica

Harrington have translated the Norwegian version into English.

Natural Resources and the Environment 2006 is also available at http://www.ssb.no/english/subjects/01/sa_nrm/

Rapporter

Torbjørn Hægeland, Lars J. Kirkebøen, Oddbjørn Raaum og Kjell G. Salvanes: **Skolebidragsindikatorer for Oslo-skoler. Beregnet for avgangskarakterer fra grunnskolen for skoleårene 2004-2005 og 2005-2006.** Rapporter 2007/28. Sidetall 36. ISBN 978-82-537-7219-6 (Trykt versjon). ISBN 978-82-537-7220-2 (Elektronisk versjon)

I denne rapporten presenterer vi hovedresultater for skolebidragsindikatorer for Oslo-skoler, basert på karakterer for avgangselevne fra ungdomsskolen for skoleårene 2004-05 og 2005-06. Formålet med rapporten er først og fremst å drøfte noen sentrale egenskaper til indikatorene, og gi en grundig beskrivelse av data-grunnlag og beregningsmetoder.

Utgangspunktet for skolebidragsindikatorer er karakterer på individnivå. Elevsammensetning og tilfeldig variasjon er viktige bidragsyttere til resultatforskjeller mellom skoler. Resultatmål som ikke tar hensyn til disse faktorene, er med stor sikkerhet misvisende som mål på skolekvalitet. Spørsmålet er om man kan finne resultatmål som bedre reflekterer skolens bidrag til elevenes læring enn ukorrigerede skoleprestasjoner.

Skolebidragsindikatorer er et hjelpemiddel til å sammenligne resultatene til skoler med forskjellig elevsammensetning, og kan tolkes som det karaktergjennomsnittet vi forventer at en skole ville hatt, om dens elevmasse var gjennomsnittlig i forhold til alle de elevkjennetegn som vi inkluderer i analysen. I tillegg innebærer de et forsøk på å begrense betydningen av tilfeldig variasjon.

Beregningene baserer seg i stor grad på det rammeveket som ble foreslått i Hægeland mfl. (2004). Det er tidligere beregnet indikatorer for ungdomsskoler i hele landet for skoleårene 2002-03 og 2003-04. Disse er dokumentert i Hægeland mfl. (2005a). I

en separat analyse dokumenterte vi også at skolebidragsindikatorer for Oslo-skoler er lite påvirket av om de beregnes i en separat analyse basert på data bare fra Oslo, eller sammen med ungdomsskoler i hele landet, Hægeland mfl. (2005b).

Skolebidragsindikatorerne er et supplement til eksisterende informasjon om skoler og skolekvalitet. De kan ikke erstatte eksisterende informasjon, men kan bidra til å gi et mer utfyllende bilde av virksomheten som foregår på skolene. Spesielt vil de kunne gjøre det lettere å identifisere skoler som har god eller mindre god praksis. Skolebidragsindikatorer representerer dessuten svært viktig informasjon i analyser på mer overordnet plan, der man går et skritt videre og undersøker hva som faktisk karakteriserer skoler som synes å gi gode bidrag til elevenes læring.

Vi finner at det er mye mindre forskjeller i skolebidrag enn hva de observerte ujusterte gjennomsnittene skulle tilsi. Videre er det en sammenheng mellom ujusterte skolegjennomsnitt og skolebidragsindikatorer, de skolene som har høye gjennomsnittresultater tenderer også til å ha høye beregnede bidrag. Det er imidlertid mange skoler der forskjellen på gjennomsnittresultat og bidrag er til dels betydelig, og der skolebidragsindikatorer følgelig gir betydelig ny informasjon. Dette er mer relevant for Oslo enn for landet som helhet, da det er i Oslo er en sterkere tendens enn ellers i landet til at elever på forskjellige skoler har forskjellig familiebakgrunn.

Ved sammenligning finner med tidligere publiserte skolebidragsindikatorer, finner vi en viss persistens, de skolene som får beregnet høye skolebidragsindikatorer nå, fikk i større grad enn andre skoler beregnet høye indikatorer også ved forrige beregning. Dette tilsier at skolebidragsindikatorerne, i hvert fall i noen grad, fanger opp noenlunde permanente egenskaper ved skolene. Persistensen i skolebidragsindikatorer er imidlertid vesentlig mindre enn persistensen i ujusterte gjennomsnittresultater. Dette ikke egnet til å overraske, ettersom familiebakgrunnen til elevene ved en gitt skole typisk vil være rimeelig stabil over år.

Ådne Cappelen, Arvid Raknerud og Marina Rybalka: **Effekter av SkatteFUNN på foretakenes produktivitet og lønnsomhet. Foreløpig rapport om resultataddisjonalitet. The effect of R&D credits on firm performance. Preliminary version.**

Rapporter 2007/22. Sidetall 59. ISBN 978-82-537-7201-1 (Trykt versjon). ISBN 978-82-537-7202-8 (Elektronisk versjon)

SkatteFUNN ble opprettet i 2002 som et tiltak for å øke norsk næringslivs forsknings- og utviklingsinnsats. Statistisk sentralbyrå har siden 2004 evaluert ordningen og sluttrapport fra evalueringen skal foreligge innen utgangen av 2007. I denne rapporten presenterer vi foreløpige resultater fra et delprosjekt i evalueringen som omhandler virkningen av ordningen på foretakenes resultater, såkalt resultataddisjonalitet, og fokuserer på effekten SkatteFUNN kan ha på foretakenes produktivitet og lønnsomhet. I en økonomisk analyse av ordningen er det viktig å framskaffe noenlunde sikre estimater på hva effektene av ordningen er. Det finnes flere tilnæringsmåter til studier av effekter av FoU på økonomien i den økonomiske faglitteraturen. Vi dokumentere resultater fra flere typer økonometriske modeller i denne rapporten, dels for å belyse ulike problemstillinger og dels for å oppnå mer robuste konklusjoner. I det følgende kommer en oppsummering av metoder og hovedresultater. De detaljerte analysene er presentert i vedlegget (på engelsk). Våre foreløpige resultater kan tyde på at SkatteFUNN bidrar til økt produktivitet i næringslivet, men at avkastningen av selve SkatteFUNN subsidien er moderat.

Norwegian business spending on R&D is rather low by OECD standards. In 2002 the Norwegian government introduced a tax based incentive, SkatteFUNN, in order to stimulate business R&D. We analyse the effects of SkatteFUNN on firm performance using Norwegian micro data. Our estimates of reduced form productivity equations are generally in line with results in the literature. R&D spending increases productivity at the firm level even after controlling for a number of possible effects relating to industries, common shocks etc. The effect of the tax credit is generally not significant in these models. The interpretation is that to the extent that the tax credit increases R&D, its effect is captured by our R&D variables just like R&D spending in general. Using a more structural model for firm per-

formance, where the productivity process is considered as an unobservable process that depends on the tax credit, we find that the tax credit has a positive but not very significant effect on productivity growth. Our preliminary results from this model indicate that the tax credit leads to an increase in productivity, but that the rate of return to the tax credit, considered as a marginal investment in the firms, is modest.

AIECE General Report.

Rapporter 2007/20. Sidetall 126. ISBN 978-82-537-7195-3 (Trykt versjon). ISBN 978-82-537-7196-0 (Elektronisk versjon)

The world economy registered one of the highest growth rates ever in 2006. Growth was particularly high in Asia, Latin America and Russia. Also in the euro area, economic growth accelerated through 2006, boosted by exports and a recovery in internal demand. However, international growth is expected to slow down ahead as the ongoing slow-down in the US economy feeds through to the world economy.

Statistics Norway is a member of AIECE (Association d'Instituts Europeens de Conjoncture Economique), an association for politically independent European forecasting institutes. AIECE has 33 member institutes from 20 countries. Twice a year AIECE consensus forecasts are published in a report prepared by one of the member institutes. Spring 2007, the report was written by Statistics Norway.

The report is written by Andreas Benedictow, Roger Bjørnstad, Pål Boug, Torbjørn Eika, Andreas Fagereng, Torfinn Harding, Håvard Hungnes, Eilev Jansen, Jørn-Arne Jørgensen, Dag Kolsrud, Lars Lindholt and Eivind Tveter.

Discussion Papers

Finn Roar Aune, Klaus Mohn, Petter Osmundsen and Knut Einar Rosendahl: **Industry restructuring, OPEC response – and oil price formation.** DP no. 511, 2007. Sidetall 25.

Increased focus on shareholder returns, capital discipline and return on capital employed (RoACE) caused a slowdown in investment rates and production growth among international oil companies around the turn of the century. Focusing on supply side dynamics of the oil market, we explore a hypothesis that the restructuring in the international oil industry to-

wards the end of the 1990s had long-lived effects on OPEC strategies – and on oil price formation. Based on a partial equilibrium model for the global oil market, we examine the effects of the industry restructuring on oil supply and oil prices, compared with a counterfactual reference scenario characterised by industrial stability and unchanged price ambitions within OPEC. A key result is that important factors behind the currently high oil price can be traced back to the industrial restructuring and to the Asian economic crisis. This suggests that temporary economic and financial shocks may have a long-term impact on oil price formation.

Brita Bye, Taran Fæhn and Tom-Reiel Heggedal: **Welfare and growth impacts of innovation policies in a small, open economy: An applied general equilibrium analysis.** DP no. 510, 2007. Sidetall 36.

We explore how innovation incentives in a small, open economy should be designed in order to achieve the highest welfare and growth, by means of a computable general equilibrium model with R&D-driven endogenous technological change embodied in varieties of capital. We study policy alternatives targeted towards R&D, capital varieties formation, and domestic investments in capital varieties. Subsidising domestic investments, thereby excluding stimuli to world market deliveries, generates less R&D, capital formation, economic growth, and welfare, than do the other alternatives, reflecting that the domestic market for capital varieties is limited. Directing support to R&D rather than to capital formation generates stronger economic growth, a higher number of patents and capital varieties, and a higher share of R&D in total production. However, it costs in terms of lower production within each firm, where presence of sunk patent costs and mark-ups result in efficiency losses. The welfare result is, thus, slightly lower.

Torbjørn Hægeland, Dag Rønningen and Kjell G. Salvanes: **Adapt or withdraw? Evidence on technological changes and early retirement using matched worker-firm data.** DP no. 509, 2007. Sidetall 44.

Older workers typically possess older vintages of skills than younger workers, and they may suffer more from technological change. Experienced workers may nevertheless have accu-

mulated human capital making them suitable for adopting new technologies. On the other hand, to adjust to new technologies, workers must invest in training. This may not be worthwhile for the oldest workers, and technological change may thus induce early retirement. If technological change occurs often, workers will continuously invest in training, which may insulate them from the negative effect of technological change. We exploit the approach by Bartel and Sicherman (1993) to identify this effect by estimating the retirement response to technological change. We examine two hypotheses about the effects of technological changes on early retirement for workers from the age of 50 to the mandatory age of retirement at 67. First, we examine whether workers in firms with higher rates of anticipated technological change retire later than workers in firms with lower rates of technological change. Second, we examine if unanticipated technological change is positively correlated with earlier retirement. We use a matched employer-employee data set with a rich set of controls for worker, firm and local labour market characteristics, and firm level measures of anticipated and not-anticipated technological change. We find a negative correlation between early retirement and anticipated technological change only for the oldest male workers (62 to 66). Further, we find a higher probability of transition to retirement for workers above 60 for firms introducing new process technologies.

Torbjørn Hægeland, Oddbjørn Raaum and Kjell G. Salvanes: Pennies from heaven. Using exogenous tax variation to identify effects of school resources on pupil achievement. DP no. 508, 2007. Sidetall 44.

Despite important policy implications associated with the allocation of education resources, evidence on the effectiveness of school inputs remains inconclusive. In part, this is due to endogenous allocation; families sort themselves non-randomly into school districts and school districts allocate money based in order to compensate (or reinforce) differences in child abilities, which leaves estimates of school input effects likely to be biased. Using variation in education expenditures induced by the location of natural resources in Norway, we examine the effect of school resources on pupil outcomes. We find that higher school expenditures, triggered by

higher revenues from local taxes on hydropower plants, have a significantly positive effect on pupil performance at age 16. The IV estimates contrast with the standard cross-sectional estimates that reveal no effects of extra resources.

Timothy K.M. Beatty, Erling Røed Larsen and Dag Einar Sommervoll: Driven to Drink. Sin Taxes Near a Border. DP no. 507, 2007. Sidetall 28.

This paper investigates household purchasing behavior in response to differing alcohol and tobacco taxes near an international border. Our study suggests that large tax differentials near borders induce economically important tax avoidance behavior that may limit a government's ability to raise revenue and potentially undermine the pursuit of important health and social policy goals. We match novel supermarket scanner and consumer expenditure data to measure the size and scope of the effect for households and stores. We find that stores near/far from the international border have statistically significantly lower/higher sales of beer and tobacco than comparable stores far/near the border. Moreover, we find that households near the border report higher consumption of these same goods. This is consistent with households facing lower prices. Finally, we find measures of externalities associated with the consumption of alcohol and tobacco are higher near the border.

Erling Røed Larsen and Steffen Weum: Home, Sweet Home or Is It - Always? Testing the Efficiency of the Norwegian Housing Market. DP no. 506, 2007. Sidetall 29.

The question of whether the housing market is efficient or not is posed by an increasing number of economists, policymakers, current homeowners and prospective homebuyers. This article tests the efficiency hypothesis on data from the Norwegian housing market in its capital, Oslo. We employ the Case-Shiller time-persistence-test on a repeated-sales model of a house price index and returns to housing. Our data cover the period 1991-2002 and comprise 20 752 transactions of same-object-repeated-sales. We explain why certain features, sometimes suppressed in earlier tests, of the data set are of importance in efficiency tests, and argue that ours is particularly well-suited for the purpose. We demonstrate that the repeated-sales house price index contains inertia and

time-persistence. In addition, we investigate how the price history of returns; which consist of capital gains, dividends, and interest payments; can be exploited to predict future returns. Both the house price index and housing returns contain forecastable elements, so we reject the null hypothesis of martingale processes, a finding that is indicative of Case-Shiller inefficiency. This discovery is supplemented with an exploration of trading and timing rules by examinations of intra-market and inter-market returns. We show that the housing market consistently yield higher return at lower risk than does the stock market over the period, which is inconsistent with inter-market efficiency.

Geir B. Asheim and Bjart Holtsmark: Pareto-efficient climate agreements. DP no. 505, 2007. Sidetall 14.

Recent contributions show that climate agreements with broad participation can be implemented as weakly renegotiation-proof equilibria in simple models of greenhouse gas abatement where each country has a binary choice between cooperating (i.e., abate emissions) or defecting (no abatement). Here we show that this result carries over to a model where countries have a continuum of emission choices. Indeed, a Pareto-efficient climate agreement can always be implemented as a weakly renegotiation-proof equilibrium, for a sufficiently high discount factor. This means that one need not trade-off a «narrow but deep» treaty with a «broad but shallow» treaty.

Arvid Raknerud, Terje Skjerpen and Anders Rygh Swensen: Forecasting key macroeconomic variables from a large number of predictors: A state space approach. DP no. 504, 2007. Sidetall 31.

We use state space methods to estimate a large dynamic factor model for the Norwegian economy involving 93 variables for 1978Q2-2005Q4. The model is used to obtain forecasts for 22 key variables that can be derived from the original variables by aggregation. To investigate the potential gain in using such a large information set, we compare the forecasting properties of the dynamic factor model with those of univariate benchmark models. We find that there is an overall gain in using the dynamic factor model, but that the gain is notable only for a few of the key variables.

Reprints

Arvid Raknerud, Terje Skjerpen and Anders Rygh Swensen: **A linear demand system within a seemingly unrelated time series equations framework.**

Reprints no. 317, 2007. Sidetall 20.

Reprint from Empirical Economics, Vol. 32, No. 1, 2007, 105-124.

Documents

Jenny Linnerud and Anne Gro Hustoft: **Development of a variable documentation system in Statistics Norway. Eurostat, Metadata Working Group, Luxembourg, 7-8 June.** Documents 2007/13.

Sidetall 9.

Development of functionality and services providing users easy access to and use of metadata systems is central in Statistics Norway's (SSB) metadata strategy. In addition, SSB's IT strategy emphasizes the importance of metadata in the overall information architecture and the use of principals of service oriented architecture for technical metadata solutions. This paper will focus on our master system for documentation of variables that occupies a central place in a dedicated area for statistical metadata on SSB's intranet. The contents of our classifications and file descriptions servers are also displayed in this area and the contents of other metadata systems will be added when appropriate. An almost identical copy will be displayed on our Internet site giving greater access to statistical metadata for external users. Parallel to the development of the variables documentation system, SSB has participated in the Neuchâtel group where terminology and models connected to variables have been discussed.

Notater

Dinh Quang Pham: **Ny metode for påskekorrigerering for norske data.** Notater 2007/43. Sidetall 41.

Torbjørn Hægeland og Jarle Møen. **Forskerrekruttering og opptrappingsplanen. Estimerte lønnsprofiler for utvalgte utdanninger på master- og doktorgradsnivå.**

Notater 2007/37. Sidetall 46.

Torbjørn Hægeland og Lars J. Kirkebøen: **Lønnsforskjeller mellom utdanningsgrupper.**

Notater 2007/36. Sidetall 150.

Torbjørn Hægeland og Jens Fredrik Baumgarten Skogstrøm: **Kunnskap som grunnlag for verdiskaping – tilgang på kvalifisert arbeidskraft.**

Notater 2007/31. Sidetall 33.

Nina Hagesæther: **Bruk av applikasjonen Struktur.** Notater 2007/30. Sidetall 26.

Torbjørn Hægeland og Lars J. Kirkebøen: **Skoleresultater 2006. En kartlegging av karakterer fra grunn- og videregående skoler i Norge.**

Notater 2007/29. Sidetall 69.

Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser (ØA) de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser kan fås ved henvendelse til Aud Walseth, Statistisk sentralbyrå, telefon: 21 09 47 57, telefax: 21 09 00 40, E-post: Aud.Walseth@ssb.no

Økonomiske analyser

ØA 4/2006:

Konjunkturtrendene, 3-24

Ingvild Johansen, Joaquin Rodriquez og Lasse Sandberg: Underliggende inflasjon. Mange forslag – men ingen fasit. 25-30.

Helge Næsheim: Forholdet mellom Aetats og SSBs tall for arbeidsledige. 31-33.

Torstein Bye og Annegrete Bruvoll: Tilsigssvikt – konsekvenser for produksjon og priser. 34-39.

Torstein Bye og Erling Holmøy: Hva hvis industrien ikke får billig kraft? 40-47.

Erling Røed Larsen og Dag Einar Sommervoll: På god fot? Hvordan relasjonen mellom utleier og leietaker påvirker husleien. 48-55.

Björg Langset: Arbeidskraftsbehov i pleie- og omsorgssektoren mot år 2050. 56-61.

Gisle Haakonsen og Audun Rosland: Klimagassregnskapet – et regnskap med holdbarhetsdato. 62-65.

ØA 5/2006:

Lavslippsutvalget: Et klimavennlig Norge, 3.

Jørgen Randers og Knut H. Alfsen: Hvordan kan Norge bli et klimavennlig samfunn? 4-16.

Turid Åvitsland: Reduksjon av klimagassutslipp i Norge - beregninger for Lavutslippsutvalget, 17-24.

Annegrete Bruvoll: Framtidige CO₂-utslepp: Stor vekst i utslepp fra forbrenning, 25-30.

Erik Fjærli: Risiko i boligmarkedet, 31-38.

Trond Pedersen: I hvor stor grad fanger arbeidskontorene opp funksjonshemmede som ønsker arbeid?, 39-44.

ØA 6/2006:

Konjunkturtrendene, 3-2.4

Ann Lisbet Brathaug, Erling Joar Fløttum, Tore Halvorsen, Knut Sørensen og Steinar Tødsen: Revidert nasjonalregnskap 1970-2005: Nyføring av banktjenester hever nivået på BNP, 25-37.

Tor Skoglund: Nye beregninger av selskatt og lønn i nasjonalregnskapet, 38-41.

Roger Bjørnstad og Eilev S. Jansen: Valutakursutviklingen etter 31. mars 2001: Renta bestemmer det meste, 42-47.

Roger Bjørnstad: Er det økte sykefraværet tegn på mer inkluderende eller ekskluderende arbeidsliv? 48-55.

ØA 1/2007:

Økonomisk utsyn over året 2006 3-128.

ØA 2/2007:

Solveig Glomsrød, Iulie Aslaksen og Bjart Holtmark: Økonomi, miljø og levekår i Arktis, 3-10.

Øivind Vormeland Salte: Innovasjon i norsk næringsliv, 11-21.

Dag Rønningen: Teknologiske og organisatoriske endringer og eldre arbeidstakers tilknytning til arbeidsmarkedet, 22-28.

Torgeir Ericson: Kan toveiskommunikasjoner gi et mer velfungerende kraftmarked? 29-34.

ØA 3/2007:

Konjunkturtrendene, 3-26.

Andreas Benedictow: Internasjonale konjunkturutsikter fra AIECE – Redusert vekst i verdensøkonomien, 27-35.

Torgeir Ericson og Bente Halvorsen: Har vi en potensiell kraftkrise i Midt-Norge? 36-42.

Leif Andreassen og Tom Kornstad: Utviklingen i sykefraværet på 1990-tallet, 43-52.

Economic Survey

From 2004 will Economic Survey no longer be available in its current form. Economic trends for the Norwegian economy will continue to be

Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell	Side	Figur	Side
Konjunkturbarometeret			
1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet	2*	1.1. Konjunkturbarometer i industri og bergverk. Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling	3*
		1.2. Konjunkturbarometer i industri og bergverk. Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal	3*
		1.3. Konjunkturbarometer. Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjonsnivå	3*
		1.4. Konjunkturbarometer. Faktorer som begrenser produksjonen i industrien	3*
Ordre			
2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindekser.	2*	2.1. Ordre. Ordretilgang og ordreservert i industri ialt	3*
2.2. Ordreservert. Sesongjusterte og glattede verdiindekser.	2*	2.2. Ordre. Ordretilgang og ordreservert i bygg og anlegg i alt	3*
Arbeidskraft			
3.1. Arbeidsmarked. 1 000 personer og prosent. Sesongjustert	4*	3.1. Arbeidsstyrke, sysselsatte og ukeverk fra AKU.	5*
		3.2. Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger	5*
Produksjon			
4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindekser. 1995=100	4*	4.1. Produksjon. Olje og naturgass	5*
4.2. Produksjon og omsetning. Indekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	6*	4.2. Produksjon. Industri og kraftforsyning	5*
		4.3. Produksjon. Innsatsvarer og energivarer.	5*
		4.4. Produksjon. Investerings- og konsumvarer.	5*
		4.5. Produksjonsindeks for bygg og anlegg	7*
		4.6. Hotellovernattinger	7*
Investeringer			
5.1. Antatte og utførte investeringer ifølge SSBs investeringsstatistikk. Mrd. kroner.	6*	5.1. Antatte og utførte investeringer i industri	7*
5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Næringslivets samlede årsanslag for investeringsåret gitt på ulike tidspunkter	6*	5.2. Årsanslag for investeringer i industri og bergverk gitt på ulike tidspunkter	7*
5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid	8*	5.3. Årsanslag for investeringer i oljevirksomheten gitt på ulike tidspunkter	7*
		5.4. Årsanslag for investeringer i kraftforsyning gitt på ulike tidspunkter	7*
		5.5. Bygg satt i gang. Boliger.	9*
		5.6. Bygg satt i gang. Driftsbygg	9*
		5.7. Bygg under arbeid	9*
Forbruk			
6.1. Forbruksindikatorer.	8*	6.1. Detaljomsetning	9*
		6.2. Varekonsumindeks.	9*
		6.3. Førstegangsregistrerte nye personbiler	9*
Priser			
7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	10*	7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og endring	11*
7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før.	10*	7.2. Produktpriser. Nivå og endring.	11*
7.3. Prisindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	12*	7.3. Boligpriser.	11*
7.4. Månedstjeneste og avtalt lønn. Indeks.	12*	7.4. Spotpris elektrisk kraft	11*
		7.5. Spotpris råolje, Brent Blend	11*
		7.6. Spotpris aluminium og eksportprisindeks for treforedlingsprodukter	11*
Finansmarked			
8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent.	12*	8.1. 3 måneders eurorente	15*
8.2. Eurorenter og effektiv rente på statsobligasjoner. Prosent.	13*	8.2. Utlånsrente og innskuddsrente	15*
8.3. Valutakurser, Norges Banks penge- og kredittindikatorer og aksjekursindeks for Oslo Børs	13*	8.3. Valutakursindekser.	15*
		8.4. Norges Banks penge- og kredittindikator	15*
Utenrikshandel			
9.1. Eksport og import av varer. Mill. kroner. Sesongjustert	14*	9.1. Utenrikshandel	15*
9.2. Utenriksregnskap. Mill. kroner	14*	9.2. Driftsbalansen.	15*

1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet

	Faktisk utvikling fra foregående kvartal og forventet utvikling i kommende kvartal. Diffusjonsindeks ¹				Kapasitets- utnyttning av utskiktene i Prosent	Generell be- dømmelse av utskiktene i kommende kvartal	Faktorer som begrenser produksjonen. Prosent av foretakene			
	Produksjon		Sysselsetting				Etterspørsel	Kapasitet	Arbeidskraft	Råstoff
	Faktisk	Forventet	Faktisk	Forventet						
2004										
2. kvartal	56,8	59,6	47,9	48,0	79	58,2	70	7	3	3
3. kvartal	58,5	58,6	49,5	47,6	80	58,4	68	7	4	4
4. kvartal	59,1	58,3	50,0	47,4	80	58,8	67	8	4	4
2005										
1. kvartal	58,1	59,1	50,1	48,8	81	58,4	66	8	4	4
2. kvartal	58,1	59,8	50,8	51,1	82	58,6	65	9	5	4
3. kvartal	59,1	61,4	52,3	53,3	82	60,5	63	10	6	4
4. kvartal	60,7	62,5	55,0	54,8	82	61,9	60	10	9	4
2006										
1. kvartal	60,6	61,4	57,1	54,9	83	61,0	55	10	11	5
2. kvartal	59,7	60,8	57,5	54,8	83	60,1	50	11	13	6
3. kvartal	59,9	61,8	57,1	55,1	84	60,5	47	12	15	7
4. kvartal	61,2	61,7	57,4	55,0	84	60,2	44	13	16	8
2007										
1. kvartal	61,2	61,1	57,4	54,8	85	59,9	42	14	17	9
2. kvartal	61,6	61,3	57,3	55,2	85	60,1	42	14	18	9

¹ Beregnet som summen av andelen av foretakene som har svart STØRRE og halvparten av andelen av foretakene som har svart UENDRET.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindekser

	Ordrebasert industri. 1995=100					Bygg og anlegg. 2000=100			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Kjemiske råvarer	I alt ¹	Anlegg ¹	Bolig- bygg	Andre bygg
2004	147,0	152,9	181,7	166,8	179,9	148,3	215,1	146,6	120,5
2005	175,4	173,6	234,7	214,2	177,2	178,6	246,3	177,1	140,1
2006	231,1	212,7	377,5	349,5	221,8	197,3	277,6	185,8	168,3
2005									
3. kvartal	179,1	174,9	245,6	218,8	173,5	185,7	257,4	182,5	144,3
4. kvartal	192,6	180,6	284,4	254,9	176,6	189,0	267,9	189,8	153,1
2006									
1. kvartal	208,3	189,8	325,7	300,8	189,8	189,1	262,7	191,1	155,4
2. kvartal	224,5	203,1	364,2	342,7	210,3	189,8	266,0	186,8	158,7
3. kvartal	239,5	219,9	396,2	370,4	233,7	197,3	282,9	182,9	169,6
4. kvartal	252,2	237,8	423,9	383,9	253,2	213,1	298,9	182,2	189,4
2007									
1. kvartal	261,7	254,4	450,2	386,7	264,8	221,8	289,2	188,8	215,7
2. kvartal	268,5	267,8	476,8	381,2	269,8	225,6	283,6	190,8	231,5

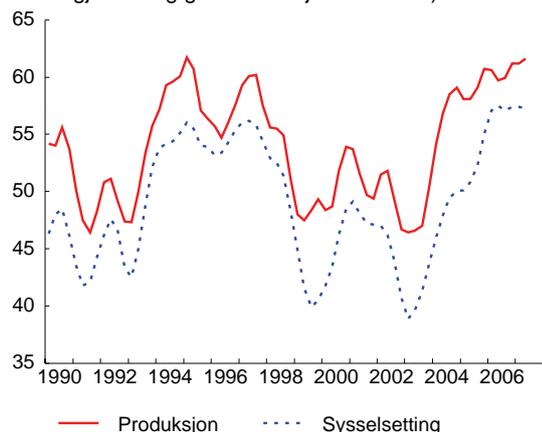
¹ Mesta er tatt med i beregningsgrunnlaget til ordrestatistikken fra og med 2003.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.2. Ordreservert. Sesongjusterte og glattede verdiindekser

	Ordrebasert industri. 1995=100					Bygg og anlegg. 2000=100			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Kjemiske råvarer	I alt ¹	Anlegg ¹	Bolig- bygg	Andre bygg
2004	129,2	196,4	104,8	117,5	178,2	167,3	315,9	143,5	115,9
2005	167,9	215,2	140,2	188,5	197,9	201,4	354,8	185,5	138,6
2006	248,3	247,3	288,0	317,4	206,2	249,5	422,7	228,4	182,8
2005									
3. kvartal	173,0	215,7	146,5	195,9	193,5	207,7	364,3	189,8	142,3
4. kvartal	189,8	220,1	178,8	219,4	188,0	220,6	382,1	202,1	155,4
2006									
1. kvartal	210,4	227,8	218,9	251,6	190,5	231,8	394,0	215,7	167,3
2. kvartal	234,3	239,0	263,7	292,7	199,3	242,5	407,6	227,4	176,6
3. kvartal	260,8	253,3	310,8	338,8	211,9	255,0	431,9	234,8	186,5
4. kvartal	287,7	269,2	358,7	386,3	223,2	268,6	457,5	235,5	200,9
2007									
1. kvartal	312,7	284,9	406,4	431,6	230,3	281,0	465,0	233,2	222,7
2. kvartal	333,5	298,6	452,4	477,3	233,6	291,8	456,3	232,0	247,0

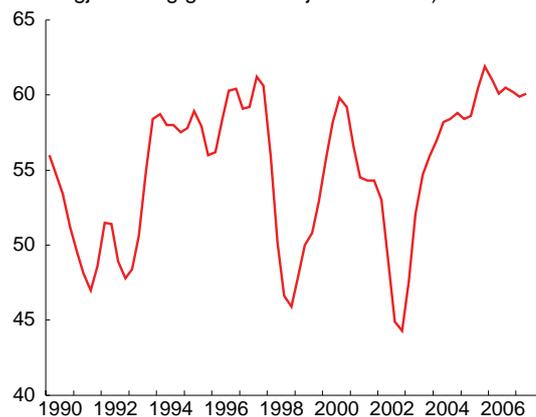
¹ Mesta er tatt med i beregningsgrunnlaget til ordrestatistikken fra og med 4. kvartal 2002.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.1 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling, kvartal. Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1). Prosent

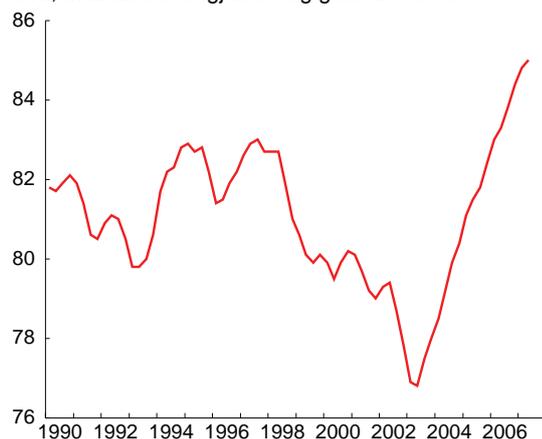
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.2 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal. Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1). Prosent

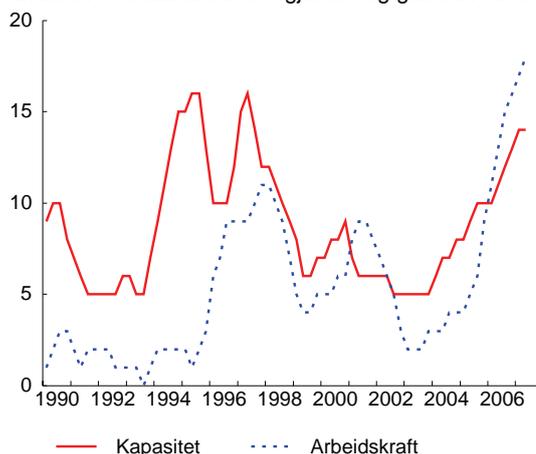
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.3 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjonsnivå, kvartal. Sesongjustert og glattet. Prosent

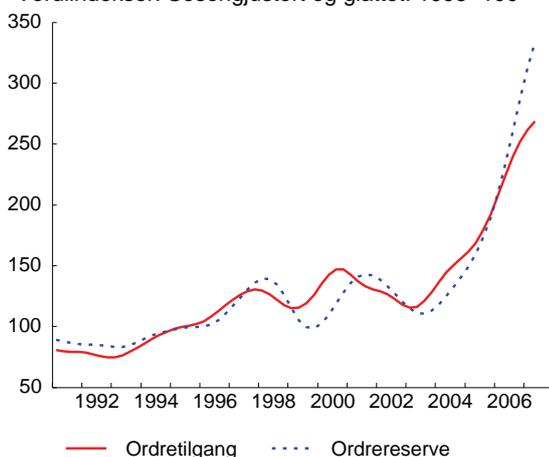
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.4 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Faktorer som begrenser produksjonen, kvartal. Andel av foretakene. Sesongjustert og glattet. Prosent

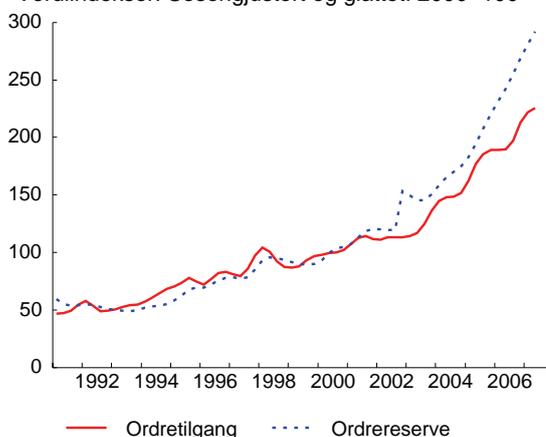
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.1 Ordre (kvartal). Ordrebasert industri ialt
Ordretilgang og ordreservert. Verdiindekser. Sesongjustert og glattet. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.2 Ordre (kvartal). Bygg og anlegg ialt
Ordretilgang og ordreservert. Verdiindekser. Sesongjustert og glattet. 2000=100

1)Se fotnote 1) til tabell 2.1 og 2.2
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.1. Arbeidsmarked. 1000 personer og prosent. Sesongjustert

	Arbeidskraftundersøkelsen ¹					Arbeidsdirektoratet				Sykefravær- statistikk
	Sysselsatte	Ukeverk	Arbeids- styrken	Arbeids- ledige ²	Arbeids- ledighet. Prosent av arbeids- styrken	Registrerte ledige	Registrerte ledige og personer på tiltak	Tilgang på ledige stillinger	Beholdning av ledige stillinger	Sykefravær- prosent ³
2002	2 286	1 774	2 378	92	3,9	75,2	84,5	24,9	12,2	7,8
2003	2 269	1 765	2 375	107	4,5	92,6	107,0	16,6	11,1	8,2
2004	2 276	1 761	2 382	106	4,5	91,6	108,5	16,9	10,7	7,1
2005	2 289	1 800	2 400	111	4,6	83,5	96,6	19,8	13,3	6,7
2006	2 362	1 825	2 446	84	3,4	62,7	72,8	27,6	18,9	6,9
2006										
Mars	2 332	1 806	2 429	97	4,0	69,3	79,6	20,3	15,5	7,4
April	2 336	1 805	2 430	95	3,9	67,7	77,0	34,3	17,3	6,6
Mai	2 339	1 821	2 433	94	3,9	65,7	75,6	23,7	19,0	6,6
Juni	2 344	1 808	2 431	88	3,6	64,5	74,0	26,8	18,1	6,6
Juli	2 351	1 818	2 435	84	3,5	62,7	71,9	26,5	19,4	6,8
August	2 361	1 816	2 441	80	3,3	60,6	70,3	28,5	19,4	6,8
September	2 370	1 836	2 448	78	3,2	58,5	68,2	29,4	20,3	6,8
Oktober	2 377	1 840	2 451	74	3,0	55,8	66,4	36,9	22,3	6,8
November	2 386	1 839	2 457	71	2,9	54,1	64,6	27,0	21,9	6,8
Desember	2 393	1 852	2 462	69	2,8	52,4	63,0	32,0	22,3	6,8
2007										
Januar	2 399	1 858	2 466	67	2,7	51,3	61,4	29,7	21,7	7,3
Februar	2 406	1 870	2 473	68	2,7	50,4	60,4	30,8	21,7	7,3
Mars	2 409	1 854	2 476	67	2,7	49,4	59,4	28,8	22,5	7,3
April	2 418	1 877	2 484	67	2,7	48,1	58,2	35,5	23,6	..
Mai	2 423	1 886	2 487	63	2,6	46,0	55,9	33,8	23,1	..
Juni	2 428	1 894	2 491	62	2,5	45,9	56,5	33,1	24,5	..
Juli	47,2	58,0	34,6	25,3	..
August	45,0	55,5	30,6	24,5	..

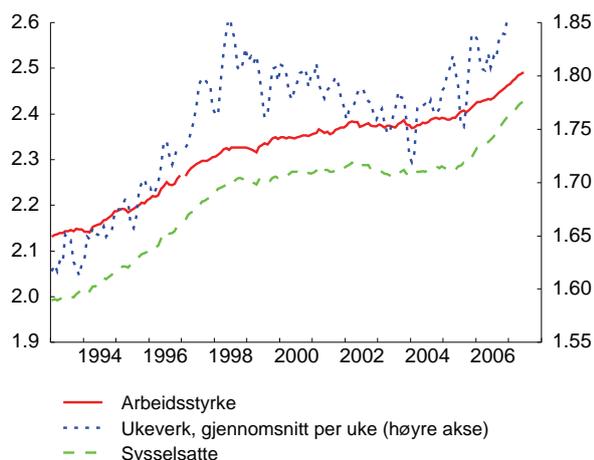
¹ Tre måneders glidende sentrert gjennomsnitt. Tallene for februar, mai, august og november gir gjennomsnittet for henholdsvis 1., 2., 3. og 4. kvartal. ² Det skjedde en større omlegging av AKA fra 2006, med brudd i tidsserien som resultat. ³ Egen- og legemeldte sykefraværsværk som prosent av avtalte dagsverk, kvartalstall.
Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindekser. 1995=100

	Etter næring				Etter sluttanvendelse			
	Total indeks ¹	Råolje og naturgass	Industri	Kraft- forsyning	Innsats- varer	Investerings- varer	Konsum- varer	Energi- varer
2002	110,3	117,8	101,0	105,8	98,7	106,8	102,6	110,4
2003	105,8	115,8	96,8	87,4	95,6	99,7	98,7	107,3
2004	108,2	114,5	98,4	87,9	99,3	98,7	99,9	106,2
2005	107,4	110,7	101,2	110,3	101,3	104,7	100,5	105,1
2006	104,7	105,1	105,6	96,5	104,5	115,2	101,0	99,2
2006								
Januar	107,0	107,9	104,8	112,6	106,2	111,5	101,3	103,2
Februar	105,8	107,1	103,7	107,6	103,8	111,4	99,6	101,5
Mars	106,9	108,8	103,7	109,5	102,4	112,0	98,8	103,7
April	103,1	103,6	103,1	99,2	102,1	111,7	97,8	97,7
Mai	105,3	107,1	105,5	86,7	104,8	114,3	101,2	100,0
Juni	105,7	107,7	104,3	96,1	103,6	112,7	100,8	102,3
Juli	104,6	105,3	105,1	96,8	102,0	116,3	101,5	99,2
August	105,9	107,1	105,9	96,2	104,3	116,5	101,3	101,4
September	103,5	103,6	106,0	89,3	105,6	116,7	99,2	97,3
Oktober	101,5	98,8	108,3	86,1	106,2	119,4	103,8	91,4
November	102,2	100,1	107,8	90,1	106,3	119,8	102,2	94,3
Desember	105,1	104,3	109,3	88,3	107,2	120,6	104,9	97,8
2007								
Januar	104,4	104,0	108,8	92,4	108,1	120,1	104,4	98,5
Februar	103,9	101,7	108,6	103,3	107,2	121,0	102,7	98,3
Mars	102,5	100,8	109,5	91,7	109,2	121,4	103,0	95,6
April	106,0	104,5	109,5	105,1	107,3	123,4	101,4	99,2
Mai	101,6	95,8	110,7	112,9	107,0	126,8	105,3	93,2
Juni	97,5	89,9	109,6	110,4	106,7	127,9	101,9	90,1

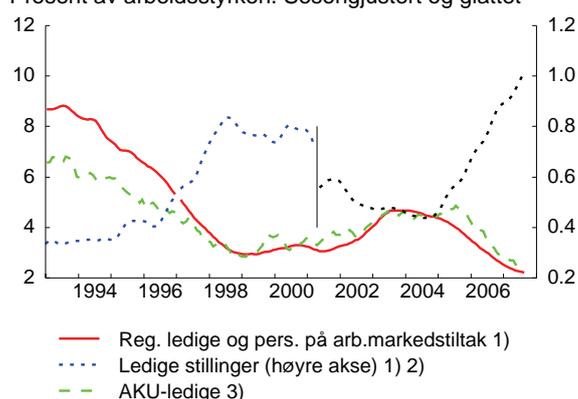
¹ Olje- og gassutvinning, industri, bergverk og kraftforsyning.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.1 Arbeidsstyrke, sysselsatte og ukeverk fra AKU
Millioner. Sesongjusterte og glattede månedstall.

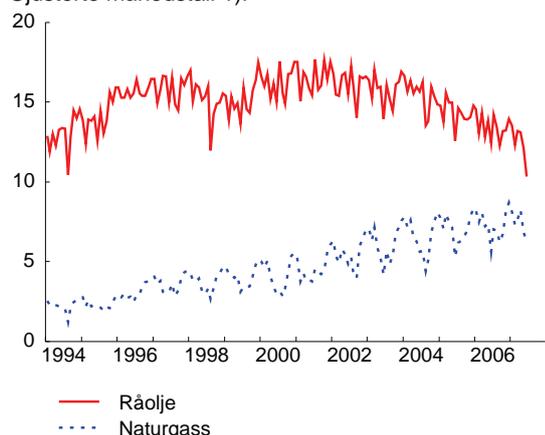
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.2 Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger, månedstall
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

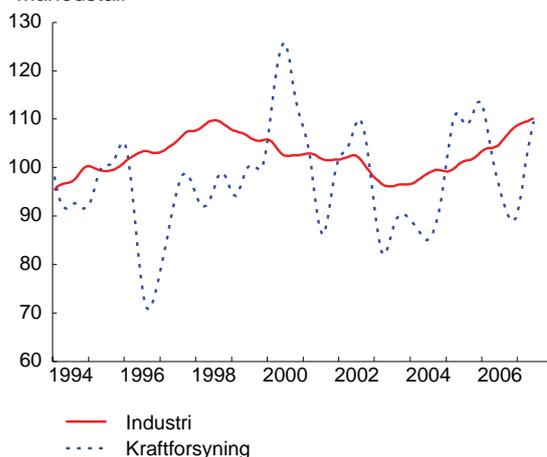
1) Justert bakover for brudd i serien fra januar 99.
 2) Brudd i serien fom. mai 2001.
 3) Brudd i serien fom. 2006.
 Kilde: NAV og Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.1 Produksjon: Olje og naturgass
Råolje (mill tonn) og naturgass (mrd. Sm³)
Ujusterte månedstall 1).

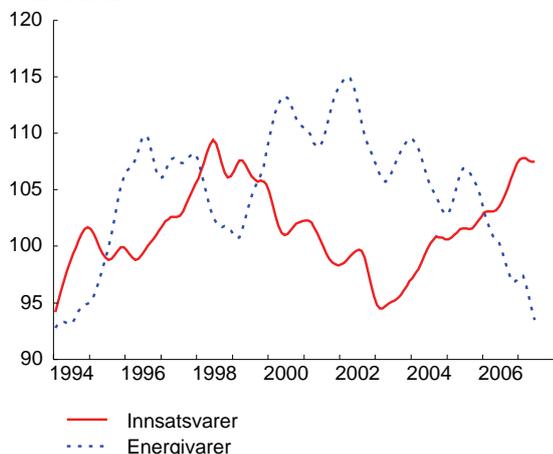
1) Brudd i seriene fra og med 2004.
 Kilde: Oljedirektoratet.

Fig. 4.2 Produksjon: Industri og kraftforsyning
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

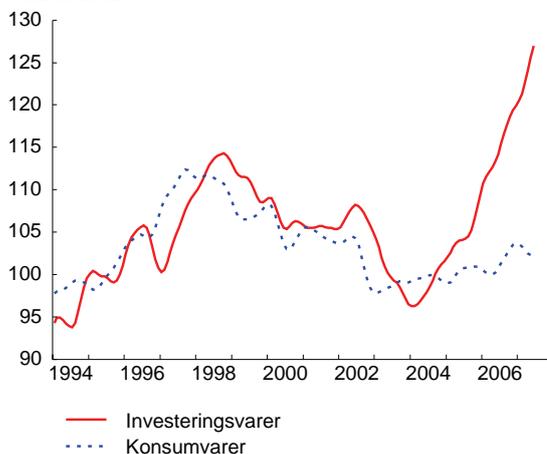
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.3 Produksjon: Innsatsvarer og energivarer
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.4 Produksjon: Investerings- og konsumvarer
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.2. Produksjon og omsetning. Indekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før.

	Bygge- og anleggsproduksjon. Volum						Omsetning for forretningsmessig tjenesteyting. Verdi		Hotellomsetning. Verdi	
	I alt		Bygg i alt		Anlegg		Nivå	Endring	Nivå	Endring
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring				
2004	111,2	7,4	110,1	6,5	116,0	10,1	118,5	7,5	157,5	4,0
2005	120,5	8,4	121,0	9,9	119,4	3,0	134,3	13,4	170,9	8,5
2006	127,8	6,1	128,7	6,3	125,4	5,0	160,4	19,4	187,9	9,9
2004										
3. kvartal	105,9	8,7	104,3	8,0	112,5	10,2	108,4	7,9	192,3	6,3
4. kvartal	120,2	10,1	119,4	9,4	124,2	11,8	141,4	10,4	135,7	2,1
2005										
1. kvartal	115,1	6,8	117,4	8,6	107,5	0,1	116,5	5,8	148,6	0,6
2. kvartal	124,2	12,2	124,5	14,9	124,2	3,8	132,3	16,1	175,9	13,9
3. kvartal	114,2	7,8	112,3	7,7	121,8	8,3	125,9	16,1	207,3	7,8
4. kvartal	128,3	6,7	129,7	8,6	124,0	-0,2	162,5	14,9	151,9	12,0
2006										
1. kvartal	129,6	12,6	132,9	13,2	118,7	10,4	144,7	24,2	168,8	13,6
2. kvartal	126,9	2,2	127,9	2,7	124,0	-0,2	151,9	14,8	183,9	4,5
3. kvartal	119,5	4,6	118,0	5,1	124,9	2,5	148,4	17,9	227,0	9,5
4. kvartal	135,2	5,4	135,8	4,7	133,9	8,0	196,5	20,9	171,8	13,1
2007										
1. kvartal	138,4	6,8	139,9	5,3	133,6	12,6	169,3	17,0	193,7	14,8
2. kvartal	134,9	6,3	135,0	5,6	135,6	9,4	214,9	16,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.1. Antatte og utførte investeringer ifølge SSBs investeringsstatistikk.¹ Mrd. kroner

	Industri			Kraftforsyning Utførte	Antatte i alt	Oljevirksomhet (justert)				
	Antatte, sesongjust.	Utførte, justert	Utførte, sesongjust.			I alt		Utførte		
				Leting		Utbygging	Felt i drift	Rørtransport		
2004	..	17,4	17,5	8,9	..	71,5	4,0	13,7	31,2	6,1
2005	..	19,6	19,3	8,3	..	88,5	7,5	19,5	34,4	10,0
2006	..	22,1	21,9	10,6	..	95,7	11,7	21,3	39,0	5,3
2005										
3. kvartal	5,3	4,5	4,5	2,3	23,9	21,8	1,9	5,2	7,9	3,0
4. kvartal	5,8	7,1	5,7	2,4	23,7	25,1	2,3	5,1	11,4	2,0
2006										
1. kvartal	5,4	4,1	5,3	1,7	23,2	20,0	2,5	3,9	8,6	0,8
2. kvartal	6,0	5,0	5,1	2,5	27,3	23,4	3,1	5,1	9,3	1,4
3. kvartal	6,1	5,5	5,6	2,9	28,5	25,8	2,7	6,6	9,9	2,0
4. kvartal	6,8	7,6	6,0	3,6	30,7	26,6	3,4	5,7	11,3	1,0
2007										
1. kvartal	7,5	4,5	5,8	2,0	26,4	21,9	4,2	4,3	9,6	0,7
2. kvartal	6,5	6,2	6,3	3,1	30,9
3. kvartal	8,3

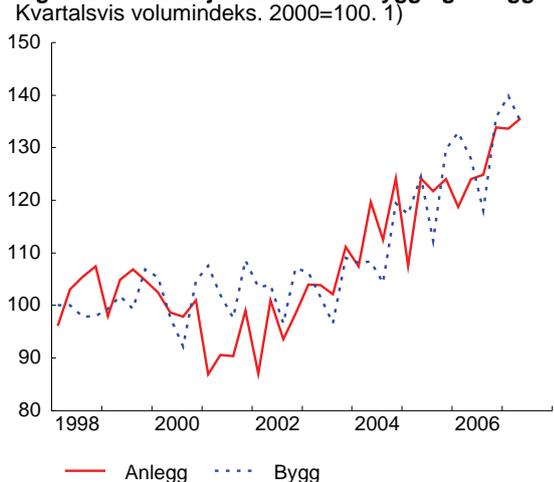
¹ Tallene for antatte og utførte investeringer i et kvartal er hentet fra investeringsundersøkelsen for henholdsvis samme og påfølgende kvartal.
Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Næringens samlede årsanslag for investeringsåret (år t) gitt på ulike tidspunkter i året før investeringsåret (t-1) og året etter investeringsåret (t+1)

	Industri og bergverksdrift				Kraftforsyning				Oljevirksomhet			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
År t-1												
2. kvartal	11,3	14,4	15,8	20,7	6,0	9,9	9,5	11,3	58,0	65,1	68,3	82,6
3. kvartal	12,7	15,0	16,3	24,0	6,7	8,9	9,2	11,5	78,8	78,2	88,5	..
4. kvartal	15,3	18,3	20,6	..	7,9	9,9	11,8	..	89,5	92,8	100,2	..
År t												
1. kvartal	18,1	18,4	25,1	..	9,5	11,8	13,7	..	88,5	93,8	104,6	..
2. kvartal	19,0	21,1	25,8	..	9,2	11,6	14,2	..	92,0	102,3	111,4	..
3. kvartal	20,1	21,8	28,3	..	9,3	11,6	14,6	..	88,7	99,6
4. kvartal	19,7	22,9	9,0	11,2	87,1	99,9
År t+1												
1. kvartal	20,4	22,8	8,3	10,6	88,5	95,8

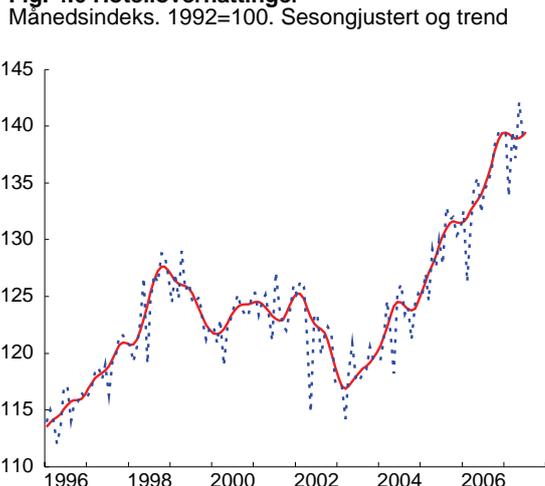
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.5 Produksjonsindeks for bygg og anlegg

1) Brudd i serien fra 1. kv. 2000.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

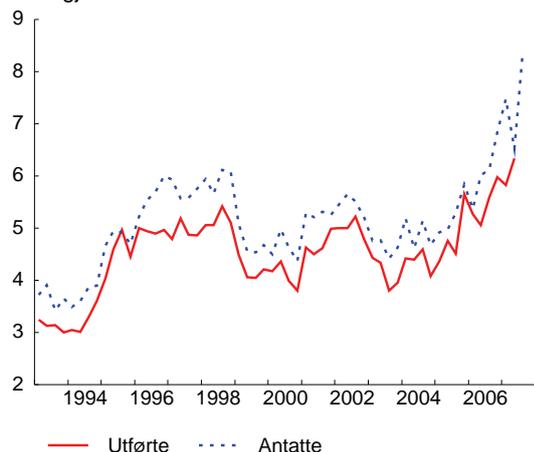
Fig. 4.6 Hotellovernattinger

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.1 Investeringer: Industri

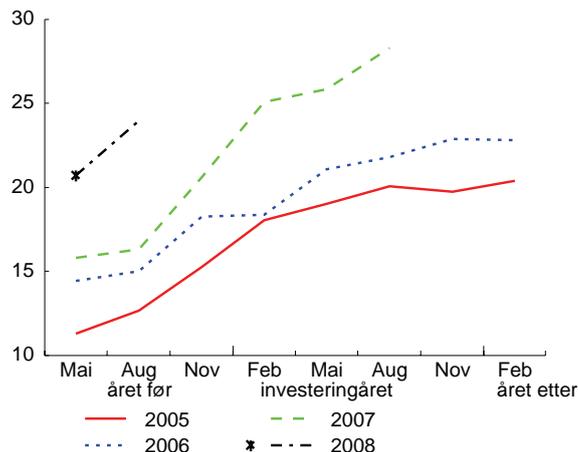
Antatte og utførte per kvartal. Milliarder kroner. Sesongjustert

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 5.2 Investeringer: Industri og bergverksdrift

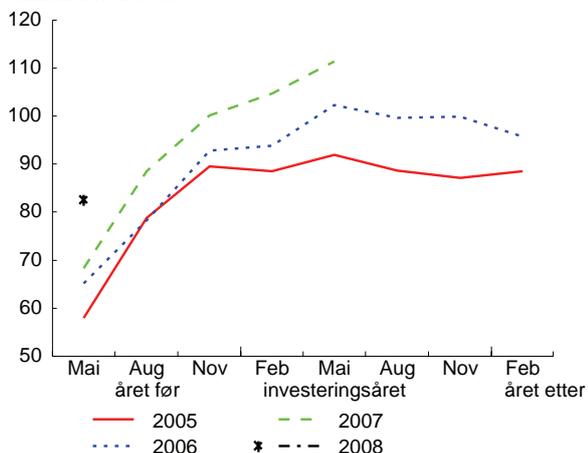
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2005-2008
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.3 Investeringer: Oljevirkksomhet

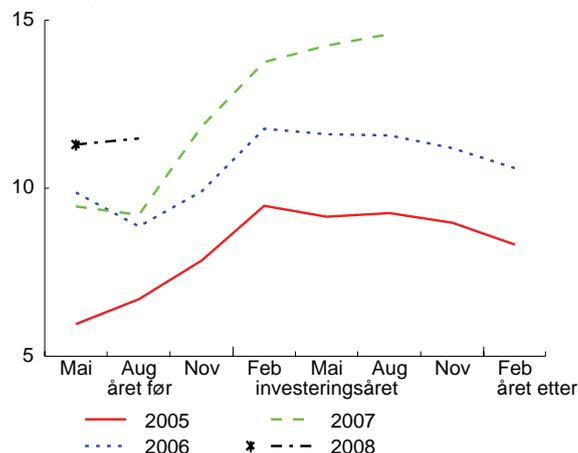
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2005-2008
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.4 Investeringer: Kraftforsyning

Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2005-2008
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid

	Bygg satt igang					Bygg under arbeid. Bruksareal. 1000 kvm. Utgangen av perioden		
	Antall boliger		Bolig bruksareal. 1000 kvm.			Andre bygg. Bruksareal. 1000 kvm. Trend ¹	Boliger. Trend	Andre bygg. Trend
	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent.				
2002	22 980	-9,0	3 044	-10,7	3 285	3 805	4 334	
2003	23 177	0,9	2 957	-2,9	3 294	3 878	4 284	
2004	29 999	29,4	3 543	19,8	3 648	4 344	4 742	
2005	31 608	5,4	3 849	8,6	4 046	4 530	4 973	
2006	33 314	5,4	4 081	6,0	4 491	4 972	6 043	
2006								
Januar	2 465	-3,8	304	-5,2	359	4 556	5 119	
Februar	2 333	-8,2	290	-6,9	360	4 595	5 203	
Mars	3 668	-9,8	396	-6,4	361	4 627	5 293	
April	2 697	-8,3	324	-3,2	361	4 656	5 392	
Mai	2 474	-4,9	302	1,6	362	4 686	5 500	
Juni	2 744	1,0	316	7,6	363	4 722	5 609	
Juli	2 376	8,9	310	14,7	365	4 760	5 705	
August	2 507	16,6	298	20,8	368	4 795	5 779	
September	2 702	22,1	353	24,6	371	4 825	5 828	
Oktober	2 712	23,4	334	24,8	375	4 857	5 878	
November	2 616	20,8	337	19,7	380	4 896	5 949	
Desember	3 342	15,9	478	12,5	384	4 942	6 036	
2007								
Januar	3 035	11,6	364	8,0	389	4 984	6 122	
Februar	2 769	8,3	355	4,1	394	5 020	6 195	
Mars	2 710	4,7	339	0,2	397	5 051	6 255	
April	2 898	1,0	349	-1,4	401	5 083	6 310	
Mai	2 919	-0,9	353	-4,1	404	5 120	6 371	
Juni	2 559	-1,1	308	-4,0	407	5 159	6 448	

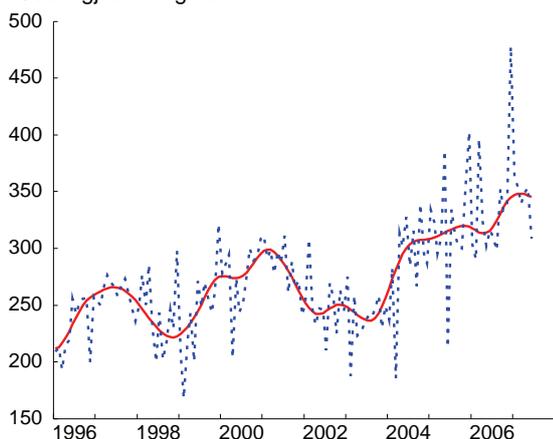
¹ Tallene omfatter ikke bygg til jordbruk, skogbruk og fiske.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

6.1. Forbruksindikatorer

	Detaljomsætningsvolum		Varekonsumindeks ¹		Førstegangsregistrerte personbiler		Hotellovernattinger, ferie og fritid	
	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000 biler	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000 overnattinger	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate
	2002	106,1	4,3	126,2	2,9	10,3	2,2	8 622,5
2003	110,7	4,5	129,7	2,8	10,1	-1,7	8 414,0	-4,0
2004	114,5	3,8	135,2	4,6	12,1	19,8	9 255,2	7,6
2005	119,3	3,9	137,9	1,6	11,7	-3,5	8 496,6	-5,1
2006	126,7	6,0	143,9	4,2	11,8	1,5	8 641,3	1,3
2006								
Mars	123,1	8,2	141,4	6,2	12,0	13,4	703,1	8,6
April	122,1	8,4	141,7	6,1	11,0	25,2	747,3	8,6
Mai	127,8	9,0	143,9	6,1	12,5	26,7	728,5	7,1
Juni	125,6	9,4	142,8	6,3	12,1	15,2	726,7	4,5
Juli	127,1	9,4	144,9	6,5	12,1	3,1	728,5	2,1
August	127,2	9,4	144,6	7,0	12,4	-0,1	734,0	0,2
September	129,2	8,7	145,5	7,9	12,0	10,5	714,6	-1,1
Oktober	129,5	8,2	145,3	9,1	11,3	27,2	724,5	-1,4
November	130,3	8,1	146,5	10,3	11,1	38,8	717,2	-0,6
Desember	130,9	8,1	149,3	8,6	14,1	43,1	709,2	0,5
2007								
Januar	132,2	8,2	152,4	10,3	17,0	31,9	736,2	1,5
Februar	132,6	8,6	152,0	9,7	13,8	15,9	709,5	3,0
Mars	134,3	8,7	153,3	8,6	13,4	3,1	738,6	3,5
April	134,8	8,5	151,9	7,6	11,4	-1,4	741,5	3,2
Mai	134,3	7,9	153,6	7,0	14,0	5,3	752,1	3,0
Juni	140,5	7,2	157,8	6,4	13,6	13,6	707,7	2,8
Juli	137,3	6,8	155,0	5,7	14,0	16,8	743,5	3,0
August	14,6	15,7

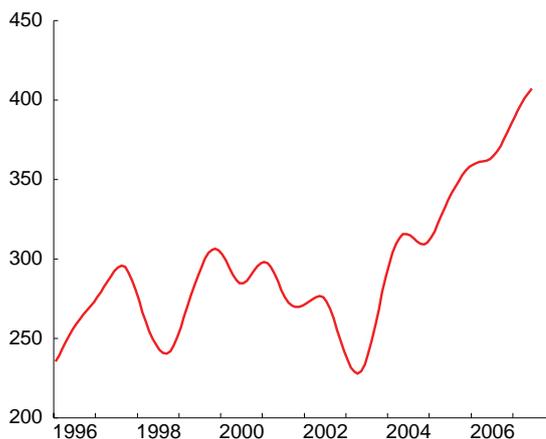
¹ Indikatoren bygger på informasjon om detaljomsætningsvolum, førstegangsregistrering av personbiler (antall) og volumindikatorer for omsetning av tobakk, øl, mineralvann, elektrisk kraft, bensin, brensel og fjernvarme. Vektene er hentet fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR).
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.5 Bygg satt igang. Boliger
Bruksareal. 1000 kvm. månedstall
Sesongjustert og trend

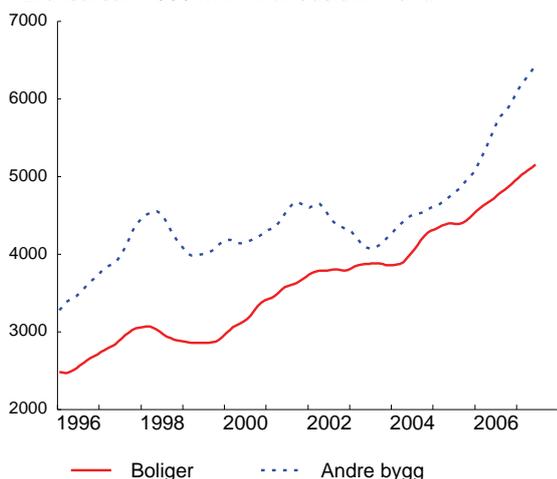
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.6 Bygg satt igang. Driftsbygg
Bruksareal. 1000 kvm.
Månedstall. Trend.

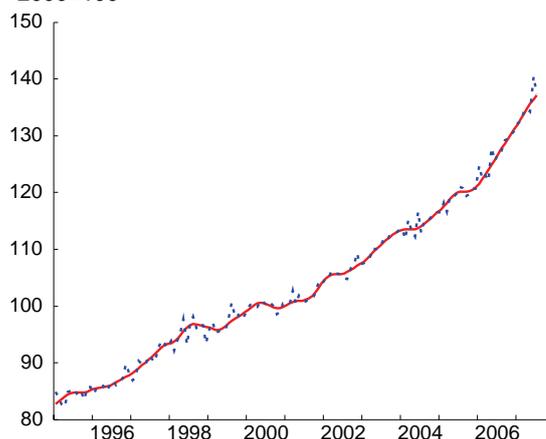
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.7 Bygg under arbeid
Bruksareal. 1000 kvm. Månedstall. Trend

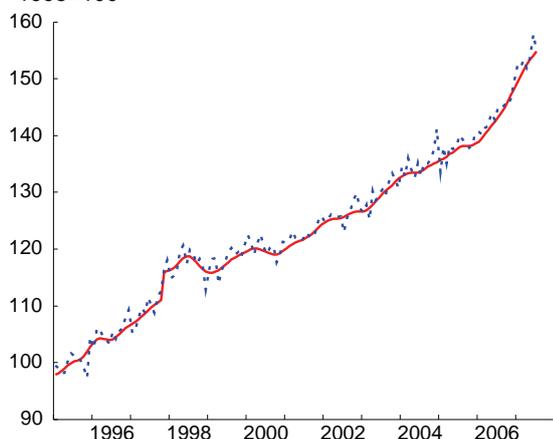
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.1 Detaljomsetning
Volumindeks. Månedstall. Sesongjustert og trend
2000=100

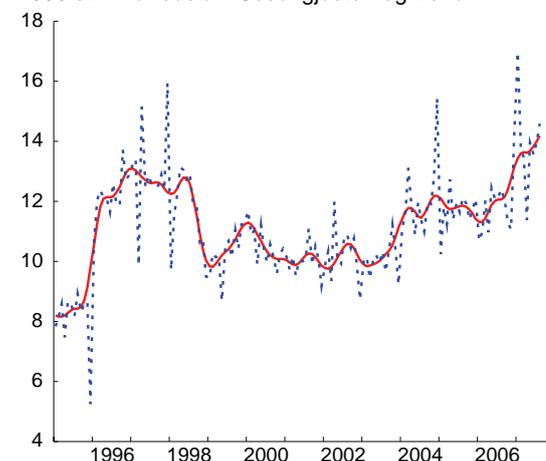
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.2 Varekonsumindeks
Volum. Månedstall. Sesongjustert og trend
1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.3 Førstegangsregistrerte personbiler
1000 stk. Månedstall. Sesongjustert og trend

Kilde: Vegdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Konsumprisindeks		Konsumprisindeksekskl. energiprodukter		KPI-JAE ¹	Harmonisert konsumprisindeks		Førstegangsomsetning innenlands ²		Byggekostnadsindeks for boliger	
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Endring	Norge	EU12 ³	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1998=100		1998=100			Endring	Endring			2000=100	
2002	110,1	1,3	108,9	1,6	2,3	0,8	2,3	97,7	-1,9	108,3	3,3
2003	112,8	2,5	110,0	1,0	1,1	1,9	2,1	104,3	6,8	111,6	3,0
2004	113,3	0,4	110,9	0,8	0,3	0,6	2,1	107,7	3,2	114,9	3,0
2005	115,1	1,6	112,4	1,4	1,0	1,5	2,2	111,6	3,6	118,8	3,4
2006	117,7	2,3	113,5	1,0	0,8	2,5	2,2	118,4	6,1	123,3	3,7
2006											
Februar	116,6	2,6	112,9	1,2	1,0	2,7	2,3	116,3	6,6	121,1	3,0
Mars	116,9	2,3	113,2	1,1	0,9	2,4	2,2	117,3	6,3	121,5	2,9
April	117,9	2,7	113,6	1,1	0,8	2,8	2,5	118,6	6,8	121,8	3,0
Mai	117,9	2,3	113,7	1,0	0,7	2,5	2,5	117,4	6,3	122,4	3,2
Juni	117,7	2,1	113,7	1,1	0,8	2,1	2,5	117,8	5,9	122,7	3,5
Juli	117,4	2,2	113,3	1,0	0,6	2,3	2,4	120,0	6,5	123,0	3,5
August	117,3	1,9	112,8	0,5	0,4	2,1	2,3	121,7	6,8	123,5	3,7
September	119,0	2,6	113,8	0,8	0,5	3,0	1,7	120,1	5,9	123,6	3,7
Oktober	119,1	2,7	114,1	1,0	0,7	3,0	1,6	119,7	5,4	125,1	4,7
November	119,0	2,6	114,4	1,1	0,8	2,8	1,9	119,1	5,7	126,8	5,2
Desember	118,5	2,2	114,4	1,2	1,0	2,2	1,9	117,4	3,6	127,1	5,5
2007											
Januar	117,0	1,2	113,6	1,1	1,0	1,2	1,8	116,2	0,4	128,3	6,2
Februar	117,5	0,8	114,4	1,3	1,1	0,8	1,8	117,0	0,6	128,7	6,3
Mars	118,2	1,1	115,1	1,7	1,5	1,3	1,9	116,9	-0,3	129,1	6,3
April	118,2	0,3	115,3	1,5	1,4	0,5	1,9	118,1	-0,4	131,1	7,6
Mai	118,3	0,3	115,4	1,5	1,4	0,6	1,9	118,8	1,2	132,1	7,9
Juni	118,2	0,4	115,3	1,4	1,3	0,7	1,9	119,8	1,7	132,4	7,9
Juli	117,9	0,4	115,0	1,5	1,4	0,7	..	118,8	-1,0	132,6	7,8

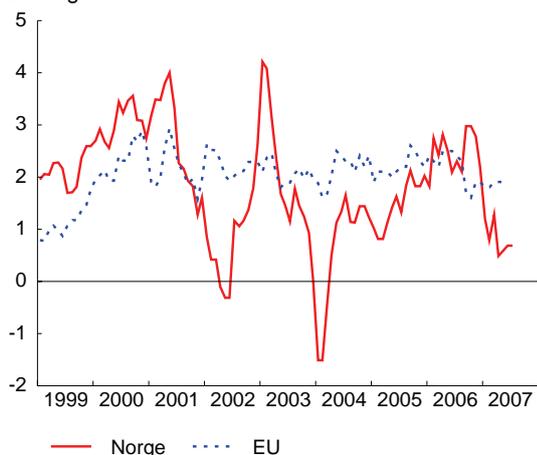
¹ Justert for avgiftsendringer og uten energivarer. ² Gamle og nye tall er kjedet. ³ Omfatter de 12 deltakere i EU's økonomiske og monetære union (ØMU), der Hellas inngår fra og med 2001. Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før der det framgår

	Produsentprisindeks ¹ . Industri		Spotpriser				Eksportprisindeks, treforedlingsprodukter. 1994=100	Eksportpris, laks. Nivå. NOK pr. kg
	Nivå. 2000=100	Endring	Elektrisk kraft. Øre pr. kWh	Brent Blend. NOK pr. fat	Brent Blend. USD pr. fat	Aluminium. NOK pr. tonn		
2002	97,5	-3,1	20,1	197,6	24,9	9 835,0	131,63	23,35
2003	99,2	1,8	29,1	204,3	28,9	9 911,9	125,38	21,11
2004	105,4	6,3	24,2	256,9	38,2	10 496,4	121,80	22,52
2005	112,5	6,7	23,5	350,1	54,3	10 667,5	123,71	26,16
2006	121,5	8,0	39,1	415,1	64,8	14 634,7	128,33	32,33
2006								
Mars	118,6	8,0	41,8	407,0	61,3	15 575,6	127,04	30,65
April	121,4	8,6	40,7	451,7	70,7	15 582,7	127,21	34,65
Mai	122,4	10,6	29,3	424,8	69,5	15 896,6	128,18	37,74
Juni	121,4	8,5	34,6	424,0	68,1	14 372,6	125,39	41,57
Juli	124,3	9,1	39,3	460,1	73,5	14 353,1	129,41	38,46
August	124,3	7,2	53,1	452,6	72,6	13 642,6	125,72	36,37
September	122,4	5,4	52,5	396,8	61,2	14 187,0	131,40	30,65
Oktober	122,8	6,3	45,0	380,7	57,2	14 681,8	129,02	28,63
November	122,6	7,6	38,6	374,4	58,5	14 338,8	137,38	27,60
Desember	122,3	6,7	27,3	388,5	62,9	14 100,2	131,84	27,81
2007								
Januar	122,4	4,7	22,8	341,4	53,8	14 011,4	130,96	28,42
Februar	124,5	5,3	23,3	355,9	57,6	13 378,6	142,77	28,62
Mars	126,5	6,7	19,4	382,5	62,3	13 423,7	136,62	28,85
April	128,9	6,2	18,2	405,8	68,0	13 363,5	139,10	28,66
Mai	130,4	6,5	17,4	405,8	67,5	13 177,0	137,00	26,67
Juni	130,4	7,4	19,1	431,1	71,7	12 928,1	137,20	25,39
Juli	129,2	3,9	14,0	450,4	77,7	12 487,3	..	25,21
August	419,3	71,6	12 411,8

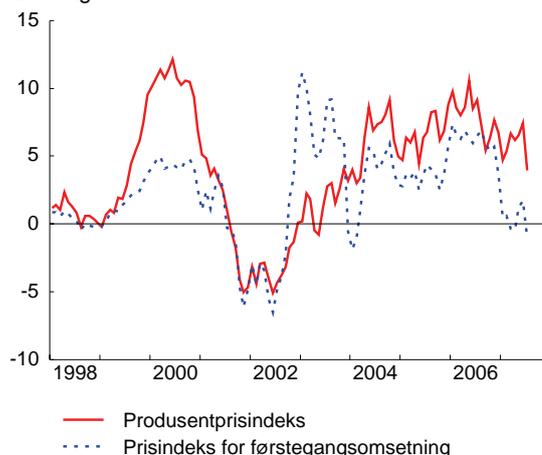
¹ I motsetning til den ordinære produsentprisindeksen, kan denne revideres i etterkant. Den helt korrekte betegnelsen på denne statistikken er vareprisindeksen. Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Fig. 7.1 Harmonisert konsumprisindeks Norge og EU
Endring fra samme måned året før. Prosent

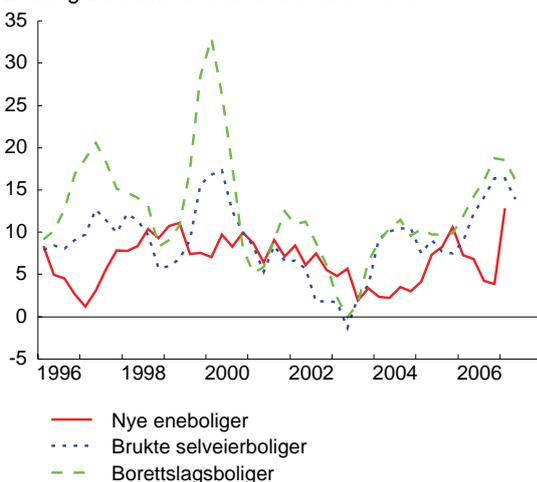
Kilde: Eurostat.

Fig. 7.2 Produsentprisindeks for industri og prisindeks for førstegangsomsetning innenlands
Endring fra samme måned året før. Prosent

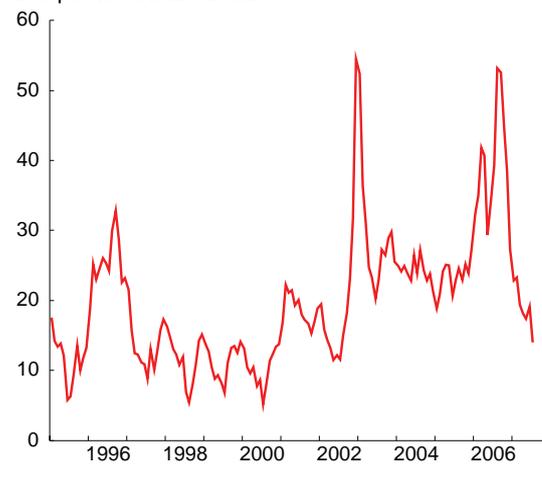
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.3 Boligpriser
Endring fra samme kvartal året før. Prosent

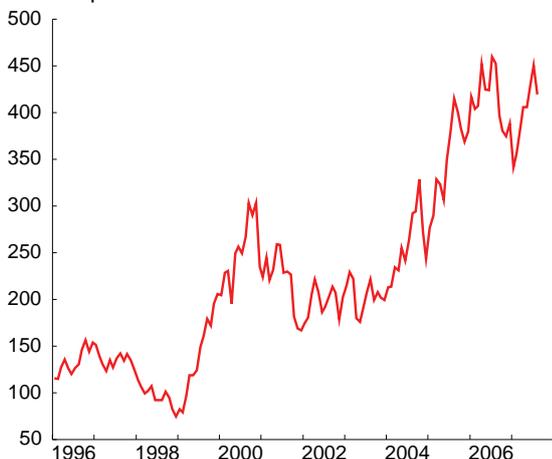
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.4 Spotpris elektrisk kraft
Øre pr. kWh. Månedstall

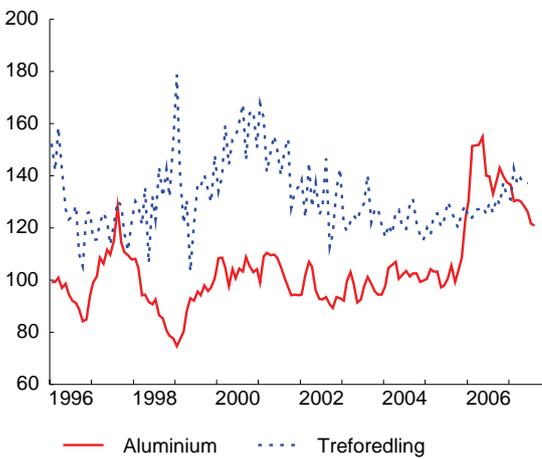
Kilde: Nord Pool.

Fig. 7.5 Spotpris råolje, Brent Blend
Kroner pr. fat. Månedstall

Kilde: Norges Bank.

Fig. 7.6 Spotpris aluminium og eksportpris for treforedlingsprodukter
Månedsindeks. NOK. 1994=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.3. Prisindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Engroshandel		Nye eneboliger		Boligpriser (brukte boliger)					
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Boliger ialt		Selveier		Borettslag	
					Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1995=100		2000=100		2000=100		2000=100		2000=100	
2004	124,5	3,7	123,1	2,8	125,8	10,1	124,5	10,1	133,3	10,1
2005	129,2	3,8	132,4	7,6	136,2	8,2	134,4	7,9	146,5	9,9
2006	133,7	3,5	139,7	5,5	154,3	13,3	151,8	12,9	169,0	15,3
2005										
3. kvartal	130,5	4,5	134,6	8,3	136,2	8,0	134,3	7,7	147,7	9,7
4. kvartal	130,3	3,5	136,9	10,6	137,4	7,8	135,1	7,5	150,7	9,8
2006										
1. kvartal	131,5	3,4	134,6	7,3	146,2	9,3	144,0	8,9	159,2	11,9
2. kvartal	133,9	3,9	141,8	6,9	154,6	12,5	152,6	12,2	166,0	14,2
3. kvartal	135,2	3,6	140,3	4,2	155,9	14,5	153,3	14,1	171,6	16,2
4. kvartal	134,3	3,1	142,2	3,9	160,3	16,7	157,2	16,4	179,0	18,8
2007										
1. kvartal	135,9	3,3	151,9	12,9	170,6	16,7	167,6	16,4	188,7	18,5
2. kvartal	138,0	3,1	176,4	14,1	173,8	13,9	192,8	16,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.4. Månedfortjeneste og avtalt lønn. Indeks. 2000=100

	Månedfortjeneste ialt ¹				Avtalt lønn ²					
	Industri	Olje- og gassutvinning og bergverksdrift	Bygge- og anleggsvirksomhet	Samferdsel ³	Forretningsmessig tjyting og eienomsdrift	Industri	Olje- og gassutvinning og bergverksdrift	Bygge- og anleggsvirksomhet	Samferdsel ³	Forretningsmessig tjyting og eienomsdrift
2005										
2. kvartal	123,7	125,9	121,0	121,0	119,6	121,9	124,3	119,9	119,7	119,4
3. kvartal	124,7	123,3	123,1	118,9	121,2	123,8	124,4	123,3	121,4	121,2
4. kvartal	125,1	122,4	124,2	120,2	122,0	124,4	124,7	123,5	121,6	122,1
2006										
1. kvartal	127,1	137,0	124,5	124,6	123,8	124,6	124,9	123,6	122,9	122,2
2. kvartal	128,0	130,5	126,2	125,6	124,1	125,9	128,6	124,0	124,1	122,6
3. kvartal	129,6	128,3	129,0	126,0	124,8	128,8	132,2	128,3	127,8	125,4
4. kvartal*	131,9	130,3	130,0	128,8	125,9	130,2	133,2	128,7	128,9	126,7
2007										
1. kvartal*	134,7	150,0	132,7	131,8	130,5	130,4	134,4	129,8	129,9	127,2
2. kvartal*	135,4	136,7	134,6	133,5	130,5	131,6	135,8	130,6	132,1	128,7

¹ Månedfortjeneste omfatter avtalt lønn, uregelmessige tillegg og bonus, provisjon og liknende. ² Avtalt lønn ved utgangen av kvartalet. ³ Eksklusive virksomheter i offentlig sektor med innrapportering av lønn til Arbeids- og administrasjonsdepartementet for ansatte i staten og til Kommunenes Sentralforbund for ansatte i kommunene. * Foreløpige tall.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent

	Utlånsrente ¹				Innskuddsrente ²	NOK 3mnd eurorente	Effektiv rente på statsobligasjoner		
	Bankutlån ialt	Statlige låneinstitutter	Forsikrings-selskap	Kredittforetak			Bankinnskudd ialt	3 år	5 år
2003	6,0	5,5	5,5	6,0	3,2	4,0	4,2	4,6	5,0
2004	4,1	3,7	4,4	4,1	1,3	1,9	3,0	3,6	4,4
2005	3,9	3,3	4,1	3,4	1,4	2,1	2,9	3,3	3,7
2006	4,3	3,2	4,2	3,7	2,1	3,0	3,7	3,9	4,1
2005									
2. kvartal	3,8	3,3	4,0	3,4	1,3	2,0	2,8	3,2	3,7
3. kvartal	3,9	3,3	4,0	3,4	1,5	2,2	2,8	3,1	3,6
4. kvartal	4,0	3,2	4,0	3,4	1,6	2,4	3,2	3,5	3,8
2006									
1. kvartal	4,1	3,2	4,0	3,4	1,8	2,5	3,3	3,5	3,7
2. kvartal	4,2	3,1	4,1	3,6	2,0	2,8	3,7	3,9	4,2
3. kvartal	4,4	3,2	4,2	3,7	2,2	3,1	3,9	4,0	4,2
4. kvartal	4,7	3,4	4,4	3,9	2,6	3,5	4,1	4,1	4,2
2007									
1. kvartal	5,3	3,4	4,8	4,4	3,1	4,1	4,5	4,5	4,4
2. kvartal	5,6	3,7	5,1	4,7	3,4	4,5	5,0	5,0	4,9

¹ Gjennomsnittlige (veide) rentesatser inkl. provisjoner på utlån til publikum fra banker og andre finansforetak ved utgangen av kvartalet. ² Gjennomsnittlige (veide) rentesatser på innskudd i banker fra publikum i NOK ved utgangen av kvartalet.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

8.2. Eurorenter og effektiv rente på statsobligasjoner. Prosent

	3 mnd eurorente ¹					Effektiv rente på 10 års statsobligasjon			
	Norge	Euro	USA	Japan	Storbritannia	Norge	Tyskland	USA	Japan
2002	6,80	3,30	1,76	0,04	4,00	6,39	4,79	4,60	1,27
2003	3,99	2,31	1,17	-0,02	3,68	5,04	4,09	3,95	0,98
2004	1,89	2,09	1,58	-0,03	4,58	4,37	4,07	4,24	1,50
2005	2,10	2,17	3,53	0,02	4,70	3,75	3,39	4,28	1,40
2006	2,98	3,06	5,16	0,27	4,80	4,08	3,78	4,79	1,73
2006									
Mars	2,61	2,71	4,89	0,09	4,54	3,84	3,64	4,71	1,70
April	2,69	2,78	5,04	0,09	4,58	4,07	3,93	4,99	1,92
Mai	2,82	2,87	5,15	0,18	4,65	4,17	3,99	5,11	1,92
Juni	2,92	2,97	5,37	0,31	4,68	4,26	3,99	5,10	1,87
Juli	2,98	3,09	5,46	0,38	4,67	4,31	4,04	5,09	1,92
August	3,11	3,21	5,39	0,38	4,90	4,20	3,88	4,85	1,80
September	3,25	3,32	5,35	0,39	4,98	4,12	3,76	4,71	1,68
Oktober	3,37	3,48	5,34	0,41	5,09	4,18	3,80	4,72	1,77
November	3,50	3,58	5,34	0,45	5,18	4,16	3,73	4,62	1,62
Desember	3,68	3,67	5,32	0,53	5,23	4,24	3,79	4,55	1,56
2007									
Januar	3,86	3,74	5,33	0,52	5,45	4,39	4,02	4,75	1,71
Februar	4,08	3,80	5,33	0,56	5,51	4,52	4,05	4,72	1,71
Mars	4,31	3,87	5,31	0,67	5,49	4,45	3,95	4,56	1,62
April	4,42	3,96	5,32	0,64	5,59	4,71	4,15	4,69	1,67
Mai	4,48	4,05	5,32	0,66	5,71	4,88	4,29	4,75	1,68
Juni	4,63	4,13	5,33	0,71	5,81	5,19	4,57	5,10	1,70
Juli	4,78	4,20	5,33	0,74	5,97	5,10	4,53	4,99	1,89
August	5,04	4,51	5,48	0,88	6,31	4,91	4,31	4,68	1,66

¹ Midtrente (bortsett fra for Euro).
Kilde: Norges Bank.

8.3. Valutakurser, Norges Banks penge- og kredittindikatorer og aksjekursindeks for Oslo Børs

	Valutakurser ¹		Importveid valutakurs (44 land) 1995=100	Industriens effektive valutakurs ² 1990=100	Pengemengdeindikator (M2)		Kredittindikator (K2)		Aksjekursindeks totalt. Oslo Børs. ² 1995=100
	NOK/Euro	NOK/USD			Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	
2002	7,51	7,97	91,6	96,7	853,1	7,8	1 670,2	8,2	146,3
2003	8,00	7,08	92,8	99,5	892,3	4,7	1 793,5	7,4	134,3
2004	8,37	6,74	95,6	103,3	936,5	4,7	1 931,6	7,7	203,7
2005	8,01	6,45	91,8	98,8	1 028,2	9,9	2 137,4	10,6	282,9
2006	8,05	6,42	92,5	99,2	1 147,8	11,7	2 439,7	14,2	384,2
2006									
Mars	7,98	6,64	92,2	98,4	1 104,0	10,5	2 342,9	13,8	379,1
April	7,84	6,38	90,3	96,5	1 114,4	12,9	2 363,3	13,7	407,3
Mai	7,80	6,11	89,3	95,9	1 124,7	14,0	2 385,2	14,1	397,9
Juni	7,86	6,22	90,0	96,7	1 144,7	14,2	2 420,8	14,6	364,9
Juli	7,94	6,26	90,8	97,6	1 150,7	14,2	2 447,4	15,4	378,4
August	7,99	6,24	91,4	98,3	1 163,2	14,5	2 479,2	15,7	380,7
September	8,26	6,49	94,5	101,6	1 181,7	15,7	2 515,1	15,4	374,8
Oktober	8,40	6,66	96,4	103,4	1 191,0	16,9	2 541,7	14,8	388,1
November	8,24	6,40	94,5	101,7	1 209,0	17,8	2 565,4	13,9	412,6
Desember	8,16	6,17	93,1	100,4	1 225,1	18,2	2 597,0	13,4	425,7
2007									
Januar	8,28	6,37	94,7	102,0	1 237,3	18,8	2 617,5	13,5	444,8
Februar	8,09	6,19	92,3	99,3	1 260,2	19,1	2 648,6	14,0	463,1
Mars	8,13	6,14	92,3	99,3	1 291,3	18,4	2 679,7	14,8	447,4
April	8,12	6,00	92,0	99,0	1 281,7	17,4	2 698,5	15,3	470,1
Mai	8,14	6,02	92,4	99,2	1 317,6	16,4	2 744,1	15,6	485,9
Juni	8,06	6,01	91,6	98,1	1 327,7	15,1	2 779,6	15,6	497,5
Juli	7,94	5,79	90,1	96,8	1 349,5	14,3	2 809,5	15,5	511,3
August	7,97	5,85	90,4	97,1

¹ Representativ markedskurs (midtkurs). ² Månedsgjennomsnitt av daglige noteringer.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

9.1. Eksport og import av varer. Millioner kroner. Sesongjustert

	Eksport								Import
	Varer i alt, u/skip og plattformer	Olje- og gass	Varer i alt u/skip, plattf. og råolje	Herav:					Varer i alt, u/skip, plattf. og råolje
Metaller				Verkstedsprodukter	Treforedlingsprodukter	Kjemiske produkter	Fisk og fiskeprodukter		
2002	464 380	264 803	199 901	33 787	27 419	11 020	25 523	27 425	267 565
2003	470 509	268 826	201 477	37 912	26 256	10 598	26 684	24 996	276 371
2004	547 463	323 965	224 522	48 751	26 153	11 433	30 003	26 995	317 431
2005	661 135	408 009	253 103	50 598	30 557	11 272	31 814	31 071	349 020
2006	776 505	474 245	302 166	65 838	37 396	11 024	35 418	34 894	403 497
2006									
Februar	63 118	39 754	23 611	4 658	2 723	919	2 754	2 632	30 599
Mars	66 224	42 275	24 071	4 589	3 073	938	2 744	2 770	31 893
April	62 798	37 337	24 412	5 227	2 926	952	2 800	2 849	31 390
Mai	63 367	38 931	24 489	5 115	3 062	887	2 845	3 036	33 026
Juni	67 587	43 959	25 855	5 159	3 078	883	2 928	3 356	34 459
Juli	66 031	40 491	25 285	5 629	2 976	904	2 873	3 012	33 505
August	65 602	39 250	26 773	5 383	3 321	901	2 966	3 041	32 989
September	63 068	37 144	25 203	5 984	3 242	934	2 945	2 823	34 571
Oktober	62 852	37 620	25 808	6 275	3 292	892	3 516	2 681	35 850
November	64 416	37 581	26 636	6 464	3 496	972	3 165	2 997	37 762
Desember	63 889	36 506	26 421	6 880	3 390	917	3 257	3 080	36 548
2007									
Januar	66 413	38 524	27 280	6 537	3 658	890	3 316	3 010	37 683
Februar	63 211	36 659	26 573	6 465	3 294	945	3 305	3 114	36 181
Mars	64 186	37 130	27 182	6 973	3 491	884	3 419	3 190	37 041
April	66 751	38 377	27 529	6 801	3 612	905	3 157	2 975	39 255
Mai	66 881	39 166	28 058	6 981	3 523	931	3 120	3 041	37 193
Juni	67 219	36 880	31 441	7 018	4 084	927	3 404	3 131	37 715
Juli	63 610	36 080	28 871	6 912	3 927	933	3 353	3 073	37 677

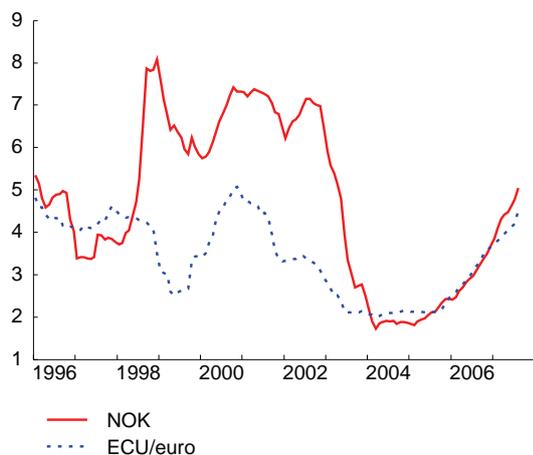
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

9.2. Utenriksregnskap. Millioner kroner

	Eksport i alt	Import i alt	Vare og tj.bal.	Rente- og stønadsbal.	Driftsbal.	Netto kap.overf.	Netto finansinv.	Norske inv. i utlandet	Utenl. inv. i Norge
2003	642 191	435 599	206 592	-10 689	195 903	4 717	200 615	355 779	200 665
2004	732 669	496 783	235 886	-14 269	221 617	-1 021	220 589	454 763	267 963
2005	865 268	546 340	318 928	-18 137	300 791	-1 878	298 913	659 947	394 405
2006	1 002 486	609 675	392 811	-39 358	353 453	-919	352 534	1 073 298	790 866
2003									
1. kvartal	159 862	103 056	56 806	-6 837	49 969	36	50 006	113 469	68 432
2. kvartal	154 086	105 966	48 120	-4 045	44 075	-718	43 358	112 019	72 940
3. kvartal	155 123	112 198	42 925	4 934	47 859	514	48 366	19 703	-11 373
4. kvartal	173 120	114 379	58 741	-4 741	54 000	4 885	58 885	110 588	70 666
2004									
1. kvartal	177 212	115 047	62 165	-9 166	52 999	73	53 064	121 475	80 132
2. kvartal	177 303	120 587	56 716	-8 159	48 557	-494	48 062	236 292	176 151
3. kvartal	183 091	129 388	53 703	4 436	58 139	-230	57 911	131 520	81 168
4. kvartal	195 063	131 761	63 302	-1 380	61 922	-370	61 552	-34 524	-69 488
2005									
1. kvartal	198 106	121 397	76 709	-5 404	71 305	-513	70 792	191 809	116 409
2. kvartal	210 261	137 808	72 453	-18 642	53 811	-119	53 692	153 542	125 827
3. kvartal	219 022	142 168	76 854	-347	76 507	-550	75 957	177 737	103 928
4. kvartal	237 879	144 967	92 912	6 256	99 168	-696	98 472	136 859	48 241
2006									
1. kvartal	254 317	140 197	114 120	-35 098	79 022	-68	78 954	296 898	186 791
2. kvartal	244 364	149 223	95 141	-7 496	87 645	-576	87 069	264 194	190 951
3. kvartal	246 043	156 271	89 772	3 954	93 726	-116	93 610	274 812	209 383
4. kvartal	257 762	163 984	93 778	-718	93 060	-159	92 901	237 394	203 741
2007									
1. kvartal	257 984	161 216	96 768	-12 877	83 891	-160	83 731	270 732	188 490
2. kvartal	257 562	168 113	89 449	-18 341	71 108	-587	70 521	121 648	59 842

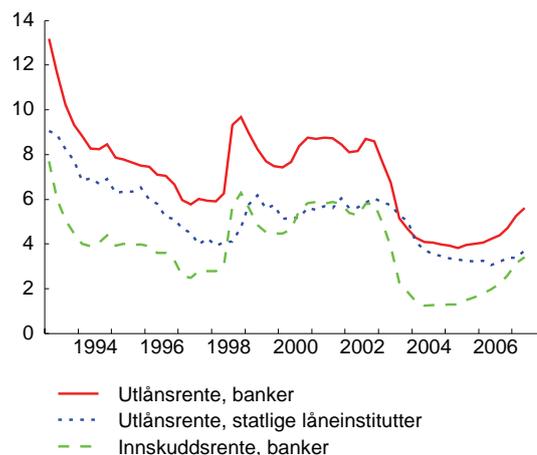
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 8.1 3 måneders eurorente
Månedstill. Prosent

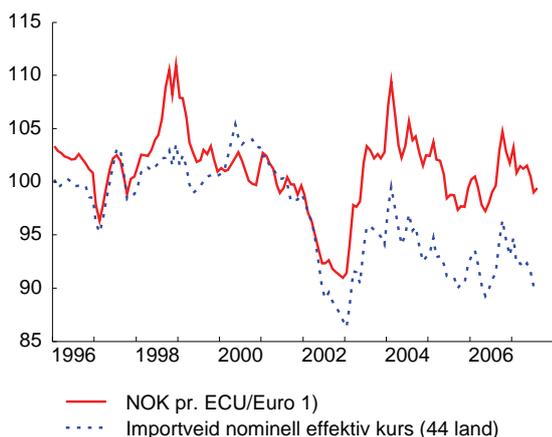
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.2 Utlånsrente og innskuddsrente
Kvartalstill. Prosent

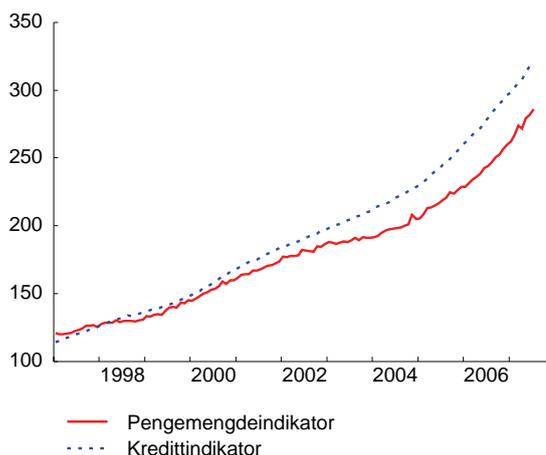
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 8.3 Valutakursindekser
1991=100. Månedstill

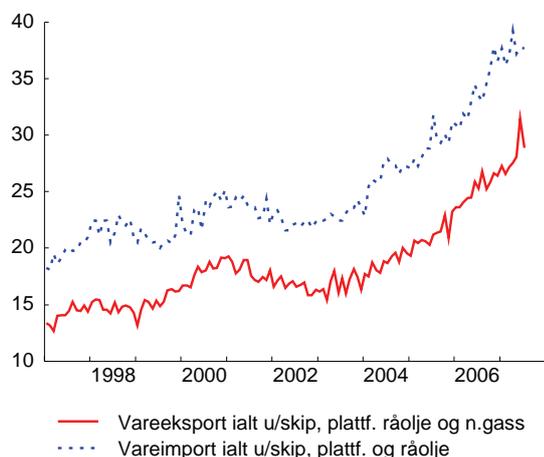
1) Representative markedskurser (midtkurser). Euro fra 1.1 1999
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.4 Penge- og kredittindikator
Sesongjustert indeks. Månedstill. 1993=100

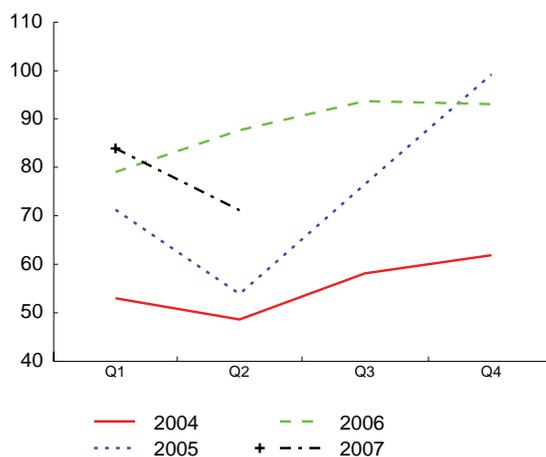
Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

Fig. 9.1 Utenrikshandel
Milliarder kroner. Sesongjusterte månedstill

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 9.2 Driftsbalansen
Kvartalstill. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nasjonalregnskap for Norge

Tabell	Side
1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	18*
2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 2004-priser. Millioner kroner	19*
3. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	20*
4. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	21*
5. Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner	22*
6. Produksjon. Faste 2004-priser. Millioner kroner	23*
7. Produksjon. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	24*
8. Produksjon. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	25*
9. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Løpende priser. Millioner kroner	26*
10. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Faste 2004-priser. Millioner kroner	27*
11. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	28*
12. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	29*
13. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner	30*
14. Hovedtall for konsum. Faste 2004-priser. Millioner kroner	30*
15. Hovedtall for konsum. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	31*
16. Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	31*
17. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner	32*
18. Konsum i husholdninger. Faste 2004-priser. Millioner kroner	32*
19. Konsum i husholdninger. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	33*
20. Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	33*
21. Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner	34*
22. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 2004-priser. Millioner kroner	35*
23. Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	36*
24. Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	37*
25. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner	38*
26. Eksport. Faste 2004-priser. Millioner kroner	39*
27. Eksport. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	40*
28. Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	41*
29. Import. Løpende priser. Millioner kroner	42*
30. Import. Faste 2004-priser. Millioner kroner	43*
31. Import. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	44*
32. Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	45*
33. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. 1000	46*
34. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. Prosentvis endring fra samme periode året før	47*
35. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Millioner	48*
36. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Prosentvis endring fra samme periode året før	49*
37. Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner	50*
38. Lønn per normalårsverk etter næring for lønnstakere. Prosentvis endring fra samme periode året før	51*

Tabell 1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	820 424	873 595	213 068	215 733	200 938	215 389	226 114	231 154	216 349	229 680
Konsum i husholdninger	786 153	836 285	204 570	206 981	191 571	206 224	216 864	221 626	206 187	219 740
Varekonsum	406 281	431 377	102 055	112 535	98 394	104 748	107 211	121 023	106 532	110 910
Tjenestekonsum	356 321	376 292	92 032	90 767	88 898	94 526	97 056	95 812	94 322	99 985
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 067	52 729	17 218	8 755	8 753	13 578	19 840	10 559	10 147	15 945
Utlendingers kjøp i Norge	-22 516	-24 113	-6 735	-5 075	-4 474	-6 628	-7 243	-5 768	-4 814	-7 100
Konsum i ideelle organisasjoner	34 271	37 309	8 499	8 751	9 367	9 164	9 250	9 528	10 162	9 940
Konsum i offentlig forvaltning	389 932	418 203	95 552	100 228	105 162	101 620	103 395	108 026	111 046	107 838
Konsum i statsforvaltningen	206 218	218 496	52 023	51 988	54 694	53 191	54 980	55 631	56 751	55 245
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	177 255	188 515	44 885	44 669	47 122	45 886	47 548	47 959	49 151	47 826
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	28 964	29 981	7 138	7 319	7 572	7 305	7 432	7 672	7 600	7 420
Konsum i kommuneforvaltningen	183 714	199 706	43 529	48 240	50 468	48 429	48 415	52 395	54 295	52 593
Bruttoinvestering i fast realkapital	359 125	399 655	85 984	105 200	89 101	100 075	99 391	111 088	101 158	110 628
Utvinning og rørtransport	88 227	95 477	21 836	25 018	19 750	23 360	25 816	26 551	21 770	27 594
Tjenester tilknyttet utvinning	-1 781	1 101	983	47	-508	32	572	1 004	123	525
Utenriks sjøfart	16 494	16 918	1 517	6 149	4 768	4 662	4 737	2 751	5 982	5 261
Fastlands-Norge	256 185	286 159	61 648	73 986	65 091	72 020	68 266	80 782	73 282	77 248
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	204 541	227 842	49 317	57 558	53 524	55 341	55 446	63 531	60 288	62 815
Næringer	121 051	135 646	29 245	35 236	30 669	32 785	33 517	38 675	34 391	37 117
Industri og bergverk	23 404	26 793	5 392	8 495	4 727	5 862	7 021	9 183	5 402	7 394
Annen vareproduksjon	19 967	22 684	5 375	5 449	4 295	5 924	5 876	6 588	4 685	6 567
Tjenester	77 680	86 170	18 477	21 292	21 647	20 999	20 620	22 904	24 304	23 156
Boliger (husholdninger)	83 490	92 196	20 072	22 322	22 855	22 556	21 928	24 856	25 897	25 698
Offentlig forvaltning	51 644	58 317	12 331	16 428	11 567	16 679	12 820	17 251	12 994	14 433
Lagerendring og statistiske avvik	54 478	67 405	14 127	11 241	30 849	9 410	12 542	14 604	29 548	11 345
Bruttoinvestering i alt	413 603	467 059	100 111	116 441	119 950	109 485	111 933	125 692	130 705	121 973
Innenlandsk sluttanvendelse	1 623 959	1 758 857	408 731	432 401	426 050	426 493	441 442	464 872	458 101	459 492
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	1 466 542	1 577 957	370 268	389 946	371 191	389 029	397 775	419 963	400 678	414 766
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	441 576	476 520	107 883	116 656	116 729	118 299	116 215	125 277	124 040	122 271
Eksport i alt	865 267	1 002 488	219 024	237 878	254 317	244 364	246 046	257 762	256 256	261 055
Tradisjonelle varer	229 571	271 488	55 711	63 318	64 714	66 389	65 718	74 667	75 984	74 927
Råolje og naturgass	427 938	498 355	109 581	121 673	136 282	122 037	119 080	120 956	122 519	120 133
Skip, plattform og fly	11 387	12 867	3 566	1 099	3 175	1 826	3 443	4 423	2 116	3 459
Tjenester	196 371	219 779	50 166	51 789	50 146	54 112	57 805	57 716	55 636	62 536
Samlet sluttanvendelse	2 489 227	2 761 345	627 755	670 279	680 366	670 857	687 488	722 635	714 357	720 547
Import i alt	546 340	609 675	142 176	144 967	140 197	149 223	156 271	163 984	161 302	169 526
Tradisjonelle varer	351 128	403 173	88 030	94 083	95 211	96 248	96 816	114 898	111 938	113 387
Råolje og naturgass	3 863	2 199	751	1 776	681	285	267	966	832	2 196
Skip, plattform og fly	12 005	14 841	3 093	3 488	3 304	5 562	3 896	2 079	2 883	3 179
Tjenester	179 344	189 462	50 302	45 620	41 001	47 128	55 292	46 041	45 649	50 765
Bruttonasjonalprodukt ¹	1 942 887	2 151 670	485 579	525 312	540 169	521 634	531 217	558 650	553 055	551 021
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	1 445 955	1 563 243	354 806	385 237	385 658	379 839	384 164	413 582	416 651	409 979
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	496 931	588 427	130 773	140 075	154 511	141 795	147 053	145 068	136 404	141 042
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 232 486	1 334 295	301 517	329 278	332 252	323 375	325 276	353 392	358 524	350 492
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	955 356	1 040 934	234 260	257 364	257 601	252 581	253 463	277 289	278 968	274 255
Industri og bergverk	168 937	184 537	39 267	44 255	46 562	45 838	43 536	48 601	52 741	51 628
Annen vareproduksjon	148 004	168 085	37 318	41 986	43 646	37 148	41 645	45 645	44 988	38 440
Tjenester inkl. boligjenester	638 415	688 311	157 675	171 124	167 392	169 595	168 283	183 042	181 240	184 187
Offentlig forvaltning	277 130	293 361	67 257	71 914	74 651	70 794	71 813	76 103	79 555	76 237
Korreksjonsposter	213 469	228 948	53 289	55 959	53 406	56 464	58 888	60 190	58 127	59 487

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	812 122	847 569	210 304	212 548	196 972	208 836	219 350	222 411	210 369	221 559
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	201 997	204 011	187 828	200 071	210 593	213 468	200 796	212 404
Varekonsum	404 922	421 609	101 366	111 625	97 047	101 963	105 008	117 590	105 723	109 400
Tjenestekonsum	348 998	361 259	89 973	88 221	86 202	90 697	93 024	91 337	89 862	94 179
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 583	51 958	17 210	9 083	8 878	13 695	19 390	9 995	9 740	15 382
Utlendingers kjøp i Norge	-21 974	-22 866	-6 552	-4 918	-4 298	-6 284	-6 830	-5 453	-4 529	-6 557
Konsum i ideelle organisasjoner	33 593	35 609	8 307	8 538	9 144	8 765	8 757	8 943	9 572	9 155
Konsum i offentlig forvaltning	379 939	392 660	92 666	96 915	100 759	95 642	96 461	99 799	102 520	98 091
Konsum i statsforvaltningen	200 424	203 979	50 174	50 366	51 878	49 689	51 045	51 366	51 681	49 807
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	172 548	176 510	43 365	43 353	44 759	42 950	44 335	44 466	44 830	43 249
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	27 876	27 470	6 808	7 014	7 119	6 740	6 711	6 900	6 851	6 558
Konsum i kommuneforvaltningen	179 514	188 681	42 493	46 549	48 880	45 952	45 416	48 433	50 839	48 284
Bruttoinvestering i fast realkapital	349 319	375 080	83 767	101 576	85 069	94 683	92 769	102 560	92 510	99 431
Utvinning og rørtransport	84 924	88 700	20 989	23 750	18 972	22 091	23 666	23 972	19 623	24 065
Tjenester tilknyttet utvinning	-1 835	870	919	44	-527	25	478	894	103	439
Utenriks sjøfart	15 146	14 376	1 314	5 567	4 253	4 030	3 964	2 128	5 108	4 297
Fastlands-Norge	251 085	271 135	60 545	72 216	62 371	68 537	64 661	75 566	67 676	70 630
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	200 683	216 155	48 538	56 225	51 256	52 874	52 559	59 466	55 749	57 545
Næringer	120 056	130 312	29 218	34 830	29 640	31 763	32 223	36 686	32 413	34 826
Industri og bergverk	23 440	26 110	5 428	8 504	4 655	5 764	6 868	8 822	5 207	7 100
Annen vareproduksjon	19 775	21 827	5 327	5 379	4 180	5 744	5 666	6 238	4 396	6 123
Tjenester	76 840	82 375	18 462	20 948	20 805	20 255	19 689	21 626	22 810	21 603
Boliger (husholdninger)	80 628	85 843	19 320	21 394	21 617	21 110	20 336	22 780	23 337	22 718
Offentlig forvaltning	50 401	54 980	12 008	15 991	11 115	15 663	12 102	16 100	11 926	13 085
Lagerendring og statistiske avvik	50 538	58 919	12 503	9 869	28 571	8 062	10 323	11 963	27 985	9 767
Bruttoinvestering i alt	399 800	433 999	96 270	111 388	113 640	102 744	103 092	114 523	120 494	109 198
Innenlandsk sluttanvendelse	1 591 861	1 674 229	399 240	420 851	411 370	407 222	418 903	436 733	433 383	428 848
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	1 443 145	1 511 364	363 515	381 679	360 102	373 014	380 472	397 776	380 564	390 280
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	430 340	447 640	104 674	112 906	111 873	111 305	108 563	115 899	114 446	111 176
Eksport i alt	737 591	749 656	178 766	189 502	189 175	184 165	180 986	195 329	194 830	190 391
Tradisjonelle varer	220 746	233 721	52 861	59 614	57 883	57 187	55 421	63 230	63 128	60 904
Råolje og naturgass	320 559	299 812	75 746	81 071	80 959	73 156	70 253	75 444	79 127	70 457
Skip, plattform og fly	10 781	12 192	3 316	1 055	3 188	1 770	3 261	3 974	1 963	3 135
Tjenester	185 505	203 930	46 843	47 762	47 145	52 052	52 052	52 681	50 613	55 895
Samlet sluttanvendelse	2 329 451	2 423 884	578 006	610 353	600 546	591 387	599 889	632 062	628 213	619 240
Import i alt	539 642	583 765	140 122	141 546	136 277	146 599	149 392	151 498	149 761	157 256
Tradisjonelle varer	349 862	383 849	87 615	93 595	92 527	93 995	92 274	105 053	102 342	102 539
Råolje og naturgass	2 953	1 457	525	1 239	445	184	164	665	614	1 428
Skip, plattform og fly	10 421	12 232	2 669	3 030	2 711	4 682	3 145	1 694	2 468	2 617
Tjenester	176 406	186 227	49 313	43 682	40 594	47 738	53 810	44 086	44 337	50 672
Bruttonasjonalprodukt ¹	1 789 867	1 840 119	437 884	468 864	464 269	444 789	450 497	480 565	478 453	461 983
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	1 415 739	1 480 321	347 433	373 592	370 489	357 772	363 570	388 490	389 632	379 226
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	374 128	359 798	90 451	95 272	93 780	87 017	86 927	92 075	88 821	82 757
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 206 438	1 258 437	295 172	317 927	318 053	302 915	307 060	330 409	333 314	321 436
Fastlands-Norge utenom offentlig forvatning	938 053	985 663	230 323	248 727	246 968	237 151	240 833	260 711	260 786	253 207
Industri og bergverk	168 159	174 989	39 735	43 900	44 920	42 720	40 905	46 443	47 179	44 889
Annen vareproduksjon	141 641	142 285	35 698	38 496	38 260	31 354	35 531	37 140	38 842	34 051
Tjenester inkl. boligjenester	628 254	668 389	154 890	166 332	163 788	163 077	164 396	177 128	174 766	174 267
Offentlig forvaltning	268 385	272 774	64 849	69 199	71 085	65 764	66 227	69 698	72 527	68 229
Korreksjonsposter	209 301	221 884	52 261	55 665	52 436	54 857	56 510	58 081	56 318	57 790

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 3. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,3	4,4	4,9	2,6	5,0	3,6	4,3	4,6	6,8	6,1
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	4,8	2,4	4,9	3,4	4,3	4,6	6,9	6,2
Varekonsum	2,7	4,1	4,7	1,5	5,0	2,4	3,6	5,3	8,9	7,3
Tjenestekonsum	2,7	3,5	3,1	3,2	3,5	3,6	3,4	3,5	4,2	3,8
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,9	11,5	13,6	10,2	12,2	10,7	12,7	10,0	9,7	12,3
Utlendingers kjøp i Norge	4,0	4,1	2,0	8,8	-3,6	4,0	4,2	10,9	5,4	4,3
Konsum i ideelle organisasjoner	5,9	6,0	6,7	6,8	7,5	6,3	5,4	4,7	4,7	4,5
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	1,1	1,1	7,6	-1,1	4,1	3,0	1,7	2,6
Konsum i statsforvaltningen	1,6	1,8	1,4	0,8	5,1	-1,6	1,7	2,0	-0,4	0,2
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,3	2,3	3,1	2,5	5,6	-1,1	2,2	2,6	0,2	0,7
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-7,9	-1,5	-7,9	-9,6	2,1	-4,8	-1,4	-1,6	-3,8	-2,7
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	5,1	0,7	1,5	10,4	-0,5	6,9	4,0	4,0	5,1
Bruttoinvestering i fast realkapital	11,2	7,4	9,1	9,6	8,1	11,0	10,7	1,0	8,7	5,0
Utvinning og rørtransport	19,1	4,4	16,8	23,4	4,8	0,1	12,8	0,9	3,4	8,9
Tjenester tilknyttet utvinning	882,9	-98,4	-47,9
Utenriks sjøfart	50,0	-5,1	-34,8	4,0	4,0	-3,5	201,8	-61,8	20,1	6,6
Fastlands-Norge	9,1	8,0	6,8	10,5	10,5	10,7	6,8	4,6	8,5	3,1
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	11,9	7,7	9,8	12,8	11,3	6,0	8,3	5,8	8,8	8,8
Næringer	10,2	8,5	9,2	15,1	13,5	6,3	10,3	5,3	9,4	9,6
Industri og bergverk	12,3	11,4	3,7	37,3	17,8	3,7	26,5	3,7	11,9	23,2
Annen vareproduksjon	3,9	10,4	7,9	0,4	13,5	6,6	6,4	16,0	5,2	6,6
Tjenester	11,3	7,2	11,4	12,0	12,6	6,9	6,6	3,2	9,6	6,7
Boliger (husholdninger)	14,5	6,5	10,6	9,1	8,5	5,6	5,3	6,5	8,0	7,6
Offentlig forvaltning	-0,5	9,1	-3,7	3,1	7,0	30,4	0,8	0,7	7,3	-16,5
Lagerendring og statistiske avvik	50,1	16,6	67,3	99,5	66,1	-26,5	-17,4	21,2	-2,1	21,1
Bruttoinvestering i alt	14,9	8,6	11,4	14,7	18,5	6,7	7,1	2,8	6,0	6,3
Innenlandsk sluttanvendelse	5,6	5,2	5,5	5,2	9,1	3,2	4,9	3,8	5,4	5,3
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	3,9	4,7	4,2	3,6	6,6	3,5	4,7	4,2	5,7	4,6
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,5	4,0	0,5	1,4	7,5	2,4	3,7	2,7	2,3	-0,1
Eksport i alt	0,7	1,6	2,0	2,7	4,6	-2,3	1,2	3,1	3,0	3,4
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	5,1	4,6	7,6	4,9	4,8	6,1	9,1	6,5
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	-4,6	-2,4	-1,9	-9,9	-7,3	-6,9	-2,3	-3,7
Skip, plattformer og fly	11,2	13,1	81,0	-21,5	216,0	-67,2	-1,7	276,6	-38,4	77,2
Tjenester	5,5	9,9	7,1	10,9	8,3	9,9	11,1	10,3	7,4	7,4
Samlet sluttanvendelse	4,0	4,1	4,4	4,4	7,6	1,4	3,8	3,6	4,6	4,7
Import i alt	8,6	8,2	9,0	9,6	13,3	6,4	6,6	7,0	9,9	7,3
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	9,2	9,7	17,0	4,9	5,3	12,2	10,6	9,1
Råolje og naturgass	55,0	-50,6	-13,2	99,9	-36,0	-62,7	-68,8	-46,3	38,0	675,9
Skip, plattformer og fly	-20,6	17,4	-14,3	-26,7	28,8	79,0	17,8	-44,1	-9,0	-44,1
Tjenester	11,4	5,6	10,6	11,6	5,8	6,0	9,1	0,9	9,2	6,1
Bruttonasjonalprodukt ¹	2,7	2,8	3,5	2,8	6,1	-0,1	2,9	2,5	3,1	3,9
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	4,5	4,6	3,8	4,6	8,5	1,3	4,6	4,0	5,2	6,0
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-3,5	-3,8	2,2	-3,4	-2,5	-5,7	-3,9	-3,4	-5,3	-4,9
Fastlands-Norge(basisverdi)	4,4	4,3	3,6	4,8	8,8	0,6	4,0	3,9	4,8	6,1
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	5,3	5,1	4,5	6,1	9,0	2,0	4,6	4,8	5,6	6,8
Industri og bergverk	3,4	4,1	2,6	3,4	9,4	-1,7	2,9	5,8	5,0	5,1
Annen vareproduksjon	9,0	0,5	5,0	10,2	7,1	-1,2	-0,5	-3,5	1,5	8,6
Tjenester inkl. boligjenester	5,0	6,4	4,9	6,0	9,3	3,7	6,1	6,5	6,7	6,9
Offentlig forvaltning	1,5	1,6	0,5	0,4	8,2	-4,2	2,1	0,7	2,0	3,7
Korreksjonsposter	4,5	6,0	5,3	3,1	6,3	5,4	8,1	4,3	7,4	5,3

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 4. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i husholdninger										
og ideelle organisasjoner	1,0	2,0	1,3	1,0	1,9	2,0	1,7	2,4	0,8	0,5
Konsum i husholdninger	1,0	2,0	1,3	1,0	2,0	2,0	1,7	2,3	0,7	0,4
Varekonsum	0,3	2,0	0,9	0,6	2,4	2,0	1,4	2,1	-0,6	-1,3
Tjenestekonsum	2,1	2,0	2,1	2,0	1,9	2,2	2,0	2,0	1,8	1,9
Husholdningenes kjøp i utlandet	-1,1	2,6	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3	9,6	5,7	4,6
Utlendingers kjøp i Norge	2,5	2,9	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2	2,5	2,1	2,7
Konsum i ideelle organisasjoner	2,0	2,7	1,3	1,3	1,2	2,4	3,3	3,9	3,6	3,8
Konsum i offentlig forvaltning	2,6	3,8	2,5	2,0	2,8	3,8	4,0	4,7	3,8	3,5
Konsum i statsforvaltningen	2,9	4,1	2,7	2,3	3,5	4,1	3,9	4,9	4,2	3,6
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	2,7	4,0	2,6	2,2	3,6	4,0	3,6	4,7	4,1	3,5
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,9	5,0	3,6	3,7	3,0	5,0	5,6	6,6	4,3	4,4
Konsum i kommuneforvaltningen	2,3	3,4	2,3	1,6	2,0	3,4	4,1	4,4	3,4	3,4
Bruttoinvestering i fast realkapital	2,8	3,6	1,3	1,3	2,8	2,7	4,4	4,6	4,4	5,3
Utvinning og rørtransport	3,9	3,6	0,7	1,0	1,7	2,2	4,9	5,1	6,6	8,4
Tjenester tilknyttet utvinning	-3,0	30,4	2,3	6,0	22,2	28,8	11,7	6,0	24,4	-7,2
Utenriks sjøfart	8,9	8,1	14,1	6,5	8,3	5,1	3,5	17,0	4,5	5,9
Fastlands-Norge	2,0	3,4	1,1	0,8	2,6	3,0	3,7	4,3	3,8	4,1
Fastlands-Norge utenom offentlig										
forvaltning	1,9	3,4	0,8	0,4	2,8	2,6	3,8	4,4	3,6	4,3
Næringer	0,8	3,2	-0,9	-1,4	2,6	2,1	3,9	4,2	2,5	3,3
Industri og bergverk	-0,2	2,8	-1,2	0,6	1,2	1,8	2,9	4,2	2,2	2,4
Annen vareproduksjon	1,0	2,9	0,7	1,5	1,8	2,4	2,8	4,2	3,7	4,0
Tjenester	1,1	3,5	-1,3	-2,7	3,1	2,0	4,6	4,2	2,4	3,4
Boliger (husholdninger)	3,6	3,7	3,3	3,3	3,0	3,4	3,8	4,6	5,0	5,9
Offentlig forvaltning	2,5	3,5	2,2	2,3	2,0	4,2	3,2	4,3	4,7	3,6
Lagerendring og statistiske avvik	7,8	6,1	35,7	12,1	4,2	13,4	7,5	7,2	-2,2	-0,5
Bruttoinvestering i alt	3,5	4,0	6,9	1,8	3,3	3,6	4,4	5,0	2,8	4,8
Innenlandsk sluttanvendelse	2,0	3,0	2,9	1,5	2,6	2,8	2,9	3,6	2,1	2,3
Etterspørsel fra Fastlands-Norge										
(utenom lagerendring)	1,6	2,7	1,6	1,2	2,3	2,6	2,6	3,3	2,1	1,9
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	2,6	3,7	2,5	2,0	2,7	3,8	3,9	4,6	3,9	3,5
Eksport i alt	17,3	14,0	17,1	18,5	22,7	18,9	11,0	5,1	-2,2	3,3
Tradisjonelle varer	4,0	11,7	3,8	5,3	9,8	13,4	12,5	11,2	7,7	6,0
Råolje og naturgass	33,5	24,5	33,9	37,7	44,2	35,0	17,2	6,8	-8,0	2,2
Skip, plattformer og fly	5,6	-0,1	9,3	9,6	-22,2	2,6	-1,8	6,9	8,3	6,9
Tjenester	5,9	1,8	4,8	1,5	1,2	1,2	3,7	1,0	3,3	7,6
Samlet sluttanvendelse	6,9	6,6	7,4	6,9	9,2	8,0	5,5	4,1	0,4	2,6
Import i alt	1,2	3,2	0,8	0,4	1,9	1,7	3,1	5,7	4,7	5,9
Tradisjonelle varer	0,4	4,7	-0,2	0,1	2,5	2,4	4,4	8,8	6,3	8,0
Råolje og naturgass	30,8	15,3	40,4	35,3	40,2	32,6	13,9	1,4	-11,5	-0,7
Skip, plattformer og fly	15,2	5,3	14,6	8,7	5,8	3,6	6,9	6,6	-4,1	2,2
Tjenester	1,7	0,1	1,4	-0,6	-0,1	-0,3	0,7	-0,0	1,9	1,5
Bruttonasjonalprodukt ¹	8,5	7,7	8,9	9,0	11,3	10,1	6,3	3,8	-0,6	1,7
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2,1	3,4	2,1	2,0	3,1	3,9	3,5	3,2	2,7	1,8
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	32,8	23,1	33,4	35,0	40,6	32,5	17,0	7,2	-6,8	4,6
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,2	3,8	2,2	2,1	4,0	4,3	3,7	3,3	3,0	2,1
Fastlands-Norge utenom offentlig										
forvaltning	1,8	3,7	2,0	2,0	4,5	4,2	3,5	2,8	2,6	1,7
Industri og bergverk	0,5	5,0	-1,4	0,4	3,2	5,6	7,7	3,8	7,8	7,2
Annen vareproduksjon	4,5	13,1	4,8	7,5	13,4	14,8	12,1	12,7	1,5	-4,7
Tjenester inkl. boligjenester	1,6	1,3	2,3	1,2	2,7	1,8	0,6	0,4	1,5	1,6
Offentlig forvaltning	3,3	4,2	2,9	2,3	2,6	4,5	4,6	5,1	4,5	3,8
Korreksjonsposter	2,0	1,2	1,1	1,5	-2,4	1,5	2,2	3,1	1,3	0,0

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 5. Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Produksjon i alt.	3 129 869	3 446 850	775 679	841 798	859 770	837 089	842 961	907 031	900 465	899 199
Jordbruk og skogbruk	31 636	30 546	11 104	7 425	6 157	6 593	11 023	6 772	6 409	7 021
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	27 289	30 915	6 399	8 592	7 629	7 231	6 536	9 519	9 487	7 391
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	514 158	607 464	134 381	146 635	159 510	147 481	149 893	150 580	141 211	143 100
Utvinning av råolje og naturgass	482 362	569 599	127 167	136 010	151 598	137 607	141 159	139 235	131 352	131 877
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	31 796	37 866	7 214	10 624	7 912	9 874	8 734	11 345	9 858	11 224
Bergverksdrift	9 290	10 195	2 201	2 202	1 930	2 788	2 454	3 023	3 060	2 881
Industri	557 074	616 054	134 212	147 522	154 950	149 496	146 221	165 387	171 239	167 302
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	123 001	128 339	30 067	33 729	32 097	30 765	30 602	34 875	33 877	32 571
Tekstil- og bekledningsindustri	5 724	6 418	1 220	1 605	1 702	1 521	1 451	1 744	1 805	1 604
Trelast- og trevareindustri	21 651	22 188	4 950	5 654	5 697	5 426	4 946	6 119	6 554	6 708
Treforedling	18 515	16 967	4 579	4 489	4 557	3 995	4 099	4 316	4 298	4 177
Forlag og grafisk industri	39 868	40 399	9 487	10 213	10 786	9 769	9 555	10 289	10 875	9 859
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	86 637	98 630	22 703	23 711	24 338	25 189	24 455	24 648	24 378	26 020
Kjemiske råvarer	27 812	31 741	6 738	6 774	7 883	7 843	7 649	8 366	8 783	8 255
Metallindustri	50 813	65 002	12 269	12 246	15 056	15 599	15 874	18 472	20 038	20 421
Verkstedindustri	111 902	122 157	25 690	29 882	31 860	29 148	27 907	33 241	36 046	34 086
Bygging av skip og oljeplattformer	55 489	68 498	12 896	15 343	16 951	16 409	16 248	18 891	19 892	19 574
Møbelindustri og annen industri	15 663	15 715	3 613	3 874	4 023	3 832	3 433	4 427	4 692	4 027
Kraftforsyning	56 971	66 218	11 903	16 714	19 785	14 494	14 106	17 832	16 996	13 608
Vannforsyning	3 849	3 966	962	963	991	991	992	992	1 053	1 053
Bygge- og anleggsvirksomhet	206 415	227 936	49 014	55 703	56 726	56 199	53 383	61 628	63 958	63 431
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	265 555	287 938	66 374	73 580	67 151	70 535	70 657	79 595	73 775	76 427
Hotell- og restaurantvirksomhet	46 715	50 574	13 394	11 865	10 531	12 770	14 378	12 896	11 749	14 120
Rørtransport	19 342	20 314	4 640	5 212	5 112	4 806	4 884	5 512	4 538	4 695
Utenriks sjøfart	103 831	100 952	25 510	26 375	24 419	24 381	26 267	25 886	25 654	27 866
Transport ellers	150 119	164 421	38 384	40 021	36 873	41 176	42 016	44 356	40 231	45 142
Post og telekommunikasjon	74 201	75 811	18 435	19 566	18 408	19 100	18 678	19 626	18 203	18 901
Finansiell tjenesteyting	104 525	109 027	26 705	26 594	26 440	27 053	27 462	28 072	28 761	29 966
Boligtjenester (husholdninger)	109 881	113 727	27 768	27 868	27 900	28 345	28 675	28 806	28 699	29 021
Forretningsmessig tjenesteyting	321 694	366 427	74 374	89 743	95 060	86 042	85 075	100 249	106 647	100 607
Offentlig administrasjon og forsvar	133 223	141 942	33 449	33 558	35 369	34 178	35 960	36 435	36 948	35 766
Undervisning	100 573	107 296	22 538	26 983	27 937	26 327	24 551	28 481	29 198	27 580
Helse- og sosialtjenester	193 085	206 721	48 704	49 047	50 590	50 170	52 684	53 276	54 362	54 549
Andre sosiale og personlige tjenester	100 443	108 408	25 227	25 629	26 300	26 933	27 067	28 109	28 288	28 773
Fastlands-Norge	2 492 538	2 718 120	611 148	663 576	670 729	660 421	661 917	725 054	729 062	723 539

Offentlig forvaltning	401 837	427 666	98 436	103 099	107 524	103 985	105 761	110 395	112 858	109 894
Statsforvaltningen	193 697	205 892	48 893	48 861	51 542	50 040	51 828	52 482	53 358	51 854
Sivil forvaltning	165 019	176 035	41 822	41 617	44 003	42 759	44 425	44 848	45 856	44 525
Forsvar	28 678	29 857	7 071	7 244	7 538	7 281	7 403	7 635	7 502	7 329
Kommuneforvaltningen	208 140	221 773	49 543	54 238	55 983	53 945	53 933	57 913	59 500	58 040

Tabell 6. Produksjon. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Produksjon i alt.	2 939 738	3 045 222	715 738	769 587	766 802	741 379	738 580	798 461	795 386	774 294
Jordbruk og skogbruk	31 398	30 595	11 094	7 340	6 178	6 600	11 075	6 742	6 355	6 815
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	24 339	24 467	5 430	7 213	6 401	5 316	4 914	7 836	7 716	6 274
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	393 949	382 072	95 505	101 576	99 280	92 487	92 164	98 141	94 892	87 553
Utvinning av råolje og naturgass	363 363	347 065	88 313	91 728	91 316	83 138	84 265	88 347	85 823	78 120
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	30 587	35 007	7 192	9 848	7 964	9 349	7 900	9 794	9 069	9 433
Bergverksdrift	8 948	9 830	2 041	2 121	1 872	2 745	2 403	2 809	2 669	2 526
Industri	538 776	560 502	128 602	140 663	144 452	136 513	131 513	148 025	150 577	142 954
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	119 725	120 062	29 074	31 996	30 409	28 933	28 404	32 316	31 016	29 575
Tekstil- og bekledningsindustri	5 696	6 234	1 225	1 590	1 674	1 498	1 401	1 662	1 724	1 552
Trelast- og trevareindustri	21 304	21 435	4 851	5 545	5 585	5 274	4 778	5 798	5 924	5 670
Treforedling	18 761	17 130	4 643	4 577	4 610	4 095	4 176	4 250	4 166	4 084
Forlag og grafisk industri	39 873	40 342	9 487	10 223	10 781	9 755	9 542	10 265	10 831	9 798
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	77 202	80 546	19 023	20 225	20 187	19 995	19 392	20 971	20 769	20 243
Kjemiske råvarer	26 513	28 077	6 523	6 391	7 103	7 073	6 801	7 100	7 327	6 916
Metallindustri	50 715	51 128	12 513	12 339	13 414	12 827	11 975	12 912	13 234	13 039
Verkstedindustri	109 993	117 099	25 277	29 287	30 755	28 103	26 794	31 448	33 416	31 239
Bygging av skip og oljeplattformer	53 448	63 106	12 395	14 647	15 996	15 201	14 888	17 021	17 697	17 022
Møbelindustri og annen industri	15 545	15 343	3 593	3 844	3 936	3 761	3 362	4 284	4 473	3 816
Kraftforsyning	57 550	53 253	12 106	16 095	16 953	12 079	11 057	13 164	15 294	13 453
Vannforsyning	3 794	3 853	948	949	964	963	963	962	1 008	1 007
Bygge- og anleggsvirksomhet	198 805	210 944	47 107	52 938	53 493	52 380	49 274	55 796	57 131	55 505
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	259 064	276 174	63 939	71 070	64 812	66 594	67 888	76 880	70 424	71 008
Hotell- og restaurantvirksomhet	46 211	48 453	13 343	11 644	10 186	12 295	13 761	12 211	10 996	13 028
Rørtransport	18 688	18 864	4 237	4 989	5 123	4 403	4 367	4 971	4 852	4 493
Utenriks sjøfart	95 218	91 968	22 664	23 377	22 014	24 238	22 221	23 495	22 119	24 475
Transport ellers	145 500	154 240	37 592	37 797	34 959	38 959	40 017	40 305	37 056	41 539
Post og telekommunikasjon	74 414	77 340	18 481	19 571	18 404	18 933	19 359	20 645	19 220	19 855
Finansiell tjenesteyting	107 962	118 443	27 431	27 187	29 347	29 161	29 840	30 095	32 669	32 492
Boligtjenester (husholdninger)	107 767	109 207	27 163	27 163	26 936	27 236	27 521	27 513	27 293	27 595
Forretningsmessig tjenesteyting	313 342	345 708	72 115	86 933	91 020	81 157	79 746	93 785	97 875	90 734
Offentlig administrasjon og forsvar	129 510	131 779	32 384	32 408	33 566	31 728	33 196	33 289	33 358	31 825
Undervisning	97 965	101 289	21 876	26 169	26 866	24 843	23 131	26 450	27 164	25 335
Helse- og sosialtjenester	187 870	193 948	47 101	47 242	48 653	47 263	48 861	49 170	50 511	49 541
Andre sosiale og personlige tjenester	98 667	102 292	24 579	25 143	25 321	25 488	25 308	26 175	26 207	26 288
Fastlands-Norge	2 431 882	2 552 317	593 332	639 644	640 384	620 252	619 827	671 854	673 523	657 772

Offentlig forvaltning	390 819	400 938	95 291	99 613	102 994	97 620	98 422	101 902	103 958	99 593
Statsforvaltningen	187 557	191 207	46 947	47 203	48 725	46 444	47 805	48 233	48 231	46 351
Sivil forvaltning	159 950	163 844	40 202	40 259	41 634	39 724	41 120	41 365	41 468	39 873
Forsvar	27 607	27 363	6 745	6 944	7 090	6 720	6 685	6 868	6 763	6 479
Kommuneforvaltningen	203 262	209 732	48 344	52 410	54 270	51 175	50 618	53 669	55 727	53 242

Tabell 7. Produksjon. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Produksjon i alt.	2,9	3,6	3,4	3,4	7,1	0,4	3,2	3,8	3,7	4,4
Jordbruk og skogbruk	0,1	-2,6	-5,2	9,3	-0,6	-2,2	-0,2	-8,1	2,9	3,3
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	5,1	0,5	-5,9	14,4	2,1	-2,1	-9,5	8,6	20,5	18,0
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	-3,0	-3,0	3,0	-2,1	-0,7	-4,6	-3,5	-3,4	-4,4	-5,3
Utvinning av råolje og naturgass	-4,2	-4,5	1,8	-4,8	-3,2	-6,6	-4,6	-3,7	-6,0	-6,0
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	14,6	14,5	21,2	33,9	41,1	18,3	9,8	-0,5	13,9	0,9
Bergverksdrift	3,7	9,9	-13,4	-7,8	-13,3	4,6	17,7	32,5	42,6	-8,0
Industri	2,6	4,0	3,0	2,4	9,4	-0,7	2,3	5,2	4,2	4,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-3,7	0,3	-3,3	0,7	5,5	-3,0	-2,3	1,0	2,0	2,2
Tekstil- og bekledningsindustri	5,4	9,5	1,7	8,5	14,9	5,2	14,3	4,5	3,0	3,6
Trelast- og trevareindustri	0,5	0,6	0,8	-1,6	9,9	-9,5	-1,5	4,6	6,1	7,5
Treforedling	-5,5	-8,7	-5,8	-11,1	-2,1	-15,2	-10,1	-7,2	-9,6	-0,2
Forlag og grafisk industri	3,6	1,2	3,8	4,0	8,9	-5,0	0,6	0,4	0,5	0,4
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	8,0	4,3	14,1	5,0	7,0	4,7	1,9	3,7	2,9	1,2
Kjemiske råvarer	-2,8	5,9	-3,7	-8,4	3,3	5,2	4,3	11,1	3,2	-2,2
Metallindustri	-4,5	0,8	-2,7	-11,0	6,5	-3,3	-4,3	4,6	-1,3	1,7
Verktedindustri	9,2	6,5	7,7	9,2	13,6	-0,9	6,0	7,4	8,7	11,2
Bygging av skip og oljeplattformer	11,9	18,1	8,8	15,5	24,8	11,8	20,1	16,2	10,6	12,0
Møbelindustri og annen industri	1,6	-1,3	1,3	-3,0	1,0	-10,7	-6,4	11,4	13,6	1,5
Kraftforsyning	22,0	-7,5	25,1	20,5	3,2	-6,5	-8,7	-18,2	-9,8	11,4
Vannforsyning	3,6	1,5	3,7	3,6	1,6	1,5	1,6	1,5	4,6	4,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	8,4	6,1	7,8	6,7	12,6	2,2	4,6	5,4	6,8	6,0
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	4,1	6,6	5,4	2,6	8,9	3,2	6,2	8,2	8,7	6,6
Hotell- og restaurantvirksomhet	2,9	4,9	5,6	7,1	7,6	4,5	3,1	4,9	8,0	6,0
Rørtransport	2,3	0,9	15,0	-0,8	3,0	-1,9	3,1	-0,4	-5,3	2,1
Utenriks sjøfart	-4,8	-3,4	-5,9	-2,2	-8,0	-4,0	-2,0	0,5	0,5	1,0
Transport ellers	2,3	6,0	1,5	3,0	5,8	5,1	6,4	6,6	6,0	6,6
Post og telekommunikasjon	3,3	3,9	3,3	3,4	2,3	3,0	4,8	5,5	4,4	4,9
Finansiell tjenesteyting	6,7	9,7	7,4	9,2	11,0	8,4	8,8	10,7	11,3	11,4
Boligtjenester (husholdninger)	1,1	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3
Forretningsmessig tjenesteyting	7,6	10,3	5,6	10,6	20,3	3,2	10,6	7,9	7,5	11,8
Offentlig administrasjon og forsvar	-1,2	1,8	-1,4	-2,4	5,0	-3,1	2,5	2,7	-0,6	0,3
Undervisning	2,1	3,4	-0,3	2,8	9,0	-1,7	5,7	1,1	1,1	2,0
Helse- og sosialtjenester	2,9	3,2	2,8	2,2	5,4	-0,3	3,7	4,1	3,8	4,8
Andre sosiale og personlige tjenester	5,9	3,7	5,9	5,2	3,8	3,8	3,0	4,1	3,5	3,1
Fastlands-Norge	4,3	5,0	3,8	4,6	9,0	1,4	4,5	5,0	5,2	6,0

Offentlig forvaltning	1,1	2,6	0,4	0,5	6,6	-1,7	3,3	2,3	0,9	2,0
Statsforvaltningen	1,0	1,9	0,9	0,2	5,6	-1,7	1,8	2,2	-1,0	-0,2
Sivil forvaltning	2,7	2,4	2,6	2,0	6,1	-1,3	2,3	2,7	-0,4	0,4
Forsvar	-7,9	-0,9	-8,0	-9,6	2,6	-4,1	-0,9	-1,1	-4,6	-3,6
Kommuneforvaltningen	1,2	3,2	-0,1	0,8	7,5	-1,6	4,7	2,4	2,7	4,0

Tabell 8. Produksjon. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Produksjon i alt.	6,5	6,3	6,9	6,6	8,8	7,7	5,3	3,9	1,0	2,9
Jordbruk og skogbruk	0,8	-0,9	0,1	1,0	-1,5	-1,1	-0,6	-0,7	1,2	3,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	12,1	12,7	16,6	18,7	13,3	29,4	12,9	2,0	3,2	-13,4
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	30,5	21,8	30,7	33,1	39,3	31,1	15,6	6,3	-7,4	2,5
Utvinning av råolje og naturgass	32,7	23,6	33,6	36,4	42,9	34,4	16,3	6,3	-7,8	2,0
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	4,0	4,1	-5,6	2,8	-2,1	1,4	10,2	7,4	9,4	12,6
Bergverksdrift	3,8	-0,1	6,4	4,3	0,7	-0,4	-5,3	3,6	11,2	12,3
Industri	3,4	6,3	3,5	3,5	5,7	6,5	6,5	6,5	6,0	6,9
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	2,7	4,0	2,9	4,0	4,9	5,0	4,2	2,4	3,5	3,6
Tekstil- og bekledningsindustri	0,5	2,4	-0,2	-1,0	1,1	0,9	4,0	3,9	3,0	1,8
Trelast- og trevareindustri	1,6	1,9	2,1	1,7	1,6	0,8	1,5	3,5	8,5	15,0
Treforedling	-1,3	0,4	-2,0	-0,7	-0,2	-1,4	-0,5	3,5	4,4	4,8
Forlag og grafisk industri	-0,0	0,2	-0,1	-0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,4	0,5
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	12,2	9,1	16,1	14,5	17,1	15,6	5,7	0,3	-2,6	2,0
Kjemiske råvarer	4,9	7,8	2,6	3,0	5,3	5,7	8,9	11,2	8,0	7,6
Metallindustri	0,2	26,9	-3,9	-2,7	10,4	19,6	35,2	44,2	34,9	28,8
Verkstedindustri	1,7	2,5	1,2	1,2	2,0	2,0	2,5	3,6	4,1	5,2
Bygging av skip og oljeplattformer	3,8	4,6	3,5	2,9	3,7	3,7	4,9	5,9	6,1	6,5
Møbelindustri og annen industri	0,8	1,7	0,7	-0,3	1,7	0,7	1,5	2,5	2,6	3,6
Kraftforsyning	-1,0	25,6	1,1	2,7	23,0	21,5	29,8	30,4	-4,8	-15,7
Vannforsyning	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,8	4,1	3,4	3,7	3,5	3,7	4,1	5,0	5,6	6,5
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	2,5	1,7	4,1	2,2	4,7	2,5	0,3	-0,0	1,1	1,6
Hotell- og restaurantvirksomhet	1,1	3,3	0,6	1,2	2,5	2,5	4,1	3,6	3,4	4,3
Rørtransport	3,5	4,0	3,8	3,8	0,2	8,0	2,1	6,1	-6,3	-4,3
Utenriks sjøfart	9,0	0,7	9,1	2,8	2,0	-2,0	5,0	-2,3	4,6	13,2
Transport ellers	3,2	3,3	4,2	2,8	4,4	2,2	2,8	3,9	2,9	2,8
Post og telekommunikasjon	-0,3	-1,7	0,2	0,8	0,8	1,0	-3,3	-4,9	-5,3	-5,6
Finansiell tjenesteyting	-3,2	-4,9	-3,0	-5,1	-5,7	-3,8	-5,5	-4,6	-2,3	-0,6
Boligtjenester (husholdninger)	2,0	2,1	2,1	2,1	2,4	2,2	1,9	2,1	1,5	1,1
Forretningsmessig tjenesteyting	2,7	3,2	2,4	1,9	2,8	3,3	3,4	3,5	4,3	4,6
Offentlig administrasjon og forsvar	2,9	4,7	2,3	2,0	3,3	4,9	4,9	5,7	5,1	4,3
Undervisning	2,7	3,2	2,7	1,5	2,2	3,1	3,0	4,4	3,4	2,7
Helse- og sosialtjenester	2,8	3,7	2,5	2,3	2,4	3,7	4,3	4,4	3,5	3,7
Andre sosiale og personlige tjenester	1,8	4,1	1,6	1,7	3,0	3,8	4,2	5,4	3,9	3,6
Fastlands-Norge	2,5	3,9	2,7	2,4	3,9	4,1	3,7	4,0	3,3	3,3

Offentlig forvaltning	2,8	3,7	2,6	2,1	2,5	3,8	4,0	4,7	4,0	3,6
Statsforvaltningen	3,3	4,3	2,9	2,5	3,5	4,4	4,1	5,1	4,6	3,8
Sivil forvaltning	3,2	4,1	2,8	2,5	3,6	4,3	3,9	4,9	4,6	3,7
Forsvar	3,9	5,0	3,6	3,7	3,0	5,0	5,7	6,6	4,3	4,4
Kommuneforvaltningen	2,4	3,3	2,2	1,6	1,7	3,2	4,0	4,3	3,5	3,4

**Tabell 9. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Løpende priser. Millioner kroner**

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Bruttonasjonalprodukt¹	1 942 887	2 151 670	485 579	525 312	540 169	521 634	531 217	558 650	553 055	551 021
Jordbruk og skogbruk	16 046	15 292	7 317	4 329	3 170	1 010	7 261	3 852	3 348	1 388
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	11 615	14 082	2 704	3 775	3 562	3 511	2 977	4 032	4 345	2 719
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	451 615	541 218	119 255	129 303	143 262	131 080	134 066	132 809	123 904	126 477
Utvinning av råolje og naturgass	439 819	526 887	116 767	125 152	140 623	127 407	130 675	128 182	120 256	121 787
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	11 796	14 331	2 489	4 151	2 639	3 674	3 391	4 627	3 648	4 691
Bergverksdrift	3 762	3 862	936	878	746	1 038	901	1 177	1 328	1 220
Industri	165 175	180 675	38 331	43 376	45 816	44 800	42 635	47 424	51 412	50 408
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	31 079	33 385	7 671	8 538	8 208	8 218	8 184	8 775	8 842	8 680
Tekstil- og bekledningsindustri	2 590	2 879	532	729	776	712	602	789	841	728
Trelast- og trevareindustri	7 631	7 816	1 769	2 004	2 010	1 931	1 747	2 127	2 379	2 569
Treforedling	4 303	3 407	1 074	1 004	978	792	774	864	971	892
Forlag og grafisk industri	16 479	16 496	3 919	4 213	4 437	4 002	3 906	4 150	4 385	3 955
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	17 228	16 274	3 897	4 597	4 028	4 360	3 728	4 159	4 615	5 117
Kjemiske råvarer	7 085	8 181	1 636	1 681	2 046	2 036	1 902	2 197	2 481	2 255
Metallindustri	10 733	18 776	2 216	2 323	3 931	4 713	4 902	5 229	6 360	6 528
Verkstedindustri	43 806	45 421	10 033	11 741	12 309	11 143	10 344	11 626	12 582	12 031
Bygging av skip og oljeplattformer	17 875	22 060	4 127	4 995	5 467	5 375	5 250	5 968	6 307	6 284
Møbelindustri og annen industri	6 367	5 980	1 458	1 552	1 626	1 519	1 296	1 539	1 650	1 369
Kraftforsyning	41 749	50 666	8 636	12 405	15 141	10 926	10 778	13 821	12 689	9 767
Vannforsyning	2 144	2 039	535	536	536	535	484	484	605	598
Bygge- og anleggsvirksomhet	78 594	88 045	18 662	21 476	21 773	21 702	20 630	23 941	24 606	24 566
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	141 036	151 290	35 541	39 223	35 605	37 612	36 915	41 158	38 255	40 147
Hotell- og restaurantvirksomhet	21 716	23 564	6 180	5 526	4 932	5 977	6 671	5 985	5 527	6 706
Rørtransport	16 841	17 704	4 067	4 537	4 416	4 197	4 274	4 817	3 853	4 041
Utenriks sjøfart	28 476	29 505	7 451	6 236	6 833	6 518	8 712	7 442	8 646	10 523
Transport ellers	53 583	57 806	12 997	14 681	13 126	14 369	14 040	16 271	14 587	15 763
Post og telekommunikasjon	30 852	29 718	7 603	8 173	7 524	7 738	7 049	7 407	6 581	6 681
Finansiell tjenesteyting	68 254	71 216	17 443	17 371	17 471	17 457	17 943	18 345	18 814	19 381
Boligtjenester (husholdninger)	75 699	79 959	19 115	19 170	19 772	19 909	20 162	20 116	20 299	20 126
Forretningsmessig tjenesteyting	166 455	186 893	38 481	46 452	48 311	44 628	43 246	50 708	54 399	51 439
Offentlig administrasjon og forsvar	75 775	81 598	19 087	19 193	20 403	19 237	20 732	21 226	22 383	20 914
Undervisning	76 507	80 595	16 560	20 915	21 547	19 839	17 770	21 439	22 504	20 852
Helse- og sosialtjenester	148 361	157 826	37 488	37 829	38 628	38 184	40 277	40 738	41 467	41 794
Andre sosiale og personlige tjenester	55 163	59 166	13 902	13 968	14 188	14 904	14 805	15 269	15 374	16 022
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	1 445 955	1 563 243	354 806	385 237	385 658	379 839	384 164	413 582	416 651	409 979
Merverdi og investeringsavgift	155 749	171 485	38 955	42 153	39 926	41 552	42 744	47 263	43 711	45 251
Korleksjon ikke innbetalt moms	-2 612	581	-940	-894	565	30	1 568	-1 582	346	-252
Andre produktskatter, netto	63 194	63 578	15 836	15 939	14 436	16 071	15 870	17 201	15 079	15 899
Statistiske avvik	-2 862	-6 695	-562	-1 239	-1 521	-1 189	-1 294	-2 693	-1 009	-1 412
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 232 486	1 334 295	301 517	329 278	332 252	323 375	325 276	353 392	358 524	350 492

Offentlig forvaltning	277 130	293 361	67 257	71 914	74 651	70 794	71 813	76 103	79 555	76 237
Statsforvaltningen	121 530	129 778	30 851	30 815	32 881	31 177	32 635	33 084	35 083	33 215
Sivil forvaltning	107 575	115 087	27 461	27 253	29 134	27 687	29 024	29 242	31 111	29 465
Forsvar	13 955	14 691	3 390	3 562	3 747	3 490	3 611	3 843	3 972	3 750
Kommuneforvaltningen	155 600	163 583	36 406	41 099	41 770	39 617	39 178	43 019	44 472	43 022

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

**Tabell 10. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Faste 2004-priser. Millioner kroner**

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Bruttonasjonalprodukt¹	1 789 867	1 840 119	437 884	468 864	464 269	444 789	450 497	480 565	478 453	461 983
Jordbruk og skogbruk	16 155	16 236	7 407	4 345	3 322	1 315	7 567	4 032	3 516	1 684
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	9 136	9 059	1 889	2 592	2 602	1 908	1 701	2 848	3 042	2 027
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	332 688	319 064	80 771	84 749	83 500	76 776	77 251	81 537	78 750	72 376
Utvinning av råolje og naturgass	321 696	306 483	78 186	81 210	80 638	73 417	74 412	78 017	75 491	68 985
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	10 992	12 581	2 585	3 539	2 862	3 360	2 839	3 520	3 259	3 390
Bergverksdrift	3 550	3 893	812	844	745	1 086	952	1 111	1 054	1 002
Industri	164 609	171 096	38 923	43 056	44 175	41 634	39 954	45 332	46 125	43 887
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	29 635	30 010	7 266	7 890	7 516	7 287	7 161	8 046	7 690	7 398
Tekstil- og bekledningsindustri	2 548	2 798	547	713	749	672	629	749	778	697
Trelast- og trevareindustri	7 524	7 570	1 713	1 958	1 972	1 863	1 688	2 048	2 092	2 002
Treforedling	4 594	4 195	1 137	1 121	1 129	1 003	1 023	1 041	1 020	1 000
Forlag og grafisk industri	16 540	16 734	3 935	4 240	4 472	4 046	3 958	4 258	4 493	4 064
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	19 038	19 331	4 500	5 000	4 872	4 791	4 548	5 119	4 974	4 951
Kjemiske råvarer	6 512	6 896	1 602	1 570	1 745	1 737	1 671	1 744	1 800	1 699
Metallindustri	12 157	12 256	2 999	2 958	3 216	3 075	2 870	3 095	3 172	3 126
Verkstedindustri	42 684	44 942	9 806	11 371	11 803	10 785	10 291	12 064	12 644	11 973
Bygging av skip og oljeplattformer	16 969	20 038	3 937	4 650	5 079	4 827	4 729	5 403	5 619	5 405
Møbelindustri og annen industri	6 408	6 324	1 481	1 584	1 623	1 550	1 386	1 766	1 844	1 573
Kraftforsyning	42 418	38 934	8 884	11 873	12 542	8 750	8 030	9 613	11 267	9 801
Vannforsyning	2 138	2 082	537	539	533	538	500	511	609	612
Bygge- og anleggsvirksomhet	73 932	78 056	17 518	19 687	19 794	19 382	18 233	20 647	21 017	20 539
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	136 689	145 758	33 764	37 526	34 232	35 051	35 847	40 627	36 876	37 203
Hotell- og restaurantvirksomhet	21 728	22 781	6 274	5 475	4 789	5 781	6 470	5 741	5 170	6 126
Rørtransport	16 257	16 411	3 686	4 340	4 457	3 830	3 799	4 324	4 221	3 909
Utenriks sjøfart	25 183	24 323	5 994	6 183	5 822	6 410	5 877	6 214	5 850	6 473
Transport ellers	52 595	55 600	13 492	13 725	12 675	14 044	14 300	14 582	13 379	14 922
Post og telekommunikasjon	31 554	32 502	7 797	8 357	7 731	7 920	8 042	8 809	8 019	8 233
Finansiell tjenesteyting	72 672	82 303	18 442	18 249	20 710	20 013	20 756	20 824	23 251	22 566
Boligtjenester (husholdninger)	72 624	73 594	18 305	18 305	18 152	18 354	18 547	18 541	18 393	18 596
Forretningsmessig tjenesteyting	161 372	174 527	37 165	44 755	45 840	41 610	40 092	46 985	48 958	45 398
Offentlig administrasjon og forsvar	73 363	74 585	18 430	18 464	19 137	17 498	18 855	19 096	19 775	18 169
Undervisning	74 192	75 528	16 011	20 207	20 584	18 556	16 639	19 749	20 710	18 920
Helse- og sosialtjenester	143 736	146 922	36 079	36 249	36 973	35 638	36 987	37 323	38 233	37 526
Andre sosiale og personlige tjenester	53 976	54 981	13 443	13 680	13 517	13 839	13 588	14 037	13 919	14 224
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	1 415 739	1 480 321	347 433	373 592	370 489	357 772	363 570	388 490	389 632	379 226
Merverdi og investeringsavgift	151 297	159 018	37 772	40 765	37 481	38 975	39 496	43 066	40 145	41 309
Korleksjon ikke innbetalt moms	-2 537	565	-911	-865	530	28	1 449	-1 441	317	-230
Andre produktskatter, netto	60 542	62 301	15 400	15 765	14 425	15 854	15 566	16 456	15 855	16 711
Statistiske avvik	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 206 438	1 258 437	295 172	317 927	318 053	302 915	307 060	330 409	333 314	321 436

Offentlig forvaltning	268 385	272 774	64 849	69 199	71 085	65 764	66 227	69 698	72 527	68 229
Statsforvaltningen	117 029	119 015	29 389	29 678	30 749	28 451	29 693	30 122	31 181	29 160
Sivil forvaltning	103 833	105 982	26 214	26 318	27 308	25 343	26 559	26 772	27 708	25 966
Forsvar	13 196	13 034	3 175	3 361	3 441	3 108	3 134	3 351	3 473	3 195
Kommuneforvaltningen	151 356	153 759	35 460	39 521	40 336	37 313	36 534	39 576	41 346	39 069

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

**Tabell 11. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før**

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Bruttonasjonalprodukt¹	2,7	2,8	3,5	2,8	6,1	-0,1	2,9	2,5	3,1	3,9
Jordbruk og skogbruk	0,9	0,5	-6,8	13,6	2,4	13,6	2,2	-7,2	5,8	28,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1,5	-0,9	-15,5	14,5	-1,2	-5,7	-10,0	9,9	16,9	6,3
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	-3,7	-4,1	2,3	-3,7	-2,3	-6,0	-4,4	-3,8	-5,7	-5,7
Utvinning av råolje og naturgass	-4,2	-4,7	1,8	-4,8	-3,4	-6,9	-4,8	-3,9	-6,4	-6,0
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	14,6	14,5	21,2	33,9	41,1	18,3	9,8	-0,5	13,9	0,9
Bergverksdrift	-2,9	9,7	-19,8	-13,5	-12,8	4,4	17,2	31,7	41,5	-7,7
Industri	3,6	3,9	3,2	3,8	9,8	-1,8	2,6	5,3	4,4	5,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-1,2	1,3	-0,6	2,6	6,4	-1,7	-1,4	2,0	2,3	1,5
Tekstil- og bekledningsindustri	14,7	9,8	10,4	18,1	14,7	5,8	15,0	5,0	3,8	3,7
Trelast- og trevareindustri	5,4	0,6	5,6	3,2	9,9	-9,5	-1,5	4,6	6,1	7,5
Treforedling	-5,5	-8,7	-5,8	-11,1	-2,1	-15,2	-10,1	-7,2	-9,6	-0,2
Forlag og grafisk industri	-1,1	1,2	-0,9	-0,7	8,9	-5,0	0,6	0,4	0,5	0,4
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	8,8	1,5	10,9	10,9	6,8	-3,7	1,1	2,4	2,1	3,3
Kjemiske råvarer	-2,8	5,9	-3,7	-8,4	3,3	5,2	4,3	11,1	3,2	-2,2
Metallindustri	-4,5	0,8	-2,7	-11,0	6,5	-3,3	-4,3	4,6	-1,3	1,7
Verkstedindustri	9,6	5,3	8,1	9,6	12,4	-2,0	4,9	6,1	7,1	11,0
Bygging av skip og oljeplattformer	7,3	18,1	4,2	10,9	24,9	11,9	20,1	16,2	10,6	12,0
Møbelindustri og annen industri	1,6	-1,3	1,3	-3,0	1,0	-10,7	-6,4	11,4	13,6	1,5
Kraftforsyning	22,2	-8,2	25,3	20,7	3,1	-7,9	-9,6	-19,0	-10,2	12,0
Vannforsyning	-0,4	-2,6	-0,4	-0,8	0,8	0,7	-6,8	-5,1	14,4	13,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,3	5,6	4,7	3,7	12,0	1,7	4,1	4,9	6,2	6,0
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	4,2	6,6	5,5	2,8	9,0	3,1	6,2	8,3	7,7	6,1
Hotell- og restaurantvirksomhet	2,9	4,9	5,6	7,1	7,6	4,5	3,1	4,9	8,0	6,0
Rørtransport	2,3	0,9	15,0	-0,8	3,0	-1,9	3,1	-0,4	-5,3	2,1
Utenriks sjøfart	-4,8	-3,4	-5,9	-2,2	-8,0	-4,0	-2,0	0,5	0,5	1,0
Transport ellers	2,6	5,7	1,7	3,1	5,9	4,7	6,0	6,2	5,6	6,3
Post og telekommunikasjon	2,5	3,0	2,6	2,7	2,3	1,0	3,1	5,4	3,7	4,0
Finansiell tjenesteyting	8,9	13,3	9,7	12,5	14,9	11,5	12,5	14,1	12,3	12,8
Boligtjenester (husholdninger)	1,1	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3
Forretningsmessig tjenesteyting	7,5	8,2	5,5	10,5	17,7	2,7	7,9	5,0	6,8	9,1
Offentlig administrasjon og forsvar	-1,3	1,7	-1,7	-3,6	7,7	-6,4	2,3	3,4	3,3	3,8
Undervisning	2,1	1,8	-1,1	2,9	10,7	-4,2	3,9	-2,3	0,6	2,0
Helse- og sosialtjenester	3,2	2,2	3,0	2,1	5,5	-2,0	2,5	3,0	3,4	5,3
Andre sosiale og personlige tjenester	5,5	1,9	4,9	3,9	1,9	1,9	1,1	2,6	3,0	2,8
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	4,5	4,6	3,8	4,6	8,5	1,3	4,6	4,0	5,2	6,0
Merverdi og investeringsavgift	4,1	5,1	5,0	3,7	6,3	4,0	4,6	5,6	7,1	6,0
Korleksjon ikke innbetalt moms	149,1	-40,1	..
Andre produktskatter, netto	1,6	2,9	4,0	-0,6	4,2	2,0	1,1	4,4	9,9	5,4
Statistiske avvik
Fastlands-Norge (basisverdi)	4,4	4,3	3,6	4,8	8,8	0,6	4,0	3,9	4,8	6,1

Offentlig forvaltning	1,5	1,6	0,5	0,4	8,2	-4,2	2,1	0,7	2,0	3,7
Statsforvaltningen	1,2	1,7	1,1	-0,3	8,6	-4,0	1,0	1,5	1,4	2,5
Sivil forvaltning	2,4	2,1	2,3	1,1	8,9	-3,4	1,3	1,7	1,5	2,5
Forsvar	-7,5	-1,2	-7,5	-11,6	5,7	-8,7	-1,3	-0,3	0,9	2,8
Kommuneforvaltningen	1,7	1,6	0,0	1,0	8,0	-4,4	3,0	0,1	2,5	4,7

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

**Tabell 12. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før**

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Bruttonasjonalprodukt¹	8,5	7,7	8,9	9,0	11,3	10,1	6,3	3,8	-0,6	1,7
Jordbruk og skogbruk	-0,7	-5,2	-1,0	-0,1	-5,7	-20,2	-2,9	-4,1	-0,2	7,3
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	27,1	22,3	42,5	47,8	24,0	67,0	22,3	-2,8	4,3	-27,1
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	35,7	25,0	35,7	39,2	45,6	36,3	17,5	6,8	-8,3	2,4
Utvinning av råolje og naturgass	36,7	25,7	37,5	40,6	47,5	37,9	17,6	6,6	-8,7	1,7
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	7,3	6,2	-16,7	5,9	-9,3	0,4	24,1	12,1	21,4	26,5
Bergverksdrift	6,0	-6,4	12,3	6,8	-4,2	-5,8	-17,9	1,8	25,8	27,4
Industri	0,3	5,2	-1,7	0,2	3,3	5,9	8,4	3,8	7,5	6,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	4,9	6,1	4,5	4,7	7,8	8,4	8,3	0,8	5,3	4,0
Tekstil- og bekledningsindustri	1,6	1,2	-3,3	0,2	1,9	1,2	-1,6	3,0	4,4	-1,4
Trelast- og trevareindustri	1,4	1,8	3,5	3,4	4,3	1,4	0,3	1,5	11,6	23,7
Treforedling	-6,3	-13,3	-7,7	-3,6	-10,7	-15,5	-19,9	-7,3	9,8	13,0
Forlag og grafisk industri	-0,4	-1,1	-0,6	-0,2	-0,6	-0,8	-0,9	-1,9	-1,6	-1,6
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	-9,5	-7,0	-8,2	-4,7	-3,5	-6,2	-5,4	-11,6	12,3	13,6
Kjemiske råvarer	8,8	9,0	0,6	0,9	1,1	7,0	11,5	17,7	17,5	13,3
Metallindustri	-11,7	73,5	-29,6	-20,1	16,8	60,7	131,2	115,1	64,0	36,3
Verkstedindustri	2,6	-1,5	2,1	2,4	1,8	0,9	-1,8	-6,7	-4,6	-2,7
Bygging av skip og oljeplattformer	5,3	4,5	4,4	5,0	4,8	5,0	5,9	2,8	4,3	4,4
Møbelindustri og annen industri	-0,6	-4,8	-0,3	-1,7	-0,1	-2,6	-5,1	-11,0	-10,7	-11,2
Kraftforsyning	-1,6	32,2	0,9	3,2	28,8	27,4	38,1	37,6	-6,7	-20,2
Vannforsyning	0,3	-2,3	0,2	0,6	-1,0	-0,8	-2,9	-4,8	-1,3	-1,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,3	6,1	5,3	6,7	5,9	6,1	6,2	6,3	6,4	6,8
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	3,2	0,6	6,3	2,8	6,6	2,4	-2,2	-3,1	-0,3	0,6
Hotell- og restaurantvirksomhet	-0,1	3,5	-0,3	-0,3	4,4	1,7	4,7	3,3	3,8	5,9
Rørtransport	3,6	4,1	3,9	4,0	-0,3	8,7	2,0	6,6	-7,9	-5,6
Utenriks sjøfart	13,1	7,3	19,7	-3,2	-2,6	-5,2	19,3	18,8	25,9	59,9
Transport ellers	1,9	2,1	2,9	1,8	3,4	-1,4	1,9	4,3	5,3	3,2
Post og telekommunikasjon	-2,2	-6,5	-1,2	0,3	-0,5	-0,3	-10,1	-14,0	-15,7	-16,9
Finansiell tjenesteyting	-6,1	-7,9	-5,9	-8,7	-8,9	-6,5	-8,6	-7,4	-4,1	-1,5
Boligtjenester (husholdninger)	4,2	4,2	4,5	5,2	5,2	4,1	4,1	3,6	1,3	-0,2
Forretningsmessig tjenesteyting	3,1	3,8	2,7	2,2	3,4	3,9	4,2	4,0	5,4	5,6
Offentlig administrasjon og forsvar	3,3	5,9	2,3	2,0	3,8	6,8	6,2	6,9	6,2	4,7
Undervisning	3,1	3,5	3,8	1,2	2,3	3,6	3,3	4,9	3,8	3,1
Helse- og sosialtjenester	3,2	4,1	2,8	2,7	2,6	4,3	4,8	4,6	3,8	3,9
Andre sosiale og personlige tjenester	2,2	5,3	2,0	2,2	3,9	5,3	5,4	6,5	5,2	4,6
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2,1	3,4	2,1	2,0	3,1	3,9	3,5	3,2	2,7	1,8
Merverdi og investeringsavgift	2,9	4,8	2,6	3,2	3,6	4,1	4,9	6,1	2,2	2,7
Korleksjon ikke innbetalt moms	3,0	-0,3	2,6	3,1	3,6	4,1	4,9	6,1	2,2	2,7
Andre produktskatter, netto	4,4	-2,2	1,2	5,2	-10,4	-1,3	-0,9	3,4	-5,0	-6,1
Statistiske avvik	134,0	206,0	110,7	130,1	117,4	-33,7	18,8
Fastlands-Norge (basisverdi)	2,2	3,8	2,2	2,1	4,0	4,3	3,7	3,3	3,0	2,1

Offentlig forvaltning	3,3	4,2	2,9	2,3	2,6	4,5	4,6	5,1	4,5	3,8
Statsforvaltningen	3,8	5,0	3,3	2,9	4,0	5,6	4,7	5,8	5,2	3,9
Sivil forvaltning	3,6	4,8	3,1	2,7	4,2	5,4	4,3	5,5	5,2	3,9
Forsvar	5,8	6,6	5,0	6,1	2,7	7,7	7,9	8,2	5,1	4,5
Kommuneforvaltningen	2,8	3,5	2,5	1,9	1,5	3,6	4,4	4,5	3,9	3,7

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 13. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i alt.	1 210 356	1 291 798	308 620	315 960	306 100	317 008	329 509	339 181	327 396	337 518
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	820 424	873 595	213 068	215 733	200 938	215 389	226 114	231 154	216 349	229 680
Konsum i husholdninger	786 153	836 285	204 570	206 981	191 571	206 224	216 864	221 626	206 187	219 740
Konsum i ideelle organisasjoner	34 271	37 309	8 499	8 751	9 367	9 164	9 250	9 528	10 162	9 940
Konsum i offentlig forvaltning.	389 932	418 203	95 552	100 228	105 162	101 620	103 395	108 026	111 046	107 838
Konsum i statsforvaltningen	206 218	218 496	52 023	51 988	54 694	53 191	54 980	55 631	56 751	55 245
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	103 077	108 786	26 083	26 005	27 001	26 482	27 538	27 765	28 326	28 145
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	103 141	109 710	25 940	25 982	27 693	26 709	27 442	27 866	28 425	27 100
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	28 964	29 981	7 138	7 319	7 572	7 305	7 432	7 672	7 600	7 420
Konsum i kommuneforvaltningen	183 714	199 706	43 529	48 240	50 468	48 429	48 415	52 395	54 295	52 593
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt. . .	147 239	160 720	34 414	38 968	40 732	39 122	38 540	42 326	43 995	42 395
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt . .	36 475	38 987	9 115	9 272	9 736	9 306	9 875	10 069	10 300	10 198
Personlig konsum	1 070 740	1 143 100	273 566	280 706	268 670	280 993	292 192	301 245	288 671	300 220
Kollektivt konsum	139 616	148 697	35 055	35 255	37 429	36 015	37 317	37 936	38 725	37 298

Tabell 14. Hovedtall for konsum. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i alt.	1 192 060	1 240 230	302 970	309 463	297 731	304 478	315 811	322 210	312 888	319 650
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	812 122	847 569	210 304	212 548	196 972	208 836	219 350	222 411	210 369	221 559
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	201 997	204 011	187 828	200 071	210 593	213 468	200 796	212 404
Konsum i ideelle organisasjoner	33 593	35 609	8 307	8 538	9 144	8 765	8 757	8 943	9 572	9 155
Konsum i offentlig forvaltning.	379 939	392 660	92 666	96 915	100 759	95 642	96 461	99 799	102 520	98 091
Konsum i statsforvaltningen	200 424	203 979	50 174	50 366	51 878	49 689	51 045	51 366	51 681	49 807
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	101 012	102 966	25 275	25 436	25 920	25 148	25 830	26 068	26 445	25 944
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	99 412	101 013	24 898	24 930	25 958	24 541	25 216	25 298	25 236	23 863
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	27 876	27 470	6 808	7 014	7 119	6 740	6 711	6 900	6 851	6 558
Konsum i kommuneforvaltningen	179 514	188 681	42 493	46 549	48 880	45 952	45 416	48 433	50 839	48 284
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt. .	143 363	151 500	33 481	37 476	39 400	37 036	36 044	39 019	41 162	38 848
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt . .	36 151	37 181	9 011	9 072	9 480	8 916	9 371	9 414	9 677	9 436
Personlig konsum	1 056 497	1 102 036	269 060	275 461	262 293	271 021	281 224	287 499	277 975	286 352
Kollektivt konsum	135 564	138 194	33 910	34 002	35 438	33 457	34 587	34 712	34 913	33 299

Tabell 15. Hovedtall for konsum. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i alt.	2,8	4,0	3,7	2,1	5,9	2,1	4,2	4,1	5,1	5,0
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,3	4,4	4,9	2,6	5,0	3,6	4,3	4,6	6,8	6,1
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	4,8	2,4	4,9	3,4	4,3	4,6	6,9	6,2
Konsum i ideelle organisasjoner	5,9	6,0	6,7	6,8	7,5	6,3	5,4	4,7	4,7	4,5
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	1,1	1,1	7,6	-1,1	4,1	3,0	1,7	2,6
Konsum i statsforvaltningen	1,6	1,8	1,4	0,8	5,1	-1,6	1,7	2,0	-0,4	0,2
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	2,7	1,9	1,4	3,0	4,1	-1,0	2,2	2,5	2,0	3,2
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	0,4	1,6	0,7	-1,2	6,0	-2,2	1,3	1,5	-2,8	-2,8
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-7,9	-1,5	-7,9	-9,6	2,1	-4,8	-1,4	-1,6	-3,8	-2,7
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	5,1	0,7	1,5	10,4	-0,5	6,9	4,0	4,0	5,1
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	2,6	5,7	0,2	2,7	11,3	0,1	7,7	4,1	4,5	4,9
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	-0,0	2,8	-0,9	-0,2	6,9	-3,1	4,0	3,8	2,1	5,8
Personlig konsum	3,2	4,3	4,2	2,6	5,8	2,6	4,5	4,4	6,0	5,7
Kollektivt konsum	0,3	1,9	0,4	-1,3	6,2	-2,4	2,0	2,1	-1,5	-0,5

Tabell 16. Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i alt.	1,5	2,6	1,7	1,3	2,2	2,6	2,4	3,1	1,8	1,4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,0	2,0	1,3	1,0	1,9	2,0	1,7	2,4	0,8	0,5
Konsum i husholdninger	1,0	2,0	1,3	1,0	2,0	2,0	1,7	2,3	0,7	0,4
Konsum i ideelle organisasjoner	2,0	2,7	1,3	1,3	1,2	2,4	3,3	3,9	3,6	3,8
Konsum i offentlig forvaltning	2,6	3,8	2,5	2,0	2,8	3,8	4,0	4,7	3,8	3,5
Konsum i statsforvaltningen	2,9	4,1	2,7	2,3	3,5	4,1	3,9	4,9	4,2	3,6
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	2,0	3,5	3,1	1,1	3,4	3,3	3,3	4,2	2,8	3,0
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	3,8	4,7	3,1	3,4	3,7	5,0	4,5	5,7	5,6	4,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,9	5,0	3,6	3,7	3,0	5,0	5,6	6,6	4,3	4,4
Konsum i kommuneforvaltningen	2,3	3,4	2,3	1,6	2,0	3,4	4,1	4,4	3,4	3,4
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	2,7	3,3	3,7	1,5	1,7	3,2	4,0	4,3	3,4	3,3
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	0,9	3,9	0,8	-0,4	2,9	4,0	4,2	4,7	3,6	3,6
Personlig konsum	1,3	2,3	1,5	1,1	2,1	2,3	2,2	2,8	1,4	1,1
Kollektivt konsum	3,0	4,5	2,3	2,7	3,5	4,7	4,4	5,4	5,0	4,1

Tabell 17. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i husholdninger	786 153	836 285	204 570	206 981	191 571	206 224	216 864	221 626	206 187	219 740
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	101 909	105 582	25 940	26 748	24 175	26 624	27 044	27 740	26 127	28 125
Alkoholdrikker og tobakk mv.	32 428	33 908	8 233	8 612	7 497	8 698	8 486	9 228	8 132	9 068
Klær og skotøy	42 652	44 525	10 531	12 683	9 273	10 862	10 825	13 566	10 305	11 882
Bolig, lys og brensel	156 463	168 575	37 579	41 011	43 707	40 646	39 799	44 422	43 310	39 893
Møbler og husholdningsartikler mv.	46 803	49 703	11 839	13 684	11 232	11 284	12 495	14 692	12 231	12 390
Helsepleie	22 560	23 813	5 636	5 988	5 592	5 987	5 924	6 310	5 994	6 351
Transport	112 137	118 296	29 536	28 383	26 511	30 633	30 963	30 189	30 299	33 007
Post- og teletjenester	24 870	25 935	6 229	6 600	6 284	6 522	6 490	6 640	6 223	6 498
Kultur og fritid	99 647	105 638	26 529	27 383	23 159	25 006	28 053	29 421	25 391	27 485
Utdanning.	4 210	4 546	1 035	1 089	1 141	1 111	1 117	1 177	1 203	1 171
Hotell- og restauranttjenester.	43 674	47 387	12 231	11 312	9 911	11 953	13 158	12 365	11 138	13 168
Andre varer og tjenester	75 250	79 762	18 769	19 808	18 810	19 950	19 915	21 087	20 501	21 858
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 067	52 729	17 218	8 755	8 753	13 578	19 840	10 559	10 147	15 945
Utlendingers kjøp i Norge	-22 516	-24 113	-6 735	-5 075	-4 474	-6 628	-7 243	-5 768	-4 814	-7 100
Varekonsum ¹	406 281	431 377	102 055	112 535	98 394	104 748	107 211	121 023	106 532	110 910
Tjenestekonsum ¹	356 321	376 292	92 032	90 767	88 898	94 526	97 056	95 812	94 322	99 985
Boligtjenester	125 543	130 211	31 677	31 847	31 964	32 428	32 810	33 008	33 003	33 354
Andre tjenester.	230 778	246 082	60 355	58 920	56 934	62 098	64 246	62 804	61 319	66 631

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 18. Konsum i husholdninger. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	201 997	204 011	187 828	200 071	210 593	213 468	200 796	212 404
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	100 316	102 433	25 389	26 404	23 671	25 828	26 111	26 824	24 997	26 612
Alkoholdrikker og tobakk mv.	31 627	32 428	8 026	8 395	7 207	8 343	8 090	8 788	7 663	8 554
Klær og skotøy	44 650	48 348	11 232	12 821	10 198	11 534	12 240	14 376	12 008	13 279
Bolig, lys og brensel	154 405	156 562	36 899	39 939	41 451	37 999	37 018	40 094	41 310	38 546
Møbler og husholdningsartikler mv.	46 873	50 129	11 874	13 683	11 360	11 374	12 656	14 739	12 214	12 219
Helsepleie	21 975	22 427	5 439	5 793	5 279	5 669	5 564	5 915	5 534	5 857
Transport	107 444	109 739	27 929	27 045	24 917	28 325	28 315	28 182	28 081	29 991
Post- og teletjenester	25 170	25 944	6 289	6 564	6 174	6 362	6 648	6 759	6 354	6 685
Kultur og fritid	99 421	105 607	26 479	27 477	23 145	24 815	27 985	29 662	25 264	27 289
Utdanning.	4 143	4 371	1 018	1 057	1 109	1 075	1 072	1 115	1 140	1 105
Hotell- og restauranttjenester.	42 992	45 209	12 131	11 048	9 547	11 466	12 543	11 652	10 392	12 114
Andre varer og tjenester	74 906	79 672	18 633	19 620	19 192	19 869	19 790	20 822	20 628	21 328
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 583	51 958	17 210	9 083	8 878	13 695	19 390	9 995	9 740	15 382
Utlendingers kjøp i Norge	-21 974	-22 866	-6 552	-4 918	-4 298	-6 284	-6 830	-5 453	-4 529	-6 557
Varekonsum ¹	404 922	421 609	101 366	111 625	97 047	101 963	105 008	117 590	105 723	109 400
Tjenestekonsum ¹	348 998	361 259	89 973	88 221	86 202	90 697	93 024	91 337	89 862	94 179
Boligtjenester	123 028	124 763	30 963	31 026	30 827	31 098	31 394	31 444	31 301	31 589
Andre tjenester.	225 970	236 497	59 010	57 195	55 375	59 599	61 630	59 893	58 561	62 591

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 19. Konsum i husholdninger. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	4,8	2,4	4,9	3,4	4,3	4,6	6,9	6,2
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	0,6	2,1	2,0	0,5	1,2	2,8	2,8	1,6	5,6	3,0
Alkoholdrikker og tobakk mv.	-0,3	2,5	2,0	1,1	-0,1	4,3	0,8	4,7	6,3	2,5
Klær og skotøy	10,6	8,3	11,9	7,1	10,2	1,7	9,0	12,1	17,7	15,1
Bolig, lys og brensel	1,6	1,4	2,2	1,3	3,5	1,3	0,3	0,4	-0,3	1,4
Møbler og husholdningsartikler mv.	4,9	6,9	6,7	4,0	9,0	4,4	6,6	7,7	7,5	7,4
Helsepleie	2,0	2,1	2,1	1,4	2,2	1,7	2,3	2,1	4,8	3,3
Transport	-0,4	2,1	2,0	-3,8	3,1	0,0	1,4	4,2	12,7	5,9
Post- og teletjenester	5,6	3,1	3,1	6,1	-1,0	4,6	5,7	3,0	2,9	5,1
Kultur og fritid	4,4	6,2	5,3	4,4	5,2	5,8	5,7	8,0	9,2	10,0
Utdanning.	2,3	5,5	2,4	2,2	5,8	5,4	5,3	5,4	2,8	2,8
Hotell- og restauranttjenester.	3,0	5,2	5,9	7,5	7,6	4,8	3,4	5,5	8,8	5,7
Andre varer og tjenester	5,0	6,4	5,9	4,6	7,7	5,5	6,2	6,1	7,5	7,3
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,9	11,5	13,6	10,2	12,2	10,7	12,7	10,0	9,7	12,3
Utlendingers kjøp i Norge	4,0	4,1	2,0	8,8	-3,6	4,0	4,2	10,9	5,4	4,3
Varekonsum ¹	2,7	4,1	4,7	1,5	5,0	2,4	3,6	5,3	8,9	7,3
Tjenestekonsum ¹	2,7	3,5	3,1	3,2	3,5	3,6	3,4	3,5	4,2	3,8
Boligtjenester	1,1	1,4	1,3	1,4	1,5	1,4	1,4	1,3	1,5	1,6
Andre tjenester.	3,7	4,7	4,1	4,2	4,7	4,8	4,4	4,7	5,8	5,0

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 20. Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Konsum i husholdninger	1,0	2,0	1,3	1,0	2,0	2,0	1,7	2,3	0,7	0,4
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	1,6	1,5	2,0	1,5	1,2	1,2	1,4	2,1	2,3	2,5
Alkoholdrikker og tobakk mv.	2,5	2,0	2,4	2,1	1,5	1,8	2,3	2,3	2,0	1,7
Klær og skotøy	-4,5	-3,6	-3,5	-3,4	-1,6	-1,9	-5,7	-4,6	-5,6	-5,0
Bolig, lys og brensel	1,3	6,3	1,7	2,4	5,8	5,8	5,6	7,9	-0,6	-3,2
Møbler og husholdningsartikler mv.	-0,1	-0,7	0,1	0,2	-0,4	-1,1	-1,0	-0,3	1,3	2,2
Helsepleie	2,7	3,4	2,9	2,5	4,3	3,5	2,8	3,2	2,3	2,7
Transport	4,4	3,3	5,0	4,1	4,1	3,7	3,4	2,1	1,4	1,8
Post- og teletjenester	-1,2	1,2	1,6	-0,5	5,7	3,3	-1,4	-2,3	-3,8	-5,2
Kultur og fritid	0,2	-0,2	0,2	-0,2	-0,4	0,1	0,1	-0,5	0,4	-0,0
Utdanning.	1,6	2,3	1,5	2,3	2,1	2,4	2,5	2,5	2,6	2,5
Hotell- og restauranttjenester.	1,6	3,2	1,0	1,7	2,3	2,5	4,0	3,6	3,2	4,3
Andre varer og tjenester	0,5	-0,3	0,3	-0,6	-1,7	-0,0	-0,1	0,3	1,4	2,1
Husholdningenes kjøp i utlandet	-1,1	2,6	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3	9,6	5,7	4,6
Utlendingers kjøp i Norge	2,5	2,9	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2	2,5	2,1	2,7
Varekonsum ¹	0,3	2,0	0,9	0,6	2,4	2,0	1,4	2,1	-0,6	-1,3
Tjenestekonsum ¹	2,1	2,0	2,1	2,0	1,9	2,2	2,0	2,0	1,8	1,9
Boligtjenester	2,0	2,3	2,2	2,1	2,4	2,3	2,2	2,3	1,7	1,3
Andre tjenester.	2,1	1,9	2,1	1,9	1,7	2,1	1,9	1,8	1,8	2,2

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 21. Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	359 125	399 655	85 984	105 200	89 101	100 075	99 391	111 088	101 158	110 628
Bygg og anlegg	182 476	201 060	44 138	52 058	47 033	48 767	48 671	56 589	52 608	53 823
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	46 453	45 569	11 486	13 606	9 964	11 445	11 892	12 269	11 568	14 040
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	23 617	32 913	7 566	7 322	5 271	7 640	9 839	10 164	7 369	10 896
Skip og båter	18 279	22 343	1 728	6 930	5 329	8 656	5 383	2 974	6 418	5 700
Transportmidler	8 686	9 990	2 081	2 678	2 224	2 547	2 158	3 061	2 336	3 017
Maskiner og utstyr	79 614	87 779	18 986	22 606	19 281	21 020	21 447	26 031	20 859	23 152
Jordbruk og skogbruk	5 694	6 028	1 608	1 386	1 063	1 798	1 687	1 479	1 045	1 795
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 550	1 629	468	568	227	515	379	507	341	445
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	76 433	91 280	19 822	23 035	18 404	21 943	24 371	26 561	21 223	26 642
Utvinning av råolje og naturgass	78 214	90 179	18 839	22 988	18 912	21 911	23 799	25 557	21 100	26 116
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-1 781	1 101	983	47	-508	32	572	1 004	123	525
Bergverksdrift	922	889	231	219	70	159	358	303	165	150
Industri	22 482	25 904	5 161	8 275	4 657	5 703	6 664	8 881	5 237	7 244
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3 921	4 595	829	1 286	824	1 182	1 223	1 366	781	1 021
Tekstil- og bekledningsindustri	238	402	41	79	91	79	167	65	85	121
Trelast- og trevareindustri	1 261	1 024	383	409	182	230	354	259	242	319
Treforedling	917	1 233	235	308	251	261	252	469	262	499
Forlag og grafisk industri	1 226	1 156	316	376	280	210	343	322	193	241
Oljeraffinering, kjemisk og mineralsk industri	2 890	5 487	687	1 086	920	1 280	1 380	1 907	1 200	1 359
Kjemiske råvarer	3 014	1 811	596	1 198	326	453	372	659	258	501
Metallindustri	2 354	1 777	489	1 085	278	346	343	810	470	521
Verktedindustri	4 657	6 211	1 158	1 751	1 081	1 199	1 589	2 342	1 322	1 965
Bygging av skip og oljeplattformer	1 134	1 648	247	466	314	331	519	485	309	474
Møbelindustri og annen industri	869	560	180	232	111	132	121	196	118	223
Kraftforsyning	7 644	9 638	2 101	2 149	1 578	2 254	2 601	3 205	1 865	2 807
Vannforsyning	2 031	2 390	529	560	540	588	584	678	556	542
Bygge- og anleggsvirksomhet	5 079	5 389	1 198	1 347	1 427	1 357	1 210	1 396	1 434	1 520
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	16 927	19 285	4 110	4 757	4 446	4 483	4 590	5 766	5 018	4 984
Hotell- og restaurantvirksomhet	2 657	2 907	756	683	669	783	764	691	667	835
Rørtransport	10 013	5 298	2 997	2 030	838	1 449	2 017	994	670	1 478
Utenriks sjøfart	16 494	16 918	1 517	6 149	4 768	4 662	4 737	2 751	5 982	5 261
Transport ellers	9 625	10 090	2 368	2 967	2 563	2 616	2 603	2 309	2 639	3 033
Post og telekommunikasjon	6 656	5 990	1 234	1 467	1 966	1 530	1 229	1 265	2 361	1 279
Finansiell tjenesteyting	6 573	6 755	1 628	1 625	1 665	1 652	1 670	1 768	1 817	1 780
Boligtjenester (husholdninger)	83 490	92 196	20 072	22 322	22 855	22 556	21 928	24 856	25 897	25 698
Forretningsmessig tjenesteyting	27 555	32 518	6 573	7 763	8 217	7 804	7 637	8 861	9 370	8 873
Offentlig administrasjon og forsvar	22 115	27 016	5 465	6 603	5 415	9 253	5 735	6 613	5 991	6 678
Undervisning	10 453	11 612	2 458	3 357	2 418	3 204	2 701	3 289	2 448	2 698
Helse- og sosialtjenester	14 639	15 030	3 207	5 029	2 807	3 275	3 448	5 500	3 461	3 863
Andre sosiale og personlige tjenester	10 094	10 893	2 482	2 909	2 507	2 491	2 479	3 416	2 970	3 023
Fastlands-Norge	256 185	286 159	61 648	73 986	65 091	72 020	68 266	80 782	73 282	77 248

Offentlig forvaltning	51 644	58 317	12 331	16 428	11 567	16 679	12 820	17 251	12 994	14 433
Statsforvaltningen	25 443	29 858	6 040	7 652	5 901	9 894	6 162	7 901	5 802	6 657
Sivil forvaltning	23 393	24 162	5 611	7 128	5 337	5 987	5 676	7 162	5 447	6 123
Forsvar	2 050	5 696	429	524	564	3 907	486	739	355	534
Kommuneforvaltningen	26 201	28 459	6 291	8 776	5 666	6 785	6 658	9 350	7 192	7 776

Tabell 22. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	349 319	375 080	83 767	101 576	85 069	94 683	92 769	102 560	92 510	99 431
Bygg og anlegg	176 156	187 112	42 474	49 897	44 489	45 630	45 127	51 866	47 409	47 581
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	44 661	42 213	11 120	12 828	9 694	10 802	10 763	10 955	10 410	12 046
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	22 429	30 120	7 110	6 942	4 889	7 181	8 933	9 117	6 597	9 519
Skip og båter	16 896	19 075	1 630	6 265	4 594	7 552	4 455	2 474	5 499	4 752
Transportmidler	8 523	8 800	2 090	2 597	2 032	2 329	1 948	2 491	2 182	2 824
Maskiner og utstyr	80 654	87 759	19 343	23 048	19 370	21 189	21 543	25 657	20 412	22 709
Jordbruk og skogbruk	5 659	5 859	1 595	1 387	1 045	1 758	1 632	1 425	995	1 686
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 451	1 432	433	525	203	461	324	444	291	389
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	73 527	84 893	19 059	21 874	17 662	20 791	22 380	24 060	19 195	23 378
Utvinning av råolje og naturgass	75 363	84 023	18 140	21 830	18 189	20 766	21 902	23 166	19 093	22 939
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-1 835	870	919	44	-527	25	478	894	103	439
Bergverksdrift	918	865	231	219	69	157	349	290	156	141
Industri	22 522	25 245	5 197	8 285	4 586	5 608	6 520	8 532	5 050	6 959
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3 927	4 493	835	1 290	815	1 168	1 197	1 312	756	980
Tekstil- og bekledningsindustri	238	393	41	79	89	78	162	64	83	117
Trelast- og trevareindustri	1 271	1 009	388	413	180	228	350	250	235	311
Treforedling	925	1 221	239	311	250	261	250	460	252	484
Forlag og grafisk industri	1 241	1 152	321	382	281	211	343	317	189	236
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	2 881	5 261	687	1 082	886	1 232	1 313	1 830	1 154	1 311
Kjemiske råvarer	2 980	1 722	589	1 180	315	434	355	619	240	462
Metallindustri	2 342	1 730	492	1 070	274	342	337	777	449	495
Verkstedindustri	4 702	6 094	1 174	1 773	1 076	1 195	1 579	2 244	1 283	1 901
Bygging av skip og oljeplattformer	1 146	1 623	251	471	312	328	514	469	299	454
Møbelindustri og annen industri	869	549	180	232	109	131	119	190	111	209
Kraftforsyning	7 583	9 315	2 091	2 124	1 539	2 196	2 529	3 051	1 726	2 586
Vannforsyning	1 965	2 232	509	542	514	550	541	626	497	479
Bygge- og anleggsvirksomhet	5 082	5 221	1 209	1 343	1 394	1 329	1 181	1 318	1 385	1 461
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	16 965	18 694	4 151	4 765	4 364	4 403	4 486	5 441	4 813	4 765
Hotell- og restaurantvirksomhet	2 638	2 807	752	676	649	758	741	660	631	780
Rørtransport	9 561	4 677	2 849	1 920	782	1 325	1 764	805	531	1 126
Utenriks sjøfart	15 146	14 376	1 314	5 567	4 253	4 030	3 964	2 128	5 108	4 297
Transport ellers	9 595	9 541	2 502	2 886	2 287	2 499	2 420	2 334	2 516	2 961
Post og telekommunikasjon	6 699	5 935	1 249	1 484	1 963	1 530	1 217	1 225	2 299	1 242
Finansiell tjenesteyting	6 470	6 529	1 621	1 612	1 635	1 635	1 626	1 633	1 670	1 651
Boligtjenester (husholdninger)	80 628	85 843	19 320	21 394	21 617	21 110	20 336	22 780	23 337	22 718
Forretningsmessig tjenesteyting	26 843	30 560	6 382	7 515	7 843	7 361	7 143	8 213	8 592	7 983
Offentlig administrasjon og forsvar	21 565	25 352	5 313	6 433	5 194	8 571	5 406	6 181	5 488	6 047
Undervisning	10 238	11 045	2 404	3 272	2 337	3 074	2 560	3 075	2 263	2 464
Helse- og sosialtjenester	14 367	14 325	3 150	4 918	2 718	3 149	3 294	5 164	3 218	3 547
Andre sosiale og personlige tjenester	9 899	10 336	2 437	2 837	2 416	2 388	2 357	3 175	2 748	2 768
Fastlands-Norge	251 085	271 135	60 545	72 216	62 371	68 537	64 661	75 566	67 676	70 630

Offentlig forvaltning	50 401	54 980	12 008	15 991	11 115	15 663	12 102	16 100	11 926	13 085
Statsforvaltningen	24 910	28 153	5 895	7 492	5 683	9 206	5 835	7 429	5 339	6 051
Sivil forvaltning	22 863	22 923	5 464	6 971	5 125	5 705	5 358	6 736	4 997	5 537
Forsvar	2 047	5 230	432	521	558	3 501	478	693	342	514
Kommuneforvaltningen	25 491	26 826	6 112	8 499	5 432	6 457	6 266	8 671	6 588	7 034

**Tabell 23. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før**

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	11,2	7,4	9,1	9,6	8,1	11,0	10,7	1,0	8,7	5,0
Bygg og anlegg	11,9	6,2	8,9	11,2	10,0	5,3	6,2	3,9	6,6	4,3
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	40,9	-5,5	54,2	46,8	6,0	-6,7	-3,2	-14,6	7,4	11,5
Oljeutvinningsplattformer, bore-rigger og moduler .	-10,4	34,3	10,1	-7,9	-5,5	124,2	25,6	31,3	34,9	32,6
Skip og båter	48,3	12,9	-31,5	8,7	1,4	68,9	173,3	-60,5	19,7	-37,1
Transportmidler	22,8	3,3	16,6	17,1	19,7	8,9	-6,8	-4,1	7,4	21,3
Maskiner og utstyr	-1,4	8,8	-3,9	-1,9	9,6	3,0	11,4	11,3	5,4	7,2
Jordbruk og skogbruk	6,4	3,5	6,2	7,3	6,6	3,5	2,3	2,7	-4,8	-4,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	20,1	-1,3	21,8	116,2	-34,9	154,0	-25,2	-15,4	43,5	-15,6
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	8,2	15,5	17,3	9,5	8,0	28,0	17,4	10,0	8,7	12,4
Utvinning av råolje og naturgass.	15,7	11,5	10,3	23,8	11,6	8,8	20,7	6,1	5,0	10,5
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	882,9	-98,4	-47,9
Bergverksdrift	23,6	-5,8	57,0	-23,3	-63,5	-44,0	51,2	32,6	127,2	-9,9
Industri	11,9	12,1	2,1	40,2	21,9	6,3	25,4	3,0	10,1	24,1
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	7,0	14,4	-11,7	37,2	20,0	4,0	43,5	1,7	-7,3	-16,1
Tekstil- og bekledningsindustri	96,4	65,2	6,1	99,4	24,8	70,4	292,1	-19,9	-6,8	50,9
Trelast- og trevareindustri	27,8	-20,6	45,8	22,6	-27,3	2,2	-9,6	-39,3	30,8	36,2
Treforedling	-3,1	32,1	5,8	-8,2	75,8	12,0	4,8	47,9	0,7	85,7
Forlag og grafisk industri	23,2	-7,2	72,5	7,6	-3,4	-14,5	6,8	-17,2	-32,8	11,7
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri. . .	13,7	82,6	13,7	44,1	98,2	85,1	91,1	69,2	30,2	6,4
Kjemiske råvarer.	57,6	-42,2	-11,1	101,6	-35,9	-39,7	-39,8	-47,6	-23,8	6,3
Metallindustri.	-21,9	-26,2	-31,3	38,1	-9,5	-28,3	-31,5	-27,4	63,9	44,8
Verkstedindustri	5,2	29,6	6,7	44,6	70,4	6,4	34,5	26,6	19,2	59,1
Bygging av skip og oljeplattformer.	35,3	41,6	44,1	50,9	62,2	41,8	104,5	-0,5	-4,2	38,4
Møbelindustri og annen industri	37,7	-36,8	6,2	-7,0	-59,6	-30,1	-33,9	-18,1	2,5	60,0
Kraftforsyning	-2,8	22,8	6,8	-17,1	23,1	3,6	21,0	43,7	12,2	17,7
Vannforsyning	-2,7	13,6	-7,1	-1,7	10,7	22,5	6,4	15,5	-3,4	-12,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	7,9	2,7	7,8	6,8	22,2	-4,3	-2,3	-1,9	-0,7	10,0
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	7,5	10,2	10,1	5,9	12,2	5,8	8,1	14,2	10,3	8,2
Hotell- og restaurantvirksomhet	27,1	6,4	43,6	27,6	17,4	15,2	-1,5	-2,4	-2,7	3,0
Rørtransport	55,5	-51,1	56,6	-2,2	-56,6	-55,7	-38,1	-58,1	-32,2	-15,0
Utenriks sjøfart	50,0	-5,1	-34,8	4,0	4,0	-3,5	201,8	-61,8	20,1	6,6
Transport ellers	26,5	-0,6	21,1	28,0	12,2	15,3	-3,3	-19,1	10,0	18,5
Post og telekommunikasjon	2,8	-11,4	-18,4	-3,8	-1,9	-22,2	-2,5	-17,5	17,1	-18,8
Finansiell tjenesteyting	-0,6	0,9	-0,3	0,6	1,4	0,7	0,3	1,3	2,1	1,0
Boligtjenester (husholdninger)	14,5	6,5	10,6	9,1	8,5	5,6	5,3	6,5	8,0	7,6
Forretningsmessig tjenesteyting	11,7	13,8	12,9	14,6	20,7	14,2	11,9	9,3	9,5	8,5
Offentlig administrasjon og forsvar.	3,3	17,6	-0,4	9,5	11,2	66,5	1,8	-3,9	5,7	-29,5
Undervisning	3,7	7,9	-0,0	7,5	6,8	29,5	6,5	-6,0	-3,1	-19,8
Helse- og sosialtjenester	-1,5	-0,3	-1,9	-0,1	0,9	-12,7	4,5	5,0	18,4	12,6
Andre sosiale og personlige tjenester	0,2	4,4	2,3	-0,1	6,9	1,0	-3,3	11,9	13,7	15,9
Fastlands-Norge	9,1	8,0	6,8	10,5	10,5	10,7	6,8	4,6	8,5	3,1

Offentlig forvaltning	-0,5	9,1	-3,7	3,1	7,0	30,4	0,8	0,7	7,3	-16,5
Statsforvaltningen	7,8	13,0	8,7	13,7	11,2	43,6	-1,0	-0,8	-6,1	-34,3
Sivil forvaltning	9,7	0,3	11,3	14,4	9,5	-0,8	-1,9	-3,4	-2,5	-2,9
Forsvar	-9,6	155,5	-16,6	5,6	29,3	428,4	10,7	33,0	-38,7	-85,3
Kommuneforvaltningen	-7,4	5,2	-13,2	-4,8	3,0	15,2	2,5	2,0	21,3	8,9

**Tabell 24. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før**

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	2,8	3,6	1,3	1,3	2,8	2,7	4,4	4,6	4,4	5,3
Bygg og anlegg	3,6	3,7	3,2	3,2	3,0	3,5	3,8	4,6	5,0	5,8
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	4,0	3,8	-2,2	-0,8	0,4	2,2	7,0	5,6	8,1	10,0
Oljeutvinningsplattformer, bore-rigger og moduler	5,3	3,8	3,7	2,4	5,3	-0,7	3,5	5,7	3,6	7,6
Skip og båter	8,2	8,3	4,7	-5,7	14,3	2,0	14,0	8,7	0,6	4,6
Transportmidler	1,9	11,4	1,4	3,6	6,3	7,3	11,3	19,1	-2,2	-2,3
Maskiner og utstyr	-1,3	1,3	-1,9	-1,2	-0,4	0,3	1,4	3,4	2,7	2,8
Jordbruk og skogbruk	0,6	2,3	0,6	0,2	0,8	1,6	2,5	3,9	3,3	4,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	6,8	6,5	5,9	3,6	10,5	2,1	8,4	5,6	4,6	2,3
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	4,0	3,4	0,4	1,4	2,0	1,6	4,7	4,8	6,1	8,0
Utvinning av råolje og naturgass	3,8	3,4	2,1	2,8	1,7	2,2	4,6	4,8	6,3	7,9
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-3,0	30,4	2,3	6,0	22,2	28,8	11,7	6,0	24,4	-7,2
Bergverksdrift	0,4	2,3	-0,2	1,2	0,5	0,3	2,6	4,1	4,5	4,8
Industri	-0,2	2,8	-1,2	0,6	1,2	1,8	2,9	4,2	2,1	2,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-0,1	2,4	-0,7	0,4	0,8	1,1	2,8	4,4	2,1	3,0
Tekstil- og bekledningsindustri	0,0	2,3	-1,3	0,3	0,8	1,9	3,9	2,9	-0,1	1,8
Trelast- og trevareindustri	-0,8	2,3	-1,1	-0,4	0,9	1,8	2,0	4,3	1,9	1,9
Treforedling	-0,9	1,8	-1,6	-0,5	0,1	0,7	2,1	3,1	3,5	3,2
Forlag og grafisk industri	-1,2	1,6	17,3	11,3	-0,1	0,7	1,7	3,6	2,3	2,4
Oljeraffinerer, kjemisk og mineralisk industri	0,3	4,0	-8,3	-2,5	3,4	3,5	5,1	3,8	0,1	-0,2
Kjemiske råvarer	1,1	4,0	1,7	0,7	3,2	3,3	3,8	5,0	3,7	4,0
Metallindustri	0,5	2,3	-1,2	2,3	0,7	1,8	2,6	2,8	3,1	3,8
Verkstedindustri	-0,9	2,9	-1,3	-0,6	0,3	1,0	2,0	5,6	2,6	3,0
Bygging av skip og oljeplattformer	-1,0	2,7	-2,0	-0,7	0,5	1,9	2,7	4,7	2,6	3,5
Møbelindustri og annen industri	0,1	1,9	-0,4	0,4	1,2	1,0	2,0	3,1	3,6	5,6
Kraftforsyning	0,8	2,6	0,3	1,6	1,5	2,1	2,3	3,8	5,3	5,8
Vannforsyning	3,4	3,6	3,2	2,5	2,1	3,5	3,8	4,8	6,5	5,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	-0,1	3,3	-0,5	0,6	1,8	2,2	3,3	5,7	1,1	1,9
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	-0,2	3,4	-0,8	0,2	1,3	2,1	3,4	6,1	2,3	2,7
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,7	2,8	0,5	1,8	2,2	2,8	2,6	3,7	2,6	3,6
Rørtransport	4,7	8,2	4,6	3,5	4,1	4,4	8,7	16,7	17,9	20,0
Utenriks sjøfart	8,9	8,1	14,1	6,5	8,3	5,1	3,5	17,0	4,5	5,9
Transport ellers	0,3	5,4	-14,0	-23,8	14,6	-1,2	13,7	-3,8	-6,4	-2,1
Post og telekommunikasjon	-0,7	1,6	-1,2	-0,5	-0,0	0,8	2,1	4,5	2,5	2,9
Finansiell tjenesteyting	1,6	1,8	0,4	-2,1	-1,1	-1,1	2,3	7,4	6,8	6,7
Boligtjenester (husholdninger)	3,6	3,7	3,3	3,3	3,0	3,4	3,8	4,6	5,0	5,9
Forretningsmessig tjenesteyting	2,7	3,7	2,5	3,0	2,8	3,6	3,8	4,4	4,1	4,8
Offentlig administrasjon og forsvar	2,6	3,9	2,3	2,4	2,0	5,5	3,1	4,2	4,7	2,3
Undervisning	2,1	3,0	1,9	2,1	1,8	2,6	3,2	4,2	4,5	5,1
Helse- og sosialtjenester	1,9	3,0	1,5	1,8	1,7	2,2	2,8	4,2	4,1	4,7
Andre sosiale og personlige tjenester	2,0	3,3	1,6	2,0	2,1	2,5	3,3	5,0	4,2	4,7
Fastlands-Norge	2,0	3,4	1,1	0,8	2,6	3,0	3,7	4,3	3,8	4,1

Offentlig forvaltning	2,5	3,5	2,2	2,3	2,0	4,2	3,2	4,3	4,7	3,6
Statsforvaltningen	2,1	3,8	1,9	2,1	1,9	5,3	3,1	4,1	4,7	2,4
Sivil forvaltning	2,3	3,0	2,0	2,2	2,1	2,6	3,2	4,0	4,7	5,4
Forsvar	0,1	8,8	-0,5	0,7	0,3	11,7	2,3	6,1	2,7	-7,0
Kommuneforvaltningen	2,8	3,2	2,5	2,5	2,1	2,5	3,2	4,4	4,7	5,2

Tabell 25. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Eksport i alt	865 267	1 002 488	219 024	237 878	254 317	244 364	246 046	257 762	256 256	261 055
Varer	668 896	782 709	168 858	186 089	204 171	190 252	188 241	200 046	200 619	198 519
Råolje og naturgass	427 938	498 355	109 581	121 673	136 282	122 037	119 080	120 956	122 519	120 133
Skip, nybygde	2 737	6 619	1 415	596	1 459	879	2 327	1 954	321	994
Skip, eldre	4 321	3 013	1 985	273	613	402	71	1 927	1 359	1 103
Oljeplattformer og moduler, nye	965	758	66	72	188	196	160	214	405	1 346
Oljeplattformer, eldre	2 973	1 530	22	27	884	12	633	1	4	2
Oljevirkksomhet, diverse varer	93	26	22	30	14	11	0	1	1	11
Fly og helikoptere	298	921	56	101	17	326	252	326	26	3
Tradisjonelle varer	229 571	271 488	55 711	63 318	64 714	66 389	65 718	74 667	75 984	74 927
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	12 669	15 708	3 227	3 907	3 252	4 118	3 796	4 542	4 130	3 918
Bergverksprodukter	3 940	4 064	1 457	942	764	773	1 315	1 212	844	791
Industriprodukter	209 267	248 233	50 224	57 229	59 353	60 978	59 392	68 510	70 486	69 578
Nærings- og nytelsesmidler	23 612	24 455	4 865	8 128	6 411	5 005	5 171	7 868	6 978	5 204
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 239	2 396	534	613	606	558	553	679	698	626
Trevarer	2 594	2 847	596	666	715	690	651	791	819	732
Treforedlingsprodukter	11 274	11 067	2 773	2 864	2 893	2 684	2 693	2 797	2 818	2 730
Grafiske produkter	545	406	129	116	101	86	93	126	107	86
Raffinerte oljeprodukter	21 017	29 034	6 486	6 557	7 140	8 785	7 152	5 957	5 924	6 929
Kjemiske råvarer mv.	19 850	22 538	4 851	4 764	5 479	5 733	5 478	5 848	5 741	5 115
Kjemiske og mineralske produkter	15 486	16 815	3 585	4 238	4 052	3 984	3 899	4 880	5 743	5 572
Metaller	50 533	65 403	11 872	11 892	14 495	15 945	16 043	18 920	21 210	21 392
Verkstedprodukter	57 872	68 504	13 580	16 222	16 258	16 425	16 590	19 231	19 122	20 018
Andre industriprodukter	4 245	4 768	953	1 169	1 203	1 083	1 069	1 413	1 326	1 174
Elektrisk kraft	3 694	3 483	803	1 240	1 345	520	1 215	403	524	640
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	208 554	242 454	49 225	56 761	57 574	57 604	58 566	68 710	70 060	67 998
Tjenester	196 371	219 779	50 166	51 789	50 146	54 112	57 805	57 716	55 636	62 536
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	79 768	77 529	19 575	20 368	18 885	18 453	20 272	19 919	19 924	21 433
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	584	560	143	148	146	136	137	141	141	131
Oljeboringstjenester mv.	12 478	16 954	2 961	5 027	3 360	4 754	4 117	4 723	5 566	6 528
Rørtransport	11 961	12 997	2 893	3 286	3 176	3 079	3 136	3 606	2 687	2 985
Reisetrafikk	22 516	24 113	6 735	5 075	4 474	6 628	7 243	5 768	4 814	7 100
Andre tjenester	69 064	87 626	17 859	17 885	20 105	21 062	22 900	23 559	22 504	24 360
Samferdsel	13 717	13 464	3 559	3 675	2 871	3 021	3 746	3 826	3 723	3 546
Finans- og forretningstjenester	42 046	55 488	10 386	11 058	13 393	13 619	13 817	14 659	13 968	15 546
Tjenester ellers	13 301	18 674	3 914	3 152	3 841	4 422	5 337	5 074	4 813	5 268

Tabell 26. Eksport. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Eksport i alt	737 591	749 656	178 766	189 502	189 175	184 165	180 986	195 329	194 830	190 391
Varer	552 086	545 725	131 923	141 740	142 030	132 113	128 934	142 648	144 217	134 496
Råolje og naturgass	320 559	299 812	75 746	81 071	80 959	73 156	70 253	75 444	79 127	70 457
Skip, nybygde	2 637	6 079	1 365	570	1 381	817	2 129	1 752	286	868
Skip, eldre	3 864	2 976	1 788	261	718	416	102	1 739	1 293	1 098
Oljeplattformer og moduler, nye	919	691	63	68	175	180	146	190	355	1 154
Oljeplattformer, eldre	2 973	1 530	22	27	884	12	633	1	4	2
Oljevirksomhet, diverse varer	89	25	21	28	14	10	0	1	1	9
Fly og helikoptere	298	892	56	101	16	333	251	292	24	3
Tradisjonelle varer	220 746	233 721	52 861	59 614	57 883	57 187	55 421	63 230	63 128	60 904
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	11 002	11 593	2 680	3 297	2 646	2 604	2 606	3 736	3 305	3 325
Bergverksprodukter	3 660	4 092	1 271	893	749	751	1 379	1 213	843	743
Industriprodukter	202 229	215 839	48 070	54 225	53 560	53 467	50 810	58 002	58 400	55 978
Nærings- og nytelsesmidler	21 547	21 120	4 418	6 974	5 633	4 302	4 280	6 906	5 968	4 475
Tekstiler, beklæringsvarer og skotøy	2 321	2 409	561	628	627	603	539	639	709	695
Trevarer	2 684	2 824	619	695	733	708	649	735	768	648
Treforedlingsprodukter	11 321	10 943	2 798	2 892	2 882	2 712	2 682	2 667	2 654	2 621
Grafiske produkter	563	423	144	132	103	99	102	118	105	88
Raffinerte oljeprodukter	15 405	18 128	4 047	4 500	4 592	5 107	4 206	4 223	4 306	4 108
Kjemiske råvarer mv.	19 011	19 904	4 738	4 526	4 916	5 234	4 891	4 862	4 723	4 329
Kjemiske og mineralske produkter	15 611	16 739	3 679	4 183	4 041	4 020	3 935	4 743	5 488	5 211
Metaller	50 544	50 117	12 161	12 026	12 733	12 896	11 736	12 753	13 593	13 156
Verkstedprodukter	58 828	68 463	13 899	16 441	16 110	16 658	16 712	18 982	18 788	19 457
Andre industriprodukter	4 394	4 771	1 006	1 228	1 190	1 128	1 078	1 375	1 299	1 189
Elektrisk kraft	3 855	2 197	840	1 199	928	365	625	279	580	858
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	205 341	215 593	48 814	55 114	53 291	52 080	51 215	59 008	58 822	56 796
Tjenester	185 505	203 930	46 843	47 762	47 145	52 052	52 052	52 681	50 613	55 895
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	72 140	69 677	17 171	17 711	16 679	18 363	16 835	17 801	16 758	18 543
Oljevirksomhet, diverse tjenester	558	511	136	140	136	125	125	125	123	112
Oljeboringstjenester mv.	11 965	15 674	2 954	4 656	3 384	4 501	3 720	4 069	5 116	5 477
Rørtransport	11 334	11 626	2 498	3 074	3 200	2 695	2 642	3 088	3 017	2 808
Reisetrafikk	21 974	22 866	6 552	4 918	4 298	6 284	6 830	5 453	4 529	6 557
Andre tjenester	67 534	83 576	17 531	17 263	19 448	20 083	21 900	22 145	21 069	22 399
Samferdsel	13 278	12 653	3 579	3 427	2 683	2 860	3 675	3 434	3 411	3 306
Finans- og forretningstjenester	41 284	53 222	10 154	10 792	13 058	13 058	13 177	13 930	13 181	14 328
Tjenester ellers	12 972	17 701	3 798	3 043	3 707	4 165	5 049	4 780	4 477	4 766

Tabell 27. Eksport. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Eksport i alt	0,7	1,6	2,0	2,7	4,6	-2,3	1,2	3,1	3,0	3,4
Varer	-0,8	-1,2	0,3	0,2	3,4	-6,4	-2,3	0,6	1,5	1,8
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	-4,6	-2,4	-1,9	-9,9	-7,3	-6,9	-2,3	-3,7
Skip, nybygde	7,1	130,5	188,9	3,9	731,4	52,7	55,9	207,1	-79,3	6,2
Skip, eldre	-10,6	-23,0	94,3	-19,1	-7,4	-59,9	-94,3	566,6	80,1	163,7
Oljeplattformer og moduler, nye	83,9	-24,9	92,2	-77,1	131,6	178,6	102,2	540,4
Oljeplattformer, eldre	547,7	-48,5	-50,0	-55,0	..	-99,6	..	-96,3	-99,5	-79,2
Oljevirkksomhet, diverse varer	19,1	-71,8	48,2	146,7	-41,1	-36,5	..	-96,8	-93,4	-9,5
Fly og helikoptere	-84,1	199,6	-83,9	-74,6	109,3	150,6	347,6	188,9	54,5	-99,1
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	5,1	4,6	7,6	4,9	4,8	6,1	9,1	6,5
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9,0	5,4	10,5	14,5	9,7	-0,3	-2,7	13,3	24,9	27,7
Bergverksprodukter	-16,1	11,8	-18,4	-35,0	12,9	-9,9	8,5	35,8	12,6	-1,0
Industriprodukter	4,0	6,7	4,5	3,2	7,9	6,3	5,7	7,0	9,0	4,7
Nærings- og nytelsesmidler	-5,5	-2,0	-13,4	-0,3	-0,2	-4,6	-3,1	-1,0	6,0	4,0
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	4,6	3,8	2,9	6,4	16,1	1,9	-3,9	1,8	13,1	15,2
Trevarer	3,1	5,2	1,6	5,2	16,8	-4,7	4,8	5,7	4,8	-8,5
Treforedlingsprodukter	-1,9	-3,3	-0,4	-1,4	3,4	-4,6	-4,1	-7,8	-7,9	-3,3
Grafiske produkter	-2,4	-25,0	7,8	-14,2	-27,8	-31,1	-29,0	-10,8	1,7	-10,8
Raffinerte oljeprodukter	-1,6	17,7	13,1	1,3	42,9	40,1	3,9	-6,2	-6,2	-19,5
Kjemiske råvarer mv.	-1,3	4,7	-0,7	-8,4	0,1	8,2	3,2	7,4	-3,9	-17,3
Kjemiske og mineralske produkter	8,4	7,2	4,0	14,7	8,7	-0,3	7,0	13,4	35,8	29,6
Metaller	3,5	-0,8	5,5	-6,6	-4,3	-1,2	-3,5	6,0	6,8	2,0
Verkstedprodukter	13,3	16,4	13,7	15,9	17,6	12,7	20,2	15,5	16,6	16,8
Andre industriprodukter	-4,7	8,6	-12,0	11,1	12,2	2,7	7,1	11,9	9,1	5,4
Elektrisk kraft	307,1	-43,0	164,7	533,1	-10,9	-52,9	-25,6	-76,8	-37,5	134,8
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	5,8	5,0	4,5	4,9	5,4	2,4	4,9	7,1	10,4	9,1
Tjenester	5,5	9,9	7,1	10,9	8,3	9,9	11,1	10,3	7,4	7,4
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-4,8	-3,4	-5,9	-2,2	-8,0	-4,0	-2,0	0,5	0,5	1,0
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	-9,3	-8,4	-2,9	-11,8	-4,9	-9,6	-8,5	-10,7	-9,4	-10,5
Oljeboringstjenester mv.	27,4	31,0	8,3	101,8	92,0	73,6	25,9	-12,6	51,2	21,7
Rørtransport	6,4	2,6	22,1	2,6	5,0	-0,7	5,8	0,5	-5,7	4,2
Reisetrafikk	4,0	4,1	2,0	8,8	-3,6	4,0	4,2	10,9	5,4	4,3
Andre tjenester	15,9	23,8	21,9	13,4	21,7	19,9	24,9	28,3	8,3	11,5
Samferdsel	6,7	-4,7	8,7	6,4	-7,0	-15,5	2,7	0,2	27,1	15,6
Finans- og forretningstjenester	14,6	28,9	16,6	14,9	29,6	27,2	29,8	29,1	0,9	9,7
Tjenester ellers	32,5	36,5	59,5	16,8	22,5	34,2	32,9	57,1	20,8	14,4

Tabell 28. Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Eksport i alt	17,3	14,0	17,1	18,5	22,7	18,9	11,0	5,1	-2,2	3,3
Varer	21,2	18,4	21,4	24,3	29,6	25,8	14,1	6,8	-3,2	2,5
Råolje og naturgass	33,5	24,5	33,9	37,7	44,2	35,0	17,2	6,8	-8,0	2,2
Skip, nybygde	3,8	4,9	2,7	1,9	3,2	3,5	5,5	6,7	6,4	6,4
Skip, eldre	11,8	-9,5	17,4	51,8	-37,2	-0,7	-37,9	6,0	23,2	4,0
Oljeplattformer og moduler, nye	5,0	4,5	4,1	3,2	3,8	3,7	4,7	6,7	6,6	7,2
Oljeplattformer, eldre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Oljevirksomhet, diverse varer	4,1	-0,8	-1,0	1,4	-0,9	1,9	..	4,9	8,8	10,5
Fly og helikoptere	0,1	3,1	-4,3	-4,3	1,5	-2,2	0,5	11,7	-1,0	3,5
Tradisjonelle varer	4,0	11,7	3,8	5,3	9,8	13,4	12,5	11,2	7,7	6,0
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	15,2	17,7	20,7	22,0	14,6	40,1	21,0	2,6	1,7	-25,5
Bergverksprodukter	7,7	-7,7	12,8	6,5	-1,1	0,1	-16,8	-5,3	-1,9	3,3
Industriprodukter	3,5	11,1	2,8	4,3	8,9	11,9	11,9	11,9	8,9	9,0
Nærings- og nytelsesmidler	9,6	5,7	9,3	10,7	8,1	12,3	9,7	-2,2	2,7	-0,1
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-3,5	3,1	-4,8	-4,6	-0,6	-3,4	7,8	8,8	1,8	-2,6
Trevarer	-3,4	4,3	-4,0	-1,7	1,0	-0,2	4,2	12,4	9,3	15,9
Treforedlingsprodukter	-0,4	1,6	-2,3	1,0	0,3	-1,2	1,3	5,9	5,8	5,2
Grafiske produkter	-3,2	-0,7	-13,3	-13,3	-7,4	-16,2	1,5	21,8	4,1	12,1
Raffinerte oljeprodukter	36,4	17,4	44,5	42,7	45,5	38,1	6,1	-3,2	-11,5	-2,0
Kjemiske råvarer mv.	4,4	8,4	1,3	2,5	5,2	5,3	9,4	14,3	9,1	7,9
Kjemiske og mineralske produkter	-0,8	1,3	-3,6	3,8	2,8	-1,0	1,7	1,6	4,4	7,9
Metaller	-0,0	30,5	-4,4	-3,2	12,1	21,8	40,0	50,0	37,1	31,5
Verkstedprodukter	-1,6	1,7	-2,1	-0,3	0,9	1,4	1,6	2,7	0,9	4,3
Andre industriprodukter	-3,4	3,4	-3,3	-8,2	2,0	-1,6	4,7	8,0	1,0	2,9
Elektrisk kraft	-4,2	65,5	-7,2	12,6	65,8	48,9	103,3	39,9	-37,6	-47,6
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	1,6	10,7	-0,0	2,2	6,5	9,7	13,4	13,1	10,2	8,2
Tjenester	5,9	1,8	4,8	1,5	1,2	1,2	3,7	1,0	3,3	7,6
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	10,6	0,6	11,0	3,0	2,0	-2,4	5,6	-2,7	5,0	15,0
Oljevirksomhet, diverse tjenester	4,7	4,7	4,4	3,6	3,8	3,7	4,7	6,7	6,6	7,2
Oljeboringstjenester mv.	4,3	3,7	-5,2	3,4	-2,2	1,4	10,4	7,5	9,6	12,8
Rørtransport	5,5	5,9	5,5	5,9	0,1	12,4	2,5	9,2	-10,3	-6,9
Reisetrafikk	2,5	2,9	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2	2,5	2,1	2,7
Andre tjenester	2,3	2,5	2,9	0,8	2,3	2,3	2,6	2,7	3,3	3,7
Samferdsel	3,3	3,0	3,9	2,6	4,0	1,8	2,5	3,9	2,0	1,6
Finans- og forretningstjenester	1,8	2,4	2,1	0,8	1,8	2,5	2,5	2,7	3,3	4,0
Tjenester ellers	2,5	2,9	4,1	-1,0	3,6	2,7	2,6	2,5	3,8	4,1

Tabell 29. Import. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Import i alt	546 340	609 675	142 176	144 967	140 197	149 223	156 271	163 984	161 302	169 526
Varer	366 996	420 213	91 874	99 347	99 196	102 095	100 979	117 943	115 653	118 761
Råolje og naturgass	3 863	2 199	751	1 776	681	285	267	966	832	2 196
Skip, nybygde og eldre	7 270	11 913	1 334	2 543	2 166	5 152	3 120	1 475	2 170	2 397
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	1 194	1 036	1 097	50	824	59	90	63	107	131
Oljevirkosomhet, diverse varer	3 354	1 458	660	775	237	243	447	531	483	331
Fly og helikoptere	187	434	2	120	77	108	239	10	123	320
Tradisjonelle varer	351 128	403 173	88 030	94 083	95 211	96 248	96 816	114 898	111 938	113 387
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9 576	10 045	2 022	2 534	2 614	2 639	2 090	2 702	2 853	3 072
Bergverksprodukter	4 333	4 854	1 040	1 272	1 056	1 303	1 209	1 286	1 538	1 414
Industriprodukter	336 356	384 541	84 803	90 079	91 194	91 183	92 696	109 468	107 039	108 671
Nærings- og nytelsesmidler	18 039	20 250	4 600	5 007	4 360	4 864	5 239	5 787	5 242	5 938
Tekstiler, bekleddingsvarer og skotøy	20 368	21 773	6 051	4 826	5 815	4 366	6 313	5 279	6 207	4 797
Trevarer	7 920	8 805	1 876	2 052	2 070	2 202	2 099	2 434	2 642	2 883
Treforedlingsprodukter	6 863	7 015	1 666	1 777	1 749	1 687	1 652	1 927	1 913	1 819
Grafiske produkter	3 719	3 972	937	1 066	976	883	979	1 134	1 012	887
Raffinerte oljeprodukter	17 711	21 860	5 094	4 506	5 556	5 696	5 351	5 257	4 460	4 763
Kjemiske råvarer mv.	13 758	16 183	3 481	3 523	3 982	4 210	4 002	3 989	4 475	4 310
Kjemiske og mineralske produkter	36 509	39 754	8 879	9 456	9 487	9 633	9 568	11 066	11 061	11 283
Metaller	39 750	46 303	9 754	9 898	10 854	10 406	10 667	14 376	16 238	16 198
Verkstedprodukter	134 309	156 296	33 784	37 404	36 808	37 292	36 982	45 214	43 104	44 175
Andre industriprodukter	13 826	14 998	3 240	4 114	3 579	3 357	3 419	4 643	4 078	3 882
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	23 584	27 332	5 441	6 450	5 958	6 587	6 425	8 362	6 607	7 736
Elektrisk kraft	863	3 733	165	198	347	1 123	821	1 442	508	230
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	333 417	381 313	82 936	89 577	89 655	90 552	91 465	109 641	107 478	108 624
Tjenester	179 344	189 462	50 302	45 620	41 001	47 128	55 292	46 041	45 649	50 765
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	43 871	39 338	10 443	12 130	9 951	9 424	9 715	10 248	9 387	8 560
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	7 230	9 833	2 052	1 733	1 566	2 043	2 755	3 469	2 510	2 758
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1 974	2 713	563	472	425	561	763	964	693	766
Reisetrafikk	69 507	77 830	22 590	14 225	15 691	20 026	26 102	16 011	17 953	22 826
Andre tjenester	56 762	59 748	14 654	17 060	13 368	15 074	15 957	15 349	15 106	15 855
Samferdsel	2 410	2 381	625	601	543	621	600	617	733	731
Finans- og forretningstjenester	39 263	40 584	10 210	12 115	9 363	10 347	11 302	9 572	10 141	10 495
Tjenester ellers	15 089	16 783	3 819	4 344	3 462	4 106	4 055	5 160	4 232	4 628

Tabell 30. Import. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Import i alt	539 642	583 765	140 122	141 546	136 277	146 599	149 392	151 498	149 761	157 256
Varer	363 236	397 538	90 809	97 864	95 683	98 861	95 582	107 411	105 424	106 585
Råolje og naturgass	2 953	1 457	525	1 239	445	184	164	665	614	1 428
Skip, nybygde og eldre	6 111	9 708	1 194	2 140	1 804	4 301	2 434	1 169	1 847	1 916
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	919	774	844	38	615	47	66	46	82	102
Oljevirkosomhet, diverse varer	3 205	1 322	629	732	221	223	407	470	423	283
Fly og helikoptere	186	429	2	120	72	110	238	9	116	316
Tradisjonelle varer	349 862	383 849	87 615	93 595	92 527	93 995	92 274	105 053	102 342	102 539
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9 231	9 690	2 043	2 431	2 502	2 610	2 039	2 539	2 617	2 853
Bergverksprodukter	3 859	4 488	930	1 092	985	1 318	1 110	1 074	1 335	1 192
Industriprodukter	335 895	367 319	84 473	89 888	88 820	89 281	88 720	100 499	97 828	98 188
Nærings- og nytelsesmidler	18 601	19 156	4 774	5 096	4 250	4 775	4 923	5 209	4 730	5 276
Tekstiler, bekleddingsvarer og skotøy	21 126	22 195	6 192	4 902	5 942	4 885	6 314	5 055	6 312	5 095
Trevarer	8 116	8 833	1 936	2 113	2 103	2 262	2 142	2 327	2 423	2 657
Treforedlingsprodukter	7 107	7 178	1 754	1 888	1 821	1 754	1 682	1 922	1 907	1 819
Grafiske produkter	3 589	4 061	924	1 053	986	933	1 001	1 141	978	908
Raffinerte oljeprodukter	13 218	14 191	3 273	3 151	3 611	3 547	3 360	3 673	3 299	3 144
Kjemiske råvarer mv.	13 541	15 017	3 458	3 485	3 787	4 007	3 655	3 568	3 981	3 759
Kjemiske og mineralske produkter	37 303	40 572	9 191	9 655	9 678	10 100	9 884	10 910	11 097	11 332
Metaller	37 618	36 603	9 033	9 237	9 817	9 065	8 302	9 420	10 304	9 620
Verkstedprodukter	138 460	159 072	35 141	38 973	37 619	38 249	37 967	45 236	42 757	43 750
Andre industriprodukter	14 002	14 842	3 373	4 081	3 549	3 409	3 431	4 453	3 929	3 794
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	23 214	25 598	5 424	6 254	5 658	6 294	6 060	7 586	6 111	7 035
Elektrisk kraft	877	2 352	169	184	221	786	404	941	561	306
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	336 644	369 658	84 342	90 444	88 917	90 447	88 914	101 380	99 043	99 395
Tjenester	176 406	186 227	49 313	43 682	40 594	47 738	53 810	44 086	44 337	50 672
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	41 040	39 639	9 769	10 076	9 488	10 447	9 577	10 127	9 534	10 549
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	6 898	8 921	1 955	1 638	1 461	1 878	2 507	3 074	2 198	2 365
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1 952	2 610	556	465	417	551	734	909	653	716
Reisetrafikk	70 321	76 781	22 579	14 757	15 916	20 199	25 510	15 157	17 233	22 020
Andre tjenester	56 195	58 277	14 454	16 747	13 311	14 664	15 481	14 820	14 719	15 022
Samferdsel	2 392	2 367	625	590	534	607	608	619	742	740
Finans- og forretningstjenester	38 979	39 867	10 084	11 916	9 402	10 128	11 006	9 330	9 962	9 990
Tjenester ellers	14 824	16 042	3 745	4 240	3 375	3 929	3 867	4 871	4 015	4 293

Tabell 31. Import. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Import i alt	8,6	8,2	9,0	9,6	13,3	6,4	6,6	7,0	9,9	7,3
Varer	7,3	9,4	8,2	8,6	16,9	6,6	5,3	9,8	10,2	7,8
Råolje og naturgass	55,0	-50,6	-13,2	99,9	-36,0	-62,7	-68,8	-46,3	38,0	675,9
Skip, nybygde og eldre	5,3	58,9	25,3	-18,7	55,9	165,5	103,8	-45,4	2,4	-55,4
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-42,4	-15,9	30,3	134,0	..	88,7	-92,2	20,5	-86,7	117,6
Oljevirkosomhet, diverse varer	-35,0	-58,8	-45,8	-45,6	-76,0	-75,8	-35,3	-35,8	91,3	26,9
Fly og helikoptere	-76,8	130,5	-99,4	-18,4	321,3	134,9	..	-92,5	61,4	186,3
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	9,2	9,7	17,0	4,9	5,3	12,2	10,6	9,1
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	-0,1	5,0	2,0	-3,0	7,5	7,5	-0,2	4,4	4,6	9,3
Bergverksprodukter	8,4	16,3	15,9	20,3	12,4	37,2	19,4	-1,6	35,5	-9,6
Industriprodukter	9,5	9,4	10,4	11,1	17,4	4,0	5,0	11,8	10,1	10,0
Nærings- og nytelsesmidler	7,8	3,0	2,8	5,5	6,1	1,1	3,1	2,2	11,3	10,5
Tekstiler, bekleddingsvarer og skotøy	7,8	5,1	9,1	10,0	12,6	2,7	2,0	3,1	6,2	4,3
Trevarer	13,8	8,8	10,3	11,1	13,7	2,0	10,6	10,1	15,2	17,5
Treforedlingsprodukter	3,5	1,0	4,8	4,6	7,0	-0,6	-4,1	1,8	4,8	3,7
Grafiske produkter	-2,4	13,1	-4,7	0,1	18,5	19,6	8,3	8,3	-0,8	-2,7
Raffinerte oljeprodukter	-20,8	7,4	-27,7	-3,1	13,3	-1,7	2,7	16,6	-8,6	-11,4
Kjemiske råvarer mv.	14,0	10,9	14,3	18,9	17,8	18,4	5,7	2,4	5,1	-6,2
Kjemiske og mineralske produkter	9,3	8,8	8,9	8,8	11,4	3,4	7,5	13,0	14,7	12,2
Metaller	13,4	-2,7	7,5	10,9	3,6	-8,2	-8,1	2,0	5,0	6,1
Verkstedprodukter	14,5	14,9	21,2	16,9	29,5	8,3	8,0	16,1	13,7	14,4
Andre industriprodukter	10,9	6,0	11,4	11,7	12,0	0,8	1,7	9,1	10,7	11,3
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	1,4	10,3	0,7	-3,7	8,5	-0,4	11,7	21,3	8,0	11,8
Elektrisk kraft	-76,1	168,1	-81,5	-81,4	10,8	141,7	139,3	411,4	154,5	-61,0
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	9,8	9,8	11,4	10,2	17,2	5,2	5,4	12,1	11,4	9,9
Tjenester	11,4	5,6	10,6	11,6	5,8	6,0	9,1	0,9	9,2	6,1
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	-4,8	-3,4	-5,9	-2,2	-8,0	-4,0	-2,0	0,5	0,5	1,0
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	21,5	29,3	19,7	10,5	9,5	-4,7	28,3	87,7	50,4	25,9
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	27,5	33,7	35,2	24,2	13,1	-2,2	31,9	95,7	56,7	30,0
Reisetrafikk	18,3	9,2	11,6	9,5	10,3	8,9	13,0	2,7	8,3	9,0
Andre tjenester	15,5	3,7	23,8	23,2	11,6	12,3	7,1	-11,5	10,6	2,4
Samferdsel	-53,8	-1,0	-47,7	-63,7	-0,1	-5,5	-2,7	4,8	39,0	21,9
Finans- og forretningstjenester	29,7	2,3	41,7	46,8	16,5	13,7	9,1	-21,7	6,0	-1,4
Tjenester ellers	10,4	8,2	11,5	10,2	1,5	11,9	3,2	14,9	18,9	9,3

Tabell 32. Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Import i alt	1,2	3,2	0,8	0,4	1,9	1,7	3,1	5,7	4,7	5,9
Varer	1,0	4,6	0,5	0,8	2,8	2,7	4,4	8,2	5,8	7,9
Råolje og naturgass	30,8	15,3	40,4	35,3	40,2	32,6	13,9	1,4	-11,5	-0,7
Skip, nybygde og eldre	19,0	3,1	16,5	10,5	-3,7	-0,5	14,7	6,2	-2,2	4,4
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	29,9	3,1	21,3	12,4	7,9	-2,3	4,9	4,5	-2,3	2,0
Oljevirkosomhet, diverse varer	4,7	5,4	4,6	3,8	3,8	3,7	4,7	6,7	6,6	7,2
Fly og helikoptere	0,5	0,7	-4,5	-4,5	1,5	-2,2	0,5	11,7	-1,0	3,5
Tradisjonelle varer	0,4	4,7	-0,2	0,1	2,5	2,4	4,4	8,8	6,3	8,0
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	3,7	-0,1	1,6	4,6	-2,9	-2,4	3,5	2,1	4,3	6,5
Bergverksprodukter	12,3	-3,7	11,7	13,9	-1,3	-11,2	-2,6	2,8	7,5	20,0
Industriprodukter	0,1	4,5	-0,3	-0,3	2,5	2,3	4,1	8,7	6,6	8,4
Nærings- og nytelsesmidler	-3,0	9,0	-4,9	-0,5	6,0	5,7	10,5	13,1	8,0	10,5
Tekstiler, bekleddingsvarer og skotøy	-3,6	1,7	-5,2	-3,2	-0,3	-1,4	2,3	6,1	0,5	5,4
Trevarer	-2,4	2,1	-3,2	-3,9	-1,2	0,4	1,1	7,7	10,8	11,5
Treforedlingsprodukter	-3,4	1,2	-4,4	-5,8	-3,0	-2,2	3,4	6,5	4,4	4,0
Grafiske produkter	3,6	-5,6	5,5	2,2	-4,3	-13,8	-3,5	-1,8	4,5	3,3
Raffinerte oljeprodukter	34,0	15,0	43,8	27,4	38,0	27,1	2,3	0,1	-12,1	-5,7
Kjemiske råvarer mv.	1,6	6,1	-1,2	0,5	3,1	2,3	8,8	10,6	6,9	9,1
Kjemiske og mineralske produkter	-2,1	0,1	-2,7	-2,5	-1,7	-2,0	0,2	3,6	1,7	4,4
Metaller	5,7	19,7	5,6	1,5	7,9	9,1	19,0	42,4	42,5	46,7
Verkstedprodukter	-3,0	1,3	-3,5	-2,4	-1,0	-0,0	1,3	4,1	3,0	3,6
Andre industriprodukter	-1,3	2,3	-2,2	-0,1	2,0	-0,3	3,7	3,4	2,9	3,9
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	1,6	5,1	0,6	3,0	4,0	3,2	5,7	6,9	2,7	5,1
Elektrisk kraft	-1,6	61,3	-5,4	13,8	81,0	42,1	107,9	42,4	-42,5	-47,4
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	-1,0	4,2	-1,9	-0,9	0,9	1,2	4,6	9,2	7,6	9,2
Tjenester	1,7	0,1	1,4	-0,6	-0,1	-0,3	0,7	-0,0	1,9	1,5
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	6,9	-7,2	2,7	4,2	0,6	-6,9	-5,1	-15,9	-6,1	-10,0
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	4,8	5,2	4,7	2,7	3,8	3,7	4,7	6,7	6,6	7,2
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1,1	2,8	0,3	0,3	1,0	1,2	2,8	4,4	4,1	5,0
Reisetrafikk	-1,2	2,6	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3	9,6	5,7	4,6
Andre tjenester	1,0	1,5	1,3	-1,2	0,9	1,9	1,7	1,7	2,2	2,7
Samferdsel	0,8	-0,2	1,6	-1,8	1,6	1,2	-1,3	-2,1	-2,9	-3,5
Finans- og forretningstjenester	0,7	1,1	1,0	-1,3	0,5	1,8	1,4	0,9	2,2	2,8
Tjenester ellers	1,8	2,8	1,6	-0,5	2,2	2,3	2,8	3,4	2,8	3,2

Tabell 33. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. 1000

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
I alt	2 346,4	2 418,3	2 361,5	2 353,9	2 379,0	2 416,4	2 439,2	2 437,8	2 461,1	2 505,7
Jordbruk og skogbruk	64,0	62,0	64,9	64,3	61,6	62,0	62,8	61,5	59,5	59,9
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	14,1	14,1	13,9	14,0	13,6	14,8	13,5	14,5	13,5	14,2
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	33,2	35,2	34,4	34,2	33,3	34,1	36,9	36,3	35,8	36,6
Utvinning av råolje og naturgass	19,1	20,1	19,4	19,8	18,8	19,4	20,3	21,6	20,2	20,4
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	14,1	15,1	15,1	14,4	14,5	14,6	16,6	14,7	15,6	16,2
Bergverksdrift	3,9	4,0	4,0	4,0	3,8	4,0	4,1	4,1	3,9	4,0
Industri	265,0	268,5	265,6	265,7	265,0	267,4	269,9	271,5	274,2	277,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	49,3	47,9	49,6	49,8	47,3	47,8	48,4	48,2	47,7	48,0
Tekstil- og bekledningsindustri	5,5	5,5	5,6	5,3	5,4	5,6	5,6	5,4	5,6	5,6
Trelast- og trevareindustri	15,3	15,5	15,2	15,4	15,3	15,5	15,6	15,6	16,1	16,0
Treforedling	7,9	7,4	7,9	7,7	7,8	7,4	7,3	7,1	6,9	7,1
Forlag og grafisk industri	29,3	28,4	28,7	28,8	28,8	28,7	27,9	28,3	28,8	28,5
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	21,7	22,0	21,7	21,7	22,0	22,2	22,0	21,7	22,1	22,4
Kjemiske råvarer	8,2	8,0	8,4	7,9	8,0	7,9	8,3	7,7	8,0	8,2
Metallindustri	11,9	11,7	12,1	11,6	11,7	11,8	11,6	11,4	11,6	12,1
Verkstedindustri	71,0	73,7	71,1	71,7	72,1	73,0	74,0	75,8	77,1	78,9
Bygging av skip og oljeplattformer	32,5	36,0	32,8	33,8	34,3	35,1	36,8	37,8	37,4	37,9
Møbelindustri og annen industri	12,4	12,4	12,3	12,1	12,3	12,6	12,4	12,4	12,9	12,8
Kraftforsyning	12,2	12,2	12,3	12,1	12,0	12,4	12,4	12,3	12,1	12,4
Vannforsyning	1,7	1,7	1,8	1,6	1,8	1,6	1,8	1,5	1,8	1,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	156,1	168,0	158,8	156,5	162,4	167,6	171,5	170,4	177,5	184,3
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	350,6	359,1	354,9	349,6	353,1	360,5	363,8	358,8	362,1	373,3
Hotell- og restaurantvirksomhet	72,5	74,3	73,8	70,9	73,2	76,0	75,3	72,5	74,7	77,7
Rørtransport	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6
Utenriks sjøfart	45,1	45,6	44,6	45,2	45,7	45,7	45,3	45,7	47,6	47,6
Transport ellers	111,3	113,3	112,7	112,2	112,1	113,1	114,3	113,7	112,2	113,8
Post og telekommunikasjon	36,1	36,1	35,6	36,6	36,5	36,5	35,2	36,2	36,9	36,7
Finansiell tjenesteyting	49,0	50,4	49,3	49,7	49,7	50,1	51,0	51,0	50,7	51,4
Boligtjenester (husholdninger)	1,3	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2	1,4	1,3	1,2	1,2
Forretningsmessig tjenesteyting	241,8	261,2	243,0	245,0	255,4	261,9	262,1	265,4	274,3	283,1
Offentlig administrasjon og forsvar	149,9	153,1	149,4	149,1	150,6	151,2	154,6	155,7	157,0	153,5
Undervisning	180,1	183,2	178,1	181,5	183,0	184,3	180,8	184,9	185,2	185,7
Helse- og sosialtjenester	456,7	469,8	459,4	458,3	461,5	466,6	475,6	475,5	475,4	483,1
Andre sosiale og personlige tjenester	101,4	104,8	102,8	101,6	103,0	105,0	106,5	104,6	105,2	107,8
Fastlands-Norge	2 267,6	2 337,1	2 281,9	2 274,0	2 299,5	2 336,2	2 356,5	2 355,2	2 377,1	2 421,0

Offentlig forvaltning	705,4	721,7	705,2	707,4	715,5	720,0	723,7	727,5	731,8	733,8
Statsforvaltningen	257,9	263,1	257,7	259,2	262,6	262,5	262,7	264,5	267,2	263,9
Sivil forvaltning	229,7	235,2	229,8	231,3	234,5	234,4	235,1	236,7	238,8	235,8
Forsvar	28,2	27,9	27,9	27,9	28,1	28,1	27,5	27,8	28,4	28,1
Kommuneforvaltningen	447,5	458,6	447,4	448,2	452,8	457,5	461,1	463,0	464,6	469,9

Tabell 34. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige.
Prosentvis endring fra samme periode året før

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
I alt	1,0	3,1	1,0	1,4	2,4	2,9	3,3	3,6	3,4	3,7
Jordbruk og skogbruk	-3,7	-3,2	-3,4	-2,9	-2,4	-2,7	-3,4	-4,4	-3,5	-3,4
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-6,4	-0,1	-6,6	-4,3	-1,5	0,5	-2,7	3,2	-0,9	-4,1
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	3,3	5,9	6,0	5,9	3,4	6,6	7,1	6,2	7,6	7,3
Utvinning av råolje og naturgass	3,4	4,8	5,7	5,2	-0,5	5,1	4,8	9,5	7,5	4,9
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	3,1	7,3	6,3	6,9	9,0	8,6	10,1	1,8	7,7	10,6
Bergverksdrift	-1,2	2,1	-0,4	0,7	2,2	2,4	2,2	1,7	2,3	-0,4
Industri	0,5	1,3	0,5	1,2	0,8	0,7	1,6	2,2	3,4	3,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-2,7	-2,7	-3,2	-1,0	-3,1	-2,1	-2,6	-3,1	0,9	0,5
Tekstil- og bekledningsindustri	-4,1	0,0	-0,2	-4,2	-1,1	-1,8	0,6	2,3	3,9	1,0
Trelast- og trevareindustri	1,8	1,5	4,3	5,8	2,3	0,3	2,3	1,3	5,2	3,4
Treforedling	-4,0	-6,3	-3,7	-4,0	-2,8	-7,2	-7,9	-7,3	-11,6	-4,3
Forlag og grafisk industri	-2,6	-3,1	-3,5	-3,1	-4,0	-3,7	-2,8	-1,8	-0,0	-0,7
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	0,9	1,1	-1,4	0,6	2,3	0,6	1,2	0,1	0,2	1,2
Kjemiske råvarer	0,6	-2,5	1,1	-3,6	-5,2	-1,2	-1,9	-1,7	-0,6	3,3
Metallindustri	-6,6	-2,2	-5,8	-7,3	-1,7	-1,8	-3,9	-1,4	-0,9	2,0
Verkstedindustri	4,0	3,8	4,0	3,9	2,5	2,8	4,1	5,7	6,9	8,1
Bygging av skip og oljeplattformer	5,6	10,9	6,7	7,9	9,8	9,4	12,3	11,8	9,2	8,0
Møbelindustri og annen industri	-0,4	0,4	-0,6	0,7	0,5	-2,1	0,7	2,7	5,0	2,0
Kraftforsyning	-1,4	0,6	-1,1	-2,7	-0,5	1,3	0,5	1,2	0,8	0,2
Vannforsyning	4,0	2,0	9,6	5,3	5,0	2,5	1,4	-0,8	0,2	-0,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,0	7,6	5,2	5,9	6,8	6,9	7,9	8,9	9,3	9,9
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	1,4	2,4	1,4	1,3	2,3	2,2	2,5	2,6	2,5	3,5
Hotell- og restaurantervirksomhet	0,3	2,4	-0,0	1,1	2,1	3,2	2,1	2,2	2,1	2,3
Rørtransport	-0,5	2,9	0,9	-2,7	-2,9	4,4	6,1	3,7	5,0	0,6
Utenriks sjøfart	1,7	1,1	1,3	1,1	0,9	0,8	1,4	1,1	4,1	4,2
Transport ellers	0,1	1,8	-0,6	1,5	1,8	2,7	1,4	1,3	0,1	0,7
Post og telekommunikasjon	-3,1	0,1	-1,4	-1,1	1,6	0,8	-1,0	-1,0	1,1	0,6
Finansiell tjenesteyting	-0,0	3,0	0,6	1,5	2,7	3,2	3,4	2,6	1,9	2,7
Boligtjenester (husholdninger)	-1,8	-0,6	0,3	-0,5	0,0	-0,5	-1,5	-0,2	0,3	0,8
Forretningsmessig tjenesteyting	3,3	8,0	3,1	4,4	6,9	9,0	7,9	8,3	7,4	8,1
Offentlig administrasjon og forsvar	-2,3	2,1	-2,7	-3,2	0,5	0,0	3,5	4,5	4,2	1,5
Undervisning	0,2	1,8	0,1	1,0	1,4	2,3	1,5	1,8	1,2	0,7
Helse- og sosialtjenester	1,4	2,9	1,7	1,6	1,8	2,3	3,5	3,8	3,0	3,5
Andre sosiale og personlige tjenester	0,9	3,3	0,8	0,5	3,2	3,6	3,6	2,9	2,1	2,7
Fastlands-Norge	0,9	3,1	1,0	1,4	2,5	2,9	3,3	3,6	3,4	3,6

Offentlig forvaltning	0,3	2,3	0,5	0,5	1,8	1,9	2,6	2,8	2,3	1,9
Statsforvaltningen	0,3	2,0	0,2	0,3	2,2	1,8	1,9	2,1	1,7	0,5
Sivil forvaltning	1,4	2,4	1,5	1,6	2,6	2,3	2,3	2,3	1,8	0,6
Forsvar	-8,0	-1,2	-8,7	-9,5	-0,8	-2,0	-1,5	-0,3	1,0	0,0
Kommuneforvaltningen	0,3	2,5	0,6	0,6	1,6	2,0	3,1	3,3	2,6	2,7

Tabell 35. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Millioner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
I alt	3 334,0	3 405,6	769,5	874,9	907,5	823,1	783,1	891,9	928,6	865,1
Jordbruk og skogbruk	125,1	120,1	31,1	31,4	30,3	30,0	29,9	29,9	29,3	29,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	28,3	28,0	6,4	7,3	7,2	7,1	6,2	7,5	7,1	6,9
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	57,9	61,0	13,9	15,6	15,6	14,2	14,8	16,5	16,6	15,5
Utvinning av råolje og naturgass	34,3	35,8	8,1	9,2	9,0	8,4	8,5	10,0	9,6	8,9
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	23,6	25,2	5,8	6,4	6,6	5,8	6,3	6,4	7,1	6,6
Bergverksdrift	6,8	6,9	1,6	1,9	1,7	1,7	1,6	1,8	1,7	1,7
Industri	416,4	421,4	94,6	110,2	112,9	101,4	95,2	111,9	115,6	107,1
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	74,6	71,9	17,0	19,9	19,3	17,3	16,3	19,1	19,3	17,7
Tekstil- og bekledningsindustri	7,4	7,4	1,7	1,9	2,0	1,8	1,7	1,9	2,0	1,9
Trelast- og trevareindustri	24,1	24,2	5,5	6,4	6,5	5,8	5,5	6,4	6,8	6,1
Treforedling	12,6	11,7	2,8	3,2	3,3	2,9	2,5	3,0	2,9	2,8
Forlag og grafisk industri	41,2	39,4	9,1	10,7	10,7	9,7	8,7	10,3	10,6	9,8
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	35,0	35,1	7,8	9,2	9,5	8,7	7,8	9,1	9,4	8,9
Kjemiske råvarer	13,6	13,2	3,1	3,4	3,6	3,2	3,0	3,4	3,6	3,3
Metallindustri	18,7	18,2	4,2	4,8	5,0	4,5	4,0	4,7	4,9	4,7
Verkstedindustri	116,9	121,6	26,7	31,1	32,3	29,0	27,6	32,7	34,1	31,9
Bygging av skip og oljeplattformer	53,6	60,1	12,4	14,7	15,7	14,0	13,9	16,5	16,9	15,4
Møbelindustri og annen industri	18,7	18,5	4,2	4,8	4,9	4,5	4,2	4,8	5,1	4,7
Kraftforsyning	19,5	19,4	4,5	5,1	5,2	4,7	4,4	5,1	5,1	4,8
Vannforsyning	2,6	2,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	251,2	268,0	57,4	66,9	70,3	64,9	60,9	71,9	76,3	72,5
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	475,3	482,4	111,7	122,8	128,9	116,9	112,5	124,1	130,6	122,8
Hotell- og restaurantvirksomhet	90,7	92,5	22,3	22,3	23,9	23,2	22,6	22,7	24,3	23,8
Rørtransport	0,9	0,9	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2
Utenriks sjøfart	86,1	86,2	20,3	21,8	23,0	21,2	20,2	21,8	23,7	22,2
Transport ellers	183,9	185,9	43,7	48,1	48,8	45,1	43,6	48,4	48,5	45,9
Post og telekommunikasjon	51,7	51,0	11,8	13,7	14,0	12,3	11,4	13,3	13,9	12,7
Finansiell tjenesteyting	76,1	77,6	17,5	20,4	20,9	18,3	17,8	20,6	21,0	19,2
Boligtjenester (husholdninger)	1,6	1,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Forretningsmessig tjenesteyting	347,4	372,8	80,9	91,4	100,9	88,7	85,7	97,4	106,3	97,2
Offentlig administrasjon og forsvar	229,5	231,8	52,3	60,2	62,3	54,5	53,1	62,0	64,0	56,3
Undervisning	238,3	240,6	45,2	68,0	68,7	59,4	46,6	65,8	68,5	60,3
Helse- og sosialtjenester	510,9	518,3	121,6	131,6	134,6	125,3	123,9	134,5	137,6	131,6
Andre sosiale og personlige tjenester	133,9	136,6	31,2	34,9	36,8	32,8	31,6	35,4	37,1	34,3
Fastlands-Norge	3 189,1	3 257,5	735,1	837,2	868,7	787,4	748,0	853,4	888,1	827,1

Offentlig forvaltning	877,8	886,7	195,8	233,6	239,3	214,9	198,8	233,8	241,6	221,2
Statsforvaltningen	374,9	378,5	87,0	98,2	101,7	91,1	87,0	98,7	102,1	92,7
Sivil forvaltning	326,0	330,5	76,0	85,4	88,5	79,6	76,3	86,2	89,0	80,9
Forsvar	48,9	48,0	11,1	12,8	13,2	11,5	10,7	12,6	13,1	11,8
Kommuneforvaltningen	502,8	508,2	108,8	135,4	137,6	123,8	111,7	135,1	139,5	128,5
Markedsrettet virksomhet	2 377,3	2 439,8	555,7	621,1	646,7	588,4	566,6	638,1	665,6	623,6
Ikke markedsrettet virksomhet	956,7	965,8	213,7	253,8	260,8	234,7	216,6	253,8	263,0	241,5

**Tabell 36. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige.
Prosentvis endring fra samme periode året før**

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
I alt	1,2	2,1	0,8	0,1	9,9	-4,7	1,8	1,9	2,3	5,1
Jordbruk og skogbruk	-3,3	-4,0	-3,2	-2,7	-1,2	-5,7	-4,1	-4,8	-3,4	-3,4
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-5,7	-1,0	-6,5	-5,0	4,3	-6,3	-4,1	2,1	-2,0	-2,9
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	2,6	5,5	5,5	4,0	11,7	-1,1	6,1	5,4	6,5	9,2
Utvinning av råolje og naturgass	2,5	4,6	5,3	3,4	7,1	-1,7	4,0	8,8	6,4	6,3
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	2,7	6,6	5,9	4,9	18,6	-0,2	8,9	0,5	6,6	13,2
Bergverksdrift	-1,4	0,3	-1,5	-1,4	8,7	-5,8	-0,1	-0,3	0,9	0,8
Industri	1,1	1,2	0,7	-0,2	9,6	-6,7	0,7	1,6	2,4	5,6
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-2,6	-3,6	-3,6	-3,1	4,7	-10,3	-4,3	-4,1	-0,1	2,3
Tekstil- og bekledningsindustri	-3,4	-0,3	0,2	-5,1	7,2	-8,9	-0,2	1,6	2,9	2,5
Trelast- og trevareindustri	2,1	0,5	3,9	3,9	10,9	-8,4	0,5	-0,1	3,8	5,2
Treforedling	-3,6	-7,2	-3,4	-5,2	2,6	-12,9	-9,9	-8,6	-12,4	-3,9
Forlag og grafisk industri	-2,4	-4,5	-3,9	-4,2	2,4	-11,6	-4,8	-3,5	-0,9	0,7
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	1,3	0,3	-1,6	-1,2	9,8	-6,9	-0,1	-0,8	-0,8	2,5
Kjemiske råvarer	0,1	-3,0	0,7	-5,5	1,5	-7,8	-3,2	-2,7	-1,3	4,8
Metallindustri	-6,0	-2,5	-5,5	-8,2	5,8	-8,3	-5,2	-2,2	-2,1	3,3
Verkstedindustri	4,5	4,0	4,2	2,4	12,1	-4,4	3,4	5,2	5,6	10,0
Bygging av skip og oljeplattformer	7,0	12,2	7,8	7,3	22,9	2,4	12,3	12,0	7,5	9,7
Møbelindustri og annen industri	-0,2	-1,1	-0,7	-1,5	7,6	-11,0	-1,3	1,2	3,6	3,8
Kraftforsyning	-1,7	-0,4	-1,2	-4,4	8,1	-7,3	-1,5	-0,5	-0,7	2,1
Vannforsyning	4,6	1,5	9,8	3,1	12,6	-6,0	0,4	-1,3	-0,3	2,4
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,6	6,6	5,3	4,3	15,4	-1,7	6,1	7,4	8,6	11,9
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	1,3	1,5	1,1	-0,4	10,3	-5,7	0,6	1,1	1,3	5,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,7	2,0	0,3	0,4	6,1	-1,1	1,3	1,8	1,6	2,5
Rørtransport	-1,1	1,7	1,3	-5,1	5,8	-5,0	3,6	2,8	3,1	2,2
Utenriks sjøfart	1,5	0,1	1,2	0,2	5,5	-4,7	-0,4	0,0	3,0	4,8
Transport ellers	0,7	1,1	-0,7	0,6	7,8	-3,7	-0,2	0,7	-0,6	1,7
Post og telekommunikasjon	-2,0	-1,4	-0,5	-2,5	8,8	-7,8	-3,8	-2,5	-0,4	3,2
Finansiell tjenesteyting	-0,1	1,9	0,6	-0,3	11,6	-5,9	1,2	1,0	0,3	4,8
Boligtjenester (husholdninger)	-2,4	-1,5	0,3	-1,6	9,3	-8,5	-3,6	-2,3	0,5	3,3
Forretningsmessig tjenesteyting	3,3	7,3	3,1	2,9	17,0	-0,0	6,0	6,5	5,3	9,6
Offentlig administrasjon og forsvar	-2,6	1,0	-3,1	-5,4	9,0	-8,9	1,4	2,9	2,7	3,4
Undervisning	1,0	0,9	-2,7	1,6	11,5	-6,3	3,2	-3,2	-0,4	1,5
Helse- og sosialtjenester	2,3	1,4	2,0	0,5	6,2	-4,3	1,8	2,2	2,3	5,0
Andre sosiale og personlige tjenester	1,0	2,0	1,2	-2,5	11,6	-5,6	1,3	1,3	0,7	4,7
Fastlands-Norge	1,2	2,1	0,7	0,1	10,0	-4,8	1,8	1,9	2,2	5,0

Offentlig forvaltning	0,7	1,0	-0,3	-0,6	8,6	-5,8	1,5	0,1	1,0	3,0
Statsforvaltningen	0,1	0,9	0,0	-1,6	9,2	-5,7	-0,0	0,5	0,4	1,8
Sivil forvaltning	1,5	1,4	1,4	-0,1	9,4	-5,0	0,4	0,9	0,6	1,7
Forsvar	-8,3	-1,8	-8,7	-11,1	8,1	-10,1	-3,1	-1,7	-0,4	2,1
Kommuneforvaltningen	1,1	1,1	-0,5	0,2	8,2	-5,9	2,7	-0,2	1,3	3,8
Markedsrettet virksomhet	1,4	2,6	1,2	0,4	10,4	-4,3	1,9	2,7	2,9	6,0
Ikke markedsrettet virksomhet	0,8	0,9	-0,3	-0,7	8,6	-5,8	1,3	0,0	0,9	2,9

Tabell 37. Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
Lønnskostnader i alt.	805 681	866 305	201 456	205 657	211 261	212 999	218 803	223 242	232 054	234 924
Jordbruk og skogbruk	4 160	4 178	1 052	1 058	1 033	1 058	1 051	1 035	1 059	1 095
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 873	2 040	487	460	503	513	526	498	534	545
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	26 581	29 621	6 974	6 725	7 052	7 021	7 934	7 614	8 330	7 814
Utvinning av råolje og naturgass	16 997	18 740	4 374	4 310	4 422	4 446	4 870	5 001	5 220	4 849
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	9 584	10 880	2 600	2 415	2 629	2 574	3 064	2 612	3 110	2 965
Bergverksdrift	1 843	1 938	483	480	439	482	514	503	469	501
Industri	109 573	115 901	27 499	27 889	27 904	28 880	29 276	29 840	30 636	31 899
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	18 050	18 107	4 581	4 666	4 330	4 494	4 600	4 682	4 620	4 761
Tekstil- og bekledningsindustri	1 548	1 585	394	370	380	417	401	387	416	455
Trelast- og trevareindustri	4 976	5 249	1 273	1 265	1 266	1 305	1 343	1 335	1 388	1 444
Treforedling	3 416	3 289	836	849	847	843	789	810	792	848
Forlag og grafisk industri	11 707	11 725	2 861	2 885	2 943	3 000	2 869	2 914	3 082	3 141
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	9 910	10 433	2 498	2 510	2 561	2 607	2 649	2 617	2 736	2 815
Kjemiske råvarer	4 305	4 438	1 093	1 038	1 099	1 119	1 139	1 080	1 166	1 223
Metallindustri	5 881	5 915	1 476	1 435	1 469	1 529	1 461	1 457	1 547	1 658
Verkstedindustri	30 642	33 367	7 685	7 854	7 916	8 254	8 445	8 752	9 044	9 526
Bygging av skip og oljeplattformer	15 112	17 583	3 791	4 007	4 064	4 260	4 515	4 744	4 725	4 901
Møbelindustri og annen industri	4 026	4 209	1 012	1 010	1 028	1 054	1 065	1 063	1 120	1 128
Kraftforsyning	6 294	6 620	1 581	1 558	1 609	1 708	1 655	1 649	1 703	1 808
Vannforsyning	641	670	179	154	177	147	188	158	185	159
Bygge- og anleggsvirksomhet	53 617	60 319	13 891	13 846	13 888	14 745	15 809	15 877	16 615	17 668
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	105 739	113 069	26 941	26 467	26 785	28 041	29 331	28 912	29 573	30 783
Hotell- og restaurantvirksomhet	17 258	18 096	4 445	4 290	4 304	4 567	4 696	4 529	4 681	5 017
Rørtransport	387	420	100	94	100	104	112	104	115	107
Utenriks sjøfart	13 900	14 296	3 430	3 478	3 587	3 586	3 540	3 583	3 791	3 790
Transport ellers	39 867	42 400	10 167	9 948	10 207	10 489	10 926	10 778	10 939	11 348
Post og telekommunikasjon	14 962	15 938	3 689	3 885	3 850	4 003	3 927	4 157	4 170	4 235
Finansiell tjenesteyting	28 048	31 069	7 034	7 086	7 613	7 734	7 805	7 917	8 368	8 529
Boligtjenester (husholdninger)	387	402	104	96	94	99	108	101	100	105
Forretningsmessig tjenesteyting	94 378	105 290	23 815	23 947	25 502	26 361	26 602	26 825	28 933	30 255
Offentlig administrasjon og forsvar	60 022	64 980	15 145	15 228	16 355	15 157	16 527	16 941	18 018	16 482
Undervisning	69 534	72 994	14 820	19 114	19 692	17 969	15 842	19 491	20 482	18 819
Helse- og sosialtjenester	128 432	135 920	32 475	32 716	33 296	32 773	34 767	35 084	35 571	35 811
Andre sosiale og personlige tjenester	28 185	30 144	7 143	7 140	7 271	7 562	7 668	7 643	7 782	8 153
Fastlands-Norge	764 813	821 968	190 952	195 361	200 522	202 289	207 217	211 941	219 819	223 213

Offentlig forvaltning	241 764	256 274	58 397	62 993	65 540	61 532	62 525	66 677	69 561	66 036
Statsforvaltningen	104 860	112 020	26 669	26 603	28 558	26 816	28 142	28 504	30 404	28 484
Sivil forvaltning	93 563	100 112	23 939	23 696	25 474	23 980	25 258	25 400	27 158	25 448
Forsvar	11 296	11 908	2 730	2 906	3 084	2 837	2 884	3 103	3 247	3 036
Kommuneforvaltningen	136 905	144 254	31 728	36 390	36 982	34 716	34 383	38 174	39 156	37 551

**Tabell 38. Lønn per normalårsverk etter næring for lønnstakere.
Prosentvis endring fra samme periode året før**

	2005	2006	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1	07:2
I alt	4,0	4,3	3,3	2,9	3,0	3,9	4,9	5,2	6,1	5,6
Jordbruk og skogbruk	3,6	3,7	3,3	3,4	3,7	3,6	3,6	3,9	4,7	4,8
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	3,9	6,8	3,6	3,6	6,6	6,9	6,8	7,1	4,5	4,4
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	4,1	5,3	3,8	3,3	4,8	3,4	6,3	6,5	9,8	3,7
Utvinning av råolje og naturgass	2,6	5,2	2,4	1,9	5,3	3,4	6,3	6,0	9,8	4,0
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	6,9	5,8	6,5	6,1	5,4	3,9	7,1	6,3	9,8	4,2
Bergverksdrift	3,3	2,3	2,8	1,1	1,6	1,6	3,2	2,7	4,8	4,6
Industri	4,2	4,2	3,1	3,1	3,7	3,9	4,8	4,6	6,1	6,0
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3,9	2,9	3,1	2,8	2,0	3,3	2,9	3,4	5,9	5,6
Tekstil- og bekledningsindustri	4,1	3,4	2,7	2,8	2,8	3,7	3,5	3,5	6,6	6,6
Trelast- og trevareindustri	3,5	2,9	2,1	2,7	2,1	2,9	3,3	3,3	5,9	5,9
Treforedling	4,6	2,8	3,5	3,5	2,9	2,8	2,5	3,0	5,7	5,2
Forlag og grafisk industri	4,3	3,3	3,2	3,5	3,4	2,8	3,5	3,4	5,8	5,5
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	4,0	4,0	2,6	2,5	4,0	3,3	4,6	4,3	6,3	5,9
Kjemiske råvarer	1,6	5,8	0,9	0,7	5,4	5,5	6,2	5,9	6,7	5,7
Metallindustri	4,5	2,6	2,9	3,0	2,5	2,4	2,8	2,8	6,3	6,3
Verkstedindustri	3,7	4,8	2,5	2,5	4,4	4,3	5,6	5,0	6,0	6,1
Bygging av skip og oljeplattformer	6,5	4,9	5,3	5,5	4,0	4,5	5,8	5,1	5,6	5,7
Møbelindustri og annen industri	2,3	4,3	0,9	0,4	4,0	3,4	4,9	4,7	5,9	6,0
Kraftforsyning	5,5	4,6	4,7	4,4	4,2	5,2	4,2	4,6	5,1	5,7
Vannforsyning	3,7	4,5	1,9	2,4	2,0	4,9	5,8	5,5	5,1	4,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,2	3,7	4,9	3,5	3,4	3,7	4,1	3,7	7,2	6,5
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	3,6	4,0	3,5	3,0	2,9	2,9	4,8	5,3	6,3	5,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	3,9	1,9	3,4	3,0	1,6	1,7	2,1	2,2	5,1	5,3
Rørtransport	0,6	5,5	0,7	-0,5	5,7	3,6	6,1	6,6	8,9	2,4
Utenriks sjøfart	2,0	1,8	1,7	1,7	1,6	1,8	1,8	1,9	1,5	1,4
Transport ellers	3,1	4,8	2,0	2,1	3,1	3,6	5,8	6,6	6,0	5,6
Post og telekommunikasjon	5,7	5,9	4,9	4,9	4,4	4,8	6,8	7,8	6,3	5,9
Finansiell tjenesteyting	8,6	7,2	8,5	8,0	6,3	6,9	7,1	8,4	7,9	7,9
Boligtjenester (husholdninger)	3,4	4,5	2,5	2,7	2,1	4,7	5,0	5,8	6,5	5,5
Forretningsmessig tjenesteyting	3,0	3,8	2,5	2,0	3,0	3,6	4,2	4,2	5,7	5,9
Offentlig administrasjon og forsvar	4,2	4,9	3,0	2,8	2,4	4,1	6,1	6,7	6,1	5,2
Undervisning	3,8	3,1	2,4	2,3	1,3	3,0	3,6	4,2	4,7	4,3
Helse- og sosialtjenester	3,7	4,0	2,6	1,9	2,0	4,1	4,9	4,9	5,2	5,2
Andre sosiale og personlige tjenester	3,5	4,1	2,5	2,4	2,6	4,1	4,8	4,9	5,5	5,4
Fastlands-Norge	4,0	4,2	3,2	2,9	3,0	3,9	4,9	5,1	6,0	5,7

Offentlig forvaltning	3,8	4,0	2,5	2,2	1,9	3,9	4,9	5,2	5,2	4,8
Statsforvaltningen	3,9	4,3	3,0	2,5	2,9	4,1	4,8	5,3	5,3	5,0
Sivil forvaltning	3,6	4,1	2,7	2,2	2,8	3,9	4,5	5,0	5,3	5,0
Forsvar	3,1	5,3	2,6	2,1	3,2	4,4	6,5	6,9	5,9	5,1
Kommuneforvaltningen	3,8	3,8	2,2	1,9	1,1	3,8	5,0	5,1	5,2	4,8

Makroøkonomiske nøkkeltall og OECDs prognoser for utvalgte land

Tabell	Side
1. Bruttonasjonalprodukt	54*
2. Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	54*
3. Konsum i offentlig forvaltning	54*
4. Bruttoinvesteringer i fast realkapital	55*
5. Eksport av varer og tjenester	55*
6. Import av varer og tjenester	55*
7. Privat konsumdeflator	56*
8. Lønnskostnader per sysselsatt	56*
9. Sysselsetting	56*
10. Arbeidsledighet	57*
11. Korte renter	57*
12. Budsjettbalanse	57*

Tabell 1. Bruttonasjonalprodukt, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	0,7	0,5	0,4	2,1	3,1	3,2	2,2	1,7
Frankrike	1,8	1,1	1,1	2,0	1,2	2,1	2,2	2,2
Italia	1,7	0,3	0,1	1,0	0,2	1,9	2,0	1,7
Japan	0,2	0,3	1,4	2,7	1,9	2,2	2,4	2,1
USA	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,1	2,5
Storbritannia	2,4	2,1	2,7	3,3	1,9	2,8	2,7	2,5
Sverige	1,2	2,0	1,8	3,6	2,9	4,7	4,3	3,5
Tyskland	1,4	0,0	-0,2	0,8	1,1	3,0	2,9	2,2
Norge ²⁾	2,0	1,5	1,0	3,9	2,7	2,9	3,1	2,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 2. Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	0,1	1,5	1,0	4,7	4,2	3,4	1,9	1,6
Frankrike	2,5	2,4	2,2	2,5	2,1	2,6	2,2	2,6
Italia	0,7	0,2	1,0	0,7	0,6	1,5	1,5	1,8
Japan	1,6	1,1	0,4	1,6	1,6	0,9	1,5	1,5
USA	2,5	2,7	2,8	3,9	3,5	3,2	3,1	2,4
Storbritannia	3,0	3,5	2,9	3,4	1,4	2,0	2,4	2,2
Sverige	0,4	1,5	1,8	2,2	2,4	2,8	3,6	3,7
Tyskland	1,9	-0,8	-0,1	-0,3	0,3	1,0	0,9	1,7
Norge ²⁾	2,1	3,1	2,8	5,6	3,3	4,3	3,4	2,9

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 3. Konsum i offentlig forvaltning, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	2,2	2,1	0,7	1,6	1,1	1,2	1,6	1,1
Frankrike	1,1	1,9	2,0	2,2	1,1	1,9	1,7	1,0
Italia	3,6	2,1	2,0	1,6	1,5	-0,3	0,8	0,8
Japan	3,0	2,4	2,3	1,9	1,7	0,3	1,3	1,7
USA	3,1	4,3	2,5	2,1	0,9	1,6	2,5	2,5
Storbritannia	2,4	3,5	3,5	3,2	3,0	2,4	2,3	2,1
Sverige	0,9	2,3	0,7	0,4	0,3	1,8	1,5	1,7
Tyskland	0,5	1,5	0,4	-1,3	0,6	1,8	1,3	1,8
Norge ²⁾	4,6	3,1	1,7	1,5	1,8	2,2	2,6	2,9

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 4. Bruttoinvesteringer i fast realkapital, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	-1,4	0,1	-0,2	5,6	9,6	11,1	6,7	3,6
Frankrike	2,3	-1,7	2,3	2,6	3,7	4,0	3,9	2,0
Italia	2,3	4,0	-1,5	1,3	-0,2	2,4	3,2	2,8
Japan	-0,9	-4,9	-0,5	1,4	2,4	3,5	3,0	1,4
USA	-1,7	-3,5	3,2	6,1	6,4	3,1	-2,9	1,8
Storbritannia	2,5	3,7	0,4	6,0	3,0	6,5	7,6	5,3
Sverige	-1,0	-2,6	1,1	6,4	8,1	8,2	6,6	4,4
Tyskland	-3,5	-6,3	-0,7	-1,4	1,0	6,4	4,9	2,7
Norge ²⁾	-1,1	-1,1	0,2	10,2	11,2	8,9	8,1	2,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 5. Eksport av varer og tjenester, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	3,1	4,1	-0,9	2,2	7,2	9,6	5,8	5,3
Frankrike	2,7	1,3	-1,1	3,3	3,3	6,2	4,0	5,9
Italia	0,3	-4,0	-2,2	2,7	-0,0	5,5	4,0	5,1
Japan	-6,9	7,5	9,2	13,9	7,0	9,5	7,4	8,2
USA	-5,4	-2,3	1,3	9,2	6,8	8,9	5,6	7,1
Storbritannia	2,9	1,0	1,7	4,9	7,9	11,6	-2,1	6,6
Sverige	0,7	0,9	4,4	11,1	7,0	8,8	8,6	7,5
Tyskland	6,8	4,3	2,3	8,8	7,1	12,9	9,4	7,2
Norge ²⁾	4,3	-0,3	-0,2	1,1	0,7	1,5	3,8	3,1

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 6. Import av varer og tjenester, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	1,9	7,5	-1,6	6,9	10,7	14,0	8,2	5,9
Frankrike	2,2	1,6	1,5	5,9	6,5	7,1	3,5	5,8
Italia	-0,3	-0,5	1,0	2,0	1,0	4,5	4,7	5,5
Japan	0,6	0,9	3,9	8,1	5,8	4,5	2,7	5,3
USA	-2,7	3,4	4,1	10,8	6,1	5,8	2,0	4,7
Storbritannia	4,8	4,8	2,0	6,6	7,0	11,8	-1,1	7,0
Sverige	-2,6	-1,9	5,1	7,5	6,2	7,9	8,9	7,8
Tyskland	1,5	-1,4	5,3	6,2	6,7	11,5	7,7	7,5
Norge ²⁾	1,7	1,0	1,4	8,8	8,6	9,1	7,3	3,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 7. Privat konsumdeflator, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	2,3	1,7	1,3	1,5	2,2	2,1	2,5	2,6
Frankrike	1,7	0,9	1,7	1,6	1,8	1,2	1,0	1,7
Italia	2,6	2,9	2,8	2,6	2,4	2,7	1,9	2,1
Japan	-1,1	-1,4	-0,9	-0,7	-0,8	-0,3	-0,5	0,3
USA	2,1	1,4	2,0	2,6	2,9	2,7	2,4	2,2
Storbritannia	2,3	1,6	1,9	1,7	2,5	2,3	2,3	2,1
Sverige	2,1	1,7	1,8	0,8	1,3	1,3	2,1	2,5
Tyskland	1,8	1,2	1,5	1,6	1,3	1,3	1,7	1,7
Norge ²⁾	2,2	1,4	3,0	0,7	1,0	2,1	1,4	2,5

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Se siste reviderte tabeller fra nasjonalregnskapet, for mest oppdaterte historiske tall.**Tabell 8. Lønnskostnader per sysselsatt, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	4,2	3,7	3,4	2,4	3,6	3,4	3,9	4,2
Frankrike	2,3	3,4	2,9	3,8	2,4	3,7	3,1	3,3
Italia	2,2	2,1	1,8	3,2	2,3	1,8	2,6	2,8
Japan	-1,2	-2,1	-1,2	-0,9	0,1	0,1	0,5	1,7
USA	2,6	3,3	3,3	4,4	3,6	4,6	4,5	4,5
Storbritannia	4,8	2,8	4,6	4,2	4,4	3,7	4,5	4,3
Sverige	4,6	2,5	2,4	4,2	3,3	1,7	3,9	4,3
Tyskland	1,6	1,3	1,6	0,1	-0,1	0,6	1,3	2,6
Norge ²⁾	7,0	3,9	2,5	4,4	4,6	5,7	5,8	5,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Se siste reviderte tabeller fra nasjonalregnskapet, for mest oppdaterte historiske tall.**Tabell 9. Sysselsetting, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	0,8	-0,1	-1,3	-0,0	0,7	1,9	1,2	-0,2
Frankrike	1,6	0,7	0,0	0,1	0,5	0,9	0,9	0,9
Italia	2,0	1,5	1,0	1,5	0,7	2,2	1,6	0,9
Japan	-0,5	-1,3	-0,2	0,2	0,4	0,4	0,2	-0,3
USA	0,0	-0,3	0,9	1,1	1,8	1,9	1,1	0,6
Storbritannia	0,8	0,8	1,0	1,0	0,9	0,8	1,0	1,1
Sverige	2,0	0,1	-0,2	-0,4	1,0	2,0	2,2	1,3
Tyskland	0,4	-0,6	-1,0	0,4	-0,1	0,7	1,2	0,8
Norge ²⁾	0,4	0,4	-0,8	0,3	0,6	3,2	2,3	0,8

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 10. Arbeidsledighet, regnskap¹⁾ og prognose

Prosent av arbeidsstyrken

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	4,5	4,5	5,3	5,5	4,8	3,9	3,4	3,5
Frankrike	8,7	9,0	9,8	10,0	9,8	9,0	8,4	8,0
Italia	9,2	8,7	8,6	8,1	7,8	6,9	6,3	6,0
Japan	5,0	5,4	5,3	4,7	4,4	4,1	3,8	3,6
USA	4,8	5,8	6,0	5,5	5,1	4,6	4,6	4,8
Storbritannia	5,1	5,2	5,0	4,7	4,8	5,5	5,5	5,5
Sverige	4,0	4,0	4,9	5,5	5,8	5,3	4,8	4,3
Tyskland	6,9	7,6	8,7	9,2	9,1	8,1	6,9	6,3
Norge ²⁾	3,5	3,9	4,5	4,5	4,6	3,4	2,7	2,7

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 11. Korte renter, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosent

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	4,6	3,5	2,4	2,1	2,2	3,1	4,3	4,5
Frankrike	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	4,1	4,3
Italia	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	4,1	4,3
Japan	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5	0,6
USA	3,7	1,8	1,2	1,6	3,5	5,2	5,3	5,0
Storbritannia	5,0	4,0	3,7	4,6	4,7	4,8	5,5	5,4
Sverige	4,0	4,1	3,0	2,1	1,7	2,3	3,6	4,3
Tyskland	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	4,1	4,3
Norge ²⁾	7,2	6,9	4,1	2,0	2,2	3,1	5,0	5,7

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 12. Budsjettbalanse, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosent av BNP

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Danmark	1,2	0,2	-0,1	1,9	4,6	4,2	4,3	3,7
Frankrike	-1,6	-3,2	-4,1	-3,6	-3,0	-2,6	-2,3	-1,8
Italia	-3,1	-3,0	-3,5	-3,5	-4,3	-4,5	-2,5	-2,5
Japan	-6,3	-8,0	-7,9	-6,2	-6,4	-2,4	-2,7	-3,0
USA	-0,4	-3,8	-4,8	-4,6	-3,7	-2,3	-2,7	-2,9
Storbritannia	0,9	-1,7	-3,4	-3,3	-3,3	-2,9	-2,7	-2,6
Sverige	1,7	-1,5	-1,1	0,6	1,8	2,1	2,6	2,5
Tyskland	-2,8	-3,6	-4,0	-3,7	-3,2	-1,7	-0,7	-0,4
Norge ²⁾	13,3	9,2	7,3	11,1	15,2	19,3	19,0	18,8

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Makroøkonomiske hovedstørrelser 1998-2010

Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*	2006*	Prognoser			
										2007	2008	2009	2010
Realøkonomi													
Konsum i husholdninger mv.	2,8	3,7	4,2	2,1	3,1	2,8	5,6	3,3	4,4	6,3	3,7	3,3	3,9
Konsum i offentlig forvaltning	3,4	3,1	1,9	4,6	3,1	1,7	1,5	1,8	3,3	2,7	3,2	2,7	3,0
Bruttoinvestering i fast realkapital	13,6	-5,4	-3,5	-1,1	-1,1	0,2	10,2	11,2	7,4	7,8	6,6	4,0	3,6
Utvinning og rørtransport	22,2	-13,0	-22,9	-4,6	-5,4	15,9	10,2	19,1	4,4	6,3	9,9	9,3	10,3
Fastlands-Norge	9,4	0,2	-1,4	3,9	2,3	-3,6	9,3	9,1	8,0	7,6	6,0	2,5	1,5
Næringer	10,4	-1,0	-0,4	2,5	4,0	-11,6	8,4	10,2	8,5	8,9	8,2	3,4	3,3
Bolig	7,7	3,0	5,6	8,1	-0,7	1,9	16,3	14,5	6,5	6,8	3,1	0,5	-2,3
Offentlig forvaltning	8,5	0,4	-11,2	2,7	1,7	10,4	2,5	-0,5	9,1	5,7	5,1	3,4	2,8
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	4,2	2,9	2,6	3,0	3,0	1,4	5,0	3,9	4,7	5,6	4,0	3,0	3,2
Lagerendring ²	0,4	-1,0	1,2	-1,3	0,1	-0,2	1,2	0,4	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Eksport	0,7	2,8	3,2	4,3	-0,3	-0,2	1,1	0,7	1,6	2,9	4,6	2,4	2,9
Råolje og naturgass	-5,8	0,4	3,8	6,6	2,4	-0,6	-0,5	-5,0	-6,5	-2,5	7,4	-0,4	-0,4
Tradisjonelle varer	5,5	2,3	3,3	1,8	0,6	2,9	3,4	5,2	5,9	7,8	3,9	5,5	6,3
Import	8,8	-1,6	2,0	1,7	1,0	1,4	8,8	8,6	8,2	8,7	6,1	5,3	5,2
Tradisjonelle varer	9,3	-1,9	2,5	4,5	3,0	5,2	10,9	8,2	9,7	8,8	5,8	5,1	5,8
Bruttonasjonalprodukt	2,7	2,0	3,3	2,0	1,5	1,0	3,9	2,7	2,8	3,5	3,7	2,2	2,7
Fastlands-Norge	4,1	2,6	2,9	2,0	1,4	1,3	4,4	4,5	4,6	5,1	3,1	2,7	3,1
Industri og bergverk	-0,9	0,1	-0,6	-0,5	-0,4	3,0	5,7	3,4	4,1	3,4	2,0	2,8	3,0
Arbeidsmarked													
Utførte timeverk i Fastlands-Norge	2,5	0,8	-0,7	-0,9	-0,9	-2,1	1,7	1,2	2,1	3,1	2,0	1,1	1,6
Sysselsatte personer	2,7	0,9	0,6	0,4	0,4	-1,0	0,5	1,0	3,1	3,1	1,3	1,1	1,0
Arbeidstilbud ³	1,7	0,9	0,9	0,5	0,7	-0,4	0,5	1,1	1,8	2,3	1,3	1,0	1,1
Yrkesandel (nivå) ⁴	73,9	74,2	74,4	74,5	74,6	73,8	73,6	73,8	74,3	75,2	75,4	75,4	75,5
Arbeidsledighetsrate (nivå)	3,2	3,2	3,4	3,6	3,9	4,5	4,5	4,6	3,4	2,6	2,5	2,4	2,5
Priser og lønninger													
Lønn per normalsårsverk	6,5	5,4	4,6	5,3	5,4	3,7	4,6	4,0	4,3	5,6	5,9	5,5	5,6
Konsumprisindeksen (KPI)	2,2	2,3	3,1	3,0	1,3	2,5	0,4	1,6	2,3	0,8	2,7	1,9	2,3
KPI-JAE ⁵	2,6	2,3	1,1	0,3	1,0	0,8	1,4	1,8	2,0	2,3
Eksportpris tradisjonelle varer	1,9	-0,5	11,8	-1,8	-9,1	-0,9	8,5	4,0	11,7	3,6	-6,0	-3,6	4,0
Importpris tradisjonelle varer	0,7	-2,9	6,5	-1,6	-7,2	-0,4	4,0	0,4	4,7	4,4	-3,2	-0,8	2,0
Boligpris ⁶	9,7	9,4	14,1	7,1	4,0	1,6	10,1	7,9	12,9	13,3	4,5	1,1	1,9
Inntekter, renter og valuta													
Husholdningenes realdisponible inntekt	5,4	2,4	3,4	-0,3	7,9	4,2	3,5	5,4	-4,3	5,3	5,7	3,9	4,1
Husholdningenes sparerate (nivå)	5,8	4,7	4,3	3,1	8,4	9,1	7,3	8,9	1,3	0,0	2,0	2,7	3,1
Pengemarkedsrente (nivå)	5,8	6,5	6,8	7,2	6,9	4,1	2,0	2,2	3,1	4,8	5,5	5,5	5,5
Utlånsrente, banker (nivå) ⁷	7,9	8,1	8,2	8,8	8,5	6,0	4,1	3,9	4,3	5,5	6,3	6,5	6,5
Realrente etter skatt (nivå)	3,1	3,7	2,7	3,3	4,8	2,2	2,5	1,3	0,7	3,2	1,8	2,7	2,3
Importveid kronekurs (44 land) ⁸	2,5	-1,2	2,9	-3,1	-8,5	1,3	3,0	-3,9	0,6	-1,2	-1,7	0,3	0,1
Utenriksøkonomi													
Driftsbalansen, mrd. kroner	-3,6	69,5	222,4	247,5	192,3	195,9	221,6	300,8	353,5	335,9	359,3	320,8	350,4
Driftsbalansen i prosent av BNP	-0,3	5,6	15,0	16,1	12,6	12,3	12,7	15,5	16,4	14,9	15,1	13,2	13,6
Utlandet													
Eksportmarkedsindikator	8,5	6,9	11,7	0,8	1,3	3,0	7,1	6,6	8,2	6,8	3,9	4,4	6,7
Konsumpris ECU/euro-området	1,1	1,1	2,1	2,3	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	1,9	1,9	1,9	1,9
3 måneders rente ECU/euro (nivå)	4,2	2,9	4,4	4,2	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	4,1	4,3	4,3	4,3
Råoljepris i kroner (nivå) ⁹	96	142	252	219	197	205	257	351	414	401	380	358	381

¹ Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.

² Endring i lagerendring i prosent av BNP.

³ Summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ekskl. utlendinger i utenriks sjøfart ifølge nasjonalregnskapet.

⁴ Summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ekskl. utlendinger i utenriks sjøfart ifølge nasjonalregnskapet som andel av middelfolkemengden.

⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

⁶ Selveier.

⁷ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Gjennomsnitt for året.

⁸ Positivt fortegn innebærer depresiering.

⁹ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Redaksjonen avsluttet 4. september 2007. Frigitt 6. september 2007.